

Leidraad bij de beoefening van het Nederlandsche handelsrecht

<https://hdl.handle.net/1874/224708>

I 2 e-I

MOLENGRAAFF INSTITUUT
VOOR PRIVAATRECHT
NIEUWE GRACHT 60
UTRECHT

(E)

LEIDDRAAD

BIJ DE BEOEFENING VAN HET

NEDERLANDSCHE HANDELSRECHT.

MOLENGRAAFF INSTITUUT
VOOR PRIVAATRECHT
NIEUWE GRACHT 60
UTRECHT

geen trefw.

gel

347.7(492)

Kast Molengraaff
(1) I - 2 - 2 # 1 - 5

LEIDDRAAD

BIJ DE BEOEFENING

VAN HET

NEDERLANDSCHE HANDELSRECHT,

DOOR

MR. W. L. P. A. MOLENGRAAFF,

Hoogleraar te Utrecht.

EERSTE STUK.

MOLENGRAAFF INSTITUUT
VOOR PRIVAATRECHT
NIEUWE GRACHT 60
UTRECHT

HAARLEM,
DE ERVEN F. BOHN.

1889.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0704 8022

VOORWOORD.

De leiddraad, waarvan hiermede een eerste stuk in het licht verschijnt, werd door mij geschreven voor mijne studenten. Zij heeft vóór alles ten doel de lessen, die door mij over handelsrecht worden gegeven, voor mijne hoorders en voor mij ^{en} zelv^e aangenamer en vruchtdragender te maken. Aanhalingen van bronnen, literatuur en rechtspraak, onontbeerlijke definities hebben voor den hoorder alleen dan nut, wanneer hij in de gelegenheid is er aantekening van te houden; zij moeten daarom gedictieerd worden. Dat dicteeren onnoodig te maken beoogt dit werkje. Daardoor wordt voor den hoorder het dubbele voordeel verkregen, dat hij wat medegedeeld wordt juist opgeteekend voor zich krijgt en van altijd min of meer werktuigelijken arbeid wordt ontheven, terwijl ook zijne aandacht minder door het opschrijven van het gehoorde zal worden geabsorbeerd en meer tijd tot ontwikkeling van bijzondere punten zal worden verkregen. Meer dan een leiddraad schijnt tot bereiking van dit doel niet noodig. Wat hier gegeven wordt moet zijn noodzakelijk complement vinden in de mondelijke voordracht. Vandaar dat de meeste quaesties niet anders worden aangeduid dan door vragen, dat nergens iets meer wordt gevonden dan schetsmatige uiteenzettingen.

Inrichting en vorm van het werkje berusten dan ook geheel op didaktische overwegingen; deze hebben voorgezeten bij de geheele behandeling van de stof, er toe geleid hier wat uitvoeriger daar wat beknopter te wezen. Schijnbare onregelmatigheden in den opzet laten zich hierdoor verklaren.

De opgaven van de literatuur (vooral van de laatste jaren)

en van de jurisprudentie mogen evenwel de meening rechtvaardigen, dat het werkje wellicht ook in ruimeren kring dan die mijner leerlingen van nut zal kunnen wezen. De verwachting dat het uit dien hoofde althans voor de practijk van eenigen dienst kan zijn, was dan ook niet geheel vreemd aan mijn besluit om tot de uitgave over te gaan. De literatuur-opgaven betreffen in hoofdzaak monographieën en tijdschriftartikels; eene geregelde verwijzing naar algemeen bekende hand- en leerboeken, als de werken van KIST, DIEPHUIS of HOLTJUS, kwam mij overbodig voor. Alle aanhalingen, ook van vonnissen en arresten, zijn met zorg gecollationeerd, terwijl overal naar eene juiste keuze is gestreefd.

Bij de ook in dit boekje uitgesproken, trouwens reeds vroeger door mij verdedigde meening, dat aan het zoogenaamde handelsrecht naast het burgerlijke recht eene zelfstandige stelling niet meer toekomt, schijnt de titel eenige toelichting te behoeven. De term „handelsrecht“ komt daarin voor als de gebruikelijke naam ter aanduiding van al die onderwerpen van het verkeersrecht, die men in de bestaande handboeken over het burgerlijk recht gewoonlijk niet behandeld vindt. De omvang van den leiddraad werd in hoofdzaak door dit negatieve criterium bepaald.

Utrecht, 25 Augustus 1889.

MOLENGRAAFF.

INHOUD.

	Blz.
§ 1. Begrip en beteekenis van het handelsrecht	1
§ 2. Bronnen, invoering en inhoud van het Wetboek van Koophandel	7
Geschiedenis der codificatie, 1798—1838	9
Literatuur	17
§ 3. Overzicht van buitenlandsche wetgeving en literatuur	18
§ 4. Pogingen tot verkrijging van internationale rechtseenheid	26
§ 5. Verhouding van het Wetboek van Koophandel tot het Burgerlijk Recht	29
§ 6. Handelszaken, handelsdaden	30
§ 7. Koopman	36
§ 8. Handelsboeken	41
§ 9. Handelsregister	44
§ 10. De zaak (affaire)	45
§ 11. De firma <i>handelsnaam</i>	47
§ 12. Onderkruiping (Concurrence déloyale)	48
§ 13. Handels- en Fabrieksmerken	50
§ 14. Octrooien, modellen	54
§ 15. De Beurs	55
§ 16. Handelsbedienden en gemachtigden	56
§ 17. Ambachts- of handwerkslieden, werk- of arbeidslieden, fabriekarbeiders	59
§ 18. Makelaars	61
§ 19. Commissionnairs	64
§ 20. Kassiers	67
§ 21. Bankiers	68
§ 22. Reclame van koopmanschappen	68
§ 23. De Vereeniging	71

	Blz.
§ 24. Handelsvennootschappen	76
A. In het algemeen	76
B. Handelingen voor gemeene rekening.	76
C. Commanditaire vennootschap	77
D. Vennootschap onder firma.	81
E. Naamlooze vennootschap	88
F. Coöperatieve vereeniging	99
G. Onderlinge waarborgmaatschappij.	102

VOORIN

MOLENGRAAFF-INSTITUUT VOOR PRIVAATRECHT

Ondertrouwd :

MR. WILLEM LEONARD PIETER ARNOLD MOLENGRAAFF,

Advocaat en Dispacheur te Amsterdam,

EN

HEILTJE JOHANNA HENRIETTE ABELEVEN.

NIJMEGEN, 9 April 1881.

K. Hellwig, die Verträge auf Leistung an
Dritte, wgg.

Lambert, du contrat en faveur de tiers, wgs.

Beslay n°5 : actes d'entremise.

Belamare et Le Poitvin n°1 : l'échange réciproque des choses mobilières.

Thaller, courte étude sur les actes de commerce (Ann. de dr. comm. 1895-2-104) : le droit commercial gouverne les actes d'entremise et exerçant sur les produits, sur l'argent et les titres fiduciaires pendant le temps de leur circulation.
Appert, des actes de comm. licites : " toute acte d'entremise entre l'offre et la demande, en vue de satisfaire aux besoins du public, et accompli en vue de tirer de cette entremise un profit pécuniaire personnel "

§ 1. BEGRIP EN BETEKENIS VAN HET HANDELSRECHT.

Wat is handelsrecht? Verschillende beteekenissen.

I. In dogmatischen zin: Recht van den handel.

Handel: Het geheel (complex) van alle handelingen, die ten behoeve van den omzet van waren worden verricht, d. w. z. die strekken om de goederen te brengen van den producent naar den consument.

de handel bemid-
delt tusschen pro-
ducent en con-
sument.

Handelsdaad: elke handeling, waardoor de omzet van waren wordt bewerkstelligd of bevorderd.

Handelaar: ieder die van handelsdaden in dezen zin zijn beroep maakt.

Handelsrecht: de wetenschap van de rechtsbetrekkingen, die uit den omzet van waren voortspuiten. Het doet de regels kennen die de verhoudingen en betrekkingen beheerschen, waarin de menschen ter zake van het omzetten van waren tot elkander treden. Onderscheid tusschen publiek en privaat handelsrecht.

[en het zake]

Privaat handelsrecht: de regeling van de verhoudingen en betrekkingen, die de handel tusschen privaat personen in het leven roept.

Publiek handelsrecht: de regeling van de verhouding van het staatsgezag (den staat) tot den handel en daardoor tot de privaatspersonen die aan den handel deelnemen (bepalingen in het algemeen belang ter bevordering van den handel, tot regeling of beperking van den handel of van sommige takken daarvan, enz.).

delle città Italiane, 1883, en Studii di diritto statutario, 1887.

Verg. over den toestand in Genua en in Florence in het bijzonder: LASTIG, Entwicklungswege u. Quellen des Handelsrechts, 1877.

Invloed van de misrechtbanken en van de rechtspraak over landgenooten in den vreemde. Nationes, *consules nationum.*

Ontwikkeling van de handelsrechtbanken in Spanje en Frankrijk uit de *consules maris et iudicem eorum* (het consulaat van de zee) door de koningen van Arragon, (in navolging(?) van de consules ordinis maris te Pisa (sedert ± 1201(?), bestuursders van de ordo maris, het zeehandelsgilde, oorspronkelijk belast met de behartiging van de belangen der gilde, allengs ook een rechtcollege voor zeehandelszaken) ingesteld:

het eerst te Valencia in 1283, later te Mallorca 1343, te Barcelona 1347 (waar de instelling van een gerechtshof voor zeezaken zich ontwikkelt tot een hof voor alle handelszaken, 1401), te Perpignan 1388, te Tortosa ± 1400, te Gerona, Tarragona en Burgos ± 1450, te Bilbao 1514, te Sevilla in 1543. Door Frankrijk overgenomen, werden *juges et consuls* ingesteld te Montpellier in 1463, te Toulouse in 1549, te Paris in 1563, te Marseille in 1565. Tijdens de vereeniging van Napels en Sicilië met Arragon werd de instelling ook naar Zuid-Italië overgebracht. De *consules maris* spraken in eerste instantie, de *iudex* in appèl recht.

Verg. SCHAUBE, das Konsulat des Meeres in Pisa 1888, bl. 239—269.

Handelsrecht: het recht dat door deze speciale rechters werd toegepast op de zaken aan hunne competentie onderworpen.

De Ordinanzas de Bilbao van 1560, later herhaaldelijk gewijzigd, in 1737 opnieuw geredigeerd.

In Engeland, Nederland, de Hanzesteden geen afzonderlijke rechter voor leden van de gilden der handelaars en ambachtslieden. Daar ook geen handelsrecht, afgescheiden en naast het burgerlijk recht, maar voor een ieder geldende landswetten, gewestelijke of stedelijke keuren.

Eerste codificatie van het handelsrecht op de tegenwoordige wijze: Ordonnance du Commerce van Maart 1673, waarnaast de Ordonnance de la Marine 1681.

1586 Godefridum. 222 n. 124
Burgos 1494
Te Marseille wel consules mercatorum (de v.).
Te Montpellier onder joden.

G. Fagniez, documents relatifs à l'histoire de l'industrie et du commerce en France. I, depuis le 1er siècle - la fin du XIIe siècle, 1899.

W. Endemann in Lf. dl. 5.

A. Lattes, il diritto consuetudinario delle città lombarde, 1899.

G. Lartig, Prologuesen Quellen des Handelsrechts aus dem 13 bis 19 Jahrhundert, 1891.

Goldschmidt, die Geschäftsoperationen auf den Messen von Champagne, in Lf. f. d. ger. Ur. Bd. 40 bl. 1 v.

P. Houvelin, essai historique sur le droit des marchés et des foires, 1897.
de Valroger, étude sur l'institution des consuls de la mer au moyen-âge, in Revue de l'histoire de dr. fr. et étr., 15e année, bl. 360, 1930.

Houvelin, quelques données nouvelles sur les foires de Champagne, in Ann. de dr. comm. 1898, p. 476 v.

F. Borel, les juridictions commerciales au moyen-âge, 1897.

Glasfon, les juges et consuls des marchands, 1897.

De juges et consuls in Frankrijk
De juges et consuls in Frankrijk Keene ontwikkeling uit de consules mercatorum volgens de Valroger, t.o.p. p. 207. Dit geldt ook voor

Burgos, Sevilla, Bilbao? t.o.p. p. 204 v.
A. Doen, Entwicklung und Organisation der Florentiner Zünfte im 13 u. 14 Jahrh., 1897 (Staats- und socialw. Forschungen v. Schmoller, xv, 76.3).

en: Neue Beiträge zur Geschichte des Konsulats des Meeres. Programm des K. Gymnasiums zu Brieg 1891. a. F. Fortuyn, de gildorum historia, 1854.

J. ter Gouw, de Gilden, 1886.

Schutzgilde en Kampf Gilde. Gierke, Genossenschaftsrecht I.

M. O. v. Rees, Gilden der Hansehandkünde in Nederland tot het einde der 17^e eeuw, dl. 1 (1868), de gilden, bl. 119 v.

K. Ueigel, Städte u. Gilden der germanischen Völker im Mittelalter, 2 dl. 1890.

A. Boren, Untersuchungen z. Geschichte d. Kaufmannsgilden d. Mittelalters.

Staats- u. Socialwissenschaftl. Forschungen u. Schmoller, xii, 2, 1893.

Ch. Grosse, gilda mercatoria, 1883, en, the Gild Merchant, 2 dl. 1890.

Hrieda, zur Entstehung des deutschen Zunftwesens, 1877.

Kamer van afzantie (en Avanzije); desolate boedelkamer; wees.

Kamer.

St. Martin St. Léon

{ Gilde, Brudersschaften z van kooplieden / ook promissie.
Zünfte, Innungen z van handwerks- ambachtslieden.

decreet van 4 febr. 1791 en 2.
wet v. 17 okt 1791

F Decreet van 2/17 Maart 1791, art. 7 § 1: „A compter du 1er avril prochain, il sera libre à toute personne de faire tel négoce, ou d'exercer telle profession, art ou métier qu'elle trouvera bon”.

E. M. Saint-Léon, histoire des corporations de métiers depuis leurs origines jusqu'à leur suppression en 1791. 1897.

7 In Duitschland zuiver staats- of beroepsrecht.

§ 1. Kaufmann im Sinne dieses Gesetzbuchs ist, wer ein Handels-gewerbe betreibt: § 2. Ein gewerbliches Unternehmen, das nach Art und Umfang einen in kaufmännischer Weise eingerichteten Geschäftsbetrieb erfordert, gilt als Handelsgewerbe — sofern die Firma des Unternehmers in das Handelsregister eingetragen ist.

Ned. Jur. Ver. 1803 beeliste met nazegg algemeene stemmen ^{ontkennend} ~~bevestigend~~
a. Moeten aan sommige rechts handelingen, op grond dat zij zijn daden van koophandel met haren aard, van het algemeene recht afwijkende rechtsgevolgen van materieelen of formeelen aard worden verboden.
b. Moeten aan sommige rechts handelingen, op grond dat zij zijn daden van koophandel en omdat zij verricht worden door kooplieden, van het algemeene recht afwijkende rechtsgevolgen van materieelen of formeelen aard worden verboden.

Het handelsrecht hierin gecodificeerd als een gilderecht, een recht voor personen die bepaalde beroepen uitoefenen en voor hunne beroepshandelingen, toe te passen door bijzondere rechters.

Fransche revolutie. De gilden worden afgeschaft, alle beroepen en beroepshandelingen vrij.

Code de commerce, 1807. De bijzondere jurisdictie wordt behouden. Objectieve handelsdaden, eene quaestie van competentie. In den Code civil alleen de in het Romeinsche recht bekende contracten behandeld.

Subjectieve en objectieve competentie.

Drieledige inhoud van den Code de commerce.

a. Beroepsrecht, bepalingen voor kooplieden; b. afgezonderd deel van het privaatrecht: de niet-Romeinschrechtelijke overeenkomsten; c. eigenaardige bepalingen, voornamelijk processuele (actiën- en procesrechtelijke), voor zaken van koophandel.

De Code overgenomen door of voorbeeld voor tal van andere staten. Naarmate het burgerlijk recht minder voldoende is, wordt het speciale handelsrecht grooter, en omvat het ook meer deelen van 't materieele recht. Zoo in Spanje en Duitschland.

[Waar geen afzonderlijke rechtscollegies zijn, ook geen handelsrecht, zoo in Engeland.]

Ten onzent het Fransche voorbeeld gevolgd, hoewel de handelsrechtbanken niet behouden zijn.

Ook in het Wetboek van Koophandel beroepsrecht en een afgezonderd deel van het privaatrecht, eene behandeling van enkele contracten, te onderscheiden. Daarnevens in andere wetten enkele bijzondere bepalingen voor sommige rechtsbetrekkingen (zaken van koophandel), ontleend aan de Fransche procedure voor de handelsrechtbanken.

Objectieve handelsdaden hebben geen reden van bestaan in een land, waar het burgerlijk recht op de hoogte van den tijd is en dat afzonderlijke handelsrechtbanken niet kent.

Waar het burgerlijk recht achterlijk is, steeds groote uitbreiding aan de handelsdaden gegeven.

Het beroepsrecht kan eveneens vervallen.

MOLENGRAAFF, op. cit. — Over hetzelfde onderwerp: A. F. K.

Geen handelsrecht, als exceptioneel recht hetzij voor kooplieden hetzij voor handelsdaden, in Engeland, Amerika (Civil Code of New-York, ingevoerd o. a. in Californië en Dakota), Zwitserland (Bundesgesetz über das Obligationenrecht van 14 Juni 1881, in werking sedert 1 Jan. 1883).

Het moderne verkeersrecht: wat daartoe te brengen?

§ 2. BRONNEN, INVOERING EN INHOUD VAN HET WETBOEK VAN KOOPHANDEL.

Bronnen.

17. Prof. FOCKEMA ANDRAE, Overzicht van Oud-Nederlandsche rechtsbronnen, 1881.

Tot 1811 placaten, landrechten en stedelijke keuren. Vooral op het gebied van het zee- en assurantierecht, echter ook voor wissel- en faillietenrecht. Ze betreffen steeds een speciaal onderwerp, daarom later bij de betrekkelijke onderwerpen te noemen.

en costumen.

De Costumen van Antwerpen in vier redacties, genaamd antiquissimae van 1547, in antiquis van 1570, impressae van 1582, en compilatae van 1608.

G. DE LONGÉ, Coutumes de la ville d'Anvers, 1870 vlg., in Recueil des anciennes coutumes de la Belgique.

Fransche bronnen:

De ordonnances van Lodewijk XIV: de Ordonnance du commerce van 1673 (Code Savary of Code marchand), de Ordonnance de la Marine van 1681.

JACQ. SAVARY (1622—1690), le parfait négociant, 1670, 2e verm. dr. 1675, in 1688 gevolgd door «Parères ou avis et conseils sur

1766 q. 1755 q. plus ou les importantes matières de commerce». — BORNIER († 1741), ordonnances de Louis XIV sur le commerce, 1678 — BOUTARIC († 1733), explication de l'ordonnance de Louis XIV concernant le commerce, 1743. — VALIN, nouveau commentaire sur l'ordonnance de la marine, 1760, in 1844 uitgegeven door BÉCANE. — JOUSSE († 1781), commentaire sur l'ordonnance du commerce, 1761, in 1828 uitgegeven door BÉCANE.

L Ph.

7 F. de

L R. J. P (+1765)

H 29

Oud-Vaderlandsche literatuur vóór 1811.

Er bestaan geen werken alleen over handelsrecht.

Zweden
zie bl. 19.

Bornier
zie bij Goldmann's
notien.

conferences des

later herhaaldelijk, nu. dr. 1744.
1755

nouveau

De Pandecten-commentaren van ULRIC HUBER (1636—1694), praelectiones juris civilis; GER. NOODT (1647—1725), en JOAN VOET (1647—1714), Commentarius ad Pandectas, 1698. — PECKIUS (1529—1589), in titulos Dig. et Cod. ad rem nauticam pertinentes commentarii, 1556, later door VINNIUS (1588—1657) uitgegeven. — HUGO DE GROOT (1583—1645), Inleydinge tot de Hollandtsche Regtsgeleertheit, in tal van uitgaven, de oudste van 1631, later door S. VAN GROENEWEGEN v. D. MADE (1613—1652) in 1644 en door W. SCHORER in 1767 uitgegeven. — SIMON VAN LEEUWEN, Censura forensis, 1662, en Rooms- Hollands-recht, 1664. — ULRIC HUBER (1636—1694), Heedendaegse Rechtsgeleertheit, 1686. — C. v. BIJNKERSHOEK (1672—1743), quaestiones juris privati in 4 bk., vooral over zee- en assurantierecht. — F. VAN ZURCK, Codex Batavus, waar in het algemeen kerk-, publijk en burgerlijk recht van Holland en Zeelant, en het ressort der Generaliteyt is begrepen. Met vervolg door Mr. P. v. D. SCHELLING, 4de dr. 1738. — D. G. v. D. KEESSEL, Theses selectae juris Hollandici et Zelandici, 1800; nieuwe ed. 1860. — JOH. v. D. LINDEN, Regtsgeleerd, practicaal en koopmanshandboek, 1806. De eerste die het handelsrecht afzonderlijk behandelt. Hij verdeelt zijn stof in vier boeken: I burgerlijke Rechtsgeleerdheid, II lijfstraffen, III procedure, IV handelsrecht.

Verder de verschillende verzamelingen van sententiën, adviezen enz., zooals:

Sententiën en gewezen zaken van den Hoogen en Provincialen Raad in Holland, Zeeland en W. Friesland, Rotterdam, 1662. — Zes deelen Consultatiën, advyzen en advertenties van Hollandsche Rechtsgeleerden, Amsterdam 1628—39, 1647, en 2de druk Rotterdam 1648—1666. — Verzameling van casus-positiën betrekkelijk tot voorvallende omstandigheden in den Koophandel, 2 dl., Amsterdam, 1793, 1804. — J. M. BARELS, advijzen over den Koophandel en zeevaart (turbes, memoriën, resolutiën, missives enz. van Amsterdamsche advocaten), 2 dl. 1780. — De verzamelingen van consultatiën en advijzen van Is. v. D. BERG, Nederlands advys-boek, 5 dl. 1693—98; G. DE HAES, nieuwe Hollandsche consultatiën, 1741; J. J. v. HASSELT, Aanteekeningen en bijvoegselen op de Hollandsche consultatiën enz., 4 dl. 1780—83; J. SCHRASSERT, 250 Consultatiën, advyzen en advertenties, 5 dl. 1740—54, e. a.

Latere werken:

G. A. C. DE JONGE, historia juris mercatorii Belgiae septentrionalis usque ad annum 1811. Prft. Leiden, 1842.

J. Groenewegen v. d. Made, de legibus abrogatis et inusitatis in
Hollandia, 1649.

7 O. W. Har Numan, C. v. Bijnkershoek, 2de en 3de en 4de ogulrif.
Nieuwe uitgave met aant. door W. J. Z. Fokkema (Amst., Prft. 1869)
1de de uitg. door C. W. Becker, 1700 v. (Amst., Prft. 1895)
12³

2de de dr. door Z. Huber, 1768.
3de de dr. " " " 1742.

18

L, 1711.

167. Arntzenius, institutiones juris belgici civi.
3de ed.
lis, 1703, 00, 2^{de}

L Overdruk 1793.

et West
L — C. Neostadius, Utriusque Hollandiae, Zelandiae, Frisiaeque cu-
vise decisiones, 1644. — J. Loenius, decisionen en observatiën, 1712, 2de dr.
door T. Boel, 1735. 1712.

1 J. Schomaker, selecta consilia et responsa juris, 1720 v. 5de ed.

Pieter Peck /3

Arnold Vinnar

21 /3

3de dr?

C. Neostadius,

Utriusque Hollandiae,

Zelandiae, Frisiaeque

civise decisiones, 1644

M. Th. GOUDSMIT, Geschiedenis van het Nederlandsche zeerecht. Dl. 1, Inleiding, Geschiedenis der bronnen. 1882 (Zie hierover Rechtsgeleerd Magazijn, 1883, bl. 124).

Algemeene verzameling van bronnen van het zeerecht:

J. M. PARDESSUS, collection des lois maritimes antérieures au dixhuitième siècle, 6 vol. Paris 1828—1845.

De toestand van den handel ten tijde van de republiek kan men leeren kennen uit:

LE MOINE DE L'ESPINE, de koophandel van Amsterdam, 3 dl. 1ste dr. 1691, later door I. LE LONG uitgegeven, 1714, 10de dr. 1801. — J. P. RICARD, le négoce d'Amsterdam, 1722. — F. v. D. OUDERMEULEN, recherches sur le commerce, 2 dl., Amsterdam 1779. — S. RICARD, traité général du commerce, Amsterdam 73 dl., 1781. — A. DE SÉRRIONNE, la richesse de la Hollande, 5 dl., 1768, later vertaald door E. LUZAC, Holland's rijkdom, 4 dl., 1780/3. — W. C. MEES, Proeve eener geschiedenis van het bankwezen in Nederland tijdens de Republiek, 1838. — O. VAN REES, geschiedenis der staathuishoudkunde in Nederland tot het einde der 18de eeuw, Utrecht, 1868.

9e dr. 1700
/2

Geschiedenis der codificatie, 1798—1838.

DE WAL, Het Nederlandsche handelsregt, dl. I, bl. 4—9, nos. 8—17. /

Staatsregeling des Bataafschen Volks van 1798, art. 28: „Er zal een wetboek gemaakt worden, zoowel van burgerlijke, als van lijfstraffelijke wetten, te gelijk met de wijze van regtsvordering, op gronden, door de Staatsregeling verzekerd, en algemeen voor de gansche Republiek. Deszelfs invoering zal zijn, uiterlijk binnen twee jaren, na de invoering der Staatsregeling“.

] Instelling eener Commissie voor de wetgeving (7 leden voor het ontwerpen van een burgerlijk wetboek, 5 leden voor een lijfstraffelijk wetboek). Zij maakt een schets der algemeene verdeeling, waarbij het handelsrecht is begrepen in het burgerlijk recht, ingeleverd bij het Uitvoerend Bewind 25 April 1801.

Staatsregeling van 16 Oct. 1801, art. 84: „Het staatsbewind zorgt, dat een algemeen civiel- en crimineel wetboek, nadat op de daarvan gemaakte ontwerpen de consideratiën van het Nationaal Gerechtshof zullen zijn ingenomen, ten

Zu Helms - Lambach, Weizen, Tulpe und deren
Eigenschaften 1799 / 2. f. d. 7. Nr. 40, 611/.

E. v. Rijnstra, geschiedenis van het Doodsche Stapelrecht, Pft. 1900.

7, 1715; 5e dr. 1732;

herz. dr.

E. Laspeyres, Geschichte der volkswirtschaftlichen Anschauungen der Niederländer und ihrer Literatur zur Zeit der Republik, 1863.

18de. 1: vóór 1795, 2de dr. 1: na 1795,

L Uingst, geschiedenis der codificatie, in R. O. en O. 1006/107

Afd. A bl. 11—40.

Land, Inleiding t. d. verkl.
v. h. B. d. bl. 95 vlg.

L tot het ontwerpen van een algemeen Burgerlijk en lijfstraffelijk

] Decreet v. 5 Sept. 1798.

wetboek
b de burgerlijke wetten

(20 Sept. 1798)

F van het wetboek

F de lijfstraffelijke wetten

L plan

spoedigste aan het Wetgevend Lichaam ter bekrachtiging worden aangeboden“.

De Staatsregeling van 1805 en de Constitutie van 1806 herhalen de voorschriften over de codificatie niet.

Ontwerp van een Burgerlijk Wetboek [van Mr. JOH. VAN DER LINDEN, in vier deelen: I. familierecht, II. eigendom en erfrecht, III. verbintenissen (waaronder de rechtsstof van het Wetb. v. Kooph.), IV. de rechtsoefening. Op last van koning Lodewijk Napoleon samengesteld.

De commissie voor het burgerlijk recht, daarna door koning Lodewijk benoemd, concludeert tot vaststelling van een afzonderlijk Wetb. van Koophandel.

K. B. van 29 October 1808: benoeming eener commissie voor de samenstelling van een Wetboek van Koophandel. 3 leden: Mrs. A. VAN GENNEP, M. S. ASSER en J. v. D. LINDEN.

K. B. van 24 Febr. 1809 betreffende de invoering van het Wetboek Napoleon ingericht voor het Koninkrijk Holland, art. 4: „onverminderd de bepalingen bij het voorgaande artikel gemaakt (houdende afschaffing der landrechten en costumen), zullen provisioneel, en tot dat deswegen nader zal zijn gedisponeerd, in kracht blijven alle wetten en costumen, betrekkelijk tot societeiten van koophandel, het wisselregt, de assurantien, averijen en zeezaken, mitsgaders tot alle andere zaken van commercie, waaromtrent in dit wetboek geenerhande bepalingen zijn vastgesteld“.

Ontwerp Wetboek van Koophandel van 8 Juni 1809. Het heeft drie boeken en 694 artikels. Het derde boek is getiteld: „van de regtbanken van koophandel, en de manier van procederen in zaken den koophandel betreffende“.

Briefwisseling van eenige Rechtsgeleerden, 1819, bl. 119 v., 399 v. — Magazijn van Handelsrecht, I (1859), Meng. bl 73—82. — Het ontwerp is in 1866, met een voorrede, op nieuw uitgegeven door T. M. C. ASSER.

Inlijving van Nederland bij Frankrijk, 16 Maart en 9 Juli 1810.

Keiz. Decreten van 8 Nov. 1810 en 6 Jan. 1811 houdende

[voor het Koninkrijk Holland van 1807 ~~door~~]

Zie hierover R. B. en B. 1806/07, a. 216 en 339.

Γ (R. B. v. 10 Nov. 1807)

Γ rapport van 30 April 1808.

„ t. 8, v. societeiten of
compagnieschappen.
Bk. 3, t. 10, v. R. wisselregt.
„ t. 11, v. d. zeezaken
Afd. 1, v. aansprakelijkheid
verzekering; Afd. 2 van
averijen en zeezaken;
Afd. 3 van Bodemwett;
Afd. 4, van reesters, de
vassiers, vassiers en
vassierschappen.]

invoering van den Code de commerce met 1 Jan. 1811 voor het land bezuiden Waal, Merwede en Maas, met 1 Maart 1811 voor de overige deelen des lands.

Herstel van de nationale afhankelijkheid, Dec. 1813.

Grondwet van 29 Maart 1814, art. 100: „Er zal worden ingevoerd een algemeen Wetboek van burgerlijk regt, lijfstrafelijk regt, van den Koophandel, en van de zamenstelling der regterlijke magt en de manier van procederen“.

Souv. Besl. van 18 April 1814 houdende instelling eener commissie voor de wetgeving van 10 leden. De leden Mrs. A. VAN GENNEP en J. WALRAVEN speciaal belast met het opstellen van een ontwerp van een Wetboek van Koophandel, dat, door de commissie vastgesteld, 17 Jan. 1815 aan den Vorst wordt aangeboden en 2 Febr. aan den Raad van State verzonden.

Het ontwerp heeft drie boeken en 887 artikels. Het derde boek luidt: „van de regtbanken van assurantiën, averijen en zeezaken, en de manier van procederen in zaken den Koophandel betreffende“.

Nieuwe Grondwet, 24 Aug. 1815, a. 163 = a. 100 Grondw. v. 1814.

De reeds uitgewerkte ontwerpen worden in handen gesteld van eene Commissie uit de zuidelijke provinciën (MARTINELLI en VAN CUTSEM, raadsheeren in het Hof te Brussel, en PALMAERT, koopman te Brussel, voor het Wetb. v. Kph., in conferentie met Mrs. v. GENNEP en PHILIPSE). *K. B. v. 5 Sept. 1815.*

K. B. van 21 Nov. 1816, benoeming eener Commissie van vier leden voor de herziening van de ontwerpen van wet op de rechterlijke organisatie en instellingen enz. (VAN GENNEP, KEMPER, FARJON en PHILIPSE). Zij zendt 6 Febr. 1819 een herzien ontwerp Wetb. van Kooph. aan den Koning in.

Het heeft drie boeken en 891 artikels. Het derde boek is getiteld: „van de afdeelingen van den koophandel in de arrondissementsregtbanken en de manier van procederen in zaken den koophandel betreffende“.

Het ontwerp wordt gesteld in handen van den Raad van

State. Deze onderzoekt het en zendt 7 en 14 Maart 1820 zijn verslag in. Den 24sten Oct. 1822 worden de beide eerste boeken van het ontwerp, verdeeld in acht wetsontwerpen, bij de 2de Kamer der Staten-Generaal ingediend. Het derde wordt terughouden om niet vooruit te loopen op de rechterlijke organisatie.

De acht wetsontwerpen worden in 1822 en 1823 geheel of gedeeltelijk in de Afdeelingen der 2de Kamer onderzocht. De processen-verbaal van dit onderzoek worden gesteld in handen van de in 1821^f ingestelde Commissie^f van Nationale wetgeving, K. B. van 4 Sept. 1824. Deze vormt nieuwe redactien en dient haren arbeid in Juni en Aug. 1825 bij den Koning in. 20 Oct. 1825 worden boek I en II in de nieuwe redactie aan de 2de Kamer voorgelegd. Behandeling en aanneming der verschillende titels 10 Febr.—10 Mrt. 1826 door de 2de Kamer; 18 Maart 1826 door de 1ste Kamer. Alleen Bk. 1, tit. 7 (wissels enz.) en Bk. II, tit. 9 (verzekering) worden verworpen. Indiening van het 3de boek, thans handelende over faillissement, rehabilitatie en surséance van betaling bij Konk. Boodschap van 21 Dec. 1825, ingekomen in de zitting van 1 Febr. 1826. 27 Febr. en 15 Maart indiening van gewijzigde ontwerpen voor de verworpen titels. Aanneming van deze titels en van het 3de boek in de 2de Kamer 18, 20 en 21 Maart, in de 1ste Kamer 23 Maart 1826. Wetten van 23 Maart 1826, S. n°. 18—27, 31—34, 38, 39, 43—48. Wijzigingswetten van 15 Mei 1829, S. n°. 14 en 15. Doorlopende reeks der artikelen voorgeschreven bij art. 7 der afschaffingswet (wet van 16 Mei 1829, S. n°. 33). Het K. B. van 5 Juli 1830 bepaalt de invoering van het wetboek op 1 Febr. 1831.

F. A. VAN HALL, kritische beschouwing der zeven eerste Titels van het nieuwe Ned. W. v. Kooph. in Bijdr. tot Rechtsg. en Wetg., dl. 4 (1829), bl. 59—161; Boek II, titel 1, Bijdr. enz. dl. 5 (1830), bl. 86—99.

Belgische opstand. K. B. van 5 Jan. 1831, S. n°. 1, waarbij de invoering wordt geschorst. K. B. van 24 Febr. 1831, S. n°. 6, tot herziening der reeds aangenomen wetboeken. Indiening

Zie over het lot van dit 3de boek na 1815 Voorbrin, dl. 10, bl. 577 vlg.

[van redactie des Nhd. wetg.]

F/K. B. v. 28 April /

7 K.B. van 4 Juli 1837, S. n° 51, omtrent bepalende
dat het Wetboek v. Kooph. der Landsdrukkery zal wor-
den uitgegeven.

van wijzigingswetten in de zittingen van 1833/34, 34/35, 35/36. Wetten van 23 December 1834, S. n°. 41—44, 46—48; van 25 April 1835, S. n°. 11—13, 15—18; van 26 December 1835, S. n°. 44—50; van 24 April 1836, S. n°. 14—16.

Beredeneerd verslag der aangebrachte wijzigingen in Bijdragen tot Regtsgel. en Wetg., dl. 10 (1836), bl. 60—92 en dl. 11 (1837), bl. 86—121.

Wet van 10 Mei 1837, S. n°. 22, tot herstelling van eenige misstellingen. K. B. van 10 April 1838, S. n°. 12, bepalende de invoering der wetboeken op 1 Oct. 1838 (in Limburg, krachtens K. B. van 10 Oct. 1841, S. n°. 43, op 1 Jan. 1842).

NOORDZIEK, Geschiedenis der beraadslagingen gevoerd in de 2de Kamer der Staten-Generaal over het ontwerp van een Wetboek van Koophandel, dl. I zittingsjaar 1822/23; dl. II, zittingsjaar 1825/26. — VOORDUIN, Geschiedenis en beginselen der Ned. Wetboeken, dl. I Inleiding; dl. VIII—X, Wetboek van Koophandel.

Inhoud van het Wetboek van Koophandel. Verdeeling in drie boeken en 923 artikels; verdeeling der boeken in titels. Vergelijking tusschen den Code de commerce en het Wetboek van Koophandel.

Twee beginselen bij de samenstelling van het Wetb. van Kooph. aangenomen:

1°. weg te laten alle strafrechtelijke bepalingen. Vandaar het onderwerp van C. d. c., L. III, t. 4: des banqueroutes, overgebracht naar de wet van 10 Mei 1837, S. n°. 21, houdende tijdelijke aanvulling der bepalingen omtrent de enkele en bedriegelijke bankbreuk. Art. 87 C. d. c., houdende strafbepaling tegen makelaars, weggelaten.

2°. zich te bepalen tot het materiële recht en dus alle voorschriften en bepalingen van processueelen aard naar het Wetboek van burg. Rechtsvordering over te brengen.

Op dien grond het onderwerp van C. d. c., L. 2, t. 2: de la saisie et vente des navires, overgebracht naar W. v. B. Rv., Bk. 2, t. 4: van executoriaal beslag op en verkoop van schepen (art. 311 W. v. K.); de bepalingen omtrent het

opmaken en verdeelen van avarij-grosse (dispache) door deskundigen, in den C. d. c. voorkomende in artt. 414 en 416, overgebracht naar artt. 317—320 W. v. B. Rv.; het onderwerp van C. d. c., L. 3, t. 2: de la cession de biens, naar W. v. B. Rv., Bk. 3, t. 3: van boedelafstand en de vormen van dien.

Het vierde boek van den C. d. c.: „de la juridiction commerciale“, in vier titels handelende over de organisatie en competentie der rechtbanken van koophandel en over de wijze van procederen voor deze rechtbanken en voor de Hoven van appèl, is geheel weggebleven.

Zie het aangeteekende op bl. 12. In de wet op de rechterlijke organisatie van 18 April 1827 waren bepalingen opgenomen (artt. 53 en 54) omtrent kamers voor de zaken van koophandel en faillissementen bij de arrondissements-rechtbanken, samengesteld uit drie rechters en twee kooplieden. Bij de herziening van deze wet, bij de wet van 28 April 1835, werden deze bepalingen weggelaten en daarmede het denkbeeld eener afzonderlijke handelsrechtspraak geheel losgelaten. W. v. B. Rv., Bk. 1, t. 4: van rechtspleging in zaken van koophandel, geeft in hoofdzaak eenige bepalingen om de procedure in handelszaken te bespoedigen.

Onderwerpen voorkomende in den C. d. c. doch niet in het W. v. K.: 1°. de bepalingen over de gehuwde openbare koopvrouw, a. 4, 5 en 7 C. d. c.; dit punt wordt geregeld in a. 168 Burg. Wetb. 2°. C. d. c., L. 1, t. 3, sect. 2: des contestations entre associés et de la manière de les décider; de daarin voorgeschreven gedwongen arbitrage niet overgenomen. 3°. C. d. c., L. 1, t. 4: des séparations de biens; overbodig geworden naast Burg. Wetb., Bk. 1, tit. 8 en 10: van huwelijksche voorwaarden en van scheiding van goederen. 4°. C. d. c., L. 1, tit. 7: des achats et ventes.

Onderwerpen behandeld in het Wetboek van Koophandel doch niet in den Code de commerce:

1°. de bepalingen omtrent assignatiën, kassiers- en ander papier aan toonder, Bk. 1, titel 7, afd. 2 en 3. 2°. De titels

L. (fabrieken)
 F Boven dien gaf art. ⁴⁴ den Koning de bevoegdheid den kantonrechter met vier afgevoeren uit den handdelstand of het fabriekswesen, ⁴⁴ van handelen te bekleeden met den rechtsmacht der arr. ⁴⁴
 v. d. Noort, Handboek v. d. Burgerlijke rechtspraak, bl. 59 vlg.

Wet van 27 April 1904, S. n° 03 tot wijziging der artt.
154, 179 en 220 K.

7^e wet van 2 Mei 1897, S. n° 140, tot wijziging van de artt.
740 en 755 Wetb. v. Kooph.

6^e Wet van 31 Dec. 1896, S. n° 244, tot wijziging van de artt.
379, 380, 383 en 384 Wetb. v. Kooph.

5^e wet v. 30 Sept. 1893, d. n° 140 gew. wet v. 6 Sept. 1895, S.
n° 155, tot wijziging van het 13de boek (Faillissementswet).

5^e wet v. 20 Jan. 1896, S. n° 9 tot invoering der Failliet. van

ontwerp op de makelaardij van ^{Min.} Wintgens v. 26 Mei 1868.

Zdem op de nml. vennootschap v. ^{Min.} Jolles v. 22 Nov. 1871.

Zd. tot wijziging v. art. 345 v. Min. v. Linden v. Landenburg ff.

~~Handl. Zd. tot wijziging v. artt. 380 en 383 (25 Sept. 1895).~~

~~Handl. Zd. tot " " " 379, 380 en 383 (19 Apr. 1895).~~

" Zd. " instelling van een handelsregister (27 Aug. 1895).

" Zd. " aanwilling met bepp. beh. ^{de} firma (2 Oct. 1895).

9 en 10 van boek I: over verzekering in 't algemeen, en over brand-, oogst- en levensverzekering. Zij ontbraken nog in het wetboek van 1826 (1830) en zijn eerst bij de latere herziening in 1835 ingevoegd. 3°. In het 2de boek, dat over het geheel vollediger en uitvoeriger is dan de Code, worden daarin ontbrekende bepalingen gevonden omtrent de boekhouders van schepen (in tit. 2), het vervoer van passagiers (titel 5, afd. 5), aanvaring (tit. 6), schipbreuk, stranding en zeevonden (tit. 7), de aansprakelijkheid van den verzekeraar voor avarij-particulier en de berekening daarvan (in titel 9), en ten slotte omtrent schepen en vaartuigen welke de rivieren en binnenwateren bevaren (titel 13). 4°. In het 3de boek, de titel: van surséance van betaling, reeds bij S. Besl. van 29 Jan. 1814 weder ingevoerd.

De reclame en terugvordering in zaken van koophandel (W. v. K., Bk. 1, tit. 8) wordt in den Code, beperkt tot faillissement, in het derde boek: des faillites et banqueroutes, tit. 3, behandeld.

Wijzigingswetten sedert 1838 tot stand gekomen:

1°. Wet van 4 Juli 1874, S. n°. 89, ter vervanging van de artt. 77—85, over het voorrecht van den commissionair.

2°. Wet van 8 Juli 1874, S. n°. 95 (de pandwet); art. 2 wijzigt art. 315 W. v. K. over pand- en verbandbrieven op schepen.

3°. Wet van 1 Juni 1875, S. n°. 81, wijzigende art. 302 over levensverzekering.

4°. Wet van 26 April 1884, S. n°. 95, waarbij, in verband met de invoering van het nieuwe Wetb. van Sr., a. 398 W. v. K. is ingetrokken en artt. 440 en 893 zijn gewijzigd.

K. B. van 22 Nov. 1879, n°. 26. Benoeming eener Staatscommissie tot herziening van het Wetboek van Koophandel; leden Mrs. J. G. KIST, H. C. VERNIERS VAN DER LOEFF (op verzoek ontslagen 1884), J. A. FRUIN († 1884), T. M. C. ASSER, M. J. PLJNAPPEL, G. J. Th. BEELAERTS VAN BLOKLAND (op verzoek ontslagen Juni 1888) en W. L. P. A. MOLENGRAAFF (ben. in 1885). Ontwerp van wet op „het handelspapier“ (wissels, acceptatiën, assignatiën en cheques), open-

baar gemaakt in 1886; ontwerp eener wet op het faillissement en de surséance van betaling in 1887, ^{beide} vergezeld van toelichtingen. ^{alle}

Wetten betreffende het verkeersrecht na 1838 tot stand gekomen:

1°. Wet van 30 Mei 1847, S. n°. 26, betreffende verliezen door het te loor gaan van schuldbrieven ten laste van het Rijk, gewijzigd bij de wet van 2 Mei 1851, S. n°. 26, en van 17 April 1887, S. n°. 63.

2°. Wet van 22 Dec. 1857, S. n°. 171, tot buiten effectstelling en vervanging van de wet van 3 Sept. 1807 op de interesten.

3°. Wet van 1 Juni 1861, S. n°. 53, houdende bepalingen omtrent den doortocht en het vervoer van landverhuizers, gewijzigd en aangevuld bij de wet van 15 Juli 1869, S. n°. 124.

4°. Wet van 16 Juli 1869, S. n°. 96, betrekkelijk de afgifte van zeebrieven en vergunningen tot het voeren der Nederlandsche vlag.

5°. Wet van 9 April 1875, S. n°. 67, tot regeling van de dienst en het gebruik van spoorwegen, gewijzigd bij de wetten van 31 Dec. 1880, S. n°. 258, ^{aanvullend} ~~aanvullend~~ bij de wet van 10 Mei 1882, S. n°. 66, ^{en 8 Apr. 1893, S. n°. 62.}

6°. Wet van 2 Juni 1875, S. n°. 95, tot regeling van het toezicht bij het oprichten van inrichtingen, welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken, aangevuld bij de wet van 19 Dec. 1876, S. n°. 255, ^{gew. wet van 4 Sept. 1896, S. n°. 152.}

7°. Wet van 17 Nov. 1876, S. n°. 227, tot regeling der coöperatieve vereenigingen, aangevuld bij de wet van 7 Mei 1878, S. n°. 41.

8°. Wet van 9 Aug. 1878, S. n°. 124, omtrent de regeling van de dienst en het gebruik der lokaalspoorwegen, ^{vervangen door}

9°. Wet van 25 Mei 1879, S. n°. 85, houdende bepalingen op de handels- en fabrieksmerken, gewijzigd bij de wet van 22 Juli 1885, S. n°. 140, ^{vervangen door de wet van}

10°. Wet van 25 Mei 1879, S. n°. 88, tot instelling van een Rijks-postspaarbank, ^{gew. bij de wet van 20 Juli 1895 S. n°. 135.}

Tekst der wet K. B. v. 23 Mei 1896, S. n°. 87.

ontwerpen van wetsvoorstellen betreffende ^{1°} het handelsregister, ^{2°} de firma, ^{3°} de vennootschaps onder firma, de commanditaire vennootschap, de naamloze vennootschap, de onderlinge waarborging aetui appri en de coöperatieve vereeniging, ^{4°} tot wijziging van tit. IV en van afd. I v. tit. V v. bk. I v. h. W. v. Kooph., ^{5°} betreffende de vrachtaanvoerders en expeditieus.

Ontbinding der commissie 7 Nov. 1890.

Wet van 7 Mei 1856, S. n°. 32, houdende bepalingen omtrent de huishouding en tucht op de koopvaardijochepen, gew. bij de wet van 13 Nov. 1879, S. n°. 190, en art. de der Invoeringwet, Stafwet.

Ten aangevuld

"Onderwet"

Gewijzigde tekst K. B. van 15 Dec. 1896, S. n°. 222.

9 Juli 1900, S. n°. 108 houdende de wet van ~~22 Oct. 1899, S. n°. 146,~~ tot ^{andere} regeling van den dienst en het gebruik van spoorwegen, waaroop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd.

30 Sept. 1893, S. n°. 146.

11°. Wet van 23 April 1880, S. n°. 67, betreffende de openbare middelen van vervoer, met uitzondering van de spoorwegdiensten.

12°. Wet van 28 Juni 1881, S. n°. 97, tot regeling van den kleinhandel in sterken drank en tot beteugeling van openbare dronkenschap, gewijzigd bij de wetten van 23 April 1884, S. n°. 54 en 16 April 1885, S. n°. 78, alsmede bij art. 10 van de wet van 15 April 1886, S. n°. 64 (Invoeringswet Swb.).

13°. Wet van 28 Juni 1881, S. n°. 124, tot regeling van het auteursrecht.

14°. Wet van 11 Juli 1882, S. n°. 86, houdende bepalingen tot voorkoming van aanvaringen en aandrijvingen op zee.

15°. Wet van 23 Juli 1885, S. n°. 151, houdende bepalingen omtrent de opruiming en het beheer van vaartuigen en andere voorwerpen, in openbare wateren gestrand of gezonken.

16°. Wet van 5 Mei 1889, S. n°. 48, tot het tegengaan van overmatigen en gevaarlijken arbeid van jeugdige personen en van vrouwen, gew. bij de wet van 20 Juli 1895 (St. n°. 130) en 31 Dec. 1896, S. n°. 259.

17°. Wet van ~~23 Juni 1889~~, S. n°. ~~82~~, houdende bepalingen tot voorkoming van bedrog in den boterhandel (Boterwet). 19 Juli 1900, S. n°. 112.

Van zijdelingsch belang zijn de wetten en besluiten regelende het patentrecht, het muntwezen, de maten, gewichten, weegwerktuigen en gasmeters, het toezicht op stoomtoestellen, het loodswezen, de brievenposterij en pakketpost, de telegrafie, de zeevisscherijen en de Nederlandsche Bank.

Literatuur.

Hoofdwerken :

Mrs. ASSER, BERG, GODEFROY, TYDEMAN en DE VRIES, het Wetboek van Koophandel met aantekeningen, 2de druk door Mr. T. M. C. ASSER, 1873. — A. DE PINTO, Handleiding tot het Wetboek van Koophandel, 2 dl., 3de druk, 1876. — A. C. HOLTJUS, Voorlezingen over het handels- en zeerecht, uitgegeven door B. J. L. DE GEER, 3 dl. 1861, en Het Nederlandsche faillitenregt, 1850, 2de dr. met aantekeningen van B. J. L. DE GEER, 1878. — J. DE WAL, Het Ned. Handelsregt, 3 dl. 1869. — J. A. LEVY, Het Alg. Duitsche Handelswetboek vergeleken met het Ned. Wetboek van Koophandel, 1869. — J. G. KIST, Beginselen van Handelsregt

De Veiligheidswet (art. 30) en bijde wetten

18°. Wet van 15 April 1891, S. n°. 91, houdende bepalingen tot voorkoming van aanvaring of aandrijving op de openbare wateren in het Rijk, die voor de scheepvaart openstaan.

19°. Wet op het faillissement en de procedure van betaling van 30 Sept. 1893, S. n°. 140, gew. bij de wet van 6 Sept. 1895, S. n°. 155. [den loodsdienst en

F den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken,

20°. Wet v. 20 Juli 1895, S. n°. 137, houdende bepalingen tot bereikijng bij het verblijven in fabrieken en werkplaatsen (Veiligheidswet).

[Besl. tot uitvoering 7 Dec. 1896, S. n°. 215].

21°. Wet v. 2 Mei 1897, S. n°. 141, tot oprichting van Kamers van arbeid.

Alcoholwet.

Stoomwet
15 April 1896, S. n°. 59.
Besluit tot uitvoering: 19 Oct. 1896,
S. n°. 153.

volgens de Nederlandsche wet, 6 dl. 1867—1877. Dl. 1—⁴, 2de druk 1874—84. — G. DIEPHUIS, Handboek voor het Handelsregt, 3 dl., 2de druk 1874. — T. M. C. ASSER, Schets van het Nederlandsche Handelsrecht, ~~1de dr. 1883~~. — N. K. F. LAND, Beginselen van het hedendaagsche wisselrecht, 1881. — J. C. DE MAREZ OYENS, Beginselen van het hedendaagsche faillietenrecht, 1883. — Monographieën bij de betrekkelijke onderwerpen.

Tijdschriften: in het bijzonder

DE VRIES EN MOLSTER, Het Magazijn van Handelsregt, 1856—1874, 17 dl. Nieuwe Reeks, onder redactie van C. D. ASSER JR. en F. A. MOLSTER, sedert 1889.

Verzamelingen van Jurisprudentie: in het bijzonder

D. LEON, De Rechtspraak van den Hoogen Raad, Wetboek van Koophandel, 2de druk, door J. A. LEVY, 1 dl., 7 suppl. — W. C. I. J. CREMERS, Aanteekeningen op de Ned. Wetboeken, bevattende de literatuur en de jurisprudentie, dl. II. met 3 vervolgen.

§ 3. OVERZICHT VAN BUITENLANDSCHE WETGEVING EN LITERATUUR.

I. Landen zonder codificatie van handelsrecht (zonder handelswetboek).

1°. Engeland.

^{1894.}
The Merchant shipping Act van 1854, later herhaaldelijk gewijzigd o. a. in 1855, 1862, ^L1871, 1872, 1873 en 1876.

De wet van 1854 handelt (1) ^{over de bevoegdheid van den Board of Trade (het Ministerie van Handel) in scheepszaken,} (2) ~~over schepen (eigendom, inschrijving, verkoop, verband enz.),~~ (3) ~~over den schipper en de scheepsgezellen,~~ (4) ~~over de veiligheid van schepen en de voorkoming van scheepsrampen,~~ (5) ~~over het loodswezen,~~ (6) ~~over vuurtorens,~~ (7) ~~over het fonds ter bestrijding van uitgaven ten behoeve van de scheepvaart,~~ (8) ~~over schipbreuk, stranding en berging,~~ (9) ~~over de aansprakelijkheid van de reeders, en bevat in een 10de hoofdstuk voorschriften van processueelen aard.~~

Verdere wetten: The Bills of lading Act van 1855, over het endossement van cognossementen. — The Passengers Act van 1855, over het vervoer van passagiers over zee, gewijzigd in

15

19

H ~~de dr. 1899~~ 6de dr. 1892 6 7de dr. 1896, 8de dr. 1899.

Molengraaff, de Faillissementswet verklaard, 1897.

19

1867,

over de ^{nationaliteit,} ~~resepregisters~~ (inschrijving, overdracht, verband, slag, making enz.), (2) ~~over den vlieper en de resepgezellen.~~
[(3) ~~over schepen tot vervoer van passagiers en van landverhuizers (inspectie, uitrusting, medische dienst, behandeling der passagiers),~~ (4) ~~over visschersbooten (tuicht, montering enz.),~~ (5) ~~over de veiligheid [safety] (voorkoming van aanvaringen, reddingmiddelen, uitrusting, noodcainen, laadlijn, gevaarlijke quaden, houtladingen, graanladingen, onreuewaardigheid),~~ (6) ~~over het onderzoek van scheepsrampen (reclibank ter zee enz.),~~ (7) ~~over de lofing der lading,~~ (8) ~~over de aansprakelijkheid van ^{de} scheeps eigenaars,~~ (9) ~~over schipbreuk en berging (schepen in nood, strandraderen, op ruiming van wrakken, berging en bergloos),~~ (10) ~~over het loodswezen,~~ (11) ~~over vuurtorens (boeien, bekens enz.),~~ (12) ~~over het fonds voor de korpwaardij, en bevat in het 13de hoofdstuk bepalingen van processueelen aard, in het 14de „ supplementat.~~

Ms. D. Chalmers, the sale of goods Act 1893,
incl. the Factors Acts 1899/90. 4de dr. "mercantile agents"
17de 1899.

[en 1890 (cap. 62, 63 en 64).
53/54 Vict.)

The Sale of Goods Act van 1893, regerende koop en verkoop van
Lichamelijke roerende zaken.
The Partnerships Act van 1890, regerende de vennootschaps onder firma.

F en 1890]

J. Chitty, a treatise on the law of contracts, 12. ed. 1890. —
Principles of the English law of contract and of agency in
H. W. R. Anson, law of contract, 6de dr. 1891. 7de dr. 1893. 8de dr. 1896. 1899
in relation to
1de ed. 1891. 2de ed. 1894. 3de ed. 1900.

J. M. Hevens, the elements of mercantile law, 1890. 3de dr. 1900.
J. Rater, the principles of mercantile law, 2de dr. 1899.
J. Wrot & A. Cecil, the principles of commercial law, 1891.
J. E. Scrutton, the elements of mercantile law, 1891.

J. M. Leake, a Digest of the principles of the law of contracts, 3de dr.
1892. — J. E. C. Burnes, commercial law 1893.

Th. Parsons, the law of contracts, 3de dr. (by S. Williston), 3de dl. (Am.), 1895.

C. F. Beach, a treatise on the modern [thans] wet (Scandinavische) van
law of contracts, 2 vol. 1897. 1 Apr. 1892.

Uet Zweedsche privaatrecht kent geen spling
in burgerlijk en handelsrecht. Pappenheim, in
Kisler Festgabe zu R. v. Jherings Jubiläum, bl. 5 (1892).

Uet zerecht "gemeenschappelijk geregeld,
de handels- en fabrieksmerken (2. en N. 1894, D. 1890),
handelsregister, firma en prours (2. D. 1899, N. 90),
chèques (D. en N. 91, 2. 90).

State Library Bulletin, Legislation n° 9. Febr. 1898. Legislation by States
in 1897. Eight annual comparative Summary and Index. Albany:
University of the State of New-York. 1898. Price 25 cts.

1889

1863 en 1872. — The Factors Act van 1823, 1825, 1842 en
1877, betreffende den handel door middel van factors (commis-
sionnaires) en agenten. — The (Joint-Stock) Companies Act van
1862, regelende de naamlooze vennootschappen, gewijzigd in
1867, 1870, 1877, 1879, 1880, 1883 en 1886. — The Bills of
Exchange Act van 1882, bevattende eene codificatie van het
wisselrecht. — The Bankruptcy Act van 1883 regelende het
faillietenrecht (gewijzigd in 1884). — The Patents, Designs
and Trade Marks Act van 1883 over octrooien, modellen en
handels- en fabrieksmerken (gewijzigd in 1885, 1886 en 1888).

Literatuur:

W. BEAWES, lex mercatoria rediviva, 1751, 6de ed. 1813. — J.
W. SMITH, a compendium of mercantile law, 1de ed. 1877. — J. W.
SMITH, the law of contracts, 8 ed. 1885. — ADDISON, on the law
of contracts, 8 ed. 1883. — FR. POLLOCK, principles of contract,
4 ed. 1885. — MC. CULLOCH, commercial dictionary, 1882.

2°. Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

Congreswet tot regeling van de octrooien, handels- en fa-
brieksmerken van 1870. *Tolom op het faillietenrecht in werking sedert 1de Jan. 1892?*
Civil Code of New-York, ontwerp van DUDLEY FIELD (1865),
ingevoerd o. a. in Californië en Dakota.

3°. De Scandinavische Rijken.

Denemarken. Danske Lov van 15 April 1683, waarin een
boek over het zeerecht, daarnaast eene faillietenwet van 25
Maart 1872, eene wet op de berechting van handelszaken van
19 Febr. 1861, en andere regelende enkele speciale onderwerpen.

Zweden. Algemeen wetboek van 1734. Hiernevens eene fail-
lietenwet van 18 Sept. 1862, eene wet regelende het zeerecht

[12 Juni 1892] van 23 Febr. 1864, e. a. m. Wetten van 18 Juni 1895 betreffende vereeniging

Noorwegen. Norske Lov van 1687. Verder eene wet betref-
fende het zeerecht van 24 Maart 1860, eene faillietenwet van
6 Juni 1863, enz. 20 Juli 1895

In de drie Rijken geldt de Scandinavische wisselwet van
7 Mei 1880.

T. M. C. ASSER, de Scandinavische wisselwet van 1880, 1880.

II. Landen met een geodificeerd handelsrecht.

A. Landen met het beperkte handelsrecht van den Code de commerce.

1°. **Frankrijk.** *Code de commerce* van 1807, in werking getreden 1 Jan. 1808.

LOCRÉ, législation civile, commerciale et criminelle de la France, 1827—1832, 31 dl. Over den Code de comm. dl. I en XVII—XX. —
LOCRÉ, Esprit du Code de commerce, 2de dr. 1829.

De Code telt IV boeken en 648 artikels. Hij geldt in Luxemburg, Polen en België, voor zooverre later niet gewijzigd.

Belangrijke wijzigingswetten:

Wet van 28 Mei 1838, houdende een nieuw 3de boek over faillissement en bankroet.

Wet van 17 Juli 1856, afschaffende de gedwongen arbitrage bij geschillen tusschen vennooten (Bk. 1, tit. 3, sect. 2).

Wet van 23 Mei 1863, wijzigende Bk. 1, tit. 6 (invoeging van eene nieuwe afdeeling over handelspand en wijziging van de bepalingen omtrent de commissionnaires).

Wet van 18 Juli 1866, op de makelaardij (afschaffing van het monopolie van de makelaars in goederen en wijziging van verschillende artikelen van Bk. 1, tit. 5).

Wet van 24 Juli 1867, *sur les sociétés*, handelende over commanditaire vennootschappen op aandelen, naamlooze vennootschappen, vennootschappen à capital variable, tontines en levensverzekeringmaatschappijen (wijziging en aanvulling van Bk. 1, tit. 3, sect. 1 C. d. c.) /

Wet van 8 Dec. 1883, over de verkiezing van de leden der rechtbanken van koophandel. Het 4de boek was op dit punt reeds in 1871 gewijzigd.

Wet van 10 Juli 1885, *sur l'hypothèque maritime* (scheepshypotheek, onze pand- en verbandbrieven), vroeger reeds geregeld bij de wet van 10 Dec. 1874.

Wet van 12 Aug. 1885, tot wijziging van de artt. 216, 258, 262, 263, 265, 315, 334 en 347 (betreffende het zee- en assurantierecht).

Wet van 11 April 1888, ter vervanging van de artt. 105 en 108 (verval van vorderingen ter zake van vervoer).

Wet v. 2 Juli 1862 tot wijziging v. artt. 74, 75 en 90 over de wisselmakelaars.
Wet v. 6 Mei 1863 tot wijziging v. artt. 27 en 28 over de comm. venn.

[gew. bij de wet van 1 Aug. 1893.

Naast den Code te noemen de wetten van 18 Nov. 1862 op de warrants, van 20 Juni 1873 op de chèques, van 1 April 1879 op de handels- en fabrieksmerken en van 29 Juni 1887 op het akkoord ter voorkoming van faillissement.

Literatuur:

P. NAMUR, le code de commerce ^{belge} révisé, 3 dl., 2 dr. 1884. L

3°. Griekenland. De Code de commerce ongewijzigd vertaald ingevoerd in 1835.

B. Landen met een uitgebreid handelsrecht.

1°. Spanje. *Codigo di comercio* van 30 Mei 1829, in werking sedert 1 Jan. 1830. Het is verdeeld in 5 boeken en 1219 artikels. Tusschen 1847 en 1873 komen talrijke wijzigings- en aanvullingswetten tot stand. Nieuw handelswetboek van 22 Aug. 1885, ingevoerd 1 Jan. 1886; het heeft 955 artikels en bevat een exceptioneel verbintenissenrecht voor handelszaken.

De rechtbanken van Koophandel werden opgeheven en de bijzondere handelsprocedure (Bk. 5 van het wetboek van 1829) afgeschaft bij Besluit van 6 Dec. 1868.

+ MITTERMAIER, das Spanische Handelsgesetzbuch von 1885 in Zft. f. d. ges. Hr., 1887, S. 286 ff.

Literatuur:

JUAN DE HEVIA BOLANOS, Laberinto de comercio terrestre y naval, 1616. — A. del Manzano, curso de derecho mercantil, dl.,

1619? 2°. Portugal. *Codigo comercial* van 18 September 1833, met een uitgebreid handelsverbintenissenrecht, thans vervangen door een nieuw Wetboek v. Koophandel van 28 Juni 1888, in werking sedert 1 Jan. 1889. (1890 ent.)

3°. De verschillende staten van Midden- en Zuid-Amerika, wier wetboeken meerendeels navolgingen zijn van het Spaansche Handelswetboek van 1829.

4°. Duitschland. *Entwurf eines allg. Deutschen Handelsgesetzbuchs* van 1861.

J. LUTZ, Protocolle der Kommission zur Berathung eines allg. Deutschen Handelsgesetzbuches, 9 dl. 1858—1861.

Invoering in de meeste Deutsche Staten in 1861—1865. Het alg. Deutsche Handelswetboek wordt bondswet voor den

G. Baltjens, *Encyclopédie du droit commercial belge annotée*, 1899.
[U. Piot, *traité théorique et pratique de droit commercial*, 5 dr., 2 dl., 1890.
Nuyens en de Baets, *commentaire législatif du Code de comm. belge*,

Rumenië, wetb. v. Kph. van 22 Mei / 1 Sept. 1897 (navolging van het Ital. Wetb. v. Kph.).

G.V. Moamin, *Dreptul comercial*, dl. 1, II 1894
R. d. or. int. 1894 p. 572. mul

+ Wet van 21 Aug. 1893 op de scheepshypotheek.

— Paraguay 29 Aug. 1891 (Argent. Wetb.).
naar Bonhardet (B)

— Mexico 15 Sept. 1899 / 1 Jan. 1900. B

Haiti 3 Sept. 1826 / 1 Juli 1827. — 18 Juli 1896 (lig. jud.).

Guatemala 20 Juli 1877 / 15 Sept 1877 B

Salvador 1 Mei 1882 / B

Honduras 15 Sept. 1898 / 1 Febr 1899 B.

Nicaragua 12 Sept. 1869 / B

Costa-Rica 1850/53, faill. 3 Oct. 1865. B.

Columbia 8 Jan. 1859, zerecht 10 Sept. 1873. B.

Venezuela 20 Febr 1873 / 27 Apr. 1873 B.

Ecuador

Brazilië 25 Juni 1850 B. faill. 24 Oct. 1890.

Peru 20 Apr. 1853 / 15 Febr. 1902. faill. idem. Paraguay.

Bolivia 12 Nov. 1834 B.

— Chili 29 Nov. 1865 / 1 Jan. 1867, off. ed. 20 Sept. 1889.

— Argentinië 9 Oct. 1889 / 1 Mei 1890.

Uruguay 31 Dec. 1870 B.

A. de Souza Pinto, *dicionario da legislação commercial Brasileira*, I, 1893.

Tous les ouvrages annoncés sur ce prospectus peuvent être fournis reliés (reliure uniforme) au prix de 2 francs en plus par volume.

A. PEDONE, Éditeur, 13, rue Soufflot, PARIS

VIII. — Code civil Portugais, promulgué le 1er juillet 1867, mis en vigueur le 1er janvier 1868, traduit annoté avec introduction, par M. Lepelletier, docteur en droit, avocat à la Cour d'appel de Caen, 1894, 1 vol. in-8. 10 fr.

IX. — Code de commerce Hongrois, promulgué le 19 mai 1876, mis en vigueur le 1er janvier 1877, suivi des lois hongroises sur le change et la faillite, traduit, annoté et précédé d'une introduction, par Raoul de la Grasserie, docteur en droit, juge au tribunal civil de Rennes, 1894, 1 vol. in-8. 8 fr.

X. — Code de commerce Mexicain, promulgué le 15 septembre 1889, mis en vigueur le 1er janvier 1890, traduit et annoté avec introduction par M. Prudhomme, substitut du Procureur de la République à Lille, membre de la Société de Législation comparée, 1894, 1 vol. in-8. 8 fr.

XI. — Codes Suédois de 1734, (civil, pénal, commercial) suivis des lois promulguées jusqu'à ce jour, des lois hypothécaires, de celles sur l'état civil, la prescription, les successions, le change, la faillite, du Code maritime de 1891 et des lois sur la propriété industrielle, traduits et annotés, par Raoul de la Grasserie, juge à Rennes, 1895, 1 vol. in-8. 40 fr.

XII. — Code de commerce Roumain, traduit et comparé aux principaux Codes de l'Europe, par Joan Bohl, président d'honneur de diverses sociétés savantes, professeur de droit H. C., docteur en droit, avocat près la Cour d'Amsterdam, 1895, 1 vol. in-8. 8 fr.

POUR PARAÎTRE PROCHAINEMENT :

CODE CIVIL CHILIEN. — CODE CIVIL ITALIEN. — CODE CIVIL AUTRICHIEN. — CODE CIVIL DU CANTON DU TESSIN. — CODE CIVIL MEXICAIN. — LOI ANGLAISE DE 1894 SUR LA MARINE MARCHANDE.

ÉTUDES DE LÉGISLATION COMPARÉE

Le Mariage civil et le Divorce dans les principaux pays de l'Europe. — Étude de législation comparée, précédée d'un aperçu sur les origines du droit civil et moderne, par E. Glasson, professeur à la Faculté de droit de Paris, 1880, 1 vol. in-8. 8 fr.

Histoire du Droit et des Institutions politiques, civiles et judiciaires de l'Angleterre, comparés aux droits et aux institutions de la France, par E. Glasson, professeur à la Faculté de droit de Paris, 1882, 6 vol. in-8. 60 fr.

Histoire du Droit et des Institutions de l'Allemagne, par Frédéric de Schulte, professeur à l'Université de Bonn, traduit et annoté sur la 5e édition, par M. Marcel Fournier, précédé d'une introduction, par E. Glasson, 1882, 1 vol. in-8. 42 fr.

A. PEDONE, Éditeur, 13, rue Soufflot, PARIS

OUVRAGES NOUVEAUX

Grands Avocats du siècle (BARREAU DE PARIS), par Roger Allou et Charles Chenu, avocats à la cour d'appel. — Préface de JULES SIMON, de l'Académie française. — Ouvrage orné de vingt portraits (Héliogravures Dujardin).

DUPIN AÎNÉ. — BERRYER. — PHILIPPE DUPIN. — CRÉMIEUX. — PAILLET. — MARIE. — DUFAURE. — SENARD. — CHAIX D'EST-ANGE. — LÉON DUVAL. — BETHMONT. — LIOUVILLE. — JULES FAVRE. — LACHAUD. — NICOLET. — ALLOU. — LENTÉ. — Me ROUSSE. — Me BÉTOAUD. — Me BARBOUX.

1895. — Un beau volume in-8 raisin. Broché, 12 fr. 50; relié, 17 fr. 50
Sur beau papier, avec deux séries de gravures — 20 fr. » ; — 35 fr. »
Collection des 20 portraits sur Chine dans un carton artistique. 25 fr. »

L'Histoire sociale au palais de justice

(PLAIDOYERS PHILOSOPHIQUES), par Émile de Saint-Auban, avec une introduction de l'auteur.

LES TRAFICS DE L'ÉLYSÉE. — LES GRANDES CONVENTIONS DE 1883. — LA FINANCE ET LA POLITIQUE. — LE RENOUVELLEMENT DU PRIVILÈGE DE LA BANQUE DE FRANCE. — L'ANARCHIE DOCTRINALE. — LE LIVRE DE JEAN GRAVE. — LE PROCÈS DES TRENTE. — LA MAGISTRATURE, LA PRESSE ET L'OPINION.

1895. — 3e mille. Un volume in-18. Broché, 3 fr. 50; relié, 5 fr.

De tous les ouvrages publiés depuis quelques mois, il en est deux qui ont plus particulièrement frappé l'attention du monde du Palais. Le premier retrace en vingt notices, accompagnées de portraits, la carrière des plus illustres avocats du *barreau de Paris*. Précédé d'une introduction par Jules Simon, il n'est pas seulement pour l'avocat le manuel où « il apprendra ses devoirs, qui constituent sa dignité », mais encore un très beau livre de bibliothèque.

Tout a été mis en œuvre pour lui donner un cachet artistique.

L'accueil empressé fait au volume de MM. Allou et Chenu prouve quel intérêt s'attache à tout ce qui touche aux maîtres de la barre. En consacrant la mémoire des grands avocats, et leurs titres à la reconnaissance de la postérité, les auteurs se défendent d'avoir, dans l'étendue de ce siècle, choisi vingt noms, avec la pensée de les élever au-dessus de tous les autres. Ils ne pouvaient penser à distribuer des couronnes; et si l'idée d'une comparaison avait dirigé ce travail, elle l'eût aussitôt rendu impossible. Le barreau a fourni trop de talents éclatants pour que la liste et le classement en soient possibles.

Réunir des hommes dont la personnalité se soit affirmée surtout par la variété de leur génie, montrer ainsi combien l'exercice de la parole comporte de formes différentes: tel a été leur but.

Le second, ainsi que le dit son sommaire, présente l'ensemble des plus retentissantes plaidoiries de Me de Saint-Auban. C'est là un recueil d'histoire contemporaine. Comme l'affirme l'auteur lui-même dans sa brillante introduction « les événements l'ont dicté; ma franchise l'a écrit. Il n'a rien de commun avec d'autres recueils célèbres. Dans ces

recueils, la plaidoirie illustre des faits le plus souvent sans importance ; ici, tout au rebours, ce sont des faits d'une importance capitale qui illustrent la plaidoirie...

« L'Histoire au Palais !... Elle n'y est pas toujours consolante ; mais où donc est-elle plus dramatique, plus suggestive et plus documentée ?

« Depuis dix ans, l'Histoire au Palais, c'est presque toute l'Histoire. Les notables péripéties adoptent ce théâtre ; elles viennent s'y dénouer, ou tout au moins s'y agiter... Le début du siècle fut essentiellement militaire. Sa fin est essentiellement judiciaire. On a copié son début dans des journaux d'état-major ; on copiera sa fin dans des grosses d'arrêts. Tout événement qui compte aboutit à un procès — ou devrait y aboutir. Il faut que la Psychologie aille s'installer dans les greffes, si elle veut comprendre les consciences actuelles ».

Il nous est impossible de reproduire ici, quelques-uns des nombreux comptes rendus publiés par les journaux et revues judiciaires ou politiques. Il nous suffira de dire que toute la presse, sans distinction d'opinions, a fait à ces ouvrages, intéressants à plus d'un titre, le plus bel accueil. Rarement même on a pu rencontrer une pareille unanimité dans les éloges. C'est que pour les uns et les autres, il y avait plus d'un exemple à tirer des *Grands Avocats du siècle*, et, dans les plaidoyers philosophiques de M. de Saint-Auban, d'un très beau style et d'une si fière allure, plus d'un enseignement à prendre.

ÉLOQUENCE JUDICIAIRE :

- Discours et plaidoyers** de M. ALLOU, ancien bâtonnier, sénateur, publiés par son fils M. ROGER ALLOU, avocat à la cour de Paris. 1884, 2 vol. gr. in-8. 24 »
- Discours et plaidoyers** de M. CHAIX D'EST-ANGE, ancien bâtonnier, publiés par M. ROUSSE, ancien bâtonnier ; 2e édition, augmentée par M. CONSTANT, avocat à la cour de Paris. 1877, 3 vol. gr. in-8 (*Epuisés*) 40 »
- Œuvres judiciaires**, réquisitoires, conclusions, discours juridiques, plaidoyers, de M. PINARD, ancien procureur général, avec une préface par M. CH. BOULLAY, avocat à la cour de Paris. 1885, 2 vol. gr. in-8 20 »

BULLETIN DE SOUSCRIPTION

Je prie Monsieur A. Pedone, éditeur à Paris, 13, rue Soufflot, de m'adresser un exemplaire des ouvrages annoncés ci-contre :

1° **Grands avocats du siècle**, au prix de :

2° **L'Histoire sociale au Palais de justice**, au prix de :

Je lui remets ci-joint un mandat de

SIGNATURE :

Adresse :

Gesetz, betr. die gemeinsamen Rechte der Besitzer von Handels-
urkunden, 4 Dec. 1899.
Uitgave van Kolinde, 2 de. 1899.

Naast deze wetten nog te noemen de Gewerbeordnung (eene
wet regelende de uitoefening van bedrijven) van 1869, gewij-
zigd in 1872, 1874, 1876, 1878, 1879, 1880, 1881, ¹⁸⁸³ 1884, 1886, 1887, ^{Vonts} 1891, 1896, 1897,
wetten op de handels- en fabrieksmerken van ^{30 Nov. 1874} 1874, ^{12 Dec. 1894} 1894,
^{ontrent} op patronen en modellen van 11 Jan. 1876, en op de coöper-
atieve vereenigingen van 1 Mei 1899 (vroeger reeds geregeld
bij eene wet van 4 Juli 1860), op de „Gebrauchsmustern“ van
1 Juni 1891, op de vennootschappen met beperkte aanspraak
Lekheid van 20 April 1892, op de binnenscheep- en ^{op de} vlootvaart
beide van 15 Juni 1895, op de indertuiging van 27 Mei 1896; de Beurswet

van 22 Juni 1896; op T. M. C. Anfer, het privaatrecht der binnenvaart volgens
het ⁱⁿ bewaard nemen van de St. Rijkswet van 15 Juni 1895, 1895. - Commentaren
effekten van 5 Juli 1896 (Depotwett.). van Mittelstein en Goldmann, 1897.

Noord-Duitschen Bond 5 Juni 1869, wordt Rijkswet in 1871.
Het is verdeeld in vijf boeken en 911 artikels. Bk. I, van den
handelsstand, in zeven titels: van kooplieden, van het han-
delsregister, van handelsfirma's, van de handelsboeken, van
procuratiehouders en agenten, van handelsbedienden en van
makelaars. Bk. II, van de handelsvennootschappen, in drie
titels: van de vennootschap onder firma, van de vennootschap
en commandite en van de naamlooze vennootschap. Bk. III,
van de stille vennootschap (stille Gesellschaft) en de hande-
ling voor gemeene rekening, in twee titels. Bk. IV, van han-
delsdaden, in vijf titels: van handelsdaden in het algemeen,
van koop, van commissiehandel, van expeditie en van ver-
voer. Bk. V, van den zeehandel, in 12 titels: algemeene be-
palingen, van reeders en van de reederij, van den schipper,
van de equipage, van het goederenvervoer, van het personen-
vervoer, van bodemerij, van avarij, van hulp- en bergloon,
van zeeverzekering en van verjaring.

De artikelen omtrent de commanditaire vennootschap op
aandeelen en de naamlooze vennootschap zijn achtereenvol-
gens vervangen door de wet van 11 Juni 1870 en die van
18 Juli 1884. Bk. V, tit. 4 is afgeschaft en vervangen door
de Seemannsordnung van 27 Dec. 1872.

Het wisselrecht is geregeld door de *Allg. Deutsche Wechsel-
ordnung* van 1847 en de Nurnberger Novellen van 1861, beide
in 1871 tot rijkswetten verheven; het faillietenrecht door de
rijkswet (*Konkursordnung*) van 10 Febr. 1877. ^{gew. 17 Mei 1890.}

De rijkswet op de rechterlijke organisatie (*Gerichtsverfas-
sungsgesetz*) van 27 Jan. 1877 heeft handelsrechtbanken inge-
voerd, in den vorm van handelskamers bij de „Landgerichte“. ^{gew. 17 Mei 1890.}

Literatuur.

⁽⁺¹⁶⁶⁸⁾
JOH. MARQUARD, tractatus politico-juridicus de jure mercatorum
et commerciorum singularis, 2 dl. 1662. — G. F. VON MARTENS,
Grundriss des Handelsrechts, insb. des Wechsel- und Seerechts,
1797. — MENO PÖHLS, Darstellung des gem. Deutschen u. des
Hamburgischen Handelsrechts für Juristen u. Kaufleute, 4 dl.
1828—1834. — H. THÖL, das Handelsrecht, I, 6de dr. 1879, II,

4de dr. 1878, III, 1880. — L. GOLDSCHMIDT, Handbuch des Handelsrechts, 2 dl., dl. 1 2de dr. 1874 (onvoltooid) en System des Handelsrechts, 2de dr. 1889. — W. ENDEMANN, das deutsche Handelsrecht, 4de dr. 1887. — Handbuch des deutschen Handels-, See- und Wechselrechts (van verschillende medewerkers), uitgegeven door ENDEMANN, 4 dl. 1882—1885. — C. GAREIS, das deutsche Handelsrecht, 3de dr. 1888. — J. F. BEHREND, Lehrbuch des Handelsrechts (onvoltooid). — K. COSACK, Lehrbuch des Handelsrechts mit Einschluss des Seerechts, 1888; 2de dr. 1893; 3de dr. 1895; 4de dr. 1898; 5de dr. 1900.

Verder verschillende commentaren op het Wetboek, zooals die van Fr. v. HAHN, 2 dl.; en van H. MAKOWER, 4de dr. 1884.

Veel omtrent het handelsrecht bevatten ook de werken over het Duitsche Privaatrecht, met name de hand- en leerboeken van MITTERMAIER (7de dr. 1847), v. GERBER (15de dr. 1886), BLUNTSCHLI-DAHN (3de dr. 1864), BESELER (4de dr. 1884), GENGLER (3de dr. 1876), en STOBBE, 5 dl., dl. 1—3, 2de dr. 1882—85; alsmede die over het Pruisische privaatrecht van FÖRSTER-ECCIUS, 4 dl., 1de dr. 1886 vlg., en van DERNBURG, 3 dl., 3de en 4de dr. 1884/9. F. DAHN, handelsrechtliche Vorträge, 1875. — J. RIESSER, zur Revision des Handelsgesetzbuches, 1887/9. —

Tijdschriften:

Zeitschr. für das gesammte Handelsrecht, sedert 1858, en Archiv für Theorie u. Praxis des allg. deutschen Handels- u. Wechselrechts, sedert 1862.—1888.

5°. Oostenrijk-Cisleithanië. Invoering van de eerste 4 boeken van het Duitsche Handelswetboek met 1 Juli 1863, bij wet van 17 Dec. 1862; van de Duitsche wisselwet met 1 Mei 1850 bij wet van 25 Jan. 1850. Faillietenwet van 25 Dec. 1868.

6°. Hongarije, Croatië en Slavonië. Handelswet (navolging van het Duitsche wetboek) van 16 Mei 1875 (ingevoerd 1 Jan. 1876); wisselwet (navolging van de Duitsche) van 5 Juni 1876 (ingevoerd 1 Jan. 1877); faillietenwet van 27 Maart 1881.

7°. Italië. Codice di commercio van 2 April/31 Oct. 1882, ingevoerd met 1 Jan. 1883. In vele opzichten eene navolging van het Duitsche handelswetboek. In tit. 6 van boek I vindt men een aantal bepalingen over handelsverbintenissen in 't algemeen. Het wetboek omvat het wisselrecht, het faillietenrecht en het handelsprocesrecht.

4de dr. 1892
5de dr. 1895
6de dr. 1899

1891

P. v. Roth, Bayri-
sches Zivilrecht,
dl. 1 2de dr. 1881, dl. 2
2de dr. (door H. Becker),
1898; dl. 3 idem 1898.

Handels wetboek van 10 Mei 1897

uitgave met aantek.: Rüdorff, 1898; (Häuble, id.) Friedberg, id. die Handelsrecht-
gelung des St. Ro. 5 dr. 1899 (volledig).

Commentaren: A. Düringer en H. Wachenburg (zonder zaaracht), 1892

Haub (zonder zaar), 6 dr. 1899 — J. Goldmanns, 1900.

K. Lehmann u. v. Ring, dl. 1 1899

dl. 1 3de dr. 1891 H. Hübner/F. Hübner, 12 de dr. 1898 — (2 de dl. zaaracht door E. Koewe) 3 dl.

+ 3de dr. 1891, 4de dr. 1892.

2, dl. I, 1-5, 1896-97

4 dr. 1894

P 2/3 dr. 1897/98; E. J. Puchelt, 2 dl., 3de dr. 1892/5; 4de dr. 1893/4.

H 10de dr. 1890; H. Haub, 1891; C. Gareis en O. Fuchsberger, 1891.

door 11 de dr. 1893 5 dr. 2 dr. 1893/4 d. Anshütz u. v. Völderndorff 2 de dr. door F. Makower 12 de dr. 1898-1897 3 dr. 1894/5 Ph. Allfeld, 1894.

15 16de dr. 1891 17de dr. (door Cosack) 1895.

F dl. 1 3de dr. 1893 O. Gyerke, dl. 1 1895

dl. 2 3de dr. (door Lehmann) 1896/7, dl. 3 3de dr. (door Lehmann) 1898.

L dl. 1, 5de dr. 1893, dl. 2, 5de dr. 1896.

L E. Friedberg, Formelbuch f. Handels-, Wechsel- u. Seerecht, 1890.

J. Rießler, Handelsrechts-Practicum, 2e dr. 1893.

O. Fuchsberger, Samml. Entsch. des R.O. d. Ges. und Abg. auf dem Gebiete des Handelsrechts, 3de dr. 1899.

Archiv für Bürgerliches Recht,

Wijzigingswet van 4 Apr. 1875 op de makelaardij.

Ungar V. Vasenöbel, das österr. L. Gewerbeordnung, wet v. 15 Mart. 1883
reichliche Obligationenrecht in npt. Darstellung tot wijziging en aanvulling.
R. v. Canstein, Lehrbuch der 2 dr. 2de. 1898/99.

Oostenrijkische Handelsrecht, 2 de dr. 1898

R. v. Canstein, Lehrb. des österr. Handelsrechts, 2 dl. 1895/6.

Fr. Pollitzer, das österr. Handelsr., 1895.

Fr. Nagy, Handb. des ungar. Handelsrechts (A magyar kereskedelmi jog közi-
könyve). 3 dr. dl. 1. 2. 1895.
Wet van 25 Jan. 1890 tot afschaffing van de rechtbanken van koopman-
handel. 4 dr. 1891

1° Rumenië, wetb. v. Kooph. van 22 Mei / 2 Sept. 1874 (navolging van het Ital. wetb. v. Kooph.)

Wijzigingswet (faillissement) 19 Juni / 1 Juli 1895

2° Bulgarije, wetb. v. Kooph. van Willoci 1874 (navolging van het

Hongarische en het Rumenische wetboek)

(Handels- en wisselw. Hong.; faillrecht, Rumenië.)

1509 - 1578

[(+1603)]

↳ Goldschmidt, die Werke des Casaregis, 2ft. f. d. gr. Wr. dl. 10, be. 400.

4(+1719)

7 [1737] 3 dl.

1582?

Handwritten notes:
de 1-4 de gr. 1892, dl. 1-4
de 1-4 de gr. 1893, dl. 1-4
de 1-4 de gr. 1894, dl. 1-4
de 1-4 de gr. 1895, dl. 1-4
de 1-4 de gr. 1896, dl. 1-4
de 1-4 de gr. 1897, dl. 1-4
de 1-4 de gr. 1898, dl. 1-4

3de gr. 1899 - 94
4de gr. 1893 - 99; 5de gr. dl. 100.

F. Supino, istituzioni di diritto commerciale, 1899. - C. Virante, elementi di diritto commerciale, 1890. - M. Germano, istituzioni di diritto commerciale, dl. 1, 1890. - L. Franchi, manuale del diritto comm. ital., 1890 vlg. - E. Ottolenghi, il codice di comm illustrato, 1890 vlg. - C. Virante, trattato teorico-pratico di diritto commerciale, dl. 1, 1893, dl. 2 1896, dl. 3 1899.

* artt. 259, 264, 265 al. 3 gewijzigd bij ^{eene} wet v. 11 Dec. 1888. (2. f. d. gr. Wr. 36, 455).

* Het steunt op onderscheiding van kooplieden en niet-kooplieden of lever van al of niet in het handelsregister insgeschreven.

Wet van 29 Mart. 1893 op het vervoer langs spoorwegen en op stoombooten.

Literatuur.

Oudere:

BENV. STRACCHA (de eerste schrijver over handelsrecht) tractatus de mercatura seu mercatore, 1553. (L. FRANCHI, Benvenuto Stracca Giureconsulto Anconetano del Sec. XVI. Note bio-bibliografiche. Roma, 1888.) — SIGISM. SCACCIA, tractatus de commerciis et cambio, 1618. — RAPH. DE TURRI, tractatus de cambiis, 1641. — FRANC. ROCCUS, responsorum legalium cum decisionibus centuriae duo, ac mercatorum notabilia, 2 vol. 1655. — JOAN BAPT. CARDINALIS DE LUCA, theatrum veritatis ac justitiae, 15 dl. 1768. — ANSALDUS DE ANSALDIS, discursus legales de commercio et mercatura, 1689. — JOS. (MAR. LAURENT.) DE CASAREGIS, discursus legales de commercio, 1707, 1719, 1729.

1645?

Oudere verzamelingen van jurisprudentie:

Rotae Genuae de mercatura et rebus ad eam pertinentibus decisiones, 1552 (beslissingen van de rota (rechtbank) te Genua); decisiones Sacrae Rotae Romanae (beslissingen van het hoogste Gerechtshof der Pauselijke kurie), 1587.

Giuridico, dl. 53, bl. 500?

Nieuwere Literatuur:

E. VIDARI, corso di diritto commerciale, 9 dl., 1877/87; dl. I-IV, 2de dr., dl. I-III, 3de dr. — MARGHERI, il diritto commerciale italiano, 1882 vlgg. — BOLAFFIO e. a., Codice di commercio commentato, 1888.

Tijdschriften:

Il diritto commerciale van SERAFINI en SUPINO, sedert 1883; il Rassegna di diritto commerciale, sedert 1884. - 1894?

C. Eene eigenaardige stelling neemt Zwitserland in.

Bundesgesetz über das Obligationenrecht van 14 Juni 1881, in werking sedert 1 Jan. 1883. Het omvat het geheele obligatierecht, met inbegrip van die overeenkomsten welke gewoonlijk in de handelswetboeken behandeld worden, zooals de assignatie, de commissie, de vervoerovereenkomst, de vennootschap onder firma, en commandite en de naamlooze, den wissel, chèque en ander order- en toonderpapier; bovendien bepalingen omtrent het verkeer met roerende goederen (overdracht, panden retentierecht). Daarentegen worden de verzekering en de schenking er niet in behandeld.

Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs van 11 April 1889, waarover nog eene volksstemming moet plaats hebben. in werking sedert 1 Jan. 1892.

Literatuur:

SCHNEIDER u. FICK, das Schweizerische Obligationenrecht, 2de dr. 1883 (commentaar) — HABERSTICH, Handbuch des Schweizerischen Obligationenrechts, 2 dl. 1884/87 (onvoltooid).

Verzamelwerken der geldende wetten:

S. BORCHARDT, Vollständige Sammlung der geltenden Wechsel- und Handelsgesetze aller Länder, 1ste Abth., die Wechselgesetze, 1871, 2 dl. (Origineele en Duitse tekst).

O. BORCHARDT, Sammlung der seit dem Jahre 1871 publicirten Wechselgesetze, 1883.

O. BORCHARDT, die geltenden Handelsgesetze des Erdballs, 1ste Abth. die kodifizirten Handelsgesetze, Bd. 1, 2te Aufl. 1884, Bd. 2-5, 1886/7. (Alleen in Duitse vertaling). *Nachtrag I (Portugal) 1893;*

Een goed jaarlijksch overzicht der wetgeving in alle landen geeft de *Annuaire de législation étrangère*, uitgegeven door de *Société de législation comparée*, sedert 1872. Daarnaast voor Frankrijk, sedert 1882, de *Annuaire de législation française*.

§ 4. POGINGEN TOT VERKRIJGING VAN INTERNATIONALE RECHTSEENHEID.

G. COHN, die Anfänge eines Weltverkehrsrechts, in Drei Rechtswissenschaftliche Vorträge, 1888. L

Pogingen van particulieren. Het *Institut de droit international* opgericht in 1873. In de 10de vergadering, in 1885 te Brussel gehouden, wordt een ontwerp van eene internationaal uniforme wisselwet vastgesteld, voorhereid door C. NORSA.

De *Association for the Reform and Codification of the law of Nations*, opgericht in 1873. Op de vergadering te Antwerpen in 1877 worden vastgesteld de York and Antwerp Rules (eene herziening van de York rules in Sept. 1864 te York vastgesteld door de *Association for the promotion of social science*). Het zijn 12 regels rakende de avarij-grosse. Clause: *General average, if any, payable according to York and Antwerp rules.*

W. L. P. A. MOLENGRAAFF, Internationale avarij-grosse regeling. Prft. 1880. (Hierover: D. J. JITTA, Op den bouwgrond van het wereldrecht in Themis, dl. 43, en C. C. H. FRANCK in Zft. f. d. ges. Handelsr., Bd. 28, S. 417).

Rusland. Code de comm. russ., traduit et annoté sur l'édition officielle de 1863, 1868. par J. Tchernoud. Het wett. (Oustav Toegoni) in 1862 gevondt uit deelen van wetverzameling Svod Zakonov. Afzonderl. reamen, wissel, faillissement, handelsproes.

U. Hoafner, D. Schw. Obl. 2de dr. 1896 (commentaar).

Γ grootere uitgave, ^{v. Schneider} 1892 v. 2de dr. dl. 1 1896, dl. 2 1897.

V. Rojfel, manuel du droit fédéral des obligations, 1892.

II (Argentinië) 1895. Brasiliaansche Falliments-Dekret v. 24. Okt. 1890, 1895.

III (wisselwet Jagoans) 1896. II (faillissement Brasilië).

L — Meili, die internationalen Unionen über das Recht der Weltverkehrsanstalten und des geistigen Eigentums, 1889. — D. Josephus Jitta, la méthode du droit international privé, 1890, chap. vi.

Uersiening en uitbreiding dier regels tot 18 ⁱⁿ 1892 en vergadering te Liverpool in 1890. The York-Antwerp Rules 1890.

J. Ahlers, York-Antwerp Rules 1890, 1890, 2de dr. 1894.

Op de congressen van Bremen (1876), Antwerpen (1877), Frankfort a. M. (1878) en Bern (1880) een stel van 27 regels aangenomen, houdende eene uniforme regeling van het wisselrecht.

Pogingen tot regeling van het goederenvervoer over zee. Formulier van een cognossement in 1882 in de vergadering te Liverpool vastgesteld. Reactie daartegen, vergadering te Hamburg in 1885. *Hamburg Rules of affreightment*, 12 in getal. Vergadering te Londen in 1887.

MOLENGRAAFF, Étude sur le contrat d'affrètement. Principes fondamentaux d'une loi uniforme internationale, in *Revue de droit international*, 1882, p. 39, 260. — J. F. VOIGT, die neuen Unternehmungen zum Zweck der Ausgleichung der Verschiedenheiten der in den Seestaten geltenden Havariegrosse- und Seefracht-Rechte, 1882. — W. LEWIS, die neuen Konossementsklauseln, 1885.

Congres voor handelsrecht in Sept. 1885 te Antwerpen gehouden op uitnoodiging van de Belgische regeering. Doel daarvan: uniformering van het wissel- en zeerecht. Vaststelling van een ontwerp van wisselwet en van een reeks van besluiten betreffende het zeerecht.

Actes du congrès international de droit commercial d'Anvers, 1886.

Tweede congres voor internationaal handelsrecht te Brussel in Oct. 1888. Herziening van de besluiten van het Antwerpsche congres.

Officiëele stappen. Twee wegen: wet (voorbeelden: Alg. Duitsch Handelswb., Scandinavische wisselwet) of tractaat.

J. A. LEVY, wet of tractaat? 1880. /

Tractaten: internationale telegraaf-overeenkomst, gesloten te Parijs 17 Mei 1865 (K. B. van 25 Aug. 1865, S. n°. 111), gewijzigd te Weenen 21 Juli 1868 (K. B. van 31 Dec. 1868, S. n°. 178), herzien te Rome 16 Jan. 1872 (K. B. van 30 Juli 1872, S. n°. 84), aangevuld te St. Petersburg 22 Juli 1875 (K. B. van 1 Juni 1876, S. n°. 112).

Het brievenvervoer per post internationaal geregeld eerst door de post-conventie te Bern van 9 Oct. 1874 (K. B. van 29 Mei 1875, S. n°. 80), later bij het postverdrag van Parijs van 1 Juni 1878 (K. B. van 12 Mrt. 1879, S. n°. 41);

Actes du congrès international de droit commercial de Bruxelles, 1888.

Internationaal congres van Leeresult te Genua in Sept. / - D. J. Zitta, *La méthode etc.*, p. 221 s

Oct. 1892.

Bulletin de la Société de Géog. comp. 1893, bl. 81 v.

Comité maritime international.

1885 te Boedjoe 1890 te Parijs.

Aly. Postverdrag van 15 Juni 1897 te Washington; id. overeenk. betr. de uitwisseling van brieven en dozen met aangegeven waarde; id. betr. d. dienst der post; id. betr. den dienst der invord. v. gelden op kwit- en handelsp.; id. Verdrag wegen de uitw. van postpakket. id. betr. de lev. van abbon. ops nieuwbl. en tijdschriften.

28

(K.B. v. 7 Apr. 1890 S. n° 102/)

de uitwisseling van brieven met aangegeven geldswaarde bij conventie te Parijs gesloten 1 Juni 1878; de uitwisseling van postwissels bij conventie te Parijs van 4 Juni 1878 (beide: K. B. van 12 Mrt. 1879, S. n° 41); het vervoer van postpakketten bij conventie van 3 Nov. 1880 te Parijs gesloten (K. B. van 27 Juli 1881, S. n° 144). Deze vier overeenkomsten zijn gewijzigd en aangevuld te Lissabon 21 Maart 1885 (K. B. van 23 Maart 1886, S. n° 47).

19

15

Internationale overeenkomst tot bescherming van den industriëelen eigendom (octrooien, modellen, handels- en fabrieksmerken, handelsnaam) van 20 Maart 1883, S. 1884, n° 189, goedgekeurd bij de wet van 23 April 1884, S. n° 53. Ontwerp van eene internationale overeenkomst omtrent het goederenvervoer langs spoorwegen, in 1886 te Bern vastgesteld door afgevaardigden van Duitschland, Nederland, België, Luxemburg, Frankrijk, Zwitserland, Italië, Oostenrijk, Hongarije en Rusland.

C. D. ASSER JR., internationaal goederenvervoer langs spoorwegen. De Berner conventie van 1886. Prft. 1887. — F. MEILI, Internationale Eisenbahnverträge, 1887. — E. THALLER, Du transport en droit international, in Annales de droit commercial, t. 1. 4

Internationale vereeniging tot bescherming van letterkundige en kunstwerken van 7 Sept. 1887, tusschen Duitschland, Groot-Britannië, België, Frankrijk, Spanje, Italië, Zwitserland, Tunis en Haïti.

Literatuur:

A. J. HOVY, de beginselen van het internationaal wisselrecht, Prft. 1858. — E. E. VAN RAALTE, uniform wisselrecht, Themis, dl. 41, bl. 437. — Is het wenschelijk dat eene internationale uniformiteit op het gebied van het wisselrecht worde verkregen? Zoo ja, welke zouden van eene dergelijke regeling de hoofdbepalingen moeten zijn, en welke pogingen zouden moeten worden aangewend om dat doel te bereiken? Praeadviezen van Mrs. T. M. C. ASSER en F. S. VAN NIEROP. Handelingen der Ned. Juristen-Vereeniging, 1880, dl. 1, bl. 155. Discussie in dl. 2, bl. 64. — G. COHN, Beiträge zur Lehre vom einheitlichen Wechselrecht, 1880. — M. PAPPENHEIM, die Uniformierung des Wechselrechts auf der

België, Frankrijk, Engeland, Spanje, Italië, Luxemburg, Noorwegen, Oostenrijk, Hongarije, Rusland, Nederland, Zwitserland, Haïti, Montenegro.

Japan bevestigde tot de overeenkomsten v. wissel en 1896 in 1899.

Tweede intern.

Internationale conferentie

tot regeling van eenige

onderwerpen van int.

privaatrecht, juni/juli

1894 in den Haag

bijeengekomen, ont-

werpt eenige regels

betreffende het

failliteitsrecht.

Actes etc. en R. M.

1894, bl. 600 v.

Derde conferentie in den Haag,

Mei/Juni 1900. Voornutwerp

betreffende het failliteitsrecht

wordt vastgesteld.

x wijziging K.B. 15 Dec. 1893 S. n° 213.

Uerraen algemeen Postverdrag te Weenen gesloten 4 Juli 1891; overeenkomst betreffende de uitwisseling van brieven en dozen met aangegeven waarde, Weenen 4 Juli 1891; idem betr. den dienst der postwissels, Weenen 4 Juli 1891; Verdrag wegen de uitwisseling van pakketten met de post, Weenen 4 Juli 1891; overeenkomst betr. den dienst der invordering van gelden ops quitantbiën en handelspapier, Weenen 4 Juli 1891; idem betr. het leveren van abonnemenenten ops dagbladen en tijdschriften, door hufcherkomst van de post, Weenen 4 Juli 1891 (K.B. van 29 Maart 1892, S. n° 51).

V. Weithass, Geschichte des Weltpostvereins, 1895, 2e dr. 1895. Jung, der Weltpostverein und der Wiener Postkongress 1892

L van 14 en 15 April 1891 te Madrid, goedgek. wet v. 12 Dec. 1892, S. n° 270. K. B. v. 23 Mrt. 1893 S. n° 55.

Commentaire van L. Dorel, 1891. Pouillet et Plat, la convention etc. 1896.

17 Juli *Schikking dd. 10 Janu. 1893 houdende bijk. bep. voor het int. vervoer tusschen Nederland, Duitschland, Oostenrijk-Hongarije en Zwitserland, K.B. van 14 Feb. 1894, S. n° 32. Overeenkomst dd. 7 Sept. 1893 houdende*

Ondertekening der overeenkomst te Bern 14 Oct. 1890. Goedkeuring wet van 10 Juni 1892, S. n° 145. Ned. tekst K. B. 30 Nov. 1892, S. n° 200. 7; de Bernsche spoorweg-conventie, 1893.

J. Schwab, das internationale Übereinkommen über den Eisenbahn-

frachtverkehr, 1891. — v. d. Leyen, das Berner internationale Übereinkommen über den Eisenbahnfrachtverkehr, in Zft. f. d. r. Uandelsr., dl. 39, bl. 1 v. — Dr. G. Eger, das intern. Übereinkommen über den Eisenbahnfrachtverkehr, 1893. — Th. Gerstner, internationales Eisenbahn-Frachtrecht, 1893. — C. Rosenthal, internationales Eisenbahn-Frachtrecht, 1894. — Lyon-Caen, in Journal de dr. int. privé, 1894, p. 465, 1894, p. 455, 641 v. Bulletin des transports internationaux par chemins de fer, 1893 v.

Le droit d'auteur, 1896. — Kohler, Die Immateriellgüter im inter. nat. Recht, in Zft. f. int. Priv.r. Keiifr. 1896, bl. 338 v.

J. Champcommunal, étude sur la lutte de change en droit int. pr., in Annales de dr. comm., 1894, bl. 1, 142, 200, 249, 289.

La propriété industrielle, n. 9.

Arbd. verklaring van 20 Sept. 1893 en add. schikking t. 16 Juli 1895, wet v. 13 Juli 1896, S. n° 113. Ned. tekst K.

9 Sept 1896

arbd. konv. d.

tot wijziging

v. 4 Mei '96.

over de confe-

rentie te Parijs

Zie Dubois,

in Revue de

droit inter-

national

1897, bl. 577 v.

Bulletin de

la Soc. de ség.

Comp., t. 26, 1897

p. 94 ff. Dörm's

Zft. 1897, bl. 49

v.

P. M. Pineau, sociétés commerciales en droit international privé
(H.) 1893.

L nel dir. priv. intern.

Prft.

L Ph. Kleintjes, het faillissement in het internationaal
privaatrecht, Prft. 1890.—

R. Bloch, étude sur la faillite en dr. int. priv., 1892.

P. Pic, in Journal de dr. int. pr. 19e ann. p. 574 v.

M. Travers, la faillite et la liquidation jud. dans les rapports internat. 1894.

D. J. Jitta, la codification du droit international de la faillite, 1895.

L J. Hogerzeil, aauwaring in het internationaal privaatrecht,

Prft. 1888.

Ch. Cholat, L'abondance internationale, compétence et conflit
des lois, 1890.

"Een exceptioneel recht", Nicolai, Doukar Curtius, een lid
der 1ste afd. in 1835, Voorduin, dl. 2, bl. 1 v.

art. 75 Wetb. 1830 (convers. met a. 109 C. d. c.).

Grundlage der Allg. Deutschen Wechselordnung, in Zft. f. d. ges.
Handelsrecht, Bd. 28, S. 509.

BEISERT, Materialien zur Frage der übereinstimmenden Gesetz-
gebung der Inhaberpapiere, 1879. — MARCUS, zur Frage der in-
ternationalen Regelung der Rechtsverhältnisse der Inhaberpapiere
in Zft. f. d. ges. Hr., Bd. 26, S. 16 ff.

D. J. JITTA, het vonnis van faillietverklaring in het internationaal
privaatrecht, 1880. — [G. CARLE, la dottrina giuridica del falli-
mento, 1872, vert. in 't Fransch door E. DUBOIS, la faillite dans
le droit international privé, 1875. — FIORE, del fallimento se-
condo il diritto internazionale, 1873. — SIMON, la faillite d'après
le droit international privé, 1878. — NACHBAUR, de la faillite en
droit international privé, 1883. — STELIAN, la faillite: études de
lég. comp. et de dr. international (Th.), 1885. — THALLER, des failli-
tes en droit comparé, 2 vol. 1887. — A. WEISS, quelques mots
sur la faillite des commerçants, in Annales de droit commercial,
1888, p. 129.

(privato) 1/2

§ 5. VERHOUDING VAN HET WETBOEK VAN KOOP-
HANDEL TOT HET BURGERLIJK RECHT.

Bevat het Wetboek van Koophandel een exceptioneel recht
of een bijzonder, afgezonderd deel van het privaatrecht?

Is analogische interpretatie geoorloofd dan wel strikte inter-
pretatie plicht?

Art. 1 Wetb. van Kooph.

D. DE BLOCC VAN SCHELTINGA, verband tusschen burgerlijk- en
handelsrecht. Prft. Amst. 1864.

Controverse onder het Fransche recht over de verhouding
tusschen den Code de commerce en den Code civil.

Avis du conseil d'état van 13 Dec. 1811: „Les tribunaux de
commerce doivent juger les questions particulières qui se pré-
sentent, suivant leur conviction, d'après les termes et l'esprit
du Code et en cas de silence de sa part, d'après le droit
commun et les usages de commerce.“

Meening van DELAMARRE et LEPOITVIN, traité de dr. comm.,
§ III en IV, n°. 19—31. Zij achten de bepalingen van den
Code civil over verbintenissen eerst in de laatste plaats toe-

Over openbare orde in het internationaal
 privaatrecht:

Fr. Kahn, Abhandlungen aus dem interna-
 tionalen Privatrecht, in Hering's Jahrbücher
 Bd. 39, S. 1 vlg.

Bartin, les dispositions d'ordre public,
 la théorie de la fraude à la loi, et
 l'idée de la communauté internatio-
 nale, in Revue de droit internatio-
 nal, 29. 1897.

passelijk, en dan nog alleen „en tant que ces dispositions sont conformes à l'intérêt du commerce et à l'équité“.

Bedoeling van onzen wetgever.

Het Burg. Wetb. en het Wetb. v. Kooph. vormen samen het materiëel privaatrecht. — Het Burg. Wetb. geldt voor een onderwerp, in het Wetb. v. Kooph. behandeld, voor zooverre het bepalingen bevat, geschreven voor een genus, waarvan het onderwerp in het Wetb. van Kooph. een species is, tenzij eene uitdrukkelijke wetsbepaling of de natuur van het species zich daartegen verzet.

Overbodige verwijzingen in artt. 15, 297 en 767 al. 3 W. v. K.

§ 6. HANDELSZAKEN, HANDELSDADEN.

Ontw. 1809, artt. 2—4; Code de comm. artt. 632—634.

Zaken van koophandel in verschillende beteekenis: a. 1207, 1355 al. 2 B. W.

Handelszaak = handelsrechtsbetrekking: de rechtsbetrekkingen welke uit handelsdaden voortspuiten, alsmede uit de feiten en handelingen in art. 5 W. v. K. vermeld.

J. J. CARSTEN, bijdrage tot de leer der zaken van koophandel, aead. Prft. 1882.

Tweeledig karakter van handelsdaden, handelszaken en handelsrecht. Handelsdaden te onderscheiden in: 1°. objectieve of absolute, 2°. subjectieve of relatieve a. als vormende een bedrijf (uitgeoefend als bedrijf), b. verricht door een koopman. Absolute en relatieve handelszaken. Objectief handelsrecht, het recht van de objectieve handelsdaad; subjectief handelsrecht, het recht van de koopmansdaad, een deel van het koopmansrecht.

Handelsdaden.

P. DIJCKMEESTER, bijdrage tot de leer der daden van koophandel, aead. Prft. 1864. — BESLAY, des actes de commerce, 1865. L

I. Objectieve handelsdaden.

1°. Koopen van waren om ze weder te verkoopen, in het groot of in het klein, hetzij ruw, hetzij bewerkt, of om alleen het gebruik daarvan te verhuren. W. v. K. art. 3.

(zaken v. koph.)
Boules Curtius bij Voorduin (de. p. 62): „Les affaires de commerce se règlent d'abord et en premier lieu selon les dispositions du droit civil.“
eerste plaats moeten regelen naar de beschikkingen des burgerlijken rechts.“

Verwijzingen in het B. W. naar Kph.: artt. 632 al. 2, 1355 al. 2, 1653
zie ook art. 1206 en 1207. en 1011.

Verwijzingen van verschillenden aard in het naar artikelen van het Burg.
Wetb. in W. v. K.: artt. 79, ⁸⁵ 24, 139, 157, 204, 244, ~~452~~, 747, 754 al. 2,
755 al. 2, 705, 706, 057, 058, 070, 080 al. 2 en 085.

16

L. de comm. art. 1 definitie koopman.
art. 632 v. actes de commerce in verband met de be-
voegdheid des handeldrechtbankers.

art. 5 ~~naam~~ gebruikt de term „verplichtingen“ voor „rechtsbetrek-
kingen“.

artt. 3-5 geven een limitatieve opsomming der handelsdaden en
-zaken. Nicolai bij Voorduin, de. p. 20: „Cette nomenclature ne
laisse rien à désirer; et doit faire disparaître tout doute, soit sur la
qualité de la personne, soit sur la nature et les effets de la
négociation“. Dit wordt ook door de Française univers aangenom-
men; zie Haller, in Ann. de dr. comm. 1095-2-177; Lyon-Caen en Re-
nault, traité de dr. comm. I n° 102.

[.-] Nouguier, traité des actes de commerce, des commerçants et
de leur patente, 2e éd., 2 vol. 1884. — Moamarca, gli atti di commer-
cio, 1887. — Haller, courte étude sur les actes de commerce, in
Ann. de dr. comm. 1095-2-177. — P. Appert, des actes de commerce
teoretisch, 1897

W. n° 2448, 2449, 2461, 2749, 2752, 2754, 2761 en 2764.

Themis 1867 bl. 735 v. Opms. en Med. dl. 17, bl. 147.

Themis 1865 bl. 518 v.

Verg. Noordrecht, W. v. K., 1825/26, dl. 2, bl. 746.

Ook roerende onlichamelijke zaken? Goldschmidt, 2e ed.

dl. 1, 550, n° 10 en dl. I, § 60.

Koop en verkoop van onroerende goederen een handelsdaad? Niet volgens fransche jurisprudentie en literatuur, anders Berlay n° 107 v. "Boursés et marchés" in art. 632 Code de comm. omvatte volgens Berlay overeren de goederen.

critérium: geen koopman als men noch de grondstof noch de daaruit bewerkte producten te koop stelt.

Jerruys roerde reeds 10 Febr. 1826 (Noordrecht 1825/6, bl. 44 vlg.) aan, dat volgens art. 3, celui qui entreprend, ou qui se charge de fabriquer, un article quelconque pour un tiers, ne fait pas un achat pour revendre.

a. Koop om onveranderd te verkoopen.

Is ook de verkoop van het dus ingekochte een objectieve handelsdaad? Neen: DIEPHUIS, dl. 1, bl. 28; FRUIN, Iets over daden van koophandel in Themis, 1865, bl. 518. Ja: KIST, dl. 1, bl. 24 vlg.

Ontw. 1809, art. 2: „Koophandel bestaat voornamelijk in het koopen en verkoopen van waren en koopmanschappen, om daarmee winst te doen, en zich eene kostwinning of beroep te bezorgen“.

(DONKER CURTIUS, 10 Febr. 1826: „Ik . . . haal deze aanmerking alleen aan, om te doen zien, dat . . . men onder de uitdrukking van koop, ook noodzakelijk verkoop verstaan heeft“ (VOORDUIN, dl. 8, bl. 29).) Bij dacht aan „la vente, qui se fait à un acheteur, pour revendre“ en deelde voor le leçon:

Art. 2 de la loi du 5 déc. 1872 (Code commerce belge): „tout achat . . . pour revendre . . . et toute vente ou location qui est la suite d'un tel achat“.

Is de bedoeling om door den verkoop winst te behalen een vereischte? Ontw. 1809, art. 2, zie boven.

Moet de bedoeling om te verkoopen aan den mede-contractant kenbaar zijn?

Blanco-verkoopen, verkoopen op tijd. Termijnhandel.

Beteekenis van koopen: het bedingen van de levering van een zaak tegen bepaalden prijs; van verkoopen: het zich verplichten tot levering eener zaak tegen bepaalden prijs. Ruilhandel.

Wat zijn waren? Waren is de naam waarmede roerende goederen worden aangeduid als voorwerp van omzet, dus: alle roerende goederen die omgezet (gekocht en verkocht) kunnen worden. Zijn onroerende goederen waren? Hooge Raad 7 Febr. 1889, W. n° 5692, verzoek tot surséance van de Holl. Belg. Bouwgrondmij; /

b. Koop om bewerkt te verkoopen.

Fabricatie en industrie.

Valt hieronder: aanneming van werk met door den aanbesteder verstrekte stof? aanneming van werk met bijlevering van stof?

„toute vente et achat pour revendre“

Tender bezwaren den hof een contractatie

Is de aankoop van grondstoffen door een aannemer een handelsdaad? Art. 4 n°. 4 W. v. K. en 2008 B. W.

Onderscheiding door GOLDSCHMIDT, Handbuch, dl. 1, bl. 569, gemaakt tusschen de grondstof als „Zuthat“, „blosse Arbeitsmittel“ of „Nebensache“ en andere grondstof.

De timmerman die gewoon is de materialen te leveren, waaraan hij zijn arbeid besteedt, is koopman. Hooge Raad 9 Mrt. 1849 (W. n°. 1007). Zie verder LÉON-LEVY ad art. 3 W. v. K.

Hof den Bosch 22 Mei 1900 W. n° 7465: inkoop van basaltsteen door een aannemer van een basaltgloeiing is een handelsdaad.

Inkopen van aannemers zijn handelsdaden: Hof Limburg 28 Dec. 1868 (W. n°. 3104), Rb. Assen 12 Apr. 1869 (W. n°. 3218), Hof Arnhem 11 Dec. 1878 (R. B. 1879, B, bl. 242); Hof den Haag 7 Dec. 1885 (W. n°. 5327) en 23 Mei 1887 (W. n°. 5490).

Anders: Rb. Amsterdam 21 Oct. 1881 (R. B. 1881, B, bl. 11); Rb. Roermond 7 Oct. 1886 (W. n°. 5479); Rb. Rotterdam 26 Mei 1888 (W. n°. 5605); Hof den Bosch 29 Mei 1888 (W. n°. 5600).

Aannemers van leverantiën zonder bewerking.

Vruchttrekking, — productie.

c. Koop om te verhuren.

2°. Alle handelingen met betrekking tot wissels, art. 4 n°. 2 K. — Ontw. 1822 en Wetb. v. Kooph. van 1826, fransche tekst: „Tout ce qui a rapport aux lettres de change“.

3°. Alle handelingen betreffende den scheepsbouw en het herstellen en uitrusten van schepen, alsmede het koopen en verkoopen van schepen voor de vaart. Art. 4 4°. K.

Officiële editie: „tot aannemingen, tot het bouwen enz.“

Ontw. 1822 en 1825: „Alle aannemingen tot het bouwen, herstellen en uitrusten van schepen“ enz.; fransche tekst: „Tout ce qui a rapport à la construction, le radoub et l'équipement des navires“.

Ontw. 1809, art. 4 d: „alles, wat betrekking heeft tot den scheepsbouw“.

„Tot aannemingen,“ behoort weg te vallen.

4°. Het koopen en verkoopen van sloopstuigagie en scheeps-mondbehoefden, art. 4 n°. 6 K.

art. 2000 B.W. Tegenstelling tusschen „timmerlieden, metselaars en andere werk-bazen voor leverantiën en loonen“ en „kooplieden voor ~~de~~ koopwaren geleverde“.

Wet laten maken van een jas op maat met oplevering stof is niet koop en verkoop maar aanbesteding en aanneming: Hof Dordrecht 16 Sept 1896 en 28 Oct 1896 W. n° 6005

hout voor een timmerman
Goldschmidt: handelsdaad: laten koop v.d. kleermaker; Zithet: knopen, voering, zijde; verf voor een verver, verlatbar, stuedoor; lijmen, olie, maas mes voor uilider of beelhouwer; papier, inkt voor een drukker.
De modiste en dameskleedemater koopen voering, garnersel, enz. om ze te verkoopen en zijn dus te beschouwen als in die goederen handelende vande personen, in den zin van art. 1 letter i der wet op de bedrijfsbe-
lasting. Rb. Biddellburg 14 Oct. 1896 W. n° 6879.

Hof den Bosch 20 Sept. 1896, Hof v. B. 1896 R. 224.
Hof Amsterdam 20 Apr. 1899, W. n° 1539, W. n° 7563,
verm. Rb. Almar 2 Sept. 1899 W. idem.

F Rb. Amsterdam 1 Juli 1879 (R. B. 1879, B bl. 247) en

Hof den Haag 30 Juni 1890, W. n° 5913; Rb. Groningen 25 Juni 1897, W. n° 6907, W. n° 6980.

L Diephuis, Ned. Burg. Recht., dl. 12, bl. 864, n°. 1. (P.v. 1897, n° 50)

Rb. Tiel 16 Jan. 1891, W. n° 5995; Rb. Amsterdam 7 Jan. 1891, W. n° 6140.

Rb. Rotterdam 21 Juni 1893, P.v. 1893 n° 98; Hof Leeuwarden 9 Juni 1897

J. Valéry, de louage des meubles et spécialement du louage des mes, futailles et autres récipients ou emballages, in Ann. de dr. comm. 1895, p. 274, 305.

Niet objectieve handelsdaad: assignatie, order briefjes (zie art. 1), cheque, karfienspapier, ceel enz. *Bodje, art. 2: „Les lettres de change, mandats, billets ou autres effets à ordre ou au porteur“.*

„Alles wat betrekking heeft L herstellen en uitrusten van schepen“

Hof den Bosch 22 Mei 1846 en 9 Sept. 1849, W. n° 720 en 1007.

Geld lenen om een sloop te koopen geen handelsdaad: Rb. Tiel 22 April 1898 W. n° 7192.

Koop van een sloop om het te sloopen geen handelsdaad.

4° ook de verkoop van den producent? of de handel in sloopstuigagie enz.

Argument „alle bevrachtingen“ vertaling van „tout affectement“ of „nolisement“ in art. 600 l. d. c.

Klein bevrachtingen van zeeschepen: Rb. Amsterdam

9 Jan. 1891, (P. v. J. 1891, n° 34.) Toel. luiden de woorden algemeen. W. n° 6085.

P. Kluis Kgt. w. i. Amsterdam 20 Sept. 1860 }
E. Evers Kgt. w. i. Amsterdam 7 Aug. 1860 } Ab. v. 16. 1860, bl. 294.

de Regering in 1826 bij de behandeling van den titel over verzekering: in antw. op de vraag v. de 2de afd. om de landverzekeringen in het B. W. te belemmeren: & dat de verzekering, van welken aard ook, van de zijde des verzekeraars

steeds een daad is, die onder handelszaken bevoort te worden opraang- vlikt; Voorduin, dl. 9, bl. 137.

in antwoord op de vraag v. de 1ste afd. om de verzekering in het B. W. te belemmeren: In 1835: van de zijde des verzekeraars is de overeenkomst van eenen com-

merciëlen aard, en werd daarom bij den 1sten tit. des wetboeks, onder de daden v. koophandel opgesteld; Voorduin, dl. 9, bl. 132, n° 1.

344
Art. 277 A.D.Hgb. Die von einem Kaufmann ^{gegenommenen Rechtsgeschäfte} geschlossenen Verträge, gelten im Zweifel als zum Betriebe ^{seines} des Handelsgewerbes gehörig.

Die von einem Kaufmann gerechneten Schuldscheine gelten als im Betriebe ^{seines} des Handelsgewerbes gerechnet, sofern ^{der Urkunde sich} nicht aus demselben ^{das Ge-} gentheil ergibt.

5°. Alle reederijen, verhuringen of bevrachtingen van schepen, mitsgaders bodemerij en andere overeenkomsten van den zeehandel, art. 4 n°. 7 K.

6°. Het huren van schippers, stuurlieden en scheepsgezellen en hunne verbintenissen, ten dienste van koopvaardij-schepen, art. 4 n°. 8 K.

7°. Alle expeditiën en vervoer van koopmanschappen, art. 4 n°. 5 K.

8°. Alle assurantiën, art. 4 n°. 10 K.

Is de daad van verzekeraar en verzekerde beiden of alleen die van den verzekeraar een handelsdaad?

Volgens KIST het eerste, volgens DIEPHUIS, dl. 1, bl. 34, het laatste.

§ 1 al. 2 n° 3 a. 271 A.D.Hgb.: die Übernahme ^{von} einer Versicherung, gegen Prämie.

Art. 5 K. bevat nog objectieve handelszaken.

II. Subjectieve handelsdaden.

1°. De commissiehandel, art. 4 n°. 1 K.

De enkele commissiehandeling is geen handelsdaad.

Ontw. 1822 art. 5 n°. 1 Holl. tekst: „de commissiehandel, bestaande in 't uitvoeren“ enz.; Fransche tekst: „les commissions“, in 1825 veranderd in „l'entreprise des commissions“.

LYON-CAEN en RENAULT, Précis etc. n°. 105: „Entreprise suppose une habitude, une profession“, evenzoo handel.

Niet juist Rb. Amsterdam 3 Dec. 1886 (P. v. J. 1887, n°. 23*): de overeenkomst tusschen committent en commissionnair is van commerciëlen aard.

2°. Handelingen van kooplieden, bankiers, kassiers, makelaars, houders van administratiekantoren van publieke fondsen, zoo ten laste van het koninkrijk als van vreemde mogendheden, allen in hunne betrekking als zoodanig; art. 4 n°. 3 K.

„In hunne betrekking als zoodanig“. De handeling die buiten het beroep valt, is geen handelsdaad. Hof den Haag 4 April 1877 (W. n°. 4158).

Presumptieve handelsdaden? art. 586 n°. 1 Ry. a. 274 A.D.Hgb.

„Administratiekantoren van publieke fondsen“.

Borgstelling is geen handelsdaad kenz verricht door den koopman als zoodanig, dat is als zijn beroep daarvan makende of ten minste als zijn handel betreffende: Ab. Rotterdam 28 Oct. 1893 P.v.Z. 1894 n° 3. 34

De handeling moet binnen den kring van het bedrijf vallen, d. w. z. moet eene zoodanige handeling zijn als door lieden van het bepaalde bedrijf als noodzakelijk voor de uitoefening van dat bedrijf, of in het algemeen door kooplieden als noodzakelijk voor de uitoefening van elk handelsbedrijf, wordt verricht.

3°. Handelingen betreffende orderbriefjes, alleenlijk ten opzichte van kooplieden, art. 4 n°. 2 K.

4°. De handelingen vermeld in art. 4 n°. 9 K.

Art. 634 n°. 1 Code de comm.: „Les tribunaux de commerce connaîtront également: 1°. des actions contre les facteurs, commis des marchands ou leurs serviteurs, pour le fait seulement du trafic du marchand auquel ils sont attachés“.

Nà 1830 de „cargadoors en convoilooers“ er bij gevoegd. Men onderscheide: a. zij die zelfstandig een eigen beroep uitoefenen (factoors [koornfactor], cargadoors en convoilooers), b. zij die in dienstbetrekking staan (factoors [soort procuratiehouders; Ontw. B. W. 1820, artt. 2792—2796], boekhouders en andere bedienden).

Bijzondere bepalingen voor handelszaken:

1°. art. 670 B. W.

„Twee voorgaande artikelen“, d. i. artt. 667 en 668. Zie Wetboek 1830.

A. HEEMSKERK, de wijzen van levering eigen aan den koophandel. Acad. prft. 1871.

Bedoeld is de levering door endossement (en overgifte) van orderpapier. Land, II 1° st. bl. 160. Opzomer III bl. 306. Kist, II, bl. 30.

2°. Borgstelling in zaken van koophandel, art. 1865 B. W.

3°. Bewijskracht van onderhandsche schuldbekentenissen, art. 1915 B. W. — Abus de blanc seing.

4°. Getuigenbewijs, art. 1935 B. W. j^o. art. 1 al. 2 K.

„Ten ware bij dit Wetboek een bepaald middel van bewijs bij uitsluiting is voorgeschreven.“

Onderscheid tusschen schrift als vormvoorschrift (constitutief vereischte voor de overeenkomst) en schrift als bewijsmiddel.

5°. Reclame buiten faillissement, art. 245 al. 2 K.

art. 30, 101, 102, 570-572.

1° beperkte opvatting.

1° het contact heeft plaats te nemen en bedieners die is voor de zaak van de handeling.

Verg. Lyon-Caen en Renault, nos 3101 en 3102.

(contestations qui ne sont pas relatives à des actes de commerce)

art. 2792 Tot laatste.

voering moet ook opbracht worden 200.

danige handeling, waarbij aan iemand in het algemeen het bezinsel van eenige handel, of het beheer van een winkel opgedragen wordt.

ten dergelyke omzigtigden, die ook factoor genoemd wordt, enz.

189 l.d.c. laat het getuigenbewijs over aan de rechterlijke bevoegdheid van getuigenbewijs.

art. 22, 90, 255, 257 en 258, 304, 395, 572, 621, 623, 729 K.

F Hof. Amst. hem 14 Juli 1896 W. n° 6041 (geldbeem, het betalen van een wijfel).

Faurc, Proc. recht W. bl. 160.

(moet behooren tot die handelingen welke met een handeling zijn die als in het algemeen door kooplieden of in het bijzonder door lieden van het bepaalde bedrijf pleegt plegen verricht te worden.

of en daad behoorende tot de uitoefening van als in de tekst?

Zie hieronder bl. 30.

(mogelijk maken of bevorderen)

ten behoeve der

I ten behoeve der I

7 (de uitoefening van)

zelf maken of bevorderen

2° ruimere opvatting 27 Juni 1899, W. n° 5799

Bie als a. hebben vermeld maken van den in art. 4 met

no. 3. Bie als b. in het geheel niet.

En overeenkomst tusschen een koopman en zijn bediende is een handelszaak volgens art. 4 n° 9 K. Ab. Amsterdam 28 Apr. 1892, P.v.Z. 1892, n° 92. Anderszint (cf. Groninger) Coll. d. bl. R. 20 Oct. 1893, W. n° 6400.

Wetboek 1830: art. 707 (= 667), 708 (= 668), 709 (= 670) verwees naar de twee voorgaande artt. Verg. over art. 668 hieronder bl. 136*.

(v. Gelder, Pff. bl. 670). Zie W. v. K. artt. 42, 133 v., 139, 209, 212, 309, 310, 500, 573, 670, 670 en 671.

Pracadries bl. 102/3.

Zelen bl. 96/7

1 pour valeur en argent uitoefening voor es.

Woltius voemt als reden: „het vertrouwen t welk de kooplieden elkan der toonen maken, de snelheid en veelheid der handelingen:“

Andere bepaling in Frankrijk: (Arrest van Karel IX van 1566) (Ordonnance de Blois)

„Abet in het burgerlijk recht de vrye leerys theorie worden gelykuldig“; praedriessen v. M^r. A. A. de Pinto en J. Rombach, in

Hand. Ned. Jur. Ver. 1879, bl. 33-94, de. 2 bl. 4-69.

De uitzondering voor handelszaken komt het eerst voor in tit. 20, art. 2 van de Ordonnance de 1673.

„sans toutefois rien innover pour ce regard en ce qui s'observe en la justice des juges et consuls des marchands“.

de Lee, uitbreiding v. h. getuigenbewijs in burgerlijke zaken. Pff. 1844 naar aanleiding van het arrest van 22 Dec. 1844.

Strekken ten behoeve van de uitoefening van het bepaalde bedrijf, dat door de lieden, die de handeling verricht, uitoefend wordt. Hof Amst. 15 Mei 1899 verm. Ab. Amst. 17 Dec. 1899, W. n° 5772 (geldbeeming tot voortzetting van het bedrijf). Hof Amsterdam 20 Sept. 1899, P.v.Z. 1899, n° 115 (verbruikbeeming van gartentellen, ten behoeve in het huis waarin de winkel is, door den winkelier), conf. verw. U. R. 25 Oct. 1899, W. n° 5705. Hof. n° 2 Rotterdam 21 Febr. 1890, W. n° 5930 (opdracht tot vervolging van een schuldenaar wegens aan deen gedane leveringen. Hof Amst. 10 Nov. 1891, P.v.Z. 1892, n° 12 (leening van effecten ten behoeve van den handel). Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

15 Mei 1899 verm. Ab. Amst. 17 Dec. 1899, W. n° 5772 (geldbeeming tot voortzetting van het bedrijf). Hof Amsterdam 20 Sept. 1899, P.v.Z. 1899, n° 115 (verbruikbeeming van gartentellen, ten behoeve in het huis waarin de winkel is, door den winkelier), conf. verw. U. R. 25 Oct. 1899, W. n° 5705. Hof. n° 2 Rotterdam 21 Febr. 1890, W. n° 5930 (opdracht tot vervolging van een schuldenaar wegens aan deen gedane leveringen. Hof Amst. 10 Nov. 1891, P.v.Z. 1892, n° 12 (leening van effecten ten behoeve van den handel). Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 10 Nov. 1891, P.v.Z. 1892, n° 12 (leening van effecten ten behoeve van den handel). Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

Hof Amst. 14 Mei 1894, W. n° 6497.

„Koopmanschappen“ = roerende lichamelijke goederen als voorwerp van een handelsverkoop.

6°. Rechtspleging in zaken van koophandel, B. 1, tit. 4 Rv.

a. De aanlegger heeft de keuze tusschen vier verschillende fora, a. 314; b. verkorting van den termijn van dagvaarding, a. 301, 302; c. alle zaken zijn summier, a. 299; d. bij alle zaken voorloopige uitvoerbaarverklaring, a. 315; e. tenuitvoerlegging van verstekvonnissen één dag na de beteekening, a. 316; f. vergemakkelijking van het conservatoir beslag, a. 303, 311.

Handelsrechtbanken, elders te behandelen.

7°. De bepalingen omtrent lijfswang in art. 586 Rv. voor- komende.

B. COHEN, lijfswang in handelszaken. Acad. Prft. 1859; C. J. d. Bichon van

8°. Wettelijke interesten.

Art. 2 van de wet v. 22 Dec. 1857 (S. n°. 171), tot buiten- effectstelling en vervanging der Fransche wet van 3 Sept. 1807 op de interesten. L. 26 § 1 Cod. de usuris (IV, 32).

a. 305 = a. 727.

a. 306 = a. 728.

a. 307 = a. 729.

a. 308 = a. 730.

a. 309 = a. 731.

a. 310 = a. 732.

a. 311 = a. 733.

a. 312 = a. 734.

a. 313 = a. 735.

a. 314 = a. 736.

a. 315 = a. 737.

a. 316 = a. 738.

a. 317 = a. 739.

a. 318 = a. 740.

a. 319 = a. 741.

a. 320 = a. 742.

a. 321 = a. 743.

a. 322 = a. 744.

a. 323 = a. 745.

a. 324 = a. 746.

a. 325 = a. 747.

a. 326 = a. 748.

a. 327 = a. 749.

a. 328 = a. 750.

a. 329 = a. 751.

a. 330 = a. 752.

a. 331 = a. 753.

a. 332 = a. 754.

a. 333 = a. 755.

a. 334 = a. 756.

a. 335 = a. 757.

a. 336 = a. 758.

a. 337 = a. 759.

a. 338 = a. 760.

a. 339 = a. 761.

a. 340 = a. 762.

a. 341 = a. 763.

a. 342 = a. 764.

a. 343 = a. 765.

a. 344 = a. 766.

a. 345 = a. 767.

a. 346 = a. 768.

a. 347 = a. 769.

a. 348 = a. 770.

a. 349 = a. 771.

De handeling kan voor beide contracteerende partijen of slechts voor één hunner een handelsdaad zijn. Moeilijkheid omtrent de toepassing der exceptioneele handelsrechtsregels in het laatste geval. Verschillende meeningen:

a. Alleen het proces van den particulier (beter: dengene voor wien de handeling geen handelsdaad was) tegen den koopman (beter: dengene voor wien de handeling wel een handelsdaad was), is een handelszaak. Kist, dl. I, bl. 18; Hof den Haag 4 April 1877, W. n°. 4158; H. R. 18 April 1878, W. n°. 4246; Rb. Rotterdam 8 October 1879, W. n°. 4434, bev. door Hof den Haag 24 Mei 1880, W. n°. 4553; H. R. 15 Jan. 1885, W. n°. 5125. Zie ook Rb. Roermond 7 Oct. 1886, W. n°. 5479.

Verg. voorts J. J. CARSTEN, bijdrage tot de leer der zaken van koophandel, 1882.

b. Alleen hij, die een handelsdaad heeft verricht, kan van de exceptioneele handelsrechtsregels gebruik maken. DIEPHUIS, Syst. Burg. recht, dl. III, bl. 55 vlg.; DIJCKMEESTER, bijdrage

Vroegere jurispru- dentie bij Bink bl. 49.

gew. 8 d. en 16 d. (ander hof); handelsz. 2 d. (gem. /, 4 d. (arr. / anders gem. /, 6 d. (hof ander arr. /), 10 d. (ander hof).

7°. art. 140. (art. 299 ingetrokken bij de wet (hoofdstuk) van 7 Juli 1896 L. n°. 103).

Lijfswang toepasselijk als men als koopman de schuld heeft aangegaan, al heeft men opgehanden koopman te zijn: U. R. 27 Dec. 1895 Ab. v. H. 1896 bl. 10; Rb. Amsterdam 27 Juni en 10 Mei 1895, Ab. v. H. 1896 bl. 14, 15.

Ab. deulbaag 3 Mart. 1896 Joh. de Jolles, wettelijke interesten, Prft. 1893. W. n°. 6830; Hof Arnhem 14 Juli 1896, W. n°. 6841.

J. A. E. Bink, a. 1935 B. W., Prft. 1893. Idem Rb. Utrecht 6 Apr. 1898, W. n°. 7113. Met U. R. 9 April 1897, W. n°. 6951: zaken van koophandel in art. 1 W. v. K. en art. 1955 R. W. worden bedoeld rechtsoverdrachten, waarbij de handhaving wordt gevorderd van een handelsrechtsoverdracht, dat is een verbintenis, die hetzelve grond vindt in een daad van koop- handel, niet van een ander soort. Rb. Rotterdam 3 Jan. 1896, W. n°. 3944

Hof Leeuwarden 9 Juni 1897 [Hof Arnhem 14 Mart. 1877, W. n°. 4139; Rb. Amsterdam 19 Febr. 1890, W. n°. 5549.

Verg. Hof Amsterdam 8 Jan. 1892, W. n°. 6130, helaat- baarheid van geschiedenis afhangende van de vraag of het een handelsdaad verrichtte; idem Hof Amsterdam 10 Nov. 1891, P. v. Z. 1892, n°. 12 (als de enkel procent het bestaan eener handelschuld ten laste van gedaagde, is de daarop gegronde vordering een zaak van koophandel, dus geschiedenis bezeld- ten). Idem Rb. Rotterdam 28 Jan. 1893, W. n°. 6309. ook Hof Arnhem 14 Nov. 1894, W. n°. 6582. Rb. den Bosch 3 Dec. 1897, W. n°. 7217.

En kwalificatie van het geschiedenis van koophandel Rb. Amsterdam 25 Sept. 1896 W. n°. 7009. Rb. Gronin- gen 10 Oct. 1897 P. v. Z. 1898 n°. 89.

tot de leer der daden van koophandel. Verg. Rb. Amsterdam 1 Dec. 1854, N. Regts. Bijbl., dl. 4, bl. 560, en 26 April 1855, t. z. p., dl. 5, bl. 295 vlg.; Rb. Groningen 23 April 1875, W. n°. 3908. Verg. Rb. Amsterdam 31 Dec. 1889, P. v. J. 1890,

Mr. LEVY neemt dit alleen aan voor zooveel de bepalingen omtrent het bewijs betreft, Alg. Duitsch Handelsw. op art. 277 en 317.

c. Het handelsrecht is op geen van beide partijen toepasselijk. ASSER, Magazijn van handelsrecht, 1867, bl. 44; A. F. E. H. VAN OPPEN, eene rechtsvraag omtrent handelszaken, Prft. 1884. Rb. Haarlem 11 Oct. 1842, R. B. 1843, bl. 314 vlg. Hofkeuwarden 21

d. De exceptioneele handelsrechtsregels mogen alleen, maar dan ook steeds, toegepast worden, als die toepassing niet ten nadeele strekt van de partij in het geding, die burgerlijk handelde. LYON-CAEN en RENAULT, Précis de droit commercial, n°. 625.

e. Onderwerping van beide partijen aan het handelsrecht, a. 277-345 ADHgb; a. 54 Cod. di comm. ital.

(behandels wtz.)

§ 7. KOOPMAN.

Ontw. 1809, art. 1, 5-9; Code de comm. art. 1-7.

A. Begrip.

Definitie, art. 2 K. Drie vereischten: 1°. Daden van Koophandel, 2°. Uitoefening daarvan, 3°. als gewoon beroep. De uitoefening moet de gewone bezigheid van den handelende zijn als middel van verdienste. Hij die in 't publiek optreedt als iemand, die als middel van verdienste van bepaalde handelsdaden zijn dagelijksch werk maakt of wenscht te maken, is koopman, al houdt hij er ook geen kantoor of winkel op na, al noemt hij zich niet koopman.

Ontw. 1809, art. 1: „Kooplieden zijn diegenen, welke daden van koophandel uitoefenen, en daarvan hunne gewone en dagelijksche kostwinning of beroep maken“.

{ De vorm waarin het bedrijf wordt uitgeoefend is onverschillig. Vennootschappen onder firma en naamlooze vennootschap-

W. n° 1604

Kirt - Visser, 66. 106.

den bevoegd de keuze geven

Berlay, n° 177

Hof Keuwarden 21 Sept. 1898 P. v. J. 1898 n° 109.

Eischer kan niet door getuigen bevestigd als de handeling van zijne zijde geen handelsdaad is: Rb. Groningen 27 Mei 1898 P. v. J. 1898 n° 100. Rb. v. H. 1895 p. 173.

Rb. Groningen 17 Mei 1895 P. v. J. 1895 n° 142.

Rb. Amsterdam 20 Nov. 1896 W. n° 6937: geen uitk. verkl. bij voorraad, geen n° 16; W. n° 5841. Lijfsdwang als de E. geen koopman is, gead. wel.

Joh. M. Joller, Prft. 1884 bl. 51 v.

Art. 13 loi du 25 mars 1876 (Cod. de proc. civ. Belg., l. proc., art. 13): Si la contestation a pour objet un acte qui n'est pas commercial à l'égard de toutes les parties, la compétence se détermine par la nature de l'engagement de la défendeur.

d. Drotard I, p. 50 (éd. Zelfson). Dalloz 85, II, 49 (Six 15 janv. 84).

Pardessus III n° 1347; Bravard-Veyrières, dl. 2 bl. 461;

e. Verdedigd voor ons recht door Bink bl. 25 v.

(L. Verg. Hof Arnhem 15 Mei 1899 verm. Rb. Arnhem 17 Dec. 1898, W. n° 5772.)

+ Onjuist Hof Amsterdam 23 Oct. 1891, P. v. J. 1891, n° 100 (ook onder gewoon beroep te maken is men koopman. Goldschmidt, 8. 452. Erfadertwind

Verg. bl. 54 65 art. 499. Berlay, des commerçants, 1807. - L. Nougé, op. cit. (vergelijk met de wet). Uitspreken in juridischen zin, zoo dat niet daardoor de verp. als een gerechtelijke persoon wordt, onverschillig of winst of verlies voor een ander zigt. Koopman die te weers name gehandeld wordt, al doet hij het voor rekening van een ander of handelt een ander alleen bij die persoonlijk of door anderen op een naam dan den van koophandel verricht, maakt daarvan een beroep. Wie geen

geld door middel van een commissionair speculeert is niet koopman. Rb. Amsterdam 3 Jan. 1890, P. v. J. 1890, n° 28, W. n°. 5891, en 23 Mei 1890, P. v. J. 1890, n° 72. Verg. Hof Amsterdam 15 Apr. 1892, P. v. J. 1892 n° 40.

Witrandering makelaars en art. 4 n° 3. Wet opnen van een winkel geueg om iemand tot koopman te maken?

Zie Berlay, n° 63-67. (Pardessus, Bravard-Demangeat: pas: Delamarre et Lepoitvin, Berlay, meef. Wie van verkopen een beroep maakt moet geacht worden ook in te koopman, Hof den Haag 14 Mrt. 1894 W. n° 6497.

Wij handelt in stede met de wet is toch koopman, verg. Berlay, n° 116 v.

Hof Amsterdam 5 Febr. 1896 Ma. v. Uo. 1896 bl. 68.

H.
- 210 al. 2 Vglb

] den Betrieb eines Handlungsgewerbes

Französische wet v. 1 Aug. 1893 tot wijziging der wet v. 24 Juli 1867 sur les sociétés, art. 6 "sont ajoutées à la loi les dispositions suivantes: art. 60. Quel que soit leur objet, les sociétés en commandite ou anonymes qui seront constituées dans les formes du Code de commerce ou de la présente loi seront commerciales et soumises aux lois et usages du commerce".

[kleine letter]

+ Verg. H.R. 27 Apr. 1900 W. n° 7449.

En dagbladonderneming is geen koopman Hof Amsterdam 5 Febr. 1896
W. n° 6814; Ma. v. Uo. 1896 bl. 68

F Rb. Amsterdam 1 Juli 1879, R. B. 1879, B bl. 247:
aannemers van werken in het vak van Bouwkunst;

en tandmeester, die zich ^{kunst} tanden aanschaft en in effecten speculeert Hof Amsterdam
15 Apr. 1892, P. v. J. 1892 n° 40, W. n° 6196, ^{vern.} Hof Amsterdam 17 Nov. 1892, W. n° 6260.
Rb. Rotterdam 21 Juni 1893 s.c. (aannemers van bouwwerken).

] Hof van Gelderland 21 Juni 1865, W. n° 5787:
ondernemers van diligenciediensten.

De speculant in bouwterreinen, die daarop huizen zet om
te daarna te verkoopen of te verhuren is geen koopman;
zijn inkoop van grondstoffen zijn niet handelsdaden.
U. R. 20 Febr. 1890, W. n° 5845, vern. Hof Leeuwarden 15 Jan. 1890,
P. v. J. 1890, n° 24.

pen voor burgerlijk bedrijf. Hof Amsterdam 12 Sept. 1884,
W. n° 5112. H. R. 7 Febr. 1889, W. n° 5692.

Art. 208 ADHgb.: „Eine ^{Die} Aktiengesellschaft gilt als Handels-
gesellschaft, auch wenn der Gegenstand des Unternehmens
nicht in Handelsgeschäften besteht“. Art. 174 ADHgb. 320 al. 3.

Art. 229 Cod. di comm. ital.: „Le società civili possono assu-
mere le forme della società per azioni: in tal caso esse sono
sottoposte alle disposizioni del presente codice, eccettuate quelle
che riguardano il fallimento e la competenza“.

Art. 136 loi du 18 mai 1873 (Cod. de comm. belge), gew.
bij de wet van 22 Mei 1886: „les sociétés dont l'objet est l'ex-
ploitation des mines, minières et carrières peuvent, sans perdre
leur caractère civil, emprunter les formes des sociétés com-
merciales en se soumettant aux dispositions du présent titre“.

E. DREYFUS, des sociétés civiles à formes commerciales en France
et à l'étranger, 1888.

De verschillende uitlegging van art. 3 K. (zie boven bl. 31 vlg.)
geeft aanleiding tot verschil over de hoedanigheid van koop-
man. [Werden niet als kooplieden beschouwd door de Rb.
Leeuwarden 14 Juni 1842, R. B. dl. 4, bl. 859: verveeners;
Kgt. Amsterdam n° 2 23 Juni 1842, W. n° 315: kunst-
schilders; Rb. Amsterdam 11 Juli 1843, R. B. dl. 6, bl. 83:
orgelmakers; idem 13 Sept. 1854, N. R. B. dl. 4, bl. 495: koffie-
branders; Kgt. Zaandam 7 Sept. 1871, W. n° 3370: kleeren-
bleekers; Rb. den Bosch 30 Maart 1883, W. n° 4913 en Rot-
terdam 22 Nov. 1884, W. n° 5118: aannemers van openbare
werken; Rb. den Bosch 14 Apr. 1871, R. B. 1872, bl. 505:
beeldhouwers; Rb. Rotterdam 23 Mei 1885, W. n° 5220:
metselaars; Rb. Amsterdam 17 Febr. 1888, R. B. en B. 1888,
B bl. 345: aannemers; Rb. Meda 26 Mrt. 1899 en 19 Nov. 1899, W. n° 5927 en

Tot de kooplieden behooren volgens Hof Zeeland 6 Nov. 1855, N. R. B. dl. 6, bl. 446: molenmakers; Rb. Assen 12
April 1869, W. n° 3218: aannemers; H. R. 30 Juli 1875, W.
n° 3884: logementhouders; Rb. Amsterdam 28 Juni 1878,
R. B. 1879, B bl. 245: schilders en gieters; Rb. Amsterdam
13 Mei 1880, W. n° 4592: timmerlieden; Hof den Haag

W. n° 5700
H. R. 23 Jan. 1891, aannemers van huizen.
Hof Amsterdam 27 Apr. 1894, Ma. v. Uo. 1894 bl. 241: rijsdekkers.
en 15 Juni 1893, W. n° 6492

aannemers v. openb. werken, ook
23 Mrt. 1899 s.c.

5930: wasfchers
en blekers, huis-
schilders; Rb.
Tiel 16 Jan. 1891
W. n° 5995 (s.c. 1):
aannemers van
bouwwerken.

All contracts in general restraint of trade
are void.

In the case of a partial restraint of trade
it is apparently a question for the Court whether
it is in the circumstances reasonable.

See over English result: Böhm's Zft. 1899 (dt. 9/),
84, 448 v.

§ 74 Brbgb.

75

18 Sept. 1852, n°. 178, omtrent den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken. Fiscale maatregel. Sanctie: boete.

2°. Vergunning. Verkoop van sterken drank in het klein: jaarlijksche vergunning van Burg. en Weth. Wet v. 28 Juni 1881, n°. 97 (Drankwet, gewijzigde tekst, zie boven). Sanctie: hechtenis en boete, a. 16 der wet.

Oprichting van inrichtingen, welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken; vergunning van Burg. en Weth. Wet van 2 Juni 1875, n°. 95, gew. 19 Dec. 1876, n°. 255. Zie artt. 2 en 3. Sanctie: hechtenis en boete, art. 22.

Jhr. ROCHUSSEN, Nijverheid en overheid. Proeve van onderzoek op het gebied van bestuursrechtspraak, 1887. L

Betekenis der vergunning, strekking van de wet. Heeft de vergunning invloed op de burgerrechtelijke betrekkingen tusschen hem die haar verkregen heeft en derden, spec. de burenen? Wordt daardoor de toepasselijkheid van artt. 1401 en 1402 B. W., indien schade is toegebracht, opgeheven? Kan de burgerlijke rechter sluiting of wegruiming der fabriek enz. bevelen?

Literatuur:

OLIVIER, proeve over de beperkingen van den eigendom door het politieregt, 1847. — W. SASSEN, in Themis 1854, bl. 293 v., 597 v. — A. A. WEVE, het onderzoek de commodo et incommodo, in N. Bijdr. voor R. en W., 1862, bl. 289. — S. J. FOCKEMA ANDREAË, beschouwingen over burenenrecht, Prft. 1868 en Themis 1869, bl. 337 v. — S. LAMAN TRIP, beschouwingen over het toezicht op inrichtingen van nijverheid, Prft. 1868, bl. 111 v. — R. T. MEES, staatstoezicht op de fabrieksnijverheid, Prft. 1881. — P. HOFSTEDÉ CRULL, de concessionaris tegenover derden, Prft. 1888. L

Rechtspraak:

Rb. Maastricht 26 Febr. 1852, W. n°. 1332; idem 24 April 1856, W. n°. 1785; Rb. den Haag 25 Mei 1858, W. n°. 1982. Anders Rb. Assen 14 Maart 1870, Regtsgel. Bijbl., 1870, bl. 127. — Verg. Rb. Tiel 5 Sept. 1879, W. n°. 4444; Rb. Utrecht 13 Dec. 1876, W. n°. 4283.

3°. Examen. Dit wordt vereischt voor de uitoefening van het apothekersbedrijf (de artsenijbereidkunst), art. 11 v. d. wet v. 25 Dec. 1878, n°. 222, de zoogen. artsenwet. Zie voorts

L en 4 Sept. 1896, L n°. 152. "Winderwet".

L A. Gorter, de fabriekswet v. 2 Juni 1875 en hare toepassing in het hooger beroep.

Capitant, des obligations de voisinage et spécialement de l'obligation qui pèse sur le propriétaire de ne causer aucun dommage au voisin, étude de jurisprudence, in Rev. crit. de lég. etc. 1900, t. n°. 4.
Dierhuis, het Nederl. Burg. Regt, del. II, bl. 116 v.

Verg. Unger, Uandeln auf eigene Gefahr, in Jahrb. f. d. Dogmatik, Bd. 30, d. 368, en Grüntrechts Zeitschrift, 13, d. 729.

Sourdut, traité de la responsabilité, II, n°. 1474 v.

L.F.G.P.
L Schreuder, in Themis 1895/8.

not

L (aangewild wetten v. 20 Juni 1901, W. n°. 103 en 26 Oct. 1909, L n°. 137, gew. 12 Dec. 1902, L n°. 261) Nieuwe tekstuitgave K. B. 22 Nov. 1903 L n°. 168.

Handelende in strijd met verbodsbepalingen enz. is men niettemin
koopman. Zie boven bl. 39 2° e. Evensoo voor faillietverklaring: Hoalapert,
la liq. just. n° 16.

Handelende in bedrijf met verbodsbepalingen enz. is men niettemin
koopman. Zie boven bl. 39 2° e. Evensoo voor faillietverklaring: Hoalapert,
la liq. just. n° 16.

5° Bankbreuk: Eenvoudige bankbreuk
van den koopman, art. 340; bedrijfsgelike idem, art.
341; bestuurder of commissaris naaml. verm. of wiper.
vereniging: art. 342/3. Failliet niet-koopman!

Geschiedenis: Lattes, il diritto etc., bl. 203, n° 10-37, bl. 200 v.
Goldschmidt, Vorr., 3de dr. 1ste dl., bl. 245 vlg.

Meerleer, *manier v. proey*, IV, 69, 356.
J. v. Heuvel, *Leus. for.* II, 1, c. 29, n° 19/10; R. Holl. Recht, V, 20, n^o
Voet, ad Pand. 22, 4, n° 12 (1696). U. Huber, *Ued. Rgt.*, *de 2. 6k. 2. c. 26.*
+ *Ord. Hollandsch Recht: Groenewegen, de legibus abrogatis, art.*
lib. 4 Cod. tit. 19, l. 5-7. *Ontw. wet op het bewijs 1804, artt. 3, 24, 28.*
(4de H. H. H. H.)

Ontwerp van 24 Oct. 1822: „een of meer boeken“
een weggelaten in 1834. Een afd.: „omdat anders alles in een en hetzelfde
dagboek zoude moeten vervat worden“; andere afd.: „omdat bij verscheid.
houden niet alleen nimmer een enkel boek, maar, in onderscheidene vakken handelende,
ende bedriven voor elk een afzonderlijk boek gehouden wordt,
dikwijls diverse dagboeken of journaalen“.

achter elkander alles inschrijven en art. 6 i. f.

In 1825 waarschuwde Davam Fockema tegen het dagboek; 200 v. k.
Voort tegen een boek, zie Voorduin, dl. 3, bl. 64 vlg.

art. 3 „staat (inventaris) en balans“

de wet van 1 Juni 1865, n° 61, regelende de uitoefening der
artsenijbereidkunst. Sanctie: strafbepalingen.

15 1° Aanstelling door het openbaar gezag.
Makelaars, art. 62 K.

Collecteurs van de Staatsloterij worden benoemd door den
Minister van Financiën.

Debitanten van de Staatsloterij worden benoemd door den
Directeur van de Staatsloterij.

Art. 3 v. d. wet van 23 Juli 1885, n° 142, regelende de
Staatsloterij.

C. Bijzondere rechtsregels voor kooplieden.

1° De verplichting tot boekhouden en de bewijskracht
der boeken, Bk. 1, tit. 2 W. v. K.; art. 1919 B. W.

Sanctie: artt. 340 3°, 341 4°, 342 3° en 343 4° Sr.

2° Vennootschappen van koophandel, een associatie-
vorm uitsluitend voor kooplieden, Bk. 1, tit. 3 W. v. K.

3° De bepalingen omtrent commissionnaires, artt. 76
vlg. W. v. K., *omdat de koop. om hetz. het voorrecht alleen gelden voor hem*

4° De bepalingen omtrent makelaars, artt. 62-73 W. v. K. *die van commissie bestaan of andersz. zijn beroep*

5° Het faillissement, Bk. III, tit. 1 W. v. K. *idem. Evenals*

6° De surséance van betaling, Bk. III, tit. 2 W. v. K. *3° beroepsrecht.*
Art. 2008 B. W.

Ontw. Burg. wetb. 1807, § 8. HANDELSBOEKEN.
4° bk., 9° tit., 1° 2° afd., ar. 7, 10-13 *Ontw. Burg. wetb. 1820, art. 3328;*
Ontw. 1809, artt. 10-19; Code de comm. artt. 8-17; Weth.
v. Kooph. Bk. I tit. 2; art. 1919 B. W.

C. Rogani, i li.
lori commerciali,
1892.

A. Verplichting tot boekhouden:

1° Het dagboek (Memoriaal [of Journaal]), art. 6 K.
Weth. 1830: „een dagboek“.

Één algemeen boek of een onbepaald en willekeurig aantal
boeken die samen het dagboek vormen? Art. 6 laat splitsing
van het dagboek in verschillende boeken toe: Rb. Utrecht 19
Mrt. 1879 (R. B. 1879, B bl. 249). *Rijk, dl. 1, 2de vlg. 2de dr., bl. 85*

2° Het balansregister, art. 8. *inventaris- en*
Poging tot aanwijzing der inrichting, artt. 28-31 ADHgb.

Folens Alkmaar 17 Febr. 1895 W. n. 6684. ook
U. R. 1 Juni 1894: als geen dagboek is gehouden, zijn de andere boeken niet richtig gehouden
en wijzen zij dus bewijskracht. W. n. 6509, verm. No. den Haag 20 Febr. 1894 P. v. J. 1894 n. 55
(naar aanleiding van art. 1919 B. W.); U. v. U. 1895 p. II.

7 No. Amsterdam 14 Juni 1892, P. v. J. 1892 n. 98: het banket- en het broodboek; No. U-
trecht 17 Juni 1896, W. n. 6832: het rekening-courant boek. No. Leeuwarden 25
Juni 1896 W. n. 6835: het grootboek, als uittreksel uit het dagboek. No. Arnhem 21 Febr.
1896, W. n. 7103, Uoand. Ned. Jur. Ver. 1896 (praedicties dr. Gredmit), dl. 1, bl.
116 v., (beveel. lading), dl. 2, W. n. 74594.

Ook het boek van den reiziger?
1° quaestio facti, toetsen art. 6. Zie echter
No. Amst. 14 Juni 1892 s.c., voor andere bes.
andere landen's dagboek is art. 6 niet het enig veeftvoer.
U. v. O. 1825 Vrhelde geen voorwaarden, dan het richtig geloven den lgen
en beëdiiging. U. v. O. 1809, art. 15, alleen het vereischte nls 3° a (handeling
2° deze eed is volli een nppelative noch een deisioire eed.
No. Breda 25 Juni 1899, W. n. 5734

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.
U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

No. Amsterdam 9 Febr. 1900, W. n. 7505 (nagarynbt. en rekeningen
of deloquentenboek)

U. v. Amsterdam 9 Dec. 1876, W. n. 6903 (trafjaar), het groot- of
rekening-courant-boek is niet behoud tot
43 bewijs te deemenf.

386 vlg.), of alle boeken (DIEPHUIS, Handelsr., dl. 1, bl. 64;
N. B. R., dl. 2, bl. 414; H. R. 18 Nov. 1856, W. n. 1807;
Rb. Rotterdam 21 Oct. 1885, W. n. 5267: het verkoopboek;
Rb. Amsterdam 20 Mei 1887, P. v. J. 1888, n. 15: het
rekeningboek)?

Voorwaarden der bewijskracht: 1°. het boek moet richtig ge-
houden zijn; 2°. a. in geval van a. 10 K.: desgevorderd met eede
gesterkt of door den dood bevestigd; b. in geval van a. 1919
B. W.: de echtheid der vordering beëdigd worden (jus juran-
dum credulitatis voor de erfgenamen); 3°. a. in geval van a.
10 K.: de handeling (overeenkomst) moet niet geheel ontkend
of het bestaan daarvan in 't algemeen bewezen zijn. Is hierin
eene uitzondering op art. 1961 B. W. gelegen (aldus: KIST;
Rb. Alkmaar 24 Oct. 1878, W. n. 4298)? b. in geval van
art. 1919 B. W.: bewijs der gewoonte om dergelijke leveran-
tiën aan de tegenpartij op krediet te doen. Is [alleen bedoeld
aan het verkoopboek van winkeliers tegen de klanten bewijs-
kracht te geven? Aldus v. BEMMELEN, t. a. p., bl. 385; anders
H. R. 6 Jan. 1870, W. n. 3181. Kist bl. 99.

Imperatieve of facultatieve bewijskracht: art. 12 C. d. com.:
„les livres peuvent être admis“; art. 10 K.: „leveren bewijs“.
Overlegging van het boek. Kan op een extract uit het boek
recht gedaan worden, indien door de tegenpartij overlegging
van het boek niet gevorderd wordt, [noch beweerd dat het
boek niet richtig gehouden zou zijn, maar alleen tegenspraak
wordt gedaan? Neen: H. R. 9 Mei 1845, W. n. 619; v. BEM-
MELEN, t. a. p., bl. 387 vlg. Anders H. R. 29 Jan. 1841,
v. d. H., B. R., dl. 2, bl. 132; 27 Juni 1851, W. n. 1244;
28 Nov. 1856, W. n. 1807; 6 Jan. 1870, W. n. 3181; 20
April 1877, W. n. 4116. — Art. 1925 B. W.

Omvang der bewijskracht. Artt. 10 K. en 1919 B. W.
Kan het feit der levering zelve door het boek bewezen worden?
1°. Tegenover kooplieden niet, tegenover niet-kooplieden wel:
KIST, EERDMANS bl. 17 vlg., v. BELL. 2°. De levering (immers de
handeling zelve) moet altijd van elders bewezen of erkend zijn:
OUDEMAN, Opm. en Med., dl. 10, bl. 187; H. R. 9 Febr.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

U. v. O. 1825 (W. n. 1830) "koopmansboeken — kunnen door
den rechter als bewijs worden aangenomen"; evenzo O. 1809
Volgens art. 10 facultatief bewijs bij koop boek van bewijs,
sene uitzondering door art. 1919 B. W. niet gemacht,
dit leant ook niet op koopboeken blyken veruisting voor art. 6 R.
en den aard der zaak.

Kplb. kunnen betaling nooit bewijzen: Plb. Amsterdam 10 Mei 1893 W. n° 6499.

Volgens art. 1919 B.W. kunnen kplb. de leverantien niet bewijzen; het boekbewijs is dus uitgesloten als de leverantien zijn erkend met de toepassing dat ze voorkeurd zijn. Plb. Utrecht 20 Oct. 1896 W. n° 6079. Idem (onthoud was van een zeker aantal joden dat zij den ged. etheffen) Plb. den 44 Maag 15 Apr. 1897, W. n° 6988, ver. 26 of No. v. 16. 1866, bl. 172. den Maag 23 Mei 1898 P.v. 7 1898 n° 53; W. n° 7162.

vern. Plb. 1866, W. n° 2771 (gewezen naar aanleiding van art. 1919 B. W.). 3°. De levering kan altijd door het boek bewezen worden: DIEPHUIS, Handelsr., dl. 1, bl. 61; N. B. R., dl. 2, bl. 418. No. v. 16. 1866, bl. 172. den Maag 23 Mei 1898 P.v. 7 1898 n° 53; W. n° 7162. caf. veru. H. R. 27 Jan. 1899 W. n° 7237.

Koopmansboeken kunnen tegen kooplieden de levering niet bewijzen: Rb. Groningen, 26 Maart 1858, R. B. 1859, bl. 423; Hof Nd. Holl. 3 Maart 1870, W. n° 3220; Kt. Groningen 8 Nov. 1886, W. n° 5403; tegen niet-kooplieden wel No. v. 16. 1866, bl. 172. den Maag 23 Mei 1898 P.v. 7 1898 n° 53; W. n° 7162. caf. veru. H. R. 27 Jan. 1899 W. n° 7237.

Is art. 10 K. op kopijboeken toepasselijk? Kist, dl. 1, bl. 89 en v. BEMMELEN, t. a. p., bl. 383. antwoorden beiden ontkennend, anders

C. Verplichting tot openlegging van de boeken op bevel van den rechter (repräsentation van den Code). Art. 12 K. *

Is voor de toepassing van art. 12 noodig, dat beide partijen koopman zijn? Neen volgens Rb. Amsterdam 13 Nov. 1884, W. n° 5177, vern. door Hof Amsterdam 21 Mei 1886, W. n° 5400.

Is in dit geval de bewijskracht beperkt overeenkomstig art. 10 K.? Neen: H. R. 12 Dec. 1851, W. n° 1308; Rotterdam 3 Jan. 1883, W. n° 4866; Hof Nd. Holland 11 Nov. 1875, M. v. H., dl. 17, bl. 267. No. v. 16. 1866, bl. 172. den Maag 23 Mei 1898 P.v. 7 1898 n° 53; W. n° 7162. caf. veru. H. R. 27 Jan. 1899 W. n° 7237.

Moet het geheele boek opengelegd worden? VOORDUIN, dl. 8, bl. 80; EERDMANS, bl. 47. Kist, dl. 1, bl. 89 en v. BEMMELEN, t. a. p., bl. 383.

Gevolg van het niet-voldoen aan des rechters bevel, art. 13 K.

D. Overlegging of mededeeling (niet openlegging) der boeken (communication van den Code), art. 11 K. Sanchia, uia de vergeving

E. Verplichting tot het houden van bijzondere boeken: artt. 66, 86 al. 2 en 681 n° 3 en 4 K.

Bewijskracht van het dagboek des makelaars, art. 68 K.

F. Is verplichting tot boekhouding en bijzondere bewijskracht der koopmansboeken noodig?

Door de Civil Pr. Ordn. in Duitschland de bijzondere bewijskracht der koopmansboeken afgeschaft.

In Engeland hebben koopmansboeken geen bewijskracht, Lehr, Elements de droit civil anglais, 1805, bl. 401.

§ 9. HANDELSREGISTER.

LASTIG, Florentiner Handelsregister des Mittelalters, 1883. Handelsregister is de naam, waaronder in Duitschland,

Art. 1919 B. W. Nicolai: si la réunion de toutes les circonstances existe, alors les fournitures seront prouvées, même à l'égard des personnes noncommerçantes. Fournitures in leverancie. Hoeveelheid van de leverancie: de hoeveelheid van iedere leverancie of het getal leveranciees? Verg. v. Bem. melen, bl. 370 / art. 10 / en bl. 386 / art. 1919.

Ook aangaande de levering, als deze overigens erkend is, bewijst het boek niets: v. Bem. melen, bl. 374/5. d. u. z. de bijzonderheden over levering.

art. 10 Toepasbaar als partij zich op haar boek beroept.

art. 12 als de rechter de openlegging beveelt op verzoek van de tegenpartij of ambtshalve of een of beide partijen vreege de openlegging van beiden boeken te bevelen.

Kunnen door het dagboek transacties, door reizigers gesloten, bewezen worden? No. v. 16. 1866, bl. 172. den Maag 23 Mei 1898 P.v. 7 1898 n° 53; W. n° 7162. caf. veru. H. R. 27 Jan. 1899 W. n° 7237.

Verg. echter Goudmit, Hand. Ned. Jur. Ver., t. a. p., bl. 120. No. v. 16. 1866, bl. 172. den Maag 23 Mei 1898 P.v. 7 1898 n° 53; W. n° 7162. caf. veru. H. R. 27 Jan. 1899 W. n° 7237.

Nemo contra se estere tenetur. met art. 10, scholten in W. n° 4810 en Taunay, in Thémis, 1879, bl. 355 v.

* Wanneer komt de openlegging van art. 12 te pas: No. v. 16. 1866, bl. 172. den Maag 23 Mei 1898 P.v. 7 1898 n° 53; W. n° 7162. caf. veru. H. R. 27 Jan. 1899 W. n° 7237.

tegenpartij open boek heeft gehouden: No. v. 16. 1866, bl. 172. den Maag 23 Mei 1898 P.v. 7 1898 n° 53; W. n° 7162. caf. veru. H. R. 27 Jan. 1899 W. n° 7237.

art. 13 onderscheidt twee gevallen? No. v. 16. 1866, bl. 172. den Maag 23 Mei 1898 P.v. 7 1898 n° 53; W. n° 7162. caf. veru. H. R. 27 Jan. 1899 W. n° 7237.

In het Oud-Weekland is recht geen verplichting tot boekhouden? No. v. 16. 1866, bl. 172. den Maag 23 Mei 1898 P.v. 7 1898 n° 53; W. n° 7162. caf. veru. H. R. 27 Jan. 1899 W. n° 7237.

Uet nieuwe stadrecht v. Zwolle, II, 9, 12 (1794) en het Ontwerp Burg. Wetb. van 1820 beperken de bewijskracht niet tot koopmansboeken.

Zwolle: de boeken en aantekening van kooplieden en anderen in zaken van hunnen dagelijkschen koophandel of neering.

Ordn. 1820, art. 3328: Boeken van kooplieden of andere personen, dierzelver handel of beroep aangaande.

Door § 13 n° 2 der Invoeringswet zijn de artt. 34-36, 37 al. 2, 39 enz. Hq. ingetrokken.

Verkeerd de verplichting tot boekhouden op te leggen, verkeerd regels te stellen omtrent de inschrijving der boeken, verkeerd de bewijskracht niet geheel aan den rechter over te laten.

Private Promotie in de faculteit *v. Rechtsgeleerdheid*

van den Docter^s. *Ya rechten. J. C. Kayser.*

op *Vrij* dag, den *21^{en} dec* 1900, ten *3* uur.

art. 12 Het hout te parate
op wedering van de wederger.
te ter veruytling van het boek
met een overzigt inhoud of
om niet want den inhoud de
gkragg, op waverk van beide
partije, of ambthaver.

Stoken a.w, 12 en 13 vonden de
gheest. 12 en 13 ghest alleen in de
wonder van art 10. Favor 213, 242.

Opmerking van het yden van
den rechter, van het punt in de
wilt vord der wedergerby 213, 242.
Stoken rechter yden boek Met 101
Taanay al p. i. gub. Oph. dl. 1 dl. 101.

Frankrijk, België en Italië hebben geen handelsregister.

Registers handels- en fabrieksmerken bij
het Bureau voor den industr. eigendom (wet 30 Sept 1893 Stbl. 146).

In Duitschland geen algemeene regeling van de rechtevolgen der in-
vrij.

In Duitschland en Oostenrijk inderdaad alleen voor feiten die alleen
verplieden raken.

art. 865 A.W. O. R. al. 1 "Wer sich durch Verträge verpflichtet kann,
hat das Recht, sich in das Handelsregister seines Wohnorts eintragen zu
lassen."

al. 4, Wer ein Handels-, Fabrikations- oder anderes nach Kaufmänni-
cher Art geführtes Gewerbe betreibt, ist verpflichtet, sich am Orte
seiner Hauptniederlassung in das Handelsregister eintragen zu lassen."

1890 Ontwerp op ^{het} handelsregister der Staatscommissie tot herziening
van het A.W. v. Kph. Regeringsontwerp ^{Sept. 1895} 27 Aug.

Tegen het systeem de l'immatriculation Beslay, nos 196 v. (juiste opmer-
kingen).

akten van afstand der huwelijksgemeenschap (art. 108 al. 1 B.W.),
F ~~ver~~ verklaringen van bevoegd (a. 1070 B.W.) en aanvordering
onder voorrecht van beschlbeschrijving door eafgenamen (a. 1075
B.W.)

Dergelyk register in Zweden ingevoerd bij de wet van 13 Juli 1887
over handelsregister, firma en procura. Ook in Spanje,
Portugal en de meeste staten van Zuid-Amerika bestaan

zoogen. handelsregisters op verschillende wijzen ingericht.
ter inschrijving van verschillende categoriën
van rechtsfeiten.

van rechtsfeiten.

(naar het uitlopende)

Simon, les faits de commerce, 1898.
Maquier et Purost, du nantissement consistant sur les fonds de
commerce, 1895. - P. Magnin, in Ann. de dr. comm.
1899, p. 384 s. 469

R. Calamandrei, teoria dell'azienda commerciale, 1891.
Ann. d. dr. comm. 94-2-109.

W. van Gelder, overname eener handelszaak (affaire),
Elementen? Zie Bert, n. 125. Pft. 1895.

de beklanting
l'enseigne, naar ^{het} ~~perceel~~, firma, merk
materiaal en voorraad
hijne v. h. perceel.

Bert. nos 6. L'enseigne est...

toute désignation facultative,
soit nominale soit emblématique, apposée
d'une manière apparente à l'établissement,
pour le distinguer de tout autre.

alleen
l'enseigne is niet het
uithangbord maar de naam
van ~~de zaak~~ de winkel,
het hotel enz.

Verg. Bert nos 56-64 met
65 vlg.

Oostenrijk en Zwitserland een algemeen register gehouden
wordt, ter inschrijving van de feiten waarvan het A.D.H.Gb.
en het Schw. Obl. R. de inschrijving beveelt (firma, aanstel-
stelling eens procuratiehouders, akten van vennootschap, in
Duitschland ook van 't faillissement van dengene wiens firma
is ingeschreven [K. O. § 104] enz.). Verschil tusschen het
Duitsche en het Zwitsersche register.

W. SPÄNG, Handelsregister und Firmenrecht, 1884. — LE FORT,
le registre de commerce et les raisons de commerce, 1884.

Ten onzent verschillende afzonderlijke registers: ter griffie
van de kantongerechten, voor de akten van oprichting van
coöperatieve vereenigingen (wet v. 17 Nov. 1876, S. n. 227,
art. 4); ter griffie van de rechtbanken en bij gebreke van dien
van de kantongerechten, voor de akten van vennootschap
onder firma (a. 23 K.) en van naamlooze vennootschap (a. 28
K.); ter griffie van de rechtbanken, voor huwelijksche voor-
waarden (a. 207 B. W.), handels- en fabrieksmerken (wet v.
25 Mei 1880, S. n. 85), en bodemerijbrieven (a. 571 K.),

Bestaat er behoefte aan invoering van een handelsregister
op Duitche leest geschoeid?

§ 10. DE ZAAK (affaire).

A. P. Th. EYSSELL, Maakt de «affaire» een zelfstandig vermogens-
bestanddeel uit? in Themis, 1887, bl. 1 vlg. — K. W. H. VAN LIDTH
DE JEUDE, De «zaak» (affaire) rechtskundig beschouwd, Acad. Prft.
1888. — G. LÈBRE, Traité pratique et théorique des fonds de com-
merce, 1887. — C. E. ALLAN, the law relating to goodwill, 1889. —
E. J. BEKKER, Zweckvermögen, insb. Peculium, Handelsvermögen
u. Actiengesellschaften, Zft. f. d. ges. Hr., dl. 4, bl. 399 vlg.

Is de „zaak“ eene algemeenheid van zaken? van lichame-
lijke of onlichamelijke roerende zaken? is zij een rechtsper-
soon? of een afgezonderd deel van het vermogen: het hand-
elsvermogen (abhängiges Zweckvermögen)?

„Zaak“ is de uitoefening van eenigen tak van handel of
nijverheid.

„Beklanting“: het feit, dat een zeker aantal personen

1332
2797

art. 19
Faillit.
al. 17
17 Juni 1896
Stbl. n. 97

E. J. C. Goseling, in
W. v. N. v. Reg. n. 1225
1225
J. Ph. Tuijling de
affaire als deel
der nalatenschap
in W. v. N. v. R.
n. 1509-1591

art. 859-864.

H. Schulke-Görlitz,
die Führung des
Handels- und
Firmenregisters,
1893.

Verklaringen van
verwerping van
akten (a. 1103
B.W.).

verklaringen
tot faillissement
zing (art. 760
al. 2 K.) om het
verklaringen
staat van kon-
selge m...
gen (art. 804
al. 2 Prft.)

14 ?

Zij, en als zodan-
ig éene onlicha-
melijke zaak: van gelater.

gewoon zijn, zich in een zekeren winkel van hetgeen ze noodig hebben te komen voorzien.

Navarrioni, studi sull'azienda com-
merciale. Lillo. 2de lid B. W. v. LIDTH DE JEUDE, t. a. p., bl. 18 vlg. —
frutto, in Il diritto commerciale, Bd. 24, bl. 230.

vol. xvi kol. 671 vlg. Verkoop van eene „zaak“ omvat alles wat de overnemer
noodig heeft om het bedrijf van zijn voorganger voort te zet-
ten, alles dus wat tot de uitoefening van het bedrijf dien-
stig is. Verplichtingen van den verkoper in 't algemeen;

na 3 jaren
Weg mag op-
nieuw deszelf-
de zaak begin-
nen: Hof den
Bosch 13 Apr.
1877 W. N. en R.
n° 1429. W. n°
6966.

in 't bijzonder ten aanzien van het handels- en fabrieksmerk,
de firma, het recht om te concurreeren. v. LIDTH DE JEUDE,
t. a. p., Hk. II. Carf. 11 mai 1878 Gaz. Trib. 4 sept. 1878.
Hof Amsterdam 11 Jan. 1889, P. v. J. 1889, n° 48: De
verkoper mag zelf de firma blijven voeren, ook al heeft hij
het recht tot het voeren daarvan aan den koper der firma
gegeven. Rb. Amsterdam 25 Jan. 1889, P. v. J. 1889, n° 48. =

Gevolgen der overdracht jegens derden: schuldeischers en
schuldenaren.
REGELBERGER, Zft. f. d. ges. Hr., dl. 14, bl. 1 vlg. en in ENDE-
MANN'S Handbuch f. H- S- u. Wrecht, dl. 2, bl. 533 vlg. —
SIMON-VEIT in Zft. f. d. g. Hr., dl. 24, bl. 91 vlg. — WIENER,
Umwandlung und Fusion von Gesellschaften, aldaar, dl. 27, bl. 333
vlg. — LADENBURG, Haftung aus Uebernahme eines Handelsgeschäfts,
aldaar, dl. 30, bl. 90 vlg. — v. LIDTH DE JEUDE, t. a. p., Hfdk. III.

a. Tegenover de schuldeischers.

Het overnemen en voortzetten van eene zaak doet den over-
nemer niet (hoofdelijk) mede-aansprakelijk worden voor de
schulden van den verkoper der zaak. Rb. Amsterdam 5 Dec.
1888, P. v. J. 1889 n° 17, W. n° 5675. L

Maakt het enig verschil of eene „zaak“ met de firma is
overgenomen?

De 15de Duitse Juristendag besloot: „Es rechtfertigt sich
eine Vorschrift dahin: Wer ein Handelsgeschäft übernimmt,
oder in ein solches als offener Theilnehmer eintritt, über-

Rb. den Waag 24 Juni 1881 en de Meis 1882, W. n° 4072.
Rb. Rotterdam 14 Oct. 1893, W. n° 6442: koop en verkoop van een zaak (winkelsstand)
door een koffschuiskouder aan een handelaar in gedistilleerd is geen handelsdaad, immers
niet art. 430 K. (in dit vorm is wordt gesproken van „met de zaak verkochte winkelstand“).
A. Craffa, la locazione di un negozio e l'arriamento, in il
Diritto commerciale, dl. 10, kol. 516.

op de vruchten, die de uitoefening der zaak afbrengt. De vruchtgebruiker moet het be-
houd in stand houden en de vrucht-
middelen afbreken overeenkomstig
de daaraan gegeven bestemming.
Vordering tot vernietiging v. verkoop eener affaire op
opgegeven opbrengt: Rb. Amsterdam 6 Jan. 1893 P. v. J. 1893 n° 99.

Wet op de registratie v. 16 Juni 1832, d. n° 39, art. 12: „Alle toewijzingen, ver-
koopingen, afstand en wederafstand enz. van stand of nering“ 2%.

Verz. Rb. Amsterdam 16 Mei 1878, P. v. J. 1878, n° 204283
handelsaffaire is niet anders dan een verbintenis om den koper in stand te
te stellen de affaire verder zoo uit te oefenen, als de verkoper tot nu toe had
gedaan.

Bert, traite' de la concurrence de lazale, n° 125 vlg. Pollock, law
of partnership, 4. ed., art. 57, bl. 104 vlg.

Rb. Amsterdam 2 Juli 1893, P. v. J. 1893, n° 116: het overnemen van een
zaak sluit niet in zich verplichting van den koper om den verkoper
te voldoen, wat deze aan zijne leveranciers op het oogenblik der overneming
te betalen heeft; een speciaal beding is daarvoor noodig.

Rünger, haben Erwerb und Fortführung einer Firma den Ueber-
gang der Schulden und Forderungen zur Folge? Dtsch. Rechts- und
Verwaltungs-Zeitung 1891.

A. Craffa, la vendita d'un'azienda commerciale e il pagamento
dei debiti, in Il diritto commerciale, dl. 9, kol. 651/2 v.

Ab. v. Campe, Verkauf einer Firma. Prft. Göttingen 1891

Rb. Amsterdam 31 Jan. 1896, Ab. v. B. 1896 bl. 189 v.
Rb. Rotterdam 10 Juni 1896, P. v. J. 1896 n° 104: nml. vome. tot contract-
king der zaken van een command. venn. De nml. vome. kan niet
aangeproten voor de schulden der command. venn. Rb. den
Waag 7 Mart. 1898, P. v. J. 1898 n° 98.

Utrecht 19 Oct. 1779, R. B. 1779, B. 11. 249
Amsterdam 20 Juni 1755, R. B. 1756 bl. 43
~~Amsterdam 3 Nov. 1776 R. B. 1777 Bl. 22~~

Ab. Alkmaar 24 Oct. 1778, W. n° 4298.
Verband met onpflichtbare bekentenis
Wijzen
Eduard Boek
Boeken van twijfel personen.

Lijst van boeken

(N. R. 20 Oct. 1779, W. n° 2135

W. n° 1557. W. n° 2086
H. 12, 47. W. n° 1557.
N. 5 Gravenhage 20 Juni 1779 W. n° 2086
Hof Na. Wolland 18 Apr. 1772 W. n° 5273

W. n° 1557

Gelderland 15 Dec. 1779 W. n° 3120
Turpleus. Amsterdam 22 Dec. 1779 W. 3214
N. Adam 1 Dec. 1779 W. 5201.

Adam 22 Nov. 1779, P. v. J. 1780 n° 6.

W. n° 949
Adam 22 Juni 1756 W. 1763

W. n° 4132

Rotterdam 12 mrt. 1779, P. v. J. 1779 n° 17
Alkmaar 24 Oct. 1778 W. 4298.
Hof Amsterd. bet.
Lijst van boeken

art. is niet weersprekende by art. 12

Amsterdam 25 Juni 1801 P. v. J. 000 n° 01.

Ms. de Waag 24 Juni 1801 en de twee 1801, 02.
n° 4772.

Ms. de Waag
n° 4772

Het Examen ter verkrijging van den Graad van

Candidaat in de RECHTEN, van de Studenten

L. J. Boulon & Loos
W. J. Bouck Hurgronje
op *Donderdag*, den *20de* Dec 1900, te *2* uren *precies*
3 1/2

Ab. Nijm 12 Apr. wby W. 3218 ~~aan~~

to Amsterdam 16 Jan. wby
W. 2900 M. v. H. 9, 122

Groninge 26 Mar. wby
R. B. wby G. 423

Amsterd 2 Dec. wbb } ~~leer~~
W. 2823

~~Reiden 28 Nov. wbb~~

1919 { Ab. R. 9 Febr. wbb
ven W. 2771 M. v. H. 8, 172
Groninge 9 Dec. wbb
M. v. H. idem

Groninge 29 Dec. wbb
R. B. wbb, G. 407

Ned. Holland 5 Mar. wbb
W. 3220 M. v. H. 12, 109

ven Ab. Amsterdam. 10 Aug. wby
W. 3160 M. v. H. id.

to

25-26
Art. 25 ~~Overname~~ D. Wandelwetboek. Wie de zaak met de firma (ook als
overname) overneemt wordt aansprakelijk voor de schulden. Ook de overnemer
van zijn naam. Wordt de firma niet overgenomen dan gaen de schulden
alleen over als niets op reëunikelijke wijze bekend is gemaakt. De voogden
zijn blijft nog 5 jaren aansprakelijk.

R. Voorn, Schuldenübernahme, 1902.
Meisner, Schuldübernahme in Federal. voor Prins. en. 1900, bl. 27
E. Gaudemat, étude sur le transport de dettes à titre particulier, Wap. Legedf.
v. Blume, in Jahr. Jahrb. bl. 39, bl. 390, en Regelsberger, ibid. bl. 463.
Coviello, Della successione nel debito a titolo particolare, in Archivio Giuridico,
bl. 56, bl. 207 vlg.; 57, bl. 39 vlg.;
R. Meinsker, über die singular-succession in Schulden, R.G. 24 Mei 1894 ja.
Prft. 100 d. / Prft. v. v. Starkenborg ^{en} Stachouwer ^{en} van Wohensch. 5. 371 n° 35/6.
Zylstra, beide Groningen 1902 en 1903. Kipp, sur Lehre v. d. schulden übernahme
v. Blume, Novation, Delagation u. Schuldübertragung, 1905. in Jherings Jahrb. bl. 36, s. 336.

Wie die de zaken van een ander overneemt, kan ageren tot nakoming, van
met alle een korporatie komt (c.g. tot ontbinding), gelokend over zijn voorganger der korporat.,
aan de korporatie geschiedt zijn; art. 668 B. W. Nb. Rotterdam 21 Mart. 1897
W. n° 6490; Nb. v. B. 1895 p. 60.

+ Verg. Wof den Haag 19 Juni 1893 W. n° 6455
Het Wof neemt aan oplofing in en overgang op
een nieuwe vennootschap van een zaak, vroeger
door 2 der firmanten onder een andere firma geveerd,
met al hare baten en lasten!

Afleiding bij Goldschmidt, 3de or. I, bl. 243.

W. de Vaer, de
firma als
norum waer.
onder handel
gedreven wordt,
Prft. 1889.
L. W. Späing, opus. cit. bl. 55 vlg.
Erlanger, über Wesen und Ursprung der Firma, Brief. 1892.
L. Umbreit, traité des noms, des prénoms et des pseudonymes
dans le droit civil, commercial, criminel, public, administratif et
notarial, 1892. - U. Lancel, le nom en droit civil, 1892. -
G. A. Lallier, de la propriété des noms et des titres, 1890.

M. Amar, dei nomi, dei marchi e degli altri segni, e della
concorrenza nell'industria e nel commercio, 1893

B. M. Kerly, the law of trade-marks, trade-name and
merchandise-marks, 1894.

Lie over een persoon
handelende onder
firma: Reise der
voicé's 1898 n° 876
(1896 n° 673; 1897 n°
769 en 7691.
Dagr.: de handelsvenn. o. d. firma Galen. D., tenzij slechts
een persoon onder die firma handelde. Verhandige
beslissing Nb. van Bosh. 17 Dec. 1897, W. N. en R. n° 1470.
Bij veroordeling van de handelsvenn. o. d. f. B. en Sch. kan
bij die ander die firma handel drijft niet tegen de concurrentie op
zijnre gedeelten optuonen: Nb. Amsterdam 20 Apr. 1900 W.
n° 7444.

nimmt, falls die Firma unverändert bleibt, ohne Weiteres
die Forderungen des Geschäfts an diejenigen Schuldner, denen
das Gegentheil nicht bekannt gemacht ist, und haftet für
alle vor seinem Eintritt oder der Uebernahme des Geschäfts
bezüglich desselben begründeten Verbindlichkeiten. Ein ent-
gegenstehender Vertrag ist gegen Dritte ohne rechtliche Wir-
kung". Cf. art. 20 Hong. Hwb.

Is overneming van schulden mogelijk?
b. Tegenover schuldenaren. Art. 668 B. W.
Zoogenaamde overdracht van portefeuille bij verzekering-
Mijen., speciaal levensverzekering-Mijen.
Art. 14 van de Life-Assurance-Companies-Act van 1870.
Jurisprud.: Hof Amsterdam 12 Febr. 1886, W. n° 5360,
cass. verw. H. R. 4 Febr. 1887, W. n° 5399. Het appèl, inge-
steld door eene nieuwe vennootschap tot voortzetting van de
zaken der veroordeelde doch ontbonden vroegere vennootschap,
ontvankelijk verklaard. ^

§ 11. DE FIRMA.

V. EHRENBURG, über das Wesen der Firma, in Zft. f. d. ges.
Hr., dl. 28, bl. 25 vlg. - X. in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 26, bl. 1
vlg. - MILLER, die Lehre von der Geschäftsfirma nach Schw. Obli-
gationenrecht, 1884. - O. Opet, Beiträge zum Firmenrecht, in Zft. f. d.
ges. Hr., dl. 49, bl. 575.

Naar Nederlandsch recht is de firma:
1° de naam waaronder iemand handelt, indien deze is een
andere dan de burgerlijke naam; art. 30 K.
2° de naam waaronder vennoten gezamenlijk handelen.
Ad 2um: artt. 1682 B. W.; 5 2°. Rv.; 20, 21, 30 K. 36
Welke is de sanctie op de overtreding van art. 30 K.? art.
29 K.

Vrijheid om een firma aan te nemen en daaronder in rechte
op te treden erkend door Rb. Rotterdam 20 Mei 1863, M. v.
H., dl. 6, bl. 45; Rb. Maastricht 9 Juni 1864, M. v. H., dl. 6,
bl. 178. Verg. ook Nb. Amsterdam 25 Oct. 1895 W. n° 6784.
Bestaat een uitsluitend recht op de firma?
Eigendom van of wel een uitsluitend recht op den naam

Nb. Amsterdam
20 Oct. 1890 Prft.
1899 n° 97

Verkoop affaire handelaars.

Al. Adam 21 Dec. wrg, R. B. wrg B 54
10 Mei wrg P. v. J. 20 B. w. n° 20
10 Mei wrg W. n° 4203
11 Apr. wrg R. B. wrg B 244

Al. Adam

Al. Anhem 31 Jan wrg W. n° 4277.

Finans

Gravenhag 31 Oct. wrg W. 2002

Amsterdam 14 Oct. wrg W. 4239.

~~Amsterdam 25 Oct. wrg W. 2072~~

W. 2700
2. 1000
6 Nov. '65

Rotterdam 3 Sept. wrg W. 3576.

Amsterdam

Amsterdam 20 Oct. wrg P. v. J. wrg n° 7

R. R. 22 Oct. wrg, W. n° 2790.

~~Zeland 20 Dec. wrg, R. B. wrg, H. G. wrg~~

Bijen 25 Oct. wrg W. 4642

Amsterdam 15 Mei wrg R. B. wrg B 130

3 Sept wrg W. 3541

den Haag 31 Oct. wrg W. 2002.

Procedures Jur. Ver. 1900

des Markenschutzes, bl. 1 vlg., 73 vlg.; das Recht an Zeitungstiteln, in Centralblatt f. d. jurist. Praxis, § 1.

Volledig overzicht van de jurisprudentie over onderkruiping tot 1887 bij MOLENGRAAFF, t. a. p. Thans bij te voegen: Rb. te Rotterdam 12 Nov. 1887, W. n°. 5506. L

Strekking der vordering: 1°. tot verklaring dat de handeling onrechtmatig is; 2°. tot vergoeding der toegebrachte schade; 3°. tot verbod om met de handeling voort te gaan; 4°. tot (voorwaardelijke) schadevergoeding in geval van overtreding van dit gebod. 3°. niet toewijsbaar volgens Rb. Amsterdam 19 December 1879, P. v. J. 1880, n°. 3; Rb. Groningen 2 Febr. 1888, W. n°. 5609; 3°. en 4°. niet toewijsbaar volgens Rb. Rotterdam 10 Oct. 1877, W. n°. 4181, en Rb. den Haag 21 Dec. 1877, W. n°. 4189, Rb. Breda 24 Mart. 1896 W. n°. 6015.

Voorwaardelijke veroordeeling tot schadevergoeding bij niet-voldoening aan eene veroordeeling om iets te doen mogelijk volgens H. R. 21¹⁵ October 1864, W. n°. 2636; 18 Juni 1886, W. n°. 5312; Hof Leeuwarden 9 Dec. 1885, W. n°. 5275; Rb. Zutphen 8 Dec. 1887, W. n°. 5508. — Art. 1275 B. W.

3°. en 4°. toegewezen door de Rb. te Arnhem 17 Mei 1888, W. n°. 5621. L Rb. Breda 30 Juni 1896 W. n°. 6015.

§ 13. HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN.

M. P. G. KAPPEYNE v. D. COPPELLO, overzicht van de geschiedenis en jurisprudentie der Ned. wetgeving op de handels- en fabrieksmerken, 1886. — MOLENGRAAFF, in Rechtsgeleerd Magazijn, t. a. p. — PUILLET, op. cit. — KOHLER, das Recht des Markenschutzes, 1885, alwaar eene opgave van de literatuur. L

Droit industriel, het recht met betrekking tot de nijverheid, omvattende in het bijzonder de wetten op de mijnen, den industriëelen eigendom, het spoorwegrecht, den rechtstoestand van de arbeiders. LYON-CAEN en RENAULT, précis de dr. comm., n°. 12.

Propriété industrielle, industriëele eigendom, omvat het recht betreffende de octrooien, nijverheidsteekeningen en modellen, den handelsnaam en de handels- en fabrieksmerken.

R. Stephan en P. Schmid, der Schutz der geistlichen Urheberrechte des In- und Auslandes, 1899.

Tof het rechte van de vorderen gelaen noodig om de te maken

5. tot de beschrijving om zelf weg te nemen niet te bestaan door No. Aldam 13 Juni s.c., Rb. Breda 30 Juni 1896.

Dr. Ho. Brown, a treatise on the law of trade-marks and analogous subjects, 1899 2de dr. (Am.) the law of trade-marks, Designs and Trade marks, 1898. 4de dr.

3de bij vord. uit over. daad mag verrijdering oosaak schade en waatregelen het voort. verbre schade worten gevorderd: Rb. Amsterdam 10 Mart. 1897 W. n°. 7027; idem, ~~de~~ met marktbijsping om het konoodig op koken van ged. te doen: Rb. Rotterdam 1 Mei 1899, W. n°. 7314 (niet on. m.d.)

F (vord. ontzagd wegens onregelbaarheid misleiding); Hof Leeuwarden 23 Mei 1900 bev. Rb. Groningen 3 Mart. 1899, P. v. J. 1900 n°. 44 (vord. nkeqf. onder de handelen op v.ged. niet in tijd rijn met alg. geldende beginselen van redelicheid en gd. trouw) bev. Hof Arnhem 16 Jan. 1895, W. n°. 6610.

L Rb. Groningen 2 Febr. 1890, W. n°. 5009; Rb. Zwolle 14 Mart. 1894 W. n°. 6001; Rb. Amsterdam 2 Jan. 1894 W. n°. 6490, 12 Juni 1895 P. v. J. 1895 n°. 59 Rgt. Bergen-op-Zoom 6 Nov. 1895 W. n°. 6772, Rb. Breda 24 Mart. 1896 W. n°. 6015. Rb. Breda 30 Juni 1896 W. n°. 6055, vern. Hof den Bosch 13 Apr. 1897, P. v. J. 1897 n°. 25; Rb. Amsterdam 3 Nov. 1898 P. v. J. 1899 n°. 45 F

T Rb. Utrecht 29 Dec. 1869 W. n°. 3220 bev. Hof Utrecht 9 Mei 1870 W. n°. 3224 (Boude v. Troothof c. Ned. Rijn. Spw.). Zie Drucker in Rechtsgele. Magazijn, bl. 231 v.

F Rb. Leeuwarden 19 Nov. 1891, W. n°. 6257 Woorge Raad 29 Dec. 1897, W. n°. 5509 Rb. den Haag 5 Mart. 1895 W. n°. 6681. Rb. Amsterdam 27 Jan. 1899, W. n°. 7513. bev. Hof den Haag 17 Febr. 1896 W. n°. 6781. Frankrijk. — Arrest v. 30 April 1896, bepalingen tegen onderkruiping door aanmatiging van onderscheidingen (medailles, diplomas etc.).

L Rb. Amsterdam 12 Juni 1895 s.c. P. Kent, das Reichsgesetz zum Schutz der Warenbezeichnungen, 1897. C. G. Horneyer, die Waas- und Wofmarken, 1870. —

Geschiedenis: G. Laskig, Markenrecht und Zeichenregister. Ein Beitrag zur Handelsrechtsgeschichte, 1890.

Rft. D. de Korf, the law of trade marks, trade name and merchandise marks, 1894. Braun, marques de fabrique et de commerce, 1880. C. Coutin, la propriété industrielle, artistique et littéraire, 3 dl. 1892. De Meil laud de Marafy, op. cit. —

L. — L. B. Sebastian, the law of trade marks and their registration, 4de dr., 1899. — Amar, op. cit. / T. Schmid, das Warenzeichenrecht nebst e. Uebersicht über d. Bestimm. wider d. unlaut. Wettbew., 1899.

U. C. Dresfelnhuys, enige beschouwingen naar aanleiding van de wet o.d. Hand- & Fabor. merken v. 30 Sept. 1893, L. n°. 146.

K. Schima, über die neueste Entwicklung des Markenrechtswesens in Oesterreich 1893.

Lucien-Brun, les marques de fabrique et de commerce, 2de dr. 1896. U. Wittler, illoyale Concurrence und Markenschutz, 1897. (Wien).

Ph. Dunant, traité des marques de fabrique et de commerce en Suisse, 1898. Kohler beugt het naam a en waatrecht tot de Personnaliteit, de Erfinder- en Autocraalte tot de Rechte an unparhellen van Personlijken Dingen. Archiv f. d. civ. R. 32 bl. 161

Goldschmidt, 3de dr., I, bl. 242.

16. Pelletier, droit industriel. Brevet d'invention. Marques de fabrique. Modè.

Cesat deffins. Nom commercial. Concurrence déloyale. 1893.

Pelletier, revue pratique de droit industriel 1893 v.

1° Eerste gebruik geeft het recht: 1° om ieder af te weren, die ons het gebruik
bedenkt wil; 2° ieder aan te vallen, die inbreuk maakt op ons recht; 3° hinnen
6 maanden vernietiging te vragen van eens anders inschrijving. Na verloop van
die 6 mnd. gaat dit laatste recht verloren, niet ook 1° en 2°. Welk recht ont-
leent nu de ander (niet eerste gebruiker) aan de inschrijving?

Thans wet v. 30 Sept. 1893 d. n° 146. R. Ben tot uitvoering, voor Ned.

Indië, Ariname, Curacao, 9 Nov. 1894 n° 159-161.

Speciale Verzameling van jurisprudentie: de rechtspraak v.d. Arr. Rb. te
Nederlandsch-Indië, R. B. van 6 April 1885.

3 Gravehage op grond v. d. wet v. 30 Sept. 1893 houdende Bepp. v.d. handels- en fa-
brieksmerken, uitgegeven door Jhr. Mr. W. C. A. van der Loeff, 1893.

Volgens art. 3^{al. 1} wet v. 1893 geeft het eerste gebruik een uitsluitend recht
op het gebruik, ook zonder inschrijving. Eerste inschrijving slecht vermoeden
van eerste gebruik, art. 3 al. 2. Kraakt inschrijving niet geregeld. Controverse,
zie W. n° 6375 en Verlag 1ste Kamer, W. n° 6392. Maakt de inschrijving het
vermoeden tot een onomstootelijk recht, a tegen over derden, b ook tegenover
den eersten gebruiker; behoudt de eerste gebruiker zijn recht a tegenover derden, b ook
tegenover den inschrijver? Z. v. d. Bergh, het rechtsgedrag der inschrijving van fabrieksmer-
ken, in Rechtspraak. Algemeen 1897, bl. 61 vlg.
J. d. M. in W. n° 6941.
en W. n° 7209. Beslissing in eerste instantie door het Bureau, art. 9 al. 1.
In geval van afwijping Verzoek tot bevel v. inschrijving, art. 9 al. 2, 11, 12.

Uit wapen eener gemeente mag niet als merk worden
ingebreeven W. R. 21 Dec. 1891, n° 6129.

Onderzoek naar de aanwezigheid van dese gronden overbodig
als er een vonnis is in kraakt van eerste gebruik waarbij
over dit punt werd bevestigd W. R. 20 Oct. 1894, R. B. 1894 D
bl. 82, conf. verw. Rb. Amsterdam 29 Dec. 1893, R. B. 1893 D. bl.
57. Zie echter Kappespe, bl. 155 v.

Industrierecht; deze term wordt door Duitse schrijvers ge-
bruikt om het recht betreffende handels- en fabrieksmerken,
modellen en teekeningen, onderkruiping, enz. aan te duiden.

KOHLER, Autor-, Patent- und Industrierecht, in Archiv für
Deutsches Handels- u. Wechselrecht, dl. 47 en vlg.

Wet van 22 Germinal an XI, relative aux manufactures,
fabriques et ateliers, artt. 16-18.

Wet van 25 Mei 1880, S. n° 85, gewijzigd bij wet van
22 Juli 1885, S. n° 140. Artt. 10 en 11, waarvan art. 10 eerst
vervangen door art. 4 van de wet van 1885, later door artt.
337 en 339 Swb., waarvan art. 337 gewijzigd door de novelle
v. 15 Jan. 1886 (S. n° 6), art. 6.

Handels- of fabrieksmerk is het merk- of herken-
ningsteeken, dat op handels- of fabriekswaren of hunne ver-
pakking door dengene, die ze in den handel brengt, of door
den fabrikant geplaatst wordt, ten einde ze van soortgelijke
waren te onderscheiden. zie art. 3 d. wet.

Doel en strekking van de merkenwet: Bestrijding der on-
derkruiping door versterking der burgerrechtelijke stelling van
hem die zich van een merk bedient.

Uitsluitend recht op het merk, beteekenis daarvan.

Elk merk geoorloofd, uitgezonderd de in art. 1 al. 3 genoemde.

Formaliteiten, (ter verzekering van het uitsluitend recht) te
vervullen. H. 4 al. 3

Stelsel van inschrijving en openbaarmaking, artt. 3-6.

1 en 2.

Bij verschil tusschen afbeelding en beschrijving is de laatste
beslissend. Rb. Amsterdam 6 April 1882, R. Bijbl. 1882, D bl. 31.

Recht van verzet tegen de inschrijving, door rechthebbenden
op grond van overeenstemming (of nabootsing (niet genoeg-
zaam onderscheid), door het Openbaar Ministerie als het een
verboden merk is, art. 3 al. 4.

Is verzet op andere gronden mogelijk? neen: Rb. Amster-
dam 13 Oct. 1881, P. v. J. 1881, n° 44; R. Bijbl. 1881,
D bl. 122.

Wanneer bestaat geen genoegzaam onderscheid? Verschil-

+ Verzoek tot
nietigverklaring
der
[geheel of in
hoofzaak
Bevoegde recht-
bank: den Meest.

10

Wetboek recht bl. 40

geen bewijs misleiding

~~men~~ schade niet noodig

stijf art. 1400 O.V.D. zonder belang.

verkeerde jurisprudentie Amsterdam

Mo. Rotterdam ~~11 Dec. 1895~~ 21 Dec. 1895 ent.

Wat is een handels- en fabrieksmerk?

Ook Odol-proces

Helvol der wet:

{ 1890 : attributief of constitutief

{ 1893 : declaratief.

{ 1890 inschrijving eerst na tenuitname van verzoek.
inschrijving onaanvaardbaar

{ 1893 inschrijving 3 dagen na insending
bãq nood. tenuitname van verzoek.

{ 1890 geen onderzoek van overleidswege

{ 1893 Helvol van vooronderzoek door het Bureau

{ 1890 arrondissements-registers

{ 1893 Centralisatie, een register

{ 1890 duur v. h. recht: 15 jaren

{ 1893 idem : 20 jaren

{ 1890 overdreven niet geregeld

{ 1893 overeenkomst met fabrieks- of handelsmer-
keuring

Wortnamen: dubbel stysel; saccharine.

Nb. R. Gulbei wgs W. n° 7126.

als de inschrijving onaanvaardbaar is geworden, hebben anderen niet het recht daarnaast hetzelfde merk te doen inschrijven, ook niet de eerste gebruiker.

verdedigd door v. Mersum, in Rechtsgel. Mag. Ber. Nl. den Haag 16 Febr. wgs. W. n° 7127 wgs. k. betreden door T. d. M. in W. 7239.

Nb. Zuffen 24 Maart wgs W. n° 7144.

wordt niet
Wooden zonder eenig kenmerk of zonder eenige byvoeging, zoals de woorden „York Star“, kunnen geen

merk in den zin der wet zijn, al zijn zij ingegrevelde, vrn. Hof Arnhem 7 Dec. wgs W. n° 7302. zij kunnen het wel, mits zij geen woord-naam zijn, of gevonden zijn.

Gelyktyg bestrijping van het merk in de Haatscourant bindt niet. Ondersocht mocht worden den algemeenen indruk dien de merken maken. Voor de vordering wegens wrecht. was watige daad is opzet geen vereischte.

Nb. Rotterdam 21 Maart wgs W. n° 7606.

Dat E. aan een door haar vervaardigd preparaat den naam „Lypol“ heeft gegeven, belet anderen niet aan een opzigtsoortig preparaat dien, tot een gewonen stofnaam geworden naam te geven. Door de inschrijving van het woord „Lypol“ als merk heeft de E. geen recht op dat woord verkregen, maar alleen op het bezigen van dit woord in den vorm daarvan door hem gegeven. (Goed vonnis). Ber. Hof den Haag 26 Juni wgs. Pr. 7 wgs W. n° 7337. n° 79.

Nb. Zwolle 4 Mei wgs, W. n° 7214. Het komt op de hoofdvraag. Helling aan.

1°51
Tot het publiek domein behoort de beeltenis van de koningin.

Bij het gebruik van een merk in den handel en tegenover het groote publiek komt het kenmerk alleen op de hoofdvorstelling aan; letters of andere ~~emblemata~~ ^{merk} emblemen dat voorgewend, mogen dan ook geacht worden op dat gebruik van geen bepaalden invloed te zijn.

Merk: twee pleunlioggende ankers voor gijf, en merk: ^{één} staand anker voor idem, stemmen in hoofdzaak overeen.

Nb. den Waag 2 Nov. 1894, w. n° 6597.

Hof den Bodek 21 Jan. 1896 w. n° 6704 „Gouda-kaas.“
En is niet een soort-benaming, maar duidt aan kaasen van de fabriek te Gouda. De naam kan dus dienen voor hoofdvorstelling van een handelsmerk der Gouda-kaasen-fabriek te Gouda.

Hof. Arnhem 22 Jan. 1895 w. n° 6813 Er is rekennis van merkenrecht, ook al was de dader niet bewaard van El recht op het merk.

Als het merk in een woord, bijv. Odol, loetaat, wordt dit woord niet beschermt, maar de lettergreeparing locals die is ingeronden. Ieder ander mag het woord Odol anders gebruiken en enz. gebruiken. Nb. Arnhem 22 Oct. 1895, Hof Arnhem 12 Dec. 1895 w. n° 6819 (staafwerk). [Nb. Arnhem 12 Dec. 1895, w. n° 6819]

tel enkele letters waren ~~verzoek tot vernietiging inschrijving afgewezen; omdat~~
ingelane. ~~de woorden G. Th. en P. geen merk en dus geen hoofdvoorstelling~~
van. ~~kunnen wezen.~~
No. den Haag 25 Meei en 29 Juni 1894, W. n° 6524:
Idem No. R. 24 Dec. 1897, P. n° 2. 1898 n° 2 "Rapport inst."

alleen datgene kan gelden als fabrieks- of handels-
merk, hetwelk kan of moet dienen om te onderscheiden
de fabrieks- of handelswaren van den een van die
van den ander. ^{de woorden} Golden Hag en Flouida kunnen
niet dienen als merk voor tabak. L

Idem 10 Meei 1894. In den handel komt het
kennelijk alleen op de hoofdvoorstelling aan. Waar
die v.h. een merk wordt tenu opgegeven in het ^{andere} ~~aan~~ ~~de~~ ~~in~~ ~~hoofdzak~~ ~~overeenkomst~~ ~~zijn~~ de merken
in hoofdzak overeen niettegenstaande verschil
in details. W. n° 6526. letters B Z K te verg. met
het Octoornis van Ab. denkers.

Zodanigheid als in Octoornis Arubans

in F. Evenmin (den Haag 29 Juni 1894 W. n° 6526)
inschrijving
toegelate letters A., F. en B.B. op zich zelf en onder
ten ten
ziet men
aan de hoofdzak; wel met een byvoeging, waarin dan
met de letters
F. en B. B. als merken
ingelane de hoofdvoorstelling is gelaggen. Idem den Haag
7 A.C.F.K. and merk kan om uitmaken. 24 Jan. 1895 W. n°
6640
(niet duidelijk)

L carafie verwoorpen No. R. 27 Sept. 1894 W. n° 6553,
No. v. 26. 1895 bl. 144.
als merk kan alleen dienen een voorstelling van
dien aard, dat zij kunne dienen tot onderscheiding
van iemands fabrieks- of handelswaren van de waren,
door anderen vervaardigd of in het verkeer gebracht.
Eene algemeene wothoenuing kan daartoe niet
dienen en is dus geen merk in den zin des wet.

lende jurisprudentie. De indruk die de hoofdvoorstelling maakt beslist. † Hooge Raad 16 Febr. 1883, R. Bijbl. 1883, D bl. 22; Rb. Amsterdam 7 Maart 1889, P. v. J. 1889, n°. 38; M. v. H. 1889, bl. 218. †

Eigenaardige procedure, art. 312

Is veroordeeling in de proceskosten mogelijk? Rb. Amsterdam 14 Juli 1881, N. Mag. v. Hr., dl. 1, bl. 25.

Definitieve inschrijving, art. 5; hare kracht en beteekenis, artt. 6 en 8. Vernieuwing der inschrijving, art. 9/20 jaren.

Is het recht op het merk persoonlijk of voor vervreemding (onder levenden of bij doode) en voor vererving vatbaar? KAPPEYNE, bl. 171 vlg.; KOHLER, bl. 239 vlg., 245 vlg. Het recht op een ingeschreven merk kan geldswaarde vertegenwoordigen en maakt dus een bestanddeel van het vermogen uit: H. R. 17 Jan. 1889, M. v. H. 1889, bl. 214.

Artt. 12—14 (overgangsbepalingen) ingetrokken door de wijzigingswet van 1885.

Rechtsmiddelen tot handhaving van het merkenrecht en tot schadevergoeding. Onjuiste opvatting van de Rb. te Amsterdam 26 Juni 1884, W. n°. 5166; 4 Febr. 1886, P. v. J. 1886, n°. 24 en 12 Oct. 1882, R. Bijbl. 1883, D bl. 32. Anders (juist) Rb. te Utrecht 2 November 1887, W. n°. 5493 en Rb. te Arnhem 17 Mei 1888, W. n°. 5621. †

Gevolgen van de niet-inschrijving van een merk. † Rb. te Arnhem 29 Nov. 1880, R. Bijbl. 1881, D bl. 111.

Invloed van het merkenrecht op de bescherming van den naam, beteekenis van art. 1 al. 5 der merkenwet. Onjuiste beslissing van de Rb. te Amsterdam 2 Mrt. 1883 (R. Bijbl., 1883, D bl. 29). Zie verder Hof Arnhem 13 April 1881, W. n°. 4699 en Rb. Amsterdam 19 Dec. 1879, P. v. J. 1880, n°. 3; in anderen zin Rb. Rotterdam 30 Mei 1866, W. n°. 2829; H. R. 21 April 1882, W. n°. 4770, en Rb. Utrecht 2 Nov. 1887, W. n°. 5493.

Art. 337 Swb.

België: loi concernant les marques de fabrique et de commerce, 1 Avr. 1879. — Frankrijk: loi du 23 juin 1857

† Deense Beslissing van Rb. Amsterdam 6 Dec. 1891, W. n°. 6073.

† Rb. Rotterdam 22 Nov. 1890, W. n°. 5970.

tuifchen

† Om te beoordeelen of twee merken *tuifchen* geveegaam onderscheid be-
staak, moeten niet de openbaar gewaakte beschrjvingen, maar
de ingeronden afbeeldingen vergeleken worden; de laatste zijn
voor het merkenrecht beslissend. Rb. Alkmaar 20 Sept. 1889, P.
v. J. 1890, n°. 4. Hof den Bosch 21 Jan. 1876, W. n°. 6704.

Art. 20 Overgang als tevens de fabriek of handelsinrichting, tot onderscheiding
van welke waren het merk betrekend is, overgaat. Inschrijving, artt. 16 40 e 20.

Vreemding onder levenden of bij doode en vererving te ontkenen,
op grond v. d. het stelsel der wet: openbaarheid, fixeering van ieders
recht, de natuur van het merk als wjpende op den persoon van
de fabrikant of koopman, het feit dat veel niet alleen is in het
belang van den fabrikant of koopman, maar ook van het publiek.

Actie tot handhaving van het merkenrecht (verklaring van recht,
verbod om het merk te gebruiken en schadevergoeding) ook bij niet
desbetreffend gebruik.

In hoever juist te spreken van eigen dom van een merk?

† geen uitsluitend recht maar wel bescherming wegens onderschei-
ping.

Gevolgen van Nabooting en van een anders merk en gebruik
vern. Hof v. h. nagelootte merk is een onrechtmatige daad: Rb. Rotterdam
25 Apr. 1894 W. n°. 6575 / goed vormis; ook was over nabooting: de
11 Nov. 1895 algemeene indruk die de merken ^{ieder} ^{at} maken, moet worden vergeleken
W. n°. 6747
Ook in den handel brengen van sigaren niet van E. afhankelijk in
kistjes, voorzien van nageloot hetzelfde merk als waaroop E. recht
heeft, is geen onrechtmatige daad. Bevestiging moet worden dat
geen. wist dat de sigaren niet van E. afhankelijk waren.
Anders is er geen slecht: Rb. Rotterdam 22 Mei 1895 W. n°. 6634,
vern. Hof den Haag 15 Juni 1896, W. n°. 6583.

1893, 19

Overgangsbepalingen
van artt. 22-24.

P. Kent, des Reichsgesetz zum Schutze der W. vom 1894 (Commentaar) 1897.
O. Meves, Schutz der Warenbezeichnungen, 1894.

F Merchandise Marks Act, 1887, 50/51 Vict. cap. 28.

gaw. wet v. 30 Juli 1895 (Oorkonde).
Oostenrijk-Hongarije: wet van 6 Jan. / 4 Febr. 1890.

2ff. f. d. g. H. d. 34,
bl. 207, 214, bl. 38,
bl. 515; bl. 39, bl. 557.
Scandinavisches
wet op de fabrieks-
merken:

Noorwegen; wet van 26³ Mei 1894. - Zweden: wet van
5 Juli 1894. - Denemarken van 11 Apr. 1890. - Zwitserland:
wet van 26 Sept. 1890 (Annuaire xx, p. 569). - Rusland,
wet van 26 Febr. 1896.

April 1893 (conferentie te Madrid) ontbraken
Serië, Salvador en Dominica.

+ Commentaire van L. Douzal, 1891.

H. N. C. M. Smits van Oyen, het internationale recht
der handels- en fabrieksmerken, Puff. 1894.

Internationale inschrijving aan het Internationaal Bureau
te Bern, art. 7, 8 v.v. der wet v. 30 Sept. 1893.

[der overeenkomst; art.
3 al. 3 wet v. 1893.

[der overeenkomst

* Verslag van de inkomsten van het Bureau 14de Apr. 1891. Wet v. 12 Dec. '92, S. 270

Internationale inschrijving: Arrangement tusschen Nederland, Frankrijk,

Brazilië
toegetrede
1896.

België, Spanje, Guatemala, Italië, Portugal, Zwitserland en Tunis. Madrid
14 Apr. 1891. Wet v. 12 Dec. 1892, S. n. 270. K. B. van 28 Mart. 1893, S. n. 55.

sur les marques de fabrique et de commerce, aangevuld door
de wet van 26 Nov. 1873; wet van 28 Juli 1824 relative
aux altérations ou suppositions de noms sur les produits fa-
briqués. — Engeland: Patents, Designs and Trade Marks
Act, 1883, 46/47 Vict., c. 57, gew. in 1885, 1886 en
1888; — Duitschland: Gesetz über den Markenschutz van
30 Nov. 1874. — Kans Gesetz zum Schutz der Waarenbezeichnungen

van 12 Mei 1894.

Internationale overeenkomst van 20 Mrt. 1883 te Parijs
gesloten, tot bescherming van den industriëlen eigendom,
tusschen Nederland, België, Brazilië, Spanje, Frankrijk,
Guatemala, Italië, Portugal, Salvador, Serbië en Zwitserland,
waartoe later toegetreden Ecuador (sedert weer uitgetreden),
Groot-Britannië, Tunis, Noorwegen, Zweden, Dominica en
de Vereenigde Staten. 1894 Denemarken. Guatemala uitgetreden 1895.

(sedert weer uit-
getreden)

Japan toegetre-
den 1899.

Wet van 23 April 1884, S. n. 53, houdende goedkeuring van
de overeenkomst. K. B. v. 2 Aug. 1884, S. n. 189 (plaatsing
in het Staatsblad). Wet van 22 Juli 1885, S. n. 140 tot
wijziging van de merkenwet in verband met de overeenkomst.

De vereeniging betreft de octrooien van uitvinding, de
nijverheidsteekeningen of modellen, de handels- en fabrieks-
merken en den handelsnaam (firma).

Beginsel: toekenning aan vreemdelingen van gelijke be-
scherming als aan onderdanen, mits de formaliteiten in elk
land voorgeschreven vervuld worden. Art. 2 der wet van 23
April 1884. overeenkomst.

Inzending van een merk in één der Staten geeft voorrang
van inzending gedurende drie maanden in de andere Staten.
Art. 4, wet v. 23 April 1884. Art. 3, wet v. 22 Juli 1885.

Het land van oorsprong beslist over de wettigheid van het
merk, art. 6 wet v. 23 April 1884 en n. 4 van het slotpro-
tocol. Artt. 1 en 3 van de wet van 22 Juli 1885.

Artt. 7 en 9 der overeenkomst (inbeslagneming).

Centraal informatie-bureau der vereeniging gevestigd te
Bern. Afzonderlijke tractaten of verklaringen over de be-
scherming van handels- en fabriekmerken gesloten of uitgewis-
seld met: België 22 Oct. 1880 (29 Oct. 1880, S. n. 186),

Brazilië 26 Juli 1890 (10 Juni 1879 n. 100).

Denemarken 14 Jan. 1881 (S. 28 Jan. 1881, n°. 24), Rusland 7 April 1881 (S. 1 Mei 1881, n°. 54), Zwitserland 27 Mei 1881 (S. 28 Juni 1881, n°. 125), Duitschland 28 Dec. 1881 (S. 3 Jan. 1882, n°. 11), Frankrijk 19 Apr. 1884 (S. 20 Juli 1884, n°. 169), en Oostenrijk-Hongarijē 3 Sept. 1886 (S. 27 Sept. 1887, n°. 172.), *Oostenrijk-Hongarijē 10 Mei 1895*

Art. 8 der overeenkomst: de handelsnaam wordt beschermd, zonder verplichting van depôt, hetzij die naam al dan niet deel uitmake van een handels- of fabrieksmerk.

Zie echter Rb. Amsterdam 2 Mrt. 1883 (R. Bijbl. 1883, D bl. 29.)

Inbeslagneming, artt. 9 en 10.

Conferentie der toegetreden Staten te Rome, 29 April-11 Mei 1886/ Journal du dr. int. privé, dl. 13, bl. 257 en vlg.;

§ 14. OCTROOIEN, MODELLEN.

Patentrecht, Urheber-, Erfinderrecht. Brevets d'invention. Propriété intellectuelle; *geistig Eigentum*.

Immaterial- of Immaterialgüterrecht. KOHLER, das Patentrecht, Einleitung, en Autor-, Patent- u. Industrierecht in Archiv f. Handels- und Wechselrecht, dl. 47, bl. 169 vlg.

Literatuur:

A. J. B. STOFFELS, de wetgeving op octrooien van uitvinding, verbetering en eerste invoering, 1851. — J. HEEMSKERK AZ., voordrachten over den eigendom van voortbrengselen van den geest, 1856. — E. STAR BUSMANN, over octrooien van uitvinding. Acad. Prft. 1867. — J. FRESEMANN VIETOR, eene bijdrage tot het leerstuk van den intellectueelen eigendom, 1868. — W. G. SCHIMMEL, uitvindingen en octrooien, 1886. —

Wet van 25 Jan. 1817, S. n°. 6, omtrent het verleenen van uitsluitende rechten op de uitvindingen en verbeteringen van voorwerpen van kunst en volksvljht. — Wet van 15 Juli 1869, S. n°. 126, tot afschaffing van het verleenen van uitsluitende rechten op uitvindingen en verbeteringen van voorwerpen van kunst en volksvljht.

Verklaring van den Nederlandschen Gezant bij de onder-

Arrangement concernant la répression des fausses indications de provenance sur les marchandises, conclu entre la France, le Brésil, l'Espagne, la Grande-Bretagne, le Guatemala, le Portugal, la Suisse et la Tunisie, 14 Apr. 1891.

^{K.B.} L. (22 Juli 1895, n°. 110). ^{Wandel en acceptant} Tractaat met Japan v. Sept. 1896, K.B. van 8 Sept. 1897, J. n°. 199; Wet v. 2 Mei 1897, J. n°. 129.

Smits v. Oyeu bl. 540.

L te Madrid 14 April 1890 (*Journal du dr. int. pr., dl. 17, bl. 904 v.*)
Smits v. Oyeu bl. 620.

Kohler, die Idee des geistigen Eigentums, in Archiv. d. civ. Paris, dl. 92, bl. 140.

Kohler bl. 173, met dieser Kategorie ist die Aufzeichnung vom Eigentum vollzogen: an Stelle der Individualität hat die Analogie, an Stelle der Gleichheit-
 "des das - Bundesrecht".

Eigendom in ruimeren zin = absoluut, uitsluitend recht
 id in engeren zin = " " " " op een lichaamsdeel
(v. Freydauf, Autorenrecht und Rechtssystem, 1894, Autorenrecht ist Eigentum).

L d'Aulnis de Bourouill, wederinvoering van octrooien in Nederland, in Economist 1890, bl. 389. — W.J. van Overbeek de Meert, eenige opmerkingen over octrooien en octrooiwetten, Prft. 1891.

In 1901 de Commissie voor de handelspolitiek belast met het ontwerpen van een octrooiwet. In de commissie gevoerd met toevoeging van eenige deskundigen buiten de commissie. De commissie besluit met de volgende conclusie.

Thompson, handbook of patent law of all countries, 10de dr. 1899.

* geheel herzien bij de wet van 7 April 1891

Prusland: wet van 11 Jan. 1897, betr. den Schutz ^{von} Erfindungen (Patentgesetz).
Rusland: wet van 20 Mei 1896. (octrooiwet), wet van 10 Maart 1886 in verband met de „ordonnance“ van 17 Aug. 1825 (teekening van en modellen);

van nederigheid

L. 3de dr. 1890; 4de dr. 1899.

* wet van 1 Juni 1891 (Schutz von Gebrauchsmustern); Zwitserland, wet van 30 Mart. 1900 betr. die gewoone. Muster und Modelle.
29 Juni 1898. B.H. Moitler, Beiträge zur Theorie des Patentrechts, 1894.

P.v. Beck, des oesterreichische Patentrecht, W.C. Robinson, the law of patents for useful inventions, 3 dl. (Am.) 1890.

1893 Bossio, le privative industriali nel diritto italiano, 1891.

J. Kohler, Kunstwerke und Geschmacksmuster, in Archiv. f. d. civ. Praxis, dl. 87, 1. i. U. Raclot, brevets d'invention, 1897.

L. Edmunds, the law and practice of letters patent for inventions, 2de dr. door T.M. Stevens, 1897.

J. Kohler, Deutsches Patentrecht, 1900 ff.

R. B. — 63 III A 16 xxvii

J. Baron, die Börsenenquête, 1895.

U. Weber, die Ergebnisse der Börsenenquête, in Lft. f. d. ges. W. v. d. 43, p. 88.

Ergebnisse der Börsenreform in Deutschland. (Münchener volkswirtschaftl. Studien v. L. Brentano en W. Lotz. n° 15, 16 en 22). Eine Darstellung der Ergebnisse der deutschen Börsenenquête. W. 1897. Thaller, in Bulletin lég. comp. 1898 n° 2 p. 120.

A.E. Jayous, étude économique et juridique sur les Bourses allemandes de valeurs et de commerce, 1898.

teekening van de akten van bekrachtiging der aangehaalde internationale overeenkomst van 20 Maart 1883 (S. 2 Aug. 1884, n°. 189).

Vereeniging van voorstanders eener Nederlandsche octrooiwet, 1887.

Buitenland. — België, wet van 24 Mei 1854; Frankrijk, wet van 5 Juli 1844; Engeland, zie boven; Duitschland, wet van 25 Mei 1877 (Patentgesetz), wet van 11 Jan. 1876 (Urheberrecht an Mustern und Modellen.)

Literatuur. — POUILLET, traité théorique et pratique des brevets d'invention; 2de dr. 1880 — POUILLET, traité des dessins et des modèles de fabrique — PATAILLE, annales de la propriété industrielle, artistique et littéraire. — KLOSTERMANN, die Patentgesetzgebung aller Länder, 2de dr. 1876; das Patentgesetz für das Deutsche Reich, en: das Patentrecht, in dl. 2 van ENDEMANN'S Handb. f. Hand- See- und Wechslr. — KOHLER, Deutsches Patentrecht systematisch bearbeitet, 1878; Forschungen aus dem Patentrecht, 1888. — P. DAUDE, Lehrbuch des deutschen litterarischen, künstlerischen und gewerblichen Urheberrechts, 1888. — Bij KLOSTERMANN in ENDEMANN'S Handboek en bij KOHLER, Forschungen enz., opgaven van literatuur. — Stephan u. Schmid, a.w. (3 13 Boeken), met uitvoerige bibliogra. plies (ontb. trouwe overz.)

L. 2de dr. 1894.

F. 1896.

§ 15. DE BEURS.

Ontw. 1809, artt. 51—54, code de comm. artt. 71—73.

Beurs is de (officiële) plaats van bijeenkomst der kooplieden en die bijeenkomst zelve.

Oorsprong:

R. EHRENBURG, Makler, Hosteliers und Börse in Brugge vom 13. bis zum 16. Jahrh., in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 30.

De familie VAN DER BURSE, eene voorname hosteliers- en makelaarsfirma in de 14de en 15de eeuw te Brugge. Logement en plein „ter Burse“. In 1460 bestond te Antwerpen een „Beurs“, in 1531 wordt aldaar een nieuwe „beurs“ gebouwd.

Artt. 59—61 W. v. K. Art. 71 Code d. comm.: „sous l'autorité du Gouvernement.“

De prijscouranten van art. 60 zijn niet officiël.

Wet van 13 Mei 1859 (S. n°. 36) op het recht van successie en overgang bij overlijden, art. 23. Art. 1123 2de lid B. W.

De beurs eene plaats voor gerechtelijke aankondigingen: artt. 793, 817, 891 al. 2, 895, 914 al. 3 W. v. K.; 568 al. 1, 569 Rv.

Onder beurstijd geen gijzeling, art. 600 n°. 3 Rv.

Verkoop tegen den koers: art. 447 al. 4 B. W.; bepaling der waarde door prijscouranten: artt. 456 en 1463 al. 2 B. W.; regeling van den herwissel naar den wisselkoers: artt. 188—190, 192 al. 2, 3 en 5 W. v. K.; bewijs door prijscouranten: art. 621 W. v. K.; verkoop ter beurze: art. 1201 al. 2 B. W.; verzekering ter beurze: art. 262 W. v. K.

Markt is eene openbare plaats van verkoop. Van koop of verkoop ter markt spreken of naar den marktprijs verwijzen, artt. 447 al. 4, 637, 1201 al. 2 B. W., artt. 373 en 729 W. v. K.

§ 16. HANDELSBEDIENDEN EN GEMACHTIGDEN.

E. E. VAN RAALTE, de handelsreiziger, Acad. Prft. 1864. — RIVIÈRE, du commis-voyageur et de son préposant. 1863.

Onder handelsbedienden zijn begrepen: (winkel)bedienden, handelsreizigers, (agenten of vertegenwoordigers) procuratiehouders, colporteurs, boekhouders, kassiers, enz. Art. 4 n°. 9 K.: „factoors, boekhouders en andere bedienden.”

Ontwerp Burg. Wetb. van 1820, artt. 2792—2796.

Bestaat dienstbetrekking of bezoldigde lastgeving? Rb. Amsterdam 4 Oct. 1883, P. v. J. 1884, n°. 6^e, een handelsreiziger is een bezoldigde lasthebber, geen bediende; hij kan te allen tijde ontslagen worden, doch heeft dan recht op het salaris voor den geheelen overeengekomen tijd.

Al de genoemde personen ^{staan} hun arbeidskracht gedurende zekeren tijd met een bepaald doel/aan een ander af; zij verbinden zich gedurende een zeker tijdsverloop doorlopend bepaalde of nader aan te wijzen werkzaamheden voor

[ter beëindiging van een ander

~~Successiewet:~~

~~Bepaling der waarde van obligatiën en aandelen naar de prijscourant, op last van den Min. v. Fin. door ten minste vier makelaars of commissarissen naar in effecten te Amsterdam opgemerkt~~

~~De prijscourant van art. 1123 al. 2 B. W. is niet die van de successiewet, volgens Diephuis, Lytheum dl. 9 bl. 467 v. en Land, dl. 2, 2, bl. 210; die van de Vereeniging voor den Effectenhandel?~~

Jaarmarkt of mis. Wisselbrief, betaalbaar op eene jaarmarkt, art. 153 K.

Ontwerp der Staatscommissie tot herv. Wet v. K. van 1890 tot hervorming van tit. 4, Bk. 1 W. v. K. Nieuwe bepalingen omtrent Bourses en markten.

L. Frantz, die rechtliche Stellung des Handelsreisenden, Prft. München, 1892.

Tortufari, della rappresentanza nella conclusione dei contratti, in Archivio giuridico, dl. 44, 45. ?

Over de représentant zie Frey, in Annales de dr. comm. 1899-2-190.

Lastgeving: artt. 1045 en 1046 B. W., 1051.

* Evenzoo Hof Leeuwarden 29 April 1891, P. v. J. 1891, n°. 62; de lastgeving is steeds herroepbaar. Toelagging van f 100 als dwangstelling bij herroeping vóór den aanvang der betrekking. Verg. over den agent R. 63.

Just: er is dienstcontract ^{laten} tegen provisie / geen lastgevingsontbinding op grond van wanprestatie: Pl. Meastricht 10 Sept. 1897, W. n°. 6974, bev. Hof den Bosch 9 Nov. 1897, W. n°. 7081 (Hof laat het rechtsaal bestr. der overzekerant in het midden).

Calkeid, de rechtspositie van den
 bondeleraagt, Proft. 1101, onder-
 scheidt, bl. 51 v.:

arbeidsovereenkomst, de overeen-
 komst waarbij de eene partij zich
 verplicht zijne arbeidskracht aan
 te wenden tot het praetceren van dien-
 sten in het belang van de andere
 partij.

A Dienstekontract: aanwending
 arbeidskracht
 diensten gedurende een bepaalden
of onbepaalden tijd tot het verrich-
 ten van een bepaald werk of van
alle soort werkzaamheden.

a Wet van diensten (door de wet
 in a. 1505 ten overaete geberigd voor

arbeidsovereenkomst in 't algemeen.

De dienaar verbruikt steeds in dienst

(in het beroep, bedrijf, ~~huis~~)
van de wederpartij; hij stelt ^{zijn} ~~zijn~~ ^{wijde} ~~zijn~~
arbeidskracht in het beroep enz. van de
Zijn ~~zijn~~ ^{zijn} ~~zijn~~ ^{wijde} ~~zijn~~
Zijn ~~zijn~~ ^{zijn} ~~zijn~~ ^{wijde} ~~zijn~~
wederpartij aan.
partij tot het verrichten van arbeid.

1° species: huur van dienstdoende,
werklieden en werkloeden.

2° andere huur van dienstdoende: di.
reter enl. venn., kartoochbedien.
den.

b. Dienstaanbieder dat aan den
dientgraatende zijn zelfstandig
heid laat behouden. Agent, carga-
door?

B. Dienstaanbieder. Aanwendig
arbeidskracht tot het tot stand
brengen van een bepaald geheel

van handelingen of van ene
enkele handeling.

1° de aannemer van huizen,
art. 1640 - 1653

2° de verwoeder

3° de ~~agent~~ advocaat, dokter,
commissienaar, makelaar,
cargadoor.

Lantzgering met ieder van deze
arbeids-
~~dienstaanbieder~~ vereenigbaar.

Wet doet op den aard der te verr.

wilken handelingen [of deze aan
de wederpartij in behoeving brengen
tot derden]. Zijn deze directe of
indirecte vertegenwoordigingen
delingen dan is er lantzgering.

13. Voor de keuze van diensten
en ^{andere} ~~het~~ dienstonkosten ziet Cal-
koen het criterium in onderop-
wekktheid, afhankelijkheid, ar-
beid onder leiding van den belang-
hebberderf eenerzijds, en zelfstan-
digheid, onafhankelijkheid en
vrijheid van bevoordeling hoe de
diensten te verrichten anderszijds.
M. i. v. minder juist: de directeur
vuel. v. v. gaat een bureau van
diensten aan en is toch zelfstandig
in zijn werk.

Planiol, traité, t. II n° 2252:

« Le louage de services a pour ob-
jet des faits d'ordre matériel qui
sont des travaux; le mandat a
pour objet propre des actes juridi-
ques à accomplir pour le compte
du mandant; c'est donc ^{peu} la nature
de l'objet qu'il faut chercher la dif-
férence des deux contrats. L'ouvrier
ou l'employé travaille pour le compte
et dans l'intérêt d'autrui; le man-
dataire agit juridiquement: il fait
des contrats, des placements, des négocia-
tions pour son mandant.

ruime opvatting van art.
Wt: rekenschaplijke naar spraak.
gebruik = iemand die gelden is rekening
te doen. Belanghebbenden, d. i. die belang hebben
om rekening te vragen, kunnen het doen.

v. Böhmert,
de Gewinnssce.
theilung. Unter.
rechnungen über Ar.
beiteln und Unter.
nehmergewinn. W. 18, 22.

Ch. Robert, le contrat de
participation aux bénéfices;
son caractère et ses résultats, 1899
N.P. Gilman, die Theilung des
Geschäftsgewinns zwischen Unter-
nehmern und Angestellten.
ed. Katscher. 1891.

A. Trombert, Guide pratique
pour l'application de la partici-
pation aux bénéfices, 1892 (Litt.). ent. 1896
D.F. Schloß, method of
individual remuneration.
Gilman, prof.
Sharing, N.Y. 1899.

Mascarel, étude sur la
participation aux bénéfices.
1895. M. Vanlaer, la partici-
pation aux bénéfices, 1898.
Dr. C. Crome, die partiarischen
Rechtsverhältnisse, 1897.

v. d. H. R. iemand die heeft beheerd
voor een ander, voor een ander
afranschten en uitgeven heeft af-
dean; en de gelden niet verantwoord.
betantienist omdat hij overeenkomsten op de turus en
behoelheid vertalen.

J. U. Valckenier Kips, "rekenschaplijken" in art. 771 Rv.
Prft. 1891. Lyon-Caen en Renault, n° 266, 217 n° 2.
+ conf. verov. U. R. 23 Jan. 1891, W. n° 5909.

Rb. Rotterdam 5 Nov. 1892, W. n° 6275 (E. verlaant gad. gantfactor)
F. Verg. Hof Amsterdam 10 April 1890, W. n° 5060 (on-
derbaas van een aannemer tegen aandeel in de winst); +
Hof Amsterdam 27 Mei 1898, W. n° 7178

Rb. Amsterdam 12 Maart 1875, R. B. 1875, B. bl. 120 (agent
tegen provisie); bev. door Hof Amsterdam 4 Mei 1876, W. n° 4035, verm.
door U. R. 17 Nov. 1876, W. n° 4057.

Verg. R. B. 1878 A.
bl. 273, Leon - van
Roggen, op art. 771 Rv. n° 6,
en Prft. Valckenier Kips.

Overzicht jurisprudentie bij Drucker,
de begrippen huur v. dienster, en
dienstboden en werklieden in de Nederland
rechtpraak. Rechtsgel. Mag. 1894 bl. 411
v.

U. R. 17 Nov. 1876, W. n° 4057.
Verg. R. B. 1878 A.
bl. 273, Leon - van
Roggen, op art. 771 Rv. n° 6,
en Prft. Valckenier Kips.

Rb. Rotterdam 19 Nov. 1894 (P. v. J. 1895 n° 1)
Rb. Rotterdam 10 Okt. 1895, W. n° 6673,
bev. Hof den Haag 16 Nov. 1895, W. n° 6997.
de oprichter - tekenaar van een bouwwerk, Rb.
Amsterdam 4 Juni 1891, P. v. J. 1891, n° 74; en notaris-
Amsterdam 15 Dec. 1893, P. v. J. 1894 n° 7; en huisbewaarder Rb. Amsterdam
Rb. Amsterdam 9 Febr. 1893, W. n° 6399; Rb. N.
meloo 16 Oct. 1895, W. n° 6720.

en Rgt. Groenloo, 13 Aug. 1889, W. n° 5836,
evenmin een zakkhouder: Hof den Bosch 21
Mei 1892, W. n° 6292; evenmin de meesterknecht
of baas op een steenfabriek: Rb. Breda 13 Juni
1893, W. n° 6424, bev. Hof den Bosch 20 Sept.
1894 en 2 Apr. 1895; eerste medische Rgt. Groningen
7 Nov. 1898 P. v. J. 1899 n° 77.

Zowel de Franse als Duitse
jurisprudentie kennen den commissie
rege' reest op uitroep van balans en
een dienstebetrekking
maar deelen in de winst.
boeken te, den
provisie-agent
of-reiziger van
de boeken.
Lyon-Caen en Renault: geen de maat.
naps omdat de affectio societatis, l'utentio,
57 de former une société ontbreekt. Rome prat.
des sociétés W. 189, n° 895; Nijffens/Corciau,
bl. 1, n° 1065.

hun principaal en voor diens rekening, tegen genot van loon,
te verrichten.
Bestaat tusschen den patroon en den tantiëmist (com-
mis intéressé) dienstbetrekking of maatschap? Verg. art. 390
W. v. K. (schipper varende op aandeel in de winst). Heeft
de tantiëmist een vordering tot rekening en verantwoording,
neen: Rb. Amsterdam 2 Nov. 1886, P. v. J. 1887, n° 20*;
Rb. Rotterdam 19 Nov. 1887, W. n° 5510 (agent tegen provisie);
Anders Hof den Haag 7 Mei 1888, P. v. J. 1888, n° 67E
Verg. Rb. Rotterdam 17 Dec. 1887, P. v. J. 1888, n° 12.
Indien er dienstbetrekking bestaat, zijn dan de artt. 1637—
1639 B. W. toepasselijk?

Wie zijn dienstboden, werklieden of werkboden?
Zie over deze artikelen G. BELINFANTE, een woord over
dienstbodenregt, in Themis, 1868. — G. W. DE VOS VAN STEEN-
WIJK, bijdrage tot het dienstbodenregt, Acad. Prft. 1870. —
GRASHUIS, van huur van dienstboden en werklieden, in
Themis, 1876, bl. 183 vlg. — H. L. DRUCKER, eenige
opmerkingen naar aanleiding der jongste literatuur over het
arbeidscontract, in Rechtsgel. Magazijn, dl. 6, speciaal over
de beteekenis van „werkbode“ in art. 1639 B. W., bl. 55 vlg.

De rechtsbetrekking van handelsbedienden is huur van
diensten, maar niet de in artt. 1637—39 B. W. bedoelde: DIER-
HUIS, dl. I, bl. 50 (— Rb. Amsterdam 31 Dec. 1883 (P. v. J. 1884,
n° 29*); een coupeur is een dienst- of werkbode in den zin van
art. 1639 B. W.; Rb. Leeuwarden 18 Juni 1885, W. n° 5325:
de onderbaas van een aannemer; Rb. Arnhem 11 Maart
1886, W. n° 5346: de steenbaas op een steenfabriek. —
Hooge Raad 16 Dec. 1859, W. n° 2125, een kantoorbe-
diende is geen dienst- of werkbode of werkmán in den zin
van artt. 1637 vlg. B. W.; Rb. Arnhem 7 Mei 1863, W. n°
2514, evenmin een gouverneur; Rb. Utrecht 19 Nov. 1884,
P. v. J. 1885, n° 20*, bev. door Hof Amsterdam 30 Oct. 1885,
P. v. J. 1885, n° 48*, evenmin de secretaris v. d. Centraal
Spw. Mü.; Rb. Leeuwarden 16 Oct. 1884, bev. door Hof Leeuwar-
den 27 Mei 1885, W. n° 5312, evenmin de handelsrei-

22 Oct. 1895
W. n° 6766.
W. 1895

Crome, die partiarischen Rechts-
verhältnisse. Bernburg, bl. 532 v.
n° 186

Verg. Hauke ad
art. 57 ABbq.
bl. 83.
art. 771 Rv.,
W. n° 5580.
W. n° 5546.

diensbloeden, werklieden en werkboden

op grond der ondergenenliktheid: Baker, kartelain in
 eene sociëteit, molenaar in een fabriek (aangesteld
 voor 10 j. à f 15 per week), vanbaas, onderbaas bij een
 aannemer (à f 20 p. w. en vrije woning), meester-bak-
 ker in eene broodfabriek (f 1000 p. j. met vrije woning),
 opzichter-tekenaar (f 600 p. m.), notarisleek (f 600
 p. j.)

geen diensbloeden, werklieden en werkboden

op grond van voldoende zelfstandigheid en onafhankel-
 ykheid: kunstrijder in een circus, Bedryf- of zekker,
 schipper, molenaar, meester-bakker (26 of verr. 26.),
 badmeester in een badinrichting (zomers f 6, winters f 4
 p. w. en vrije woning), depotbloeder in een juweelhandel of
 stuyery (f 10 p. w. en vrije woning), gerant in een hotel, di-
 rector van een katendrukkerij.

wel op grond van eenige velerige werkzaamheden:

(z. b.)
 Baker, winkeldochter, molenaar in een fabriek (z. b.), op-
 zichter bij een bouw van huizen (f 20 p. w. en vrije woning),
 juffrouw-huishoudster, conzant bij een kleermaker (f 1000
 p. j.)

niet op grond van meer verheven werkkring:

gouverneur, directeur eener bierbrouwerij, directeur eener
 fabriek, secretaris der Central-Spoorweg Maatschappij (voor 10 j. op
 f 4000 p. j.), kantoorbediende (vroeger ook anders, maar aldus
 sedert H. R. 1859) (f 350 p. j.), boekhouder, handesreisiger,
 bureaucrat aan een stouwborg (f 14 p. w.), weeshuisvader,

conpser in een manufactuurzaak, landbouw-opsich-
ter (t wq p.j. met kof en inw.), boekhouder-opsich-
ter in een boekhandel (fivo p.j.), meubelmaker of baas op een
Houtfabriek,

wel : huishouder, meter-wegers te Rotterdam.

niet : eerste modiste, magazijnchef, onderwijzer aan
een kostschool, apothekerbediende.

Ab. Rotterdam 4 Dec. 1899, W. n° 7459: dienst- en werkboeken
zijn op die worden gebruikt tot voortdurende en periodieke
diensten van huishoudelijke aard of in verband met het
beroep en den werking van degenen te wien betrek-
king worden verricht. De apothekerbediende is niet dienst-
of werkboode.

Ab. Amsterdam 9 Jan. 1900 W. n° 7460: de uitspraak
omtrent dienstb. en werkb. hebben betrekking op huishoudelijke
diensten. Iemand belast met de leiding eener winkelzaak
is geen dienstb. of werkb. ontb.

ziger; Hof Arnhem 3 Febr. 1886 (vern. Rb. Zutphen 9 Juli 1885) W. n°. 5286, evenmin de meester-bakker in een broodfabriek; Rb. Amsterdam 25 April 1889, W. n°. 5737, evenmin de bureaulist bij een tooneelgezelschap

Belang der quaestie: art. 1639 of 1304 B. W. toepasselijk?

Is art. 1195 n°. 4 B. W. op handelsbedienden toepasselijk?

Een boekhouder is geen werkbode in den zin van dit artikel,

Rb. Amsterdam 3 April 1885, W. n°. 5280, en Rb. Rotterdam 14 Nov. 1885, W. n°. 5231; evenmin de onderbaas van

Verg. W. n°. 5243 over de wenschelijkheid om dit voorrecht

uit te breiden.

De dienstbetrekking sluit in zich: **volmacht** om den principaal in ruimer of enger omvang aan derden te verbinden, te vertegenwoordigen.

De omvang der **volmacht** hangt af van de werkzaamheden den bediende opgedragen; zij gaat zoover als die werkzaamheden het noodig maken.

De aan derden kenbaar gemaakte (volmacht) kan niet dan openlijk gewijzigd of ingetrokken worden.

Ligt in de aanstelling tot zekere qualiteit, tot agent, reiziger, procuratiehouder, enz. eene voldoende kenbaarmaking aan derden van de opgedragen werkzaamheden en daarmede samenhangende volmacht (van de taak en bevoegdheid der bedienden)?

Moet wijziging of intrekking van de gebruikelijke bevoegdheid openlijk bekend gemaakt worden? Verg. het juist gemotiveerde vonnis van de Rb. te Arnhem 21 Maart 1889, W. n°. 5704. en L. 11 § 3 Big. 14, 3 (de inst. act.).

Art. 1852 B. W. — De *institores* naar Romeinsch recht.

KIST, dl. I, bl. 99. — THÖL, dl. I, § 55—86. — PARDESSUS, dl. I, n°. 531—536. — LYON-CAEN en RENAULT, I, bl. 450 ylg.

De reiziger heeft macht om te verkoopen, Hof Nd.-Holland 2 Apr. 1846, W. n°. 739. De handelsreiziger is niet bevoegd betaling te ontvangen, Rb. te Arnhem 10 April 1865 M. v. H., 1865, bl. 132; Kg. Rotterdam n°. 2, 28 Aug. 1880, W. n°. 4551 (hij is alleen bevoegd bestellingen op te nemen); Rb. den Bosch 30 Mei 1884, R. B. en B. 1888, B

althans bij internationale handelsoperatiën

Winkelvoelers vallen onder dit artikel: Rb. Amsterdam 13 Febr. 1867, W. n°. 107.

U. R. D. April 1870, W. n°. 3210. Zie Kist!

En v. d. Rb. te Groningen 13 Mei 1870 W. n°. 7135.

Verg. Kist, bl. 1 2de 2de.

een aan- nemer: 76. R. 4 Jan. 1900 W. n°. 5582: dienst- of werkbode onderstelt een persoon. Zieken bond.

[met qualq. tegevoerd derden]

xx eene overeenkomst van huur van diensten ^{tegen} betaling voor week wonder vermelding van tijd is een huur telkens per week geloken: Rb. Amsterdam 7 Apr. 1892, W. n°. 6202. Bepaling v. salaris per jaar duit met in zich verbinenis voor een jaar (tot wederopzegging aangewissel- Rb. Breda 20 Dec. 1892, W. n°. 5310; Hof Amsterdam 8 Jan. 1897, W. n°. 6950. de onderwijzer aan een ketschool Rb. Utrecht 14 Mei 1890, W. n°. 5030.)

L; de badmeester in eene badinrichting; Rb. Amsterdam 16 Oct. 1891, P. v. l. 1891, n°. 96: de magazijnchef; Rb. Haarlem 13 Dec. 1892, P. v. l. 1892, n°. 3.

En bijhuisondernemer kan den chef-bedienende (rekenar) niet ontlaan; hij moet volgen artt. 1302/3 B. W. ontbinding in rechte vagen, vastgezantwende de hem in het contract begehende bevoegdheid tot ontlaan; Rb. Amsterdam 17 Oct. 1892, P. v. l. 1892, n°. 96.

Wat is rechtens als geen tijdsbepaling is gemaakt of het ene de overeenkomst „tot wederopzegging” is aangegeven?

+ Rb. Amsterdam 11 Juli 1865, W. n°. 2730: „dat het in stijd oversoo Rb. den Haag 14 Dec. 1897, W. n°. 7100.

Rb. Utrecht 11 Jan. 1893, W. n°. 6284, te beperken in zijn recht om eigen handelsreiziger ten

in geen hof te paald, dan in allen tijde te kunnen ontlaan; bij ontbreken van tijdsbepa- de overeenst. tot wederopzegging in de overeenkomst, zijn partijen niet langer aan

elkander verbonden, dan elk hunner verlangt. Rb. Am- sterclann 31 Dec. 1893, s. c. (tot wederopzegging); anders: ^{xx}

Can deponthouder is geen dienstbode of arbeidsman in den goeden trouw.

Zin van art. 37 s° R. B.: Rb. Amsterdam 23 Juli 1891, W. n°. 6103. Zie bl. 60.

L. Tartufari, della rappresentanza nella conclusione dei contratti, in Archivio giuridico, dl. 43, bl. 61 v; 44, bl. 67 v; 45, bl. 421 v; 46, bl. 106 v. en la rappresentanza ex. 1 dl. 1892.

Handelsoorspelling in overeenstemming met den aard der dienstverrichting en het daarvoor overeengekomen loon.

(Onderzoek naar het bestaan van lastgeving, opdracht, mandaat, Auftrag enz. v. d. volmacht, vertegenwoordiging anderszds. De lastgeving is de interne zijde, regelt de verhouding tusschen mandant en mandataris, volmacht de externe, regelt de verhouding tot derden.) Verg. Wach, Handels. der St. Anzeigensrechts, dl. 1, bl.

volmacht kan voortkomen uit ^{568 vlg.} andere contracten dan lastgeving, ^{568 vlg.} zonder 1891. vlg.

En daarvoor kwijting te geven ^{568 vlg.} lastgeving zonder volmacht (bij commissie) ^{568 vlg.} handelsreiziger ^{568 vlg.} art. 55 R. B. 1891.

Aborn Virch, Thémis 1866, bl. 144 v.

H. v. Albanen, N. Reg. v. 1867, bl. 222 v.

Rb. Amsterdam 20 Jan. 1867, W. n°. 46 1867, 131

576; Rb. Rotterdam 13 Mei 1866, W. n°. 470 1866, 131

W. n°. 46 1866, bl. 131

Pl. Rotterdam 17 Dec. 1897, W. n° 5546.

Handelsreiziger in dienst van gech. ^{sluit contract} ~~vraagst~~ ont-
 voor 20 jaren omleiding ^{van} eenes filiale ^{te} Antwerpen end
 binding der ^{veest} overseenuitkomst op grond van wan-
 praestatie (hem ^{weerd} ~~is~~ ^{de} voorgesegde ^{de} werk-
 bring ^{niest} bevoegd).

O. dat de eenige praestatie, waartoe de
 leunoder van diensteren ghehouden is, be-
 staet in de uitbetaling van het overaan-
 gekomen loon, des geen van praestatie.
 Vordering ontzeijdt.

Anders juist (vordering van een reiziger
 voor vijf jaren aangesteld tot ontbinding
 toegewezen): Pl. Meerschicht W. Meerschicht
 W. n° 6974, ben. Hof den Bode 9 Nov. 1897.
 W. n° 2081 (de reiziger was wegens opheffing
 der ^{venn.} ~~zaak~~ ontslagen). Hof A. d. d. 8 Oct. 1897
 (liquidatie)

Pl. Amsterdam 17 Mart. 1892 W. n° 6204 (chef-
 betreude, met woning, aangesteld onbepaald, met
 voorbehoud van ontslag in bepaalde gevallen. Pl.
 ontzeijdt vordering tot ontrentenning na ontslag om-
 dat ontbinding altijd aan den rektor moet wordt
 gevraagd).

Nb. Alencloo 16 Oct. 1895 W. n° 6728:

Bepaling van het salaris per jaar dient niet
in ziele dat het contract ^{voor een} jaar is aangegaan,
maar vooral bij kantoorbedienden aangevonden is,
tot wederopzeggens toe. Ieder kan opzeggen
mits een bekwame termijn in acht genomen wordt.
Weigering om in dienst te nemen is geen geldige
opzage. Er moet dus toch loon betaald worden.
Als een jaarsalaris is bedongen, moet
dit betaald worden per maand, of althans
per 3 maanden, op grond van art. 137^r B. W.
Vordering van kantoorbediende tot ontbinding
begeveuen.

Nb. Utrecht 29 Nov. 1899 W. Not. Reg. n° 1567.

ingewissel-werkkringkundige aangevonden voor on-
bepaalden proeftijd, echter niet langer dan een jaar.
Wij kan ook vrijwillig worden ontslaan, mits hem
een vreedeloozstelling wordt mitgahoord in overle-
neming met den aard zijner betrekking; de Nb.
^{acht} ~~loof~~ loon een kwartaal loon (f500, loon f2000/De-
lyk.) } Nb. Utrecht 21 Juli 1900 W. n° 7526: een fabrieksbaas
voor onbepaalden tijd aangevonden kan kalam te de w.
de ontlagen en ontlag nemen, maar de goede trouw brengt me
de en vreedeloozstelling in acht te nemen, tenzij er ernstige red-
nen zijn. De Nb. stelt den termijn op ten minste één maand.

De filiaalhouder is bevoegd inkoop te doen: Rb. Utrecht 4 Apr. 1900 W. n° 7446.

Rb. Delft 20 Mrt 1890, W. Not. Reg. n° 1073 (met noot [de reiziger had gekweten pp. den patroon].)

7 (dat het in den binnenlandshandel bestendig gelouwd is, de hand. als reizigers, tenzij anders te kennen wordt gegeven, de betalingen te laten uitvallen van de verkopen, die zij als voortaan hebben gesloten).

De procuratiehouder is bevoegd tot alle handelingen welke het drijven van een handelszaak medebrengt, daarvoor geldt op te nemen, wisselverbindingen aan te gaan, ja in rechte op te he-

den: Rb. Arnhem 24 Oct. 1881, N. v. U., dl. 1 bl. 31.

De generaal-agent van een verzekerings Maatschappij, die volmacht heeft tot het sluiten van overeenkomsten van verzekering, moet geacht worden ook te zijn bevoegd te zijn tot het doen opnemen, regelen (en) goedkeuren der schade. Rb. Amsterdam 20 Febr. 1867, en 6 Dec. 1867, N. v. U. 1867, bl. 131 en 376, bet. reys.

Hof Nd. Volhard 25 Juni 1868 en 17 Dec. 1868, N. v. U. 1868, bl. 172 en 272.

De dood van den principaal, diens faillissement of

curatule doet de dienstbetrekking niet ophouden. Althans de dood ook niet de macht om te handelen.

7 (de generaal-agent is bevoegd de Maatschappij in den ruimsten zin te vertegenwoordigen, tenzij derden niet de beperking zijner bevoegdheid bekend gemaakt zijn), conf. verw. U. R. 19 Febr. 1869, N. v. U. 1869, bl. 59.

V. Ehrenberg, die Verantwortlichkeit der Versicherungsgesellschaften für ihre Agenten; (Göttinger Festgabe für Thuring) 1892. - C. Uermann, die rechtliche Verantwortlichkeit des Versicherers für seine Agenten nach österr. Rechte, 1897.

U. Heidecker, des Rechtsverhältniss der Versicherungsagenten und Versicherungs-gesellschaften zu einander enz. in Zft. f. Versicher. R. u. Wft. dl. 3, bl. 779 vlg. - Die Rechtsstellung der Versicherungsagenten, Zft. f. Versicher. R. u. Wft., dl. 3, bl. 89, dl. 4, bl. 211. - H. Dathaler, der Versicherungsagentenvertrag, in Zft. f. Versh. Wft., dl. 4, bl. 704 v.

Indien niet iets anders is bepaald, kunnen kennisgevingen geldig aan den agent der verzekeringsmaatschappij worden gedaan: Rb. Amsterdam 30 Mrt 1902, W. n° 7029.

G. Lagrèze, revue pratique de dr. industriel, sedent 1893.

Jannaccone, il contratto di lavoro, in Arch. Giur. dl. 53 bl. 111.

7 Chef einer fabriek: mandaat om datgene te verrichten, wat noodig is voor de exploitatie der fabriek. Groningen s. c. 59

7 bl. 350; anders Rb. den Bosch 27 Mei 1881, W. n° 4714.

De zetbaas is bevoegd te doen, wat het dagelijksch beheer en een geregelde gang van zaken in den winkel, met het drijven waarvan hij belast is, vereischen, Rb. Arnhem s. c. - Bedenklijk Rb. Amsterdam 17 Mrt. 1881, W. n° 4654: de handelsagent is niet bevoegd om te verkoopen.

Heeft de handelsbediende macht tot substitutie?

Is de handelsbediende bevoegd voor eigen rekening handel te drijven? Art. 60 St. Wvg. Art. 60 St. Wvg.

Aansprakelijkheid van den agent voor verkeerde inlichtingen, Hof Amsterdam 29 Juni 1883, vern. Rb. Amsterdam 9 Juni 1882, W. n° 4989.

Einde van de dienstbetrekking. De volmacht kan steeds ingetrokken worden. Art. 54 St. Wvg. Art. 52 St. Wvg.

Staat de zetbaas in dienstbetrekking? Prokura

Buitenland: ADHgb. onderscheid: Prokuristen en Handlungsbevollmächtigte in Bk. 1, tit. 5, en Handlungsgehilfen in tit. 6.

Over de procuratiehouders handelen artt. 48-46. Over handelsbedienden die geen procuratiehouders zijn (Handlungsbevollmächtigte) artt. 47-54 (reiziger, art. 49; winkelbedienden, art. 50); over beide categorieën artt. 52-56. Zij zullen eveneens bevoegd zijn.

Handelsgehilfen: bedienden die geen macht hebben om den patroon te verbinden (knechts, beampten, boekhouders, klerken, boodschaploopers, enz.) artt. 57-65. Zij kunnen eveneens bevoegd zijn.

Schweiz. Obl. Recht, tit. 15: Prokuristen, Handlungsbevollmächtigte, Handelsreisende, artt. 422-429.

Cod. di comm. ital., lib. 1, tit. 12, del mandato commerciale e della commissione, cap. 1, sez. 2, degli institori e dei rappresentanti (juiste regeling der presumtieve bevoegdheid); sez. 3, dei commessi viaggiatori di commercio; sez. 4, dei commessi di negozio.

§ 17. AMBACHTS- OF HANDWERKSLIEDEN, WERK-OF ARBEIDSLIEDEN, FABRIEKARBEIDERS.

Ambachts- en handwerkslieden omvat zoowel bazen als knechts.

Und Handlungsgehilfen

eveneens bevoegd zijn.

bevoegd zijn, a. 50 al. 2.

De agent is bevoegd tot datgene waartoe agenten in het algemeen bevoegd zijn; ~~tot~~ tot alle wettig noodigⁱⁿ voor de behoorlijke uitvoering of behoort tot de uitvoering of overeenkomst met aard en doel van de werkzaamheden, van de taak die een agent pleegt te vervullen.

In het bijzonder is hij bevoegd tot alles waartoe een agent in deze breedte volgens het gebruik bevoegd is; voort^{tot} ^{wat} hem ophelbaar is op te dragen.

Een handelsagent neemt een ondergeschikte positie in / hij is bevoegd orders op te nemen en betaling te ontvangen; i.e. zijn hij zijn bevoegdheid te buiten: Ab. Amsterdam 26 April 1901, W. n° 7716.

Een handelsreisiger is bevoegd voor en namens zijn patroon, voor zover dien handel betreft, bestellingen op te nemen, d.i. verkopeners af te deinsten, mits die vallen binnen het kader v.d. koopverantwoordelijkheid, zlyk de gewoonten, in dien handel.

En naaiter voor onbepaalde tijd
aangesteld op uw loon kan te allen tijde
weggerouden worden, Kopt. den Haag 7
Juni 1901, D.v.J. 1901 n° 66.

woude afgeloten; i.e. was dit niet het
geval: Ab. Amsterdam 22. Nov. 1901 W. n^o
7766.

Hij die als daartoe bekwamen en ge-
 vlikt, zijne dienken veelmaat in een
 bepaalde betrekking en tot een bepaald
 doel, moet instaan voor zijne ge-
 vliktheid in de vervulling der
 functie, zodat voor van het be-
 deel beft en hij alhoewel niet vol-
 doet van de verplichtingen, verbon-
 den aan de taak, die hij vrijwillig
 op zich heeft genomen, daaraan
 leed zeker het karakter van wan-
 praetatie ijerwerijds kan worden
 toegekend. Uoff Amsterdam 2 Mei
 1902 (chef der onderneming van appi-
 stoomrijt pallerij, de Phoenia, belast
 met het belemide gedeelte van het
 ontbindingsbuis ontvankelijt.
 bedrijf), P. v. J. 1902 n° 168.

Demburg, Pruss. Rheinl. II 4. d. d. d., Kreis,
S. 493 z. 2.

Der fünfte Titel (Bauk. Reg. B.) & der 6. Titel -- schließen sich
also nicht an, sondern stehen sich nur nach verschiedenen
Richtungen. Anders jedoch Thöl Bd. I S. 77. Nach dem
Handlungsgrundsatz mit einer Bevollmächtigung sein Reg. 50/
nach dem Handlungsbevollmächtigten also Kaufmann und nicht
Handlungsgrundsatz sein, mit dem nicht in einem Handelsgeschäfte,
Verhältnis zu demselben steht, dann kann, endlich, Beides
zugleich sein. -----

Het Examen ter verkrijging van den Graad van
Candidaat in de RECHTEN, van den Student

J. C. Wendelaar

zal plaats hebben

op *Dins* dag, den *13 oct.* 190*3*, te *3 $\frac{1}{2}$* uren.

En handel op in niet per de
qualiteit, tot werkings, de
Amsterdam of met. 1801, W.
n 1804

~~1805 1806 1807 1808~~

Wandelaar ^{si bevoerd} mag door een
yelo ^{kan ook in} ^{te} ^{met vernieuwing}
Hof Amsterdam 20 oct. 1809, M. v. de
1809 bl. 244.

oprijzing agenturen Rotterdam
12 oct. 1809 W. n 1805

Bevoegdheid van den agent ;
niet bevoegd uitrekenen bedin-
gen te maken / vooral die den om-
zet betreffen / Pl. Amsterdam
26 April 1901 No. v. No. 1901 Pl. 185.
De agent heeft niet uitsluitend op
als courtier, doch handelt ook
dan als agent, wanneer hij koopwaar
van zijn principaal op eigen naam
verkoopt, daar het karakter van den
agent is gelegen in het zaken doen
voor zijn principaal, hetzij op naam
van dien principaal, hetzij op eigen
naam : Hof der Waag 2 April 1902
No. n° 7050.

Binnen den kring van het handelen

als agent valt: het koopen van
den principaal, óók al heeft de
agent nog geen bepaald aangesprek
koozers (daarvoor), maar om de goe-
deren te verkoopen voor den prijs, die
hij kan bedriegen (zgn. voorkoop),
zou. als de agent is aangesteld voor
een bepaald gedeelte van het land,
omdat toevanige agent niet alleen
in gidaact heeft, verkoopen af te
kuiten, maar óók om den afzet van
den ^{de} fabriek in die theek zóveel
mogelyk te bevorderen: Wof men
Haag 10 Nov. 1902, W. n. 7050.

Dienstcontract, dienstbetrekking, indien iemand
gedurende een zekeren tijd tot het verrichten van zekere
werkzaamheden zijn arbeidskracht ^{tegen loon} ten beschikking stelt
van een ander; als hij zich in dienst begeeft van een
ander.

Dienstaanneming, als iemand aannemt ten be-
hoove van een ander ^{tegen betaling} zekere werken te verrichten. ^(aanbieden)
~~tegen betaling van~~
Grens onzeker.

Criterium ligt niet in de berekening van het loon
naar tijdverloop, dan wel anders / à forfait of ^{calcul}
^à en détail / (Planiol). Denk aan stultloos, aan
eenerszijds, aan het doktersabonnement en den ander-
zijds. Zie ook Calvoen.

Ook niet in de mogelijkheid het werk door
anderen te laten doen of de verplichting het
zelf te doen. Denk aan den arts of advocaat,
die niet een ander kunnen sturen of laten werken.
Ook niet in de ondergeschiktheid of zelfstandig-
heid. Denk aan directeur van een naamloze
vennootschap.

Moeilijkheid leveres zij op die zelfstandig-
den, niet zoo gezegd kunnen worden, in een an-
ders dienst te gaan, en toch ^{gebrinden} zich dienste
gedurende een bepaalde tijd beschikbaar stellen,
moet niet ~~de~~ belijfen ~~de~~ het ^{zich voor een ander} beschikbaar
stellen gedurende zekeren tijd tot ^{het} verrichten
van bepaalde werkzaamheden ^{ten behoeve van}
een ander.

Dienstcontract, dienstbetrekking, indien iemand
gedurende een zekeren tijd tot het verrichten van zekere
werkzaamheden zijn arbeidkracht ^{tegen loon} ten beschikking stelt
van een ander; als hij zich in dienst begeeft van een
ander.

Dienstaanneming, als iemand aannemt ten be-
hoove van een ander ^{tegen betaling} zekere werken te verrichten. ^(aanbieden)
~~tegen betaling van~~
Grens onzeker.

Criterium ligt niet in de berekening van het loon
naar tijdverloop dan wel anders / à forfait of ^{calcu-}
^{lei} ~~te~~ en détail / (Planiol). Denk aan stultloos, ^{aant}
eenezijds, aan het doktersabonnement en den ad-
res anderszijds. Zie ook Calloen.

Ook niet in de mogelijkheid het werk door
anderen te laten doen of de verplichting het
zelf te doen. Denk aan den arts of advocaat,
die niet een ander kunnen sturen of laten werken.
Ook niet in de ondergeschiktheid of zelfstandig-
heid. Denk aan directeur van een naamloze
vennootschap.

Moeilijkheid levert zij op die zelfstandig-
den, niet zoo gezegd kunnen worden, in een an-
ders dienst te gaan, en toch ^{gebrinden} zich dienste
gedurende een bepaalde tijd beschikbaar stellen,
moet niet ~~de~~ beloven ~~de~~ het ^{zich voor een ander} beschikbaar
stellen gedurende zekeren tijd tot ^{het} verrichten
van bepaalde werkzaamheden ^{ten behoeve van}
een ander.

~~De Bij deint contact is weg van verplicht
de werkdagen te~~

Wetsbepalingen: art. 39 n°. 3 R. Org. (I. M. J. VAN ROSSEM, over de berechting van geschillen tusschen patroons en werklieden, Prft. 1889); art. 1195 n°. 4 B. W.; artt. 1637—1639 B. W.

Zijn artt. 1195 n°. 4 en 1639 B. W. op werklieden toepasselijk? Beteekenis van werkboden? Zie boven voor literatuur. Rb. Amsterdam 7 Juli 1868, W. n°. 3040, en 21 Oct. 1868, W. n°. 3081: een werkman in vasten dienst is een werkbode. Rb. Arnhem 17 April 1873, W. n°. 3617: de wet maakt geen onderscheid tusschen werklieden en werkboden.

Valt de stukwerker onder de artt. 1637—1639 B. W.?

ROEST, het woord des meesters, in N. Bijdr. voor R. en W., 1873, bl. 173. Verg. OPZOOMER, het B. W. verklaard, dl. 8, bl. 411, nt. 3.

Zie over art. 1638 B. W. in 't bijzonder: Mr. BELINFANTE, t. a. p. — D. N. v. HOYTEMA, bijdrage tot beoordeeling van art. 1638 B. W., Acad. Prft. 1870. — Mr. ROEST, t. a. p., bl. 159 vlg. — P. J. M. SCHAEPMAN, iets over den rechts-toestand der dienstboden en werklieden in ons Burgerlijk Wetboek, Acad. Prft. 1887.

Artt. 1650—1652, art. 2005 al. 3 B. W. Art. 920 5°. W. v. K.; art. 447 4°. Rv. *Zie ook art. 40 Fw.*

Wet van 19 Sept. 1874 (S. n°. 130) houdende maatregelen tot het tegengaan van overmatigen arbeid en verwaarloozing van kinderen. Verbod om kinderen beneden 12 jaren in dienst te nemen of te hebben, behalve voor huiselijke en persoonlijke diensten en veldarbeid. Wet van 5 Mei 1889 (S. n°. 48) houdende bepalingen tot het tegengaan van overmatigen en gevaarlijken arbeid van jeugdige personen en vrouwen; *gew. wet 20 Juli 1895, H. n°. 130; wet v. 31 Dec. 1896, S. n°. 259*

Commentaren van J. OPPENHEIM en H. GOEMAN BORGESIOUS, 1889. Artt. 1 en 2: Definities van arbeid en van fabrieken en werkplaatsen.

Hoofdbepalingen: verbod van kinderarbeid; verbod van gevaarlijken arbeid voor jeugdige personen en voor

*Kap. 40es
6 Oct. 1896, W. n°. 6003.*

*W. J. Romijn,
eening opmer.
kingen naar
aanleiding
van de Ar.
beids wet; Prft. 1895.*

Bij weigering om in dienst te nemen is art. 1639 niet van toepassing, ^{maar} kan de bediende ontbinding vragen volgens art. 1703 B. W.: Rb. den Haag 30 Juni 1896, W. n°. 6034.

Rb. Amsterdam 20 Juli 1891, W. n°. 6003 (*dienstboden en werklieden in* art. 39 3° R. O. ziet op een direct ondergeschiktten werkliding; een deppelhouwer is geen dienstbode of werkmans. Evenmin iemand belant met boeckhouding en repareren van machines, Rb. Haarlem 13 Juni 1893, W. n°. 6092.

"Wegzenden" in art. 1639 al. 3 B. W. betekent "het dienstcontract eigenmachtig verbreken en buiten effect stellen", Rgt. Feil 29 Juni 1892, W. n°. 6240.

En mede huishoudster, in dienst voor een jaarloon van f 100, is niet geboerd voor eenen bepaalden tyd, en kan ons te allen tijde, zonder opzegging en zonder wettige redenen, worden weggezonden, zonder schadevergoeding! Rb. den Bosch 19 Apr. 1895 W. n°. 6726.

De meester die weigert en weigert betalen loon te betalen, moet wettige redenen aanvoeren (art. 1639 al. 3 B. W.): Breda, Dec. 1896, W. n°. 6053. Artt. 1638 en 1639 sluiten de mogelijkheid van een ontbindingsactie van de zijde van den werkmans niet uit: Rb. Rotterdam 26 Febr. 1896, W. n°. 6014. *(i.e. was de werkmans niet weggezonden maar werd het loon misbe- haald op grond dat de dienstbetselling van zijn zelf dield).*

(H. A. 16 Dec. '70, 22 Dec. '71, 9. Dec. '07, 22 Dec. '71 (W. n°. 5414, 5416, 3306 en 3411). *van. Hoofden Haag 22 Juni 1896, P. v. J. 1896 n°. 62, W. n°. 6045, W. n°. 6047.* *Evenzo Rb. Rotterdam (nied gearchiveerd) 1 Nov. 1895 P. v. J. 1895 n°. 97;*

Art. 1650 "Ambachtslieden" behouwen het werk niet eigenhandig te verrichten, ook de loas met knechts is ambachtsman; het loon van de byleveren der stof ~~entant~~ doet iemand niet opbouden om ambachtsman te zijn; de ambachtsman kan onder ~~aanneem~~ aannemer zijn. Een vennootschap onder firma tot uitoefening der gear- en metaalgisterij, die het looven en stellen van gegoten prikkels-leidingsgen onder aannemt, is "ambachtsman" in den zin v. art. 1650 B. W. Rb. Amsterdam 18 Aug. 1891, P. v. J. 1891 n°. 90. — Anders W. R. 19 Juni 1892, W. n°. 6200 (een vennootschap onder firma de ijzer-koper- en metaalgisterij uitoefenende is niet "ambachtsman" maar fabrikant van metaalwaren). Zie ook W. R. 6. Mart. 1895, W. n°. 5150. Evenzo W. R. 24 Juni 1892, W. n°. 6207 / een firma, die handel dreeft in ijzerwaren, heeft niet de vordering nu art. 1650 B. W. / — Evenzo de fabrikant van stoken die aan den aannemer stoken heeft geleverd, waaraan hij zelf persoonlijk heeft gewerkt. W. R. 5 Mart. 1893, W. n°. 6308.

Stuccadoren die te samen met een knecht, metaalwerk verrichten, zijn ambachtslieden. Niet is over uitsluiting of in dogloon of als onderaan. Meester werken tot de kosten van het werk behouwen de grondstoffen in waarde en trans- port. W. R. 6 April 1894 W. n°. 6005.

Vormis, waarbij ^{aan} weduwe vordering tot schadevergoeding wegens dood van haar man door ongeluk bij het werk werd toegewezen. *Bl. Amsterdam 30 Jan. 1896 W. n° 6815, verm.*

L.v. 10 Juni 1892, J. n° 136; 27 Aug. 1896, J. n° 151.

K.B. v. 9 Dec. 1899, J. n° 176, ter uitvoering van artt. 5, 7 en 11 (afwijkingen en vrijstellingen), aangevuld bij K.B. v. 30 Oct. 1890, J. n° 150; v. 17 Oct. 1891, J. n° 172; K.B. v. 21 Feb. 1896, J. n° 27 (werkkring en bevoegdheid der fabrieksinspe- teurs). 21 Jan. 1897, J. n° 46
K.B. v. 15 Juli 1891, J. n° 117, ter uitvoering van art. 4 (aan personen bene- den 16 jaren en vrouwen verboden arbeid), geens en aangev. K.B. v. 11 Aug. 1892 J. n° 199. Gev. taktet K.B. 29 Sept. 1892, J. n° 229.

Kohler, *Arch. d. iv. Pr.* 84 J. 22. *Ch. de la. 7. M. Bequin, overeenkomst of onrechtmatige daad, Prft. 1895, p. 47 v. M. Lamsat, de la responsabilite du patron vis-à-vis des ouvriers dans les accidents de travail, Rev. crit. 1899, p. 596 en bod. - Ch. Jametelette, traite de la responsabi- lité et de la garantie, accidents de transport et de travail, 1894. - E. Tar- bouret, des assurances contre les accidents de travail, p. 203 s., 1899. Deffès, de la responsabilite des patrons dans les accidents dont leurs ouvriers sont victimes, 1899. W. Suermovolt, eine Amerikaansche arbeidersvereni- ging en hare eischen, Prft. 1890.*

A. Le Douvenier, *des courriers des vaines et manufactures au point de vue économique et juridique, 1888.* Ch. Jametelette, *les accidents du travail, in Revue de dr. int., 1890 (xxi),* R. Laballe, *les accidents du travail et la responsabilite civile, 1897.* A. Braun, *die Arbeiterschutzgesetze der europäischen Staaten, dl. 1890.* G. Evert, *Handbuch des gewerblichen Arbeiterschutzes, 1897.* W. Braun, *Archiv f. soziale Gesetzgebung und Statistik, sedert 1888.*

J. Fabre, *des courtiers, 2 vol. 1892.*

U. Grego, *dei mediatori, in Archivio giuridico, dl. 43, bl. 1 vlg.; 44, bl. 109 v.*

Interofari, zie boven?

De Curbrief van Ardenburgh, Van den Makelaars 88 76-87, ook 81 en 119, uit het midden der 13de eeuw volgens G. A. Vonsterman van Oyen, rechtsbronnen der Stad Ardenburg bl. 9 (Oude Vard. Rechtsbronnen, n° 24). Makelaars in den zin van tusschenhandelaars? Daarvoor pleiten §§ 85 en 87.

vrouwen in fabrieken en werkplaatsen; normaal arbeidsdag, verplichte rusttijden en verbod van zondags- arbeid voor jeugdige personen en vrouwen in fabrieken en werkplaatsen; verbod om vrouwen te doen arbeiden binnen 4 weken na de bevalling; toezicht door in- specteurs.

De wet onderscheidt kinderen, jeugdige personen van 12— 14 jaren, jeugdige personen van 14—16 jaren en vrouwen.

Literatuur:

Bij DRUCKER, t. a. p. — W. CAVE TAIT, die Arbeiter- schutzgesetzgebung in den Vereinigten Staaten, 1884. — A. DESJARDINS, le code civil et les ouvriers, in Revue des deux mondes, 15 Mars 1888, p. 350 s. — A. P. Th. EYSELL, in de Economist van 1888. /

§ 18. MAKELAARS.

Ontw. 1809, artt. 55—68; Code de comm. artt. 74—90.

B. STRACCHA, de proxenetis et proxenetico, 1599. — DE PINTO, iets over de inrichting der makelaardij, Themis, dl. 2, bl. 152 v., 309 v. — U. STHEEMAN, de makelaardij, Acad. Prft. 1869. — PINNER, bouwstoffen ter beoordeeling van het vraagstuk der makelaardij, N. Bijdragen, 1876, bl. 149 v. — Th. STUART, de Amsterdam- sche makelaardij, Acad. Prft. 1879 (rec. Mr. FABER, in Themis, 1880, bl. 150 v.) /

A. Duparc, de makelaardij in Themis 1897 bl. 475-517.

+ 1558

Makelaar = broker = courtier = Mäkler (Sensal) = mediatore.

Oorsprong der makelaardij. GOLDSCHMIDT, Ursprünge des Mäklerrechts, in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 28, bl. 115 v., en vooral R. EHRENBERG, Makler, Hosteliers und Börse in Brügge vom 13. bis zum 16. Jahrh., t. a. p., dl. 30, bl. 403 v.

Oudste vermelding der makelaars in Brugge in een charter in 1240.

Oudste spoor van hun ambtelijk karakter te Brugge in eene verordening van 1496.

Vroegste vermelding in Noord-Nederland: handvest van graaf FLORIS V, 7 Juni 1284 aan Dordt gegeven (VAN DE

Den Haag 17 Juni 1804

Amice:

Door een abusie kwam ten briefje en
een geijste over deet in handen en
wyl dit geijste zitting den den ik eens
heer in deet te beantwoorden.

De vroege ontomantien vaker d' desleete
Boedel Kene weerd, herkeeldt gedrukt
en met ander ontomantien die ge. en and
druyje ~~aan~~ vrees, vereenijg utpjen
onder verschillen titels.

Loz het ik is een werkej ghelede ontomantien
dukker Amte dan en waer is het eens voo.
Kerl een utjen van 1729 vaker d' manie
van gewerden, van 1731 vaker werke
en Krenlijste saake en veevjen van 1730
de instructie van ontomantien van Comissie
van d' desleete Boedel van 1689. Hieng
volgt een ontomantien van 29/31 Januari 1731
verhield de onder hand de feillispunkte,

de orde en instructie van de Curatoren
van de Desolate Woerden (Druckpartiel 1714)
als van de Clerques van de Desolate Woerden
(Druckpartiel 1714)

Eene andere versameling ordonnances bejens
met de manie van Proloceren luyden 1762
te volgs eelke sekerheids van 1764 & 1771
de volgs de Ordonnatie van de Kamer van
de Desolate Woerden van 1777 & anderen.
Lecht gelyk Ordonnatie is eelke
met eene reeks Nylers uitpynen
in een beurd gelyk de Ordonnatie
van de Kamer van de Desolate Woerden
in 1788 by Pieter Hendrik Dronsbey
Hed drachten op de Waa (D.D. Dit was
de vader van onze vryen Vice President
der C. Dronsbey)

Wij geyft in overneeming by M.D. de
Vries spudicus stullen se te gees
en dyplym versameling te frey
te vreyen.

Tot weder in luyden en al waer
et te venter van Dient Kamer by
Luldy en seer seer vinder.

Over Kleinen Overneeming luyden
mijn Optel in seygen vterdruet
in feller Dat IV en de Wethen by
e Jurist vereeniging seer in 1007
seerik den. Tegen vterdruet
al van churten.

Plooy seer

J. Dronsbey

WALL, handvesten enz. der stad Dordrecht, dl. 1, bl. 56). Keur op en reglement voor de makelaars en op het stuk der makelaardij te Dordt 18 Oct. 1291 (v. D. WALL, t. z. p. bl. 83). Handvest van 8 Febr. 1334 (v. D. WALL, t. z. p., bl. 168); het kent reeds de beëdigde makelaars en het verbod van eigen handel. Zie verder het oudste keurboek van Dordrecht, uitgave van J. A. FRUIN, in N. Bijdragen 1876, bl. 186 vlg., n°. 95, 99, 103—114, 126—132, 146—149, 197, 222, 228; DE WAL, het Ned. Handelsrecht, dl. 1, bl. 129, en STHEEMAN, bl. 24 v.

Thans zijn makelaars ambtelijke tusschenpersonen (Ontw. 1809, art. 55: „tusschen beiden komende handelaars”), wier boek een bijzondere bewijskracht heeft. Zij verleen niet alleen hulp bij het afsluiten van overeenkomsten (aldus GRÜNHUT, Makler- und Commissionsgeschäfte, in ENDEMANN'S Handbuch, dl. 3, bl. 132 v. en LYON-CAEN en RENAULT, Précis etc, n°. 750), maar sluiten zelf de overeenkomsten af op last en in naam van hun meester, hoewel op eigen initiatief. Zie Vondruin, de. c., bl. 327, n°. 1.

Artt. 62—73 W. v. K.

Plaatselijk bestuur, d. w. z. de gemeenteraad. H. R. 20 Jan. 1854, W. n°. 1510.

Bijzonderheid van de bewijskracht van de aantekeningen des makelaars. Zij zijn bewijsmiddel in een geding waarin de makelaar geen partij is, [en wel voor den lastgever.] Art. 68 K. Vondruin, t. 2 p., bl. 225, § VII.

Ontwerp wet tot regeling der makelaardij van den Minister WINTGENS van 26 Mei 1861, Magazijn van Handelsr., dl. 10 (1868), Mengelingen, bl. 31 v. Aldaar ook afgedrukt een ontwerp van wet door de Kamer van Koophandel te Rotterdam samengesteld, adres van 25 Juni 1866. Advies van de Kamer van Koophandel te Amsterdam, dd. 24 Febr. 1868, tot intrekking van artt. 62—73 K.

Eischt de instelling der makelaardij eene nieuwe wettelijke regeling? zoo ja, welke beginselen behooren daaraan ten grondslag te liggen? of behoort de geheele instelling te worden

Nr. Ord. voor de Makelaars binnen de stad Amsterdam 31 Jan. 1746.

Bemiddelaars

L; art. 62 K.: „tusschenhandelaars”

F. Staulo, bl. 28, Een makelaar wordt steeds vermoed voor en ander gehandeld te hebben:

op a. 66 & 2. Kgt. IV Amsterdam 9 Jan. 1691, Lt. n° 5900.

Fdaantegen Frey, in Ann. de dr. comm. 1699, -1-194/5.

De makelaar is als loodamiq niet bevezd den koopprys van door zijne bemiddeling gekochte goederen te betalen; hij kan dien het betaalde van zynen anserter niet terugvorderen: Rb. Amsterdam 24 October 1699, P. v. J. 1690, n° 2, W. n° 5810.

+ Artt. 62 en 64 sluiten makelaardij in vaste goederen uit. Anders ten onrechte refer. c. d. op art. 64 en Kt. I Amsterdam 12 Sept. 1690, P. v. J. 1690 n° 26. Zie Vondruin, t. a. p. bl. 317; § III. Juist A. Duparc, de makelaardij, in Themis 1697 bl. 475 v. ↑ Op makelaars is als lantkeubers art. 1039 B. W. Toepassing, ook al ontvangt zij den koopprys niet; Rb. Amsterdam 10 Juni 1691, P. v. J. 1691, n° 2.

Zie over art. 71: Klage tegen makelaars te Amsterdam wegens handelsdriften voor eigen rekening, in Ab. v. 16. 1670, Abng. bl. 220. Aflossing voor 24 wren.

↑ Zie Rb. Amsterdam 1. April 1700, Lt. n° 7546.

art. 64: „koopers

en verkopers” enz.

art. 66: „onmiddedel

zijn na het sluiten

van elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

voor elke handeling”

van en te-
gen beide
partijen.

/9

1. Eene agent einer rederij is een lichteelid der rederij; de rederij kan den last herroepen, wanneer haar zulks goed dunkt, onder de wege tot schadevergoeding gebonden te zijn. *N. Rotterdam 25 Nov. 1895 P. v. J. 1896 n. 4.*

Staatscommissie tot herw. W. v. K. stelt voor (1890, ontwerp tot wijziging van ^{an afd. 1, tit. 5} tit. 4 Bk. 1 W. v. K. / de 2de afd. ontrent makelaars in te trekken zonder meer. Evenzo de 6de afd. van tit. 9, Bk. 2 W. v. K. ontrent makelaars in zee-assurantiën.

W. Immerwahr, Das Recht der Handlungsgenten, 1900.

Verg. over agenten en niet-officiële makelaars Stahl,

§ 84 D. 1896.

*D. 1896. Bk. 1
tit. 7 & 84-92
Handlungsg-
agenten.
Bl. 113.*

Bl. 106-112. Definitie van agent: „Das Wesentliche ihres rechtlichen Stellung ist, daß sie zu einem bestimmten Handlungshause nicht in ein Dienstverhältnis, wohl aber in dauernde Beziehung treten, um Geschäfte für dasselbe zu vermitteln und im Verkehr mit den Kunden die Interessen des Handlungshauses zu wahren.“ In elk geval is bepaald het boven bl. 58 v. over de volmacht opz. merkt. Anders Frey, l. a. p. bl. 197: „le lien qui l'unit (soit le représentant of agent) au patron absolu n'est ni celui de commission, ni celui de mandat, mais un simple rapport de louage de services.“ Lyon-Caen en Renault, n. 750: „en droit le représentant de commerce joue le rôle soit de commissiomaire, soit de courtier.“

De ambtelijke makelaars in Duitsland afgeschaft voor den beurshandel door de beurswet van 1896, algemeen door het Hoge. van 1897.

opgeheven? Praeadvies van Mr. KNOTTENBELT, Handelingen der Ned. Juristen-Vereeniging, jg. 1875. Zie over den feitelijken toestand en critiek van de besluiten der Juristen-Vereeniging het opstel van Mr. PINNER, s. c.

Is regeling van het bewijs van transacties, door tusschenpersonen als agenten enz. gesloten, noodig? Verg. het praeadvies van M. Th. GOUDSMIT, Regeling van het bewijs van handelstransactiën door reizigers, handelsbedienden en tusschenpersonen gesloten, in Handelingen der Ned. Juristen-Vereeniging, 1876.

Punten hierbij ter sprake gebracht: bewijs, koop en verkoop voor een nader te noemen meester.

Bijzondere voorschriften voor makelaars in zee-assurantiën, artt. 681—685 W. v. K.

R. L. SCHOLTEN, over makelaars in zee-assurantiën, Prft. 1879.

Agenten staan in dienstbetrekking van een of meer kooplieden (huizen) of handelen als niet-officiële makelaars.

Frankrijk. — Wet van 18 Juli 1866, sur les courtiers de marchandises, art. 1: „à partir du 1er Janvier 1867, toute personne sera libre d'exercer la profession de courtier de marchandises.“ De agents de change (effecten- en wisselmakelaars) bezitten nog monopolie.

België. — Wet van 30 Dec. 1867; zij maakt de makelaardij in haar vollen omvang tot een vrij beroep (beëdiging, verbod van eigen handel enz. afgeschaft).

Duitschland. — De wet tot invoering van de Civilprozessordnung van 30 Jan. 1877, art. 13 n. 2, schaft de artt. 77, 78 en 79 al. 2 van het Handelsgb. en daarmee de exceptioneele bewijskracht der makelaarsboeken af.

De Deutsche Juristen-Vereeniging beslist in 1868 en 1886: „Ueberwiegende Gründe sprechen für die Aufhebung des Instituts der Handelsmäkler.“

RING, der Entwurf eines Gesetzes betreffend die Pflichten der Handelsmäkler, in BUSCH' Archiv f. d. Handels- und Wechselrecht, dl. 47, bl. 122 v. (1886). — RIESSER, zur Revision des Handelsgesetzbuchs, 1ste Abth., bl. 43—49 (1887).

*D. 1896. Bk. 1
tit. 8 Handlungsg-
mäkler § 93-
104.*

§ 19. COMMISSIONNAIRS.

Ontw. 1809, artt. 76-80; Code de comm. artt. 94, 95.

ZIJLSTRA, bijdrage tot de leer van den commissiehandel, Prft. 1861. — J. VIJN, de commissionnair in assurantiën, Prft. 1888. — DE-LAMARRE ET LEPOITVIN, traité du contrat de commission. — POUGET, des droits et des obligations des divers commissionnaires, 4 vol. 1858. — DOMENGET, du mandat, de la commission et de la gestion d'affaires, 2e éd., 2 vol. 1870. — GRÜNHUT, das Recht des Kommissionshandels, 1879. — RUSSEL, a treatise on mercantile agency, London, 1873. — STORY, commentaries on the law of agency, 8th ed., Boston, 1874. — MECHEM, agency, Chicago, 1889.

Definitie, art. 76 W. v. K. Zaken, lees: daden van koophandel. *Lie art. 50 Wb. 1830 fr. tekst: „actus de commercio“.*

Is hij die voor een ander op eigen naam burgerlijke daden, d. w. z. daden die burgerlijk zijn voor hem die de opdracht doet, verricht, commissionnair in den zin der wet? Ja, DIEPHUIS, dl. 1, bl. 130; neen, LYON-CAEN en RENAULT, n°. 752.

Code de comm. art. 91: „qui agit“, evenzoo thans art. 94 (wet van 23 Mei 1863). Art. 360 al. 1 ADHgb.

De afdeeling is alleen toepasselijk op den commissionnair van beroep, niet ook op dengene die geen commissionnair zijnde, een enkele commissiehandeling verricht.

Anders KIST, dl. 3, bl. 66; DIEPHUIS, dl. 1, bl. 130; Rb. Amsterdam 9 Jan. 1883, P. v. J. 1883, n°. 19*.

Commissionnaires pour les transports par terre et par eau; art. 86 K. *Factors.*

Karakter van het commissiecontract: de overeenkomst tusschen den committent of commissiegever en den commissionnair. Het is een niet gepubliceerde, dus niet naar buiten, tegenover derden werkende lastgeving.

Artt. 77-79 K. Het noemen, mededeelen van den naam van den lastgever brengt hierin geen verandering.

De commissionnair bezit de in commissie ontvangen of in gevolge commissie ingekochte goederen qq., dus voor zijn committent. Artt. 240-243 K. Art. 241 eene toepassing van art.

en 241

al. 1

Voor de geschiedenis: R. Lepa, über den Ursprung des Kommissionshandels, in Lft. f. d. ges. W. dl. 26, Bl. 438 v.

[Nb. eerste druk van hunne traité du dr. comm.

Clamageran, du louage d'industrie, du mandat et de la commission, 1856.

[en de Peyronny, E. B. Wright, the law of principal and agent, 1894.

[J. Jacoby, das Recht der Bank- und Warenkommission, 1891.

[W. Evans, a treatise on the law of principal and agent, 2de dr. 1888.

[a treatise on the law of

R. Campbell, the law relating to the Sale of Goods and Commercial Agency, 2de dr. 1891.

W. Bowstead, digest of the law of agency, 2de dr. 1898.

Lyon-Caen en Renault wien het onderscheid tusschen lastgeving en commissie ziet in het handelen op aenzien van of in eigen naam, maar in het verrichten voor een ander van handelen, n°. 749.

Staatscomm. tot herv. W. v. K., Ontw. tot wijziging van lit. 4 en 1ste afl.

lit. 5, 6. 1 W. v. K. (1890), stelt voor, art. 3, art. 76 te lezen: „Commissionnair

is hij, die op zijn beroep van maakt, op eigen naam of firma, en tegen

genot van loon of provisie, op order of voor rekening van anderen, over

centkosten te sluiten.“ *Wijfelzaken betref. te handelen:*

Staatscomm. etc. idem art. 4. *art. 75 bis* „Indien iemand, die niet het beroep uitoefent

van commissiehandeling, op eigen naam of firma en tegen genot van loon of provisie,

op order en voor rekening van een ander, een overeenkomst sluit, zijnde de

art. 77-85 te wijziging.“ *Wijfelzaken betref. 2de zonder daarvan een beroep te ma-*

* Verg. Frey in Ann. de dr. comm. 1889-2-196.

Rb. Amsterdam 22 April 1892, W. n°. 6240. [Rb. Amsterdam 19 Dec 1893, W. v. 16.

[de ingevolge de uitroeping eener bepaalde *Wg 16. 257; 28 Dec*

[verkregen *1894 P. v. J. 1895 n°. 67.*

[wil, maar ook alleen, het contracteren in naam *Al. v. H. 1895 n°. 100.*

van den lastgevers. *Ger. Hof Amsterdam 20*

opdracht (mandaat, lastgeving) / regelt verhouding tusschen lastgevers en *Dec. 1895, Al. v. H. 96, p. 113.*

volmacht (*het vermogen* *namens* *de bevoegdheid*, macht *voet een ander te handelen*) regelt hun- *hebb.*

ne verhouding tot derden. *re verhouding tot derden.*

-1 1872.

-1 303

Lyon Caen en Renault, n°. 749 bis

Carf. 15 fév. 1893
S. 93, 1, 128.
Ann. de dr. comm.
1899, p. 360 n°. 28.

Zaak Rollandet. a. geeft aan Roll. effecten ter conversie. Roll. zendt ze aan Kleblad en Zn. A. vraagt ze terug van R; R van K. en Zn. K. en Zn. wegzien doch worden over-
 deeld tot afgifte of vradervergoeding. Roll. gaat failliet. Curator beent de vaders.
 vergoeding. Nocht a. er aanspraak op of is hij gewoon concurr. cred.?
 Zaak Tobias. a. draagt aan Tob. op in te vlijen R. en Zn. leening. Tob. doch beken
 geeft bericht uitslag aan a. Tob. failliet. Curator beent de recepten. Weeft
 a. recht op de recepten of hooren ze aan den boedel?
 Zaak Reelwort en ten Kate. a. geeft aan R. en t. c. effecten om f5000 prolonga.
 hi te vlijen. R. en t. c. doen dit met bind en Zn. R. en t. c. failliet. L. en Zn.
 verkoopt effecten en geeft alsoo aan curator. Immiddeels biedt a f5000 aan
 curator aan tegen terugkoop effecten. Weeft a. recht op het saldo of is dit voor
 den boedel?

Rij. 17 Febr. 1894, Jur. Weekblad. 1894 S. 371 n° 34.

n° 957 v.

Verg. Wahl, n° 949: „une question de preuve (de l'intendicki) est seule
 en jeu". Lyon-Caen et Renault, t. 2, p. 447, n° 326. Juppino,
 il diritto comm., t. 3, p. 671. Verg. Grenoble 12 mars. 1883 D. 1883,
 -2- 233. Parue
 crit. 84 p. 365.

Erlung, der Eigentumsübergang beim Kommissionsverkauf
 nach dem Biey. Gesetzb., in f. f. d. Ges. Ver. dl. 47, Bl. 133 v.

A. Langen, Eigentumsverwerb. - Vermerk bei Kommissionsgeschäften 1900.
 * de committent kan den derde, als deze op zijn beurt lasthebber is,
 onmiddellijk aanspreken, art. 40 al. 3 B. W.

Wie, die den comm. levert, stelt zijn eigendom ter beschikking van den comm., geeft zijn
 eigendom op ten behoeve v. d. comm.; wat deze (er verder) mede wil doen, voor zich of voor een
 ander verweven, is den verkoper onverschillig.
 * Verkoper moet dat de commissienair verkreeg ter uitvoering
 van den hem door den committent gegeven order, dat het.

zie Hofappel
 Leuk 19 Juli 1899
 Rome prat des
 noc. 1900 n° 107.
 zie ook 1071.

J. Opner, stille Rechtsverhältnisse, mit Rückrichtnahme auf
 das öster. Rechts, in Grünhut's Zeitschrift, dl. 20, Bl. 241
 257 v. Naar buiten (tegenover darden) is de commissienair
 eigenaar, naar binnen en tegenover de konkurrende
 schuldeisers van den commissienair is de committent,
 eigenaar.

Wijf Wd. Woll:
 er moeten voor
 weenside hoofwa.
 berekenen van bekwaas
 bak is het v. v. v. v. v. v.
 i. k. v. v. v. v. v. v. v.
 van niet niet gaat.

Voigt, zur Lehre von der Einkaufs-Kommission,
 in f. f. d. Ges. Ver. dl. 25, Bl. 133 v.
 De inkoop-commissienair staat in
 voor de qualiteit (het niet voor de le.
 verhouding van de gekochte waaren.

op als bevoegd over de
 goederen te beschik-
 ken.

2014 B. W. Tegenover derden treedt de commissienair als
 eigenaar op. Art. 240 al. 1 toepasselijk in en buiten faillisse-
 ment van den commissienair, art. 240 al. 2 alleen in geval
 van faillissement.

Zaak Rollandet. Rb. den Haag 9 Dec. 1879, W. n°. 4464,
 R. B. 1880, B bl. 59, vern. door Hof den Haag 20 Apr. 1881,
 cass. verw. H. R. 17 Mrt. 1882 (beide concl. contr.), W. n°. 4759,
 R. B. 1882, B bl. 130. Conform H. R.: Rb. Amsterdam
 5 Nov. 1886, P. v. J. 1886, n°. 51*, vern. door Hof Amster-
 dam 30 Maart 1888, P. v. J. 1888, n°. 60, vern. met bev.
 vonnis Rb. door H. R. 5 April 1889, W. n°. 5698, P. v. J.
 1889, n°. 49. In elk geval onjuist Rb. Amsterdam 4 Jan.
 1887, P. v. J. 1888, n°. 6. (Zaak R. en t. c.).

Rb. Amsterdam
 4 sept. 1883, bl.
 v. 26. 1866 Bl. 10.
 § 92 streef.

(Zaak Tobias)

Commissienairs kunnen voor anderen in eigen naam in
 rechte optreden: Hof Zd. Holland 27 Juni 1855, W. n°. 1661,
 bev. door H. R. 18 Jan. 1856, W. n°. 1717.

Verhouding tusschen den committent en hen die met den
 commissienair gehandeld hebben. Art. 240 al. 2 K.

Wat vlijt ook uit
 art. 40 en 35.

Wordt de committent dadelijk eigenaar van hetgeen de com-
 missienair voor zijne rekening ontvangt? Ja, DIEPHUIS, dl. 1,
 bl. 134; KIST, dl. 3, bl. 75 v. — G. H. v. BOLHUIS, de eigendoms-
 verkrijging door den commissienair, Utrecht, 1865. — H. L.
 DRUCKER, bezitsverkriging en bezitsverlies door derden, 1879,
 bl. 185—211. Anders J. D. MELJER, verhoog over de rechten
 en verplichtingen van een commissienair, Bijdr. tot Rgl.
 en Wetg. 1834, bl. 42—101; HOLTJUS, dl. 1, op art. 84.

1° in hoops ter witr.
 van een bepaald
 de order.
 2° in hoops ter
 witr. van ver-
 schillende or-
 ders
 3° namem van
 eigen voorraad
 2° en 3° de indivi.
 Analsiering doelt
 maakt des committent tot eigenaar.

Is art. 1302 B. W. op het commissiecontract van toepas-
 sing? Neen: Rb. Amsterdam 25 Mei 1871, W. n°. 3374, bev.
 door Hof Nd. Holland 6 Juni 1872, M. v. H. 1872, bl. 84.
 Anders GOUDSMIT, M. v. H. 1873, bl. 6; Hof den Haag 25
 Juni 1883, R. B. 1884, B bl. 101; Rb. Amsterdam 6 Nov.
 1883, P. v. J. 1883, n°. 50*.

Verplichtingen van den commissienair. Artt.
 1834, 1837 en 1838 B. W.

Wat, als de committent een inkoop- of verkooplimate ge-
 steld heeft? ADHgb. artt. 363 en 364. Inkoop boven de

306 en 307

17 E.

limite. Twist tusschen de Sabiniani en Proculeani, GAJUS, Inst. III; 161; Instituten, III, 26, 8. LYON-CAEN en RENAULT, n°. 774. Verkoop onder de limite: KIST, dl. 3, bl. 80; LYON-CAEN en RENAULT, n°. 771. De commissiegever kan als schade vorderen het verschil tusschen den prijs waarvoor verkocht is en den limiteprijs: Rb. Amsterdam 21 Mei 1862, M. v. H. 1862, bl. 114. De commissionair moet geacht worden zich zelf tot koper te stellen voor den limiteprijs: Hof Nd. Holland 9 Sept. 1875, M. v. H. 1875, bl. 207, cass. verw. H. R. 10 Mrt. 1876, W. n°. 3965.

Mag de commissionair van zich zelf koopen en aan zich zelf verkoopen? KIST, terloops ja, bl. 83, evenzoo HOLTJUS, dl. 1, bl. 188 en DIEPHUIS, dl. 1, bl. 133. Art. 1506 B. W. verbiedt den commissionair te koopen wat hem ten verkoop is gegeven: Hof Overijssel 11 Dec. 1871, W. n°. 3502. Art. 376 ADHgb. Selbsteintritt des Kommissionärs. Voorbeeld van Selbsteintritt naar ons recht, art. 262 K. Dit art. niet juist uitgelegd door KIST, dl. 4, bl. 71; Hof Zd. Holland 7 Jan. 1846, W. n°. 672 en H. R. 14 Juli 1846, W. n°. 728. Juist: door P. H. FROMBERG Jr., de lasthebber-verzekeraar, Prft. 1882.

Vershil over de constructie van dit recht: GRÜNHUT, das Recht des Kommissionshandels, 1879, § 43, bl. 452 vlg; v. HAHN, Beitrag zur Lehre vom Kommissionsgeschäft, in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 29, bl. 1 v.; LEPA, die Lehre vom Selbsteintritte des Kommissionärs in Einkaufs- und Verkaufsaufträge, 1883; LYON-CAEN en RENAULT, n°. 782. Verg. Hof Nd. Holland 19 Mrt. 1874, bev. door H. R. 2 April 1875, M. v. H. 1875, bl. 148.

Moet de commissionair den committent opgeven, van wien hij kocht of aan wien hij verkocht? De commissionair is daartoe niet verplicht volgens Kgt. Nijmegen 29 Nov. 1862, M. v. H. 1862, bl. 221, bev. door Rb. Nijmegen 19 Mei 1863, M. v. H. 1863, bl. 141. Zie echter H. R. 2 April 1875, s. c. Art. 376 al. 3 ADHgb. Anders Mr. KIST, bl. 83.

Buiten last en usance kan de commissionair alleen op

400-405 Bldgb.

geen derde mee
meende in de
commissie zelf
verbonden

Zie Dreyfus,
supra cit.
Verg. Hof Amster-
dam 19 Mei 1899
W. n°. 7313.

Sabiniani: geen actie / Diversae scholae auctores, Gajus, Inst. actie tot de limite.
Kist, dl. 3 2e dr. R. 87 v. bij inkoop: ^{cf. Inst.} comm. moet het prijsverschil voor eigen rekening nemen, bij verkoop: anderevergoeding verschil als kenst geen aan de, wat comm. moet betalen.

Andere meening: bij kan alleen vragen vergoeding van precies bevestigde waarde.

Verg. ¹⁸⁷² M. v. H. 1872, bl. 81 v. (Ned. Ind. jurispr.)

De commissionair moet de limiteprijs verantwoorden: Hof Amsterdam ~~1875~~, bl. 150. 2 Nov. 1894, M. v. H. 1895 p. 21, W. n°. 6628.

Dreyfus, du commissionnaire en bourse et en marchandises et de la contrepartie, in Ann. de dr. comm. 1898, p. 201 vlg.

Verg. de fr. jurisprudentie over de exception de contre-parties: Ann. de dr. comm. 1897, p. 257; 1898, p. 203; 1899, p. 270; 1900-2-17, 89.

Prft. U. Vaillant, L. 1894.

Grünhut: Inpelen committent en commissionair bestaat alle commissiecontract; de commissie sluit met zich zelf de koopovereenkomst. v. Uabon en U. R. Inpelen committent en commissie.

niet
uit de
verkl.
alleen
maar
uit de
verkl.
in verband
met de
overig.
omstan.
dijge.
den.

ontstaat de rechtsbetrekking van het contract dat de commissie in opdracht had te sluiten, bij koopovereenkomst. Ontstaan van de koop en verkoop zonder overeenkomst, uit de niet aann.

in verband met de overig. omstan. dijge. den. genomen, eenzijdige verklaring van den commissionair. Verg. l. Boukat, d. 1. Breit, das Selbsteintrittsrecht des Kommissionärs, in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 41, bl. 1-75. 1899.

G. Schaps, das Selbsteintrittsrecht des Kommissionärs, dl. 50, bl. 507.

Dijf. Berlin 1894.

Annò, il contratto con se medesimo, in Archivio Giuridico, vol. 50, bl. 570 v; 57, bl. 251 v;

L. Traffa, il contratto del commissionario con se medesimo, in Arch. Giur., vol. 61, bl. 345 v.

Kouytsa, die Vollmacht 1901 S. 258 v. over het Selbstkontrahieren

De commissiennair kan van den commissiegever den koopprijs van
? door hem voor deesen gekochte goederen alleen dan volderen, als hij
in de daqv. stelt
Bijz. (den koopprijs zelf voldaan te hebben. Nb. Amsterdam 7
Febr. 1896 W. n° 6066, veru. Hof Amsterdam 22 Jan 1897, W. n° 6942,
caf. veru. V. R. 11 Juni 1897 W. n° 6983.

art. 1 „De N. H. N. neemt op zich om, in hoedanigheid
v. commissie, met de uit het del credere voortvloeiende aan-
sprakeplicht, de Indische gouvernementenproducten“ enz.
(in Nederland af te kopen enz. en te verkoopen)
art. 3 Voor al hare in art. 1 genoemde verrichtingen
verricht de N. H. N. als commissie (met in begrip
van del credere) 1 1/2 % van de bruto-opbrengstaen.

Recht van terugkoning.

7, die voldoen aan de vereischten in art. 80 al. 1 ge-
steld, (en zakelijk zekerheidsrecht, Wm.)

Voet verlof wordt
den commissiennair
door den rechter
verleend. periculo
petentis. Zie Brevet,
bl. 51 v.
L. G. Hof den Haag
26 Juni 1893 P. v. Z.
1893 n° 81, N. v. N.
1893 bl. 253.

7 Nb. Amsterdam 19 Jan. 1877, P. v. Z. 1877, n° 2^e, 3^e en
8^e, bev. door Hof Amsterdam 7 Juni 1878, P. v. Z. 1878, n° 20^e;
W. n° 4264 (talons ontvangen om daarop couponbladen
te bewaren); Nb. Rotterdam 2 April 1892, W. n° 6223 (effec-
ten gegeven tot dekking van een saldo; effecten toezonden
tot het ontvangen van nieuwe couponbladen: geen voorrecht).

De Haatscommiss. tot henz. v. h. W. v. K., Ontw. tot wijziging van
lit. 4 en afd. 1, lit 5, Art. 1 W. v. K. stelt voor (1890) de intrak-
king daer afdeling zover meer.

eigen risico den koopprijs crediteeren: Rb. Rotterdam 16 April
1887, W. n° 5451.

Rekening en verantwoording, art. 1839 B. W. De commissiennair staat niet in voor hen met wie hij contracteerde, al gaf hij hun naam niet op aan zijn committent. Rb. Utrecht 29 Juni 1859, bev. door Hof Nd. Holland 27 Juni 1861, M. v. H. 1861, bl. 207. Hij moet de wanpraestatie des koopers bewijzen, Rb. Amsterdam 1 Juni 1855, R. Bijbl. 1855, bl. 472; Hof Nd. Holland 27 Juni 1861, s. c.; Rb. Zutphen 10 Oct. 1878, W. n° 4312. Del credere, *ducroire*. Beteekenis van dit beding, art. 240 K.

Anders art. 204 al. 5
Stob.

13 April 1898
25. Albi

Overeenkomst tusschen den Minister v. Koloniën en de Ned. Handel-Mij. van 30 Maart 1883 (wetten van 12 Juni 1883, S. n° 67 en 5 Nov. 1887, S. n° 182), 6 Dec. 1898, S. n° 261

Verplichtingen van den committent: 10 Juli 1904 S. n° 192.

1°. Betaling van provisie en c.q. del credere; 2°. artt. 1845 en 1846 B. W.

Voorrecht van den commissiennair.
Artt. 80—85 K. Wet van 4 Juli 1874, S. n° 89.

K. W. BREVET, het voorrecht van den commissiennair, Prft. 1886.
Het is een voorrecht op alle goederen voor het saldo van rekening en geeft executierecht. 7

§ 20. KASSIERS.

Ontw. 1809, artt. 69—75.
F. FRET, Verhandeling over kassiers en kassierderij, in Bijdr. tot R. en W., dl. 10 (1836), bl. 361. — Th. EVERINK, de kassier in verband met artt. 74 en 75 W. v. K., Prft. 1888.

Zie voor de geschiedenis: EVERINK.
Beteekenis van „gelden“ in art. 74 K.; zijn effecten daar-
onder begrepen? Is de kassier verplicht effecten terstond te verkoopen, dan wel alleen bevoegd dit te doen als de stand der rekening dit vereischt, of wel is hij verplicht ze in natura te bewaren? Rb. Amsterdam 17 Febr. 1870, W. n° 3217, bev. door Hof Amsterdam 2 Febr. 1871, W. n° 3358.

Amsterdam, den 21 September 1892

Amice!

Gaarne beantwoord ik de vraag vervat in je schrijven d. d. 17 dezer. Voor de zekerheid heb ik een middag in den effectenboek gewandeld en degen en genen aangesproken. Hetgeen ik betreffende het spraakgebruik vermann komt op het volgende neer.

Hoewel er geen Kassiers bestaan in den zin van 74 W. v. k. - zelfs de Associatie Cassa beantwoordt niet volkomen aan het wettelijk begrip - zoo zijn er toch meerdere Kasinstellingen en Kassiersfirma's. Een scheid onderscheid tusschen die firma's en Bankiers is niet te maken, er is eigenlijk geene affaire die een Kassier niet ten behoeve van zijne clientele zal doen, als hij kans ziet het met redelijke zekerheid en voordeel te doen. Speciaal wat hunne clientele in de provincie betreft, zullen zij geheel hetzelfde doen wat een Bankier en commissionair in effecten doet. Alleen dit werd mij gezegd als op het spraakgebruik berustende, dat bij een Kassier veel meer dan bij een Bankier op den voorgrond treedt het doen van operatiën ten behoeve van anderen, het zijn een dienaar van den handel. Zelfstandige operatiën voor eigen rekening, het doen van emissiën, lenzen als guichet of betalingskantoor, verwacht men van een Kassier niet, althans niet in het openbaar. De Kassier zou dan meer zijn de bemiddelaar bij geldoperatiën, de Bankier de koopman voor wien geld de handelswaar is.

Je kent natuurlijk de dissertatie van Th. Lockink, de Kassier Leiden 1888, daarin zou de schrijven weliswaar bijzondereheden vinden, hoewel niet over het spraakgebruik.

Het zal me aangenaam zijn je eens opwezig te ontmoeten
 Immiddels na geruste

P. S. De dissertatie over Intern. Strefpunt
 zal ik gaarne recenseren, het onderwerp
 tikt mij aan.

J.

tt
 Jitta

§ 21. BANKIERS.

J. J. M. TAUDIN CHABOT, het disconto, Prft. 1863. — J. VAN ASSEN, de credietopening, Prft. 1871. — W. C. MEES, proeve eener geschiedenis van het Bankwezen in Nederland, gedurende den tijd der Republiek, 1838. — P. VERLOREN, de verhouding van den staat en het bankwezen, 1864. — C. V. GERRITSEN, de Nederlandsche Bank, haar verleden en hare toekomst, 1887. — PAIGNON, théorie légale des opérations de banque, 1854. — DE COURCELLE-SENEUIL, traité théorique et pratique des opérations de banque, 6. ed. 1876. — H. D. MACLEOD, the theory and practice of banking, 4. ed., 2 vol. 1888. — J. D. WALKER, treatise on banking law, 2. ed. 1885. — GRANT, treatise on the law relating to bankers and banking companies, 4. ed. 1882. ^{5^e ed. 1897} ^{Plumptre en}

Wet van 22 Dec. 1863 (S. n°. 148), houdende voorzieningen omtrent de Nederlandsche Bank, gew. bij de wet van 7 Aug. 1888 (S. n°. 122), tot verlenging en wijziging van het aan de Nederlandsche Bank verleende octrooi.

Circulatiebank.

Werkzaamheden der Bank, art. 7: 1°. disconteeren; 2°. beleenen (prolongatie); 3°. handel in goud en zilver; 4°. credietverleening tegen onderpand in rekening-courant. ^{Verboden} werkzaamheden, art. 8.

Bankbiljetten, artt. 12—15. Onderscheid tusschen bank- en muntbiljetten.

Werkzaamheden van bankiers in het algemeen: behalve de bovengenoemde, het ontvangen van waarden in deposito, koo- pen en verkoopen van effecten, uitgeven van leeningen, enz.

§ 22. RECLAME VAN KOOPMANSCHAPPEN.

Ontw. 1809, artt. 216—225; Code de comm. artt. 576—585. — Bk. 1, tit. 8, artt. 230—239, 244, 245 W. v. K.; art. 1191 B. W.

KALFF, de rei vindicatione in rebus mercatoriis, Prft. 1843. — TROSTORFF, de reclame of terugvordering in zaken van koophandel, Prft. 1861. — W. H. HOEUFFT, de aard der reclame van den verkoper, Prft. 1886. — J. VAN RAALTE, de reclame van verkochte goederen, Prft. 1886. — GOLDSCHMIDT in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 8, bl. 302 vlg. — VOIGT, in N. Archiv f. Handelsr., dl. 3.

Geschiedenis in Italië: Endemann, Studien i. d. roman.-kanon. Wirth- schaftsw. Rechtslehre etc., dl. 1, IV die Banken u. d. Bankgeschäfte. — Goldschmidt,

— 1896.

(Parsons)
— J. T. Moore, a treatise on the law of banks and banking, 2dl., 3. ed. 1880. — J. W. Smith, a handy book on the law of ban- ker and customer 1894 (5 th.).

circulatiebank met van wissels en goud en zilver behoudend.
(of ook in het buitenland).

— ontvangen van gelden

— 5° koo- pen en verkoopen van wissels en ander handelpapier, circulatiebank.

ontvangen van gelden in rek. cour., geen rekening, ten dien- opeischaar.

het verstreken van credieten,
Blames of gedicht.

deponitors, rekening, niet ten dien opeischaar

zijn begrip van bank: instellingen die gelden ontvangen en uitzetten.

J. Hoarston, principles of the law of stoppage in transitu, retention and delivery, 10

A. v. d. Hoeven Ned. Jaarb. w. g., dl. 55, 206

1850 bl. 291.

P. v. J. 1895 n° 15. }
21 Meert. 1894 }
16. v. 16. 1895 bl. 103. }
[op het oogenblik der dagvaarding (al waren zij op den dag
immers terugvorderen is, dagvaarden, "vorderen in rechte".
eener voorafgegaane sommatie nog onvermengd). Rb. Zutphen
6 Apr. 1895, w. n° 6354, vern. Hof Arnhem, conf. verw. G. R.
20 Dec. 1894 w. n° 6605 (sommeeren tot afgifte is terug
vorderen in den zin van art. 230 K.), evenzo Hof den
Boech 31 Oct. 1899, w. n° 7424 (bij toepassing van art. 245
al. 2 K.).

Zie voor de geschiedenis VAN RAALTE, bl. 54 vlg.

- I. reclame in burgerlijke zaken, art. 1191 B. W.;
- II. reclame van koopmanschappen, artt. 244 en 245 K.;
- III. reclame van koopmanschappen in geval van faillissement des koopers, artt. 230—239 K.

Wat te verstaan onder „koopmanschappen“?

I. Reclame in geval van faillissement.

Art. 230. — Art. 231: uitgesloten zijn goederen die met andere „vermengd“ d. w. z. daarvan „niet meer af te scheiden“ zijn; „dezelfde“ = „in natura“, in art. 232 al. 1, volgens vonnis Rb. den Bosch 13 Nov. 1868, R. Bijbl., dl. 20, bl. 148, = „ruw of niet bewerkt“. Verg. art. 632 Code de comm.

Art. 232: al. 1, overtollig; al. 2, beteekenis van: „in beide gevallen“; volgens DIEPHUIS, dl. 3, bl. 263 n° 4 slaan zij op: „hetzij op tijd, hetzij zonder tijdsbepaling“ in al. 1; — 30 dagen; telt de dag van levering mede? VAN GOOR in Nw. Bijdragen, 1875, bl. 159 vlg., contra VAN RAALTE, bl. 110 vlg.

De verkoper moet teruggeven de onkosten, art. 235, den gedeeltelijk ontvangen koopprijs, artt. 233 en 234, de pandschuld aflossen, art. 237.

Reclame vervalt: 1°. door acceptatie van een wisselbrief of ander handelspapier door den kooper. Onjuiste opvatting van de beteekenis eener acceptatie. Zie hieronder: Wisselrecht. L, art. 236.

Beteekenis van het woord „acceptatie“. W. M. D'ABLAING, de zoogen. schuldvernieuwing door wissels, bl. 236 vlg. Anders LAND, Wisselrecht, bl. 94 n° 22 en v. RAALTE, bl. 124 vlg.

2°. Art. 238. Alinea 1: Ratio der bepaling; beteekenis van het verkoopen „op facturen en cognossemerten of vrachtbrieven.“ Verg. hieronder 2de stuk. Alinea 2: De reclamant int ten eigen behoefte gelden, aan den boedel verschuldigd. Gevolg van de betaling aan den curator. v. RAALTE, bl. 143, TROSTORFF, bl. 87. Hoelang duurt dit inningsrecht? DE MAREZ OYENS, Hedendaagsch faillietenrecht, bl. 17; v. RAALTE, bl. 144 vlg.: dertig jaren; KIST, bl. 58: dertig dagen. Volgens art. 190 Wetb. van 1830: dertig dagen.

Art. 239.

II. Reclame van koopmanschappen buiten faillissement, artt. 244 en 245 K. Geen reclame van op tijd verkochte waren.

Binnen dertig dagen na de *aflevering*.

Artt. 231, 233, 234, 236 en 237 toepasselijk; artt. 232, 235 en 238 niet toepasselijk; art. 245, recht om den koopprijs te innen gedurende dertig dagen.

Kunnen de goederen ook onderweg gereclameerd worden?

III. Reclame van roerende goederen die geen koopmanschappen zijn, art. 1191 B. W.

Gedurende dertig dagen na de *aflevering*, d. w. z. na den opslag onder den kooper: Rb. Amsterdam 24 Sept. 1841, R. B. 1842, bl. 114.

Beteekenis der woorden: „in handen van den kooper“. KIST, dl. 3, bl. 51; DIEPHUIS, *Systeem*, dl. 7, bl. 632; HOEUFFT, bl. 59.

Zijn de artt. 231—239 W. v. K. al of niet toepasselijk?

(Artt. 240—243 spreken niet over reclame, maar over terugvordering van in commissie gegeven goederen, ter incasso gegeven of als fonds of als onderpand eener credietopening verstrekt papier.)

Welke is de aard van de vordering tot reclame?

Zij is eene revindicatie: DIJCKMEEESTER, 2de Kamer 14 Febr. 1826 (NOORDZIEK, W. v. K., 1825/26, dl. 2, 1ste ged. bl. 174); KIST, dl. 3, bl. 45; TROSTORFF, bl. 27; DE MAREZ OYENS, *Hedendaagsch faillietenrecht*, bl. 13; § 41 Inst. II, 1; L. 53 Dig. 18, 1. Zij is eene *in rem actio rescissoria*, eene vordering tot ontbinding der overeenkomst en teruggave van het goed: HOLTJUS, dl. 1, bl. 478; BRAVARD-VEYRIÈRES, *tr. des faill. et banq.*, II, bl. 533 vlg. Zij is eene ~~eigenaardige~~ vordering, strekkende tot handhaving van het recht tot reclame, een door de wet aan het feit van wanbetaling verbonden recht: DIEPHUIS, *Handelsr.*, dl. 3, bl. 258 v.; *Systeem Burg. R.*, dl. 7, bl. 629; HOEUFFT, bl. 53 v. Zij is eene vordering zonder daaraan ten grondslag liggend recht, v. RAALTE, bl. 95 v.

W. n° 7226

Zie over art. 245 al. 2: Rb. den Bosch 11 Oct. 1898, W. N. en R. n° 1403.
„vordering“ in a. 245 al. 2 beteekent „opvragen“, wat bij exploit kwam geschiedden, Rev. Hof den Bosch 31 Oct. 1899, W. n° 7424.

Zie over art. 243: G. Willewaall, *de Nederl. Rekening-waarsamt*, 1900, bl. 23 v.

Eene actio personalis in rem scripta. Zie echter
Rb. Maastricht 8 Jan. 1892, M. v. Th. 1892, bl. 80.

7 *Asper en v. Uensde, Vogel. B. W., dl. 2, bl. 265.*

Art. 633 W. v. R. Rv. 1830: "het beslag tot revindicatie kan geschieden door al degenen, die het recht tot reclame of revindicatie hebben".

[*N. J. Wilkens, twee vsgen betreffende art. 721 Rv., Pft. W. G.*

Land, Verke. B. W., dl. 2, bl. 280.

En das Recht der Verbandspersönlichkeit (Besprechung reichsger. Entsch.)
in *Jherings Jahrb.* 35 bl. 169 v.

R. John, die deutsche Genossenschaft, 1899.

C. F. Beach, Commentaries on the law of private corporations, whether with or without capital stock, also of joint stock companies and of all the various voluntary unincorporated associations, organized for pecuniary profit or mutual benefit, 2 dl. W. G. (Am.).

Hal. Taylor, a treatise on the law of private corporations, 4th ed. W. G. (Am.).

Brins, de grondwet dl. 1, bl. 89: art. 9 G. G. geeft de bevoegdheid om zich met anderen duurzaam te verbinden ten behoeve van eenig gemeenschappelijk doel".

S. Bruce, the law of corporations and companies. A treatise on the doctrine of ultra vires. 3rd ed. W. G.

Is de reclame eene persoonlijke vordering? *Art. 721 Rv.*

Kan de verkooper-reclamant revindictoir beslag leggen? Neen: volgens *DIEPHUIS, Handelsr., dl. 3, bl. 259; Systeem B. R., dl. 7, bl. 629; HOEUFFT, bl. 44 v.; Rb. Groningen 25 Maart 1870, W. n°. 3234; anders: KALFF, bl. 35; OUDEMAN, Burg. Rv., dl. 3, bl. 102 v.; DE WAL, dl. 3, bl. 149, § 17; FAURE, Procesrecht, dl. 1, bl. 300.*

Heeft reclame ontbinding der koopovereenkomst ten gevolge? Neen, partijen worden bloot teruggebracht tot den toestand vóór de levering: *OPZOOMER, dl. 4, bl. 542 n°. 4; DIEPHUIS, Systeem, dl. 7, bl. 628. Verband met art. 1514 B. W.*

Lyon-Caen et Renault, n° 3010, maar ook n° 3013.

§ 23. DE VEREENIGING.

GIERKE, das deutsche Genossenschaftsrecht, 2 dl., 1868/81, en die Genossenschaftstheorie und die Deutsche Rechtsprechung, 1887. — W. T. WATERMAN, a treatise on the law of corporations other than municipal, 2 dl. New-York, 1888.

13

Vereeniging in engeren zin.

Vereeniging in dezen zin is contractueele samenwerking: het krachtens overeenkomst handelen ten gemeenen bate, voor gemeene rekening, ten gemeenen dienste, tot een gemeen doel.

Jitta:
1° de daad van het aangaan;
2° de band; het verband;
3° het verband; ook de verband; deszelfs, ons 3°.

Drieërlei beteekenis van vereeniging: 1°. de overeenkomst waarbij men zich vereenigt, tot samenwerking verbindt; 2°. de daarop gebaseerde samenwerking zelve; ook het daardoor tusschen de contractanten gevestigde samenstel van rechtsbetrekkingen, de rechtsband tot samenwerking; 3°. als verzamelbegrip, de vereenigde personen. Hetzelfde geldt voor maatschap, vennootschap, reederij en derg. Ad 1um: art. 1655 B. W.: „maatschap is eene overeenkomst“; artt. 16, 308 W. v. K.; ad 2um: ontbinding der maatschap, vereeniging, enz., voortzetting der maatschap, enz.; ad 3um: handelen met eene vereeniging enz.

Kist, 3, 2. 37, bl. 153 v.

Soms ook, zoo met name: maatschap en vennootschap, het ten behoeve der samenwerking bijeengebrachte vermogen; bijv. inbreng in de maatschap, verdeling der maatschap, art. 1688 al. 2 B. W.

De vereeniging kan dienen tot allerlei doeleinden. Maatschap of vennootschap steeds eene vereeniging tot winstdeeling, art. 1655 B. W. Het zedelijk lichaam daarentegen eene vereeniging, hetzij tot winstdeeling, hetzij tot enig ander doeleinde

De overeenkomst van vereeniging werkt niet tegen derden, de verhouding der leden tot derden blijft ongewijzigd. Artt. 1679 en 1680 B. W. Burgerlijke maatschap en commanditaire vennootschap.

Bekendmaking van de vennootschapsbetrekking, van het bestaan der vereeniging, heeft geen invloed, art. 1681 B. W. Uitzondering art. 1682 B. W.

Behoeftte aan werking tegen derden. Onder bepaalde voorwaarden heeft zij plaats bij enkele vereenigingen.

Bij handelsvennootschappen, vereenigingen tot uitoefening van een handelsbedrijf, indien de vennoten onder een gemeenschappelijke naam (firma) optreden (vennootschap onder firma), art. 22 W. v. K.; daarbij werkt art. 1676 1°. B. W. tegen derden. Indien de vereeniging de exploitatie van een schip door de eigenaars daarvan ten doel heeft (reederij), art. 322 W. v. K.

De burgerlijke maatschap werkt nooit tegen derden, ook niet als zij een eigen naam (firma) heeft, behoudens art. 1682 B. W. en art. 5 2° Ry. Hooge Raad 30 Jan. 1874, W. n°. 3687;

Bij die vereenigingen welke naar buiten werken, zijn de leden aansprakelijk voor hetgeen in naam der vereeniging geschiedt, al is het op verschillende wijze: solidair (vennootschap onder firma), art. 18 W. v. K.; naar ieders aandeel in het schip (reederij), artt. 321 en 322 W. v. K. Dit wordt vermeden door eene wijze van vereeniging, waarbij de vereenigde personen worden geconcentreerd tot een eenheid, die haar eigen, gewoonlijk door de leden bijeengebracht, vermogen heeft, waarmede zij aansprakelijk is. De aansprakelijkheid der leden valt geheel weg. Optreden naar buiten onder een eigen naam hier onmisbaar.

Deze soort van vereenigingen heeten rechtspersonen. Door het Burgerlijk Wetboek onder den naam zedelijke

Die veelheid wird als ganz wie eine Einheit behandelt, funktioniert wie ein Einheit.

Schrijft als niet de bedoeling is dat ieder voor zide handelt, of een alleen, want een of anderen voor allen.

Voorzetting veldicht op v.o.f.

de Tedinger-boek. holderi afkops van handelsbetrekkingen.

formele eenheid.

alleen gezamenlijk, met het vermogen tot het gezamenlijk te hoort, de gezamenlijke leden hebben op als een zelfvan, die vermogenssubject, de leden hebben gezamenlijk op en worden ook alleen gezamenlijk verbonde. Het is alleen en verplichtingen.

(recht) te leden treden wel gezamenlijk op, maar het is een persoon die verbonden.

kan hebben (personeel)

Beheert: Bple., opzoemer, hoer (eig.-doel, afgescheiden van de verschillende oogmerken der leden)
L, art. 1690 B. W.

Zie over art. 1681, spec. over de woorden, of de zaak ten voordeele der maatschap gebruikt hebbe: Opzoemer, dl. 9 ad art.; Deophuis, N.B.R. dl. 13, bl. 231 v.; Kist, dl. 3 (2. uitg.), bl. 242;

De maatschap is geen zelfstandig persoon, afgescheiden van de personen der vennoten; zij (oude. haar naam) is niets anders dan de collectieve benaming van hen die haar vormen: H.R.

7 Art. 5 2° Ry.: 26 Oct. 1893, W. n° 6417, P.v.Z. 1893 n° 101, Gen. Hof de te vergast Nl. Rotterdam 23 Sept. 1893, P.v.Z. 1894 n° 21, W. n° 6210 6420. Haag 17 A. 1893, W. n° 6427.
2 Nl. Rotterdam 26 April 1890, W. n° 5075, M. v. U. 1891, bl. 13, 205.

Nl. Assenrecht 2 April 1891, M. v. U. 1892, bl. 142
Fauré, Prover., dl. 2, 317; Oudemans, Wets. B. Ry., dl. 1, bl. 29.
327, bl. 110. W. v. Roosum, Ned. W. v. B. Ry. bl. 33 vlg. (Berougeheid).

Adv. Gen. bij arrest 1874 verplicht den naam der maatschap aan te zetten in de sig. te stellen. Barchhard, zur Lehre von den juristischen Personen, in Grünhubs Lft., dl. 10, S. 10.

Wat bete over rechtspersonen, Hobbe, Rinz., dl. 1 (2de dr.), 344-62.

Aldus inzerichte
Dergelijke vereenigingen worden rechtspersonen genoemd.

Over het verschil in de verhouding tusschen maatschap en vereeniging, zie 26.7. Kamer, maatschap of vereeniging? in W. N. en Reg. n° 1400, 1419, 1420; en W. Binger, maatschap of vereeniging? in W. N. en Reg. n° 1427 en 1430. Zie ook n° 1489

niet onder een bepaalden naam
bekende

Langenslede

Zie niet als rechtspersoon erkende vereenigingen zijn
geen maatschappijen, maar vereenigingen, ^{wie} inwendig
organisatie blijft bestaan. Zie Wannaker in W.N.Z.R. no 144.
Toch geen corporaties, geen zedelijke lichamen: car, sans la personnalité civile, la
corporation est un corps mort. Salleilles, in Ann. de dr. comm. 1895, bl. 26.

Zie voor Duitsland o.a. Voellmann, in Arch. f. d. civ. Prax.
dl. 70, bl. 376 v.

Mem. v. Toel. wet 1855: "Gelyk de wetgeving thans luidt, staat het aan elke vereeni-
ging vrij zelve te bepalen, welke stelsel van rechten op haar toepasselijke zal
zijn: of de leden elk voor hun aandeel aansprakelijk zijn zullen dan of
door hunne onderlinge overeenkomst alle persoonlijke verantwoordelijk-
heid zal zijn uitgesloten". Voorts afkeuring van art. 1690 als niet over-
een te brengen met de openbare orde, als in strijd met ieders verant-
woordelijkheid voor zijn handelingen (artt. 1349, 1357, 1374 v. B. W.),
als tegenrecht in strijd met den regel voor maatschappijen en vennootschap-
pen.

Diephuis: venn. o. f. op grond v. eigen naam en eigen vermogen. Wij spreken van
een eigene persoonlijkheid, bij het dan ook in gemeenschappelijke of mindere mate."

Faure, t. a. p. bl. 315: Naor het Nederl. recht ligt dus het kenmerkend onderscheid
tusschen de burgerlijke maatschappij en het zedelijke lichaam hierin: dat bij de maats-
chappij het voornamelijk dat het in gemeenschap gebrachte goed oplevert onmiddellijk
wordt verkregen door de enkele vermooten, terwijl bij het zedelijke lichaam het voor-
deel, dat door het vermogen van het lichaam voor dit lichaam verkregen wordt, of
indirect, door zijne bijdracht, of in het geheel niet, aan de leden der vereeni-
ging ten deel valt. Levy op grond van de zelfstandigheid van het afzonderende vermogen.
Kist: vereenigd voor het bestaan v. een rechtspersoon is een wil buiten den mensche stelsel
waar een bepaald doel. Vennootschapper geen rechtsp. omdat het doel zuiver persoonlijk is; de ge-
deven worden gemeen, want en verlies wincens. Ook bij nml. venn. zijn de vermooten de subje-
ten verbonden, bij zijn zelve de schuldenaren, maar op beperkte wijze.

Onjuiste opvatting dat
het aankomt op het
bestaan van een vermogen
Windscheid, § 57, dl. 1 bl.
151 (5de dr.): Er handelt zich
van eenam Vermögen, 1/2 ab.
ches bestimmt ist, zur Errei-
chung eines gewisse Zweckes
verwendet zu werden; v.
Windscheid, t. a. p. ook bl. 303
Festsch. Hölbe, dl. 1 § 49 bl.
300 nr 5 (2de dr.), het komt aan
niet op het vermogen maar
op de Vermögensfähigkeit, op
die mogelijkheid (bevoegdheid), in
vermogensrechtelijke verhoudingen te treden.

dat als de vereenigde personen als een zelfstan-
dig vermogenssubject optreden, zodat de vereenigd
als zoodanig zelfstandig hebben rechten en verplichting. ^{zij}
de vereenigde personen een rechtspersoon vormen/
Koenen, Pft. onderscheidt (bl. 96 v) collectief
rechtsubject (vereeniging - rechtsubject) en
vereeniging - vermogenssubject, met het doode
handprincipe als criterium, en ^{noemt} ook
de vereeniging - rechtsubject: rechtspersoon,
omdat die "subject is van de afzonderlijke
vermogensbestanddelen (rechten en ver-
plichtingen)".

Diephuis 1 bl. 379: "Al wat buiten den enkelnen mensche in het maats-
chappelijke leven als iets dat op zich zelf regeert heeft, en dus als een
persoon, verlicht en zich vertoont, wordt ook door het recht als per-
soon erkend, om het even van welke aard het is".

lichamen algemeen toegelaten, zijn zij thans aan bepaalde
voorwaarden (koninkl. goedkeuring) onderworpen door de wet
van 22 April 1855, S. n°. 32, tot regeling en beperking der
uitoefening van het recht van vereeniging en vergadering.
Artt. 12 en 13 dezer wet.

Redenen die daartoe geleid hebben. Zie bij Windscheid, Bl. W. v. K., bl. 36 v.

Art. 14 der wet gew. bij de wet van 14 Sept. 1866, S.
n°. 123.

Betekenis dezer bepaling.

Bijzondere voorschriften gelden voor de volgende vereeni-
gingen met rechtspersoonlijkheid: de naamlooze vennoot-
schap, artt. 36-56 W. v. K.; de coöperatieve vereeniging,
Wet van 17 Nov. 1876 (S. n°. 227), en de wederkerige ver-
zekering- of waarborg-Mü, artt. 286 en 308 W. v. K.

Verschil van meening over de vraag welke vereenigingen
rechtspersoon zijn. Volgens DIEPHUIS, Het Ned. Burg.
Regt, dl. 1, bl. 403 vlg.; Handelsrecht, dl. 1, bl. 60 en 78,
en FAURE, twee vragen betreffende de rechtspersonen, in
Rechtsgeleerd Magazijn, jg. 1883, bl. 303 vlg., zijn de ven-
nootschap onder firma en de naaml. vennootschap rechtspersonen;
volgens J. A. LEVY, het rechtskarakter der firma,
1881, bl. 42 vlg., alle handelsvennootschappen in engeren zin;
daarentegen zijn zij het geen van alle volgens OPZOOMER, Burg.
Wetb., dl. 9, op art. 1655 en op Bk. 3, tit. 10; KIST, Hand-
delser., dl. 3, bl. 144 vlg. en HINGST, Het rechtskarakter der
vennootschap onder firma in haar faillissement, in N. Bijdr.,
1882. Zie voorts LAND, Verklaring van het Burgerlijk Wet-
boek, dl. 1, bl. 488 vlg.

Overeenstemming bestaat daarover, dat de vereeniging die
zelfstandig vermogenssubject is, die de bevoegdheid heeft zelf-
standig rechten en verplichtingen te bezitten, rechtspersoon
is; strijd over de vraag wanneer dit het geval is, wat daar-
van het criterium is.

De leer der relatieve rechtspersoonlijkheid: FELIX DAHN,
handelsrechtliche Vorträge, 1875, bl. 76; GAREIS, das deut-
sche Handelsrecht, 3de dr., bl. 130 vlg., 174 vlg.

relatieve rechtspersoonl. (rechtspersoonl. in jurisfen Bescheidenissen), voorzo-
verre vermooten naar hunne firmaal rechten verkrijgen en verbinden.
viken aangaan kunnen, zijndom en sakeelke rechten verwerven, in
welke samenproten te aanpreken kunnen. Verg. ook boven Diephuis
Ook Opzoomer erkent corporatieve maats- of vennootschappijen; middel-
dingen tusschen maats- of vennootschaps eenz-, corporatie andersz.; ven-
nootschappijen die eenige (niet alle) kenmerken v. d. corporatie / rechtspersoon /
bezitten; Windscheid in publ. venn. Opz. t. a. p. bl. 177/80.

2. dr.
= 74 v. en 93.
Zie voorts de
literatuur - op-
gave bij Kist,
3, 2. dr., bl. 159 n°. 1.
om het doode
handprincipe.
In het rechtver-
ken op hoofd- be-
grenst met
aan het rechts-
verken doode-
neemt als
zelfst. en verpl.
bediende!

2. dr., bl.
159 v.

bl. 72 ^{het gezamenlijke ge} rechtigheden ^{verplicht} ^{zijn.}

2. ^{Wel} volgt uit de realisatiemomente
(discontinuïteit der vereenigde personen)
leidt dat ook uit het lidmaatschaps
voor ieder lid
Valleen rechten en verplichtingen jegens
de gezamenlijke leden voortvloeien. De
gezamenlijke leden staan tot ieder lid
recht
in ^{de} betrekking niet ~~alle~~ leden in ^{divi} ~~divi~~
duaal tot elkander.

xx 3

[Verg. J. Kohler, Substantieel recht und Werkrecht,
in Archiv f. d. civ. Praxis, dt. 91, bl. 155 v. ^{Weg}
noemt het in het lidmaatschapsrecht gelegen
vermogensrecht (de vermogensrechtelijke zijde
van het lidmaatschaps / een Werkrecht in
tegenstelling van het ^{een} Teilrecht; het recht
van medeïgendom / recht op een al of
niet nog beklikbaar aandeel in een zaak
of vermogen].

Bl. 12
 Maatschappij, art. w. v. k.; naar ieders aandeel in het uitsp (rederij),
 art. 321 en 322 w. v. k. Wri met dese vereenigingen handelt, handelt met
 de individueele leden, die wel gesamenlyk optreden, doch individueel
 verbonden worden. Nauwkeurig is ieders persoonlijk vermogen, ^{en} ~~alle~~
^{bovendien} de het vermogen der vereeniging als het gemeenschappelyk vermogen
 der individueele leden. Deseu ^{te samen} ~~zijn~~ ~~mede~~ ~~eigenaren~~ van dit vermogen,
 ook ^{wieken} ~~veemen~~ ^{zij} de reys beurtlyk over hun aandeel uitsp, zoals by
 al ^{al hebben} ^{het} ^{daarin} ~~niet~~ ~~mit~~ ~~de~~ ~~te~~ ~~kunnen~~ ~~reys~~ ~~beurtlyk~~ ~~staand~~ ~~aan~~ ~~leden~~
 de maatschappij en vermoetschaps onder firma.

Eerst dan vormen de vereengde personen in rechte een werkeleghes
 eenheid, als zij door betgen in naam der vereeniging wordt verricht
 (~~alleen~~ ^{alleen}) ^{recht} gesamenlyk verbonden worden, ^(althans niet allen ook) niet ~~ook~~ ^{niet} ^{individueel}. In dit
 het geval dan nemen zij aan het rechtsverkeer deel, worden zij in rechte
 behandeld, als een zelfstandig rechts- of vermogenssubject, een verma-
 gelykheid. Wri met de vereeniging handelt, handelt ^{ook (niet anders)}
 met de gesamenlyke leden, die, gesamenlyk optredende, ^{alleen gesa-}
 menlyk verbonden worden. ~~Alleen~~ de leden gesamenlyk hebben rechte
 en verplichtingen, ^(die niet zijn rechten en verplichtingen der individueele leden, zij) ^{zijn} ^{rechten} ^{en} ^{verplichtingen}. Het verma-
 gen is eigendom der gesamenlyke vermoeten of leden, niet ^{het gemeenschappelyk}
^{zijn} ^{gemeenschappelyk} van de individueele leden.

Art. 502 B.W.: Zakon aan een gemeenschappelyk bevoegdheid ^{van de loodnige} ^{die het} ^{gemeenschappelyk} ^{eigendom} ^{zijn} ^{van} ^{een}
^{rechtelyk} ^{lichaam}; ^{die} ^{dat} ^{eigendom} ^{van} ^{de} ^{gemeenschappelyk} ^{lichaam} ^{van} ^{een} ^{vereeniging} ^{van} ^{personen}.
 Alleen voor dese vereenigingen ^{part} ^{de} ^{term} ^{rechts} ^{persoon}.

Door het Burgerlyk ^{Wetboek} ^{onder} ^{den} ^{naam} ^{rechtelyk} ^{lichaamen} ^{algemeen}
 toegelaten, ^{zijn} ^{zij} ^{staans} ^{aan} ^{bepaalde} ^{voorwaarden} / koninkl. goedkeuring
 onderworpen door de wet, van 22 April 1855, L. n° 32, tot regeling en
 beperking der uitoefening van het recht van vereeniging en verma-
 gelykheid. Art. 12 en 13 deses wet.

memoria des Begeering
Begeering
 { Zie over de redenen die daartoe geleid hebben, de ~~uit~~ ^{memoria} ^{van} ^{Tollich}.
^{ing} ^{tot} ^{de} ^{wet} ^{van} ¹⁸⁵⁵, ^{en} ^{L. n^o} ³², ⁱⁿ ^{Ver.} ^{Stedr.} ^{v.} ^{R.} ^{en} ^{W.} ¹⁸⁵², ^{N.} ³⁶⁸.

Art. 14 der wet gew. bij de wet van 14 Sept. 1866. L. n° 123. Deze bepaling berispt niets over de rechtspersoonlijkheid der daarin genoemde vereenigingen.

Welke vereenigingen rechtspersonen zijn is zeer betwist. Velen ^{nemen} ~~beschouwen de vereeniging~~ als een zelfstandig rechts^{aan} object en ^{zoo} ~~kan daarom van~~ ^{voornamelijk} ~~wezen het rechtsperson~~, als ^{voornamelijk} ~~afzondering te haren behoeve~~ van een ^{gemeenschappelijke} ~~vermogen~~ niet optreden onder een eigen naam samengaat. In desen geest Levy, het rechtskarakter der firma 1804; - Displein, het Ned. Burg. Regt., dl. 1, bl. 403 v.; Wandelregt., dl. 1, 2de dr., bl. 74 v., 93; - v. Boneval Faure, twee vragen betreffende de rechtspersonen, in Regt. Mag. 1803, bl. 303 v.; - Molter, in een advies van het ^{Bestuur} ~~Bureau~~ der ^{in zake de Nederl. St. E. van aand. aellioniers in de Kansas City} ~~Beet~~ ^{Beet} ~~Railroad Comp.~~ ^{Comp.} Vereeniging voor den Effectenhandel. - Hij ^{bevat} ~~bevat~~ ^{alleen} ~~alleen~~ de ^{zoo} ~~zoo~~ ^{genoemde} ~~genoemde~~ ^{verm.} ~~verm. ^{v. firma's} ~~v. firma's~~, ^{als} ~~als~~ ^{rechts} ~~rechts ^{personen} ~~personen~~ ^{zijn} ~~zijn~~ ^{volgens} ~~volgens~~ Molter kan ook de ^{maatschaps} ~~maatschaps~~ ^{rechtspersonen} ~~rechtspersonen~~ ^{zijn} ~~zijn~~.~~~~

Anderen nemen rechtspersonlijkheid eerst dan aan, als het doel der vereeniging een ander is dan ^{het} ^{stapfelijke} ^{voordeel} ^{der} ^{leden} ~~der~~ ^{leden}; - ⁱⁿ ~~in~~ ^{desen} ~~desen ^{geest} ~~geest~~: Kist, dl. 3, 2de dr., bl. 159 v. („een wil buiten den mensche steevend naar een bepaald doel“); een niet zuiver ^{per-} ~~per-~~ ^{sonlijk} ~~sonlijk~~ ^{(egoïstisch) doel}; - Opzoomer, Burg. Wetb. vertel., dl. 9, op art. 1655, en op Art. 3, tit. 10 („een niet geldelijke voordeel voor de leden“); - ^{of} ~~of~~ ^{als} ~~als ^{de} ~~de ^{vereeniging} ~~vereeniging~~ ^{berispt} ~~berispt ^{op} ~~op~~ ^{het} ~~het ^{zoo} ~~zoo ^{genoemde} ~~genoemde~~ ^{doodelandsch} ~~doodelandsch~~ ^{princi-} ~~princi-~~ ^{pe} ~~pe~~ ^{(persoonlijk lidmaatschaps zonder afzetting bij uitreden of over-} ~~(persoonlijk lidmaatschaps zonder afzetting bij uitreden of over-~~ ^{lijden)} ~~lijden)~~: Wijnpt, het rechtskarakter der vennootschaps onder ^{be-} ~~be-~~ ^{mer} ~~mer~~ ⁱⁿ ~~in ^{haar} ~~haar ^{faillissement} ~~faillissement~~, in Nw. Bijdr. 1802. Hij ^{is} ~~is~~ ⁱⁿ ~~in ^{de} ~~de ^{hand-} ~~hand- ^{els} ~~els~~ ^{vennootschappen} ~~vennootschappen, ^{ook} ~~ook~~ ⁱⁿ ~~in ^{de} ~~de ^{naam} ~~naam~~ ^{vennootschaps} ~~vennootschaps~~, ^{niet} ~~niet~~ ^{rechtsper-} ~~rechtsper-~~ ^{sonen} ~~sonen~~.~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

Naar het doodelandsch principe of ontzuchtig karakter van

Bl. 7°

van het doel der vereeniging ^{worden de} ~~andere zielede~~ ~~zinning~~ de rechtsper-
 sonen ~~verreiken~~
 Men in de vennootschappelijke vereeniging of vennootschaps ^{eenzijdig} en
 het gewoontschaps, de eigenlijke vereeniging of het zedelyk licha-
 men anderzijds; ^{v. a. door} ~~de~~ ^{en door} Moeder; W. J. Koener, ^{benoelingen}
 over rechtszamenleving, Pift. wjs, bl. 92 v. ^(Zie ook Diephuis, N. B. R. dl. 1 bl. 288), naast
^{Maakt de volledige}
~~Rechtsperoonlijkheid, in enkele opzichten, relatieve rechtsper-~~
~~toonlijkheid wordt de zinning vereeniging toegekend een~~
 rechtsperoonlijkheid in enkele opzichten, een relatieve rechtsperoon-
 lykheid aangezien: F. Dalen, handreikende Vorlesungen 1875,
 bl. 76; - Gareis, das dt. Wandereerecht, 3de dr., bl. 130 v., 174 v.; 6de dr.
 bl. 176. - Verg. Diephuis, ^{N.} Burg. Recht., t. a. p. bl. 403, en Opzoomer,
 a. w. bl. 179 v.

Men zie voorts over de leer der rechtsperone, wettelijkheid:
 Land, Verkl. v. h. Burg. wetb., dl. 1, bl. 400 v.; - L. Afer, Wandl. t. d.
 beoef. v. h. Ned. Burg. R., dl. 1, 2de dr. bl. 512 v.; - H. H. H. van der
 Varel, de Dr. Reichr., dl. 1, 2de dr. §§ 49 - 62; - Ch. Mevres, de juridische Perone
 van de Reichr. 1905; - J. de Vareilles-Fournières, les personnes mora-
 les, 1902. - Planiol, traité élément. de droit civil, dl. 1, bl. 286-300 v.
~~(personnes civiles ou morales c'est la propriété sous sa forme collective).~~

Vareilles,
in Ann.

de Dr. Comm.
1895, bl. 64 v.
1897, bl. 29 v.

Hamaker, ^m ~~Maatschaps~~ of vereeniging? in Wttb. v. Not. en Reg. n° 1408, 1420, 1434, 1435.
 De hier voorge dragge vereeniging is in overeenstemming met de artth.
 12 en 13 der wet v. 1855.

Het eenige sekere kenmerk, of een vereeniging naar stellig
 recht rechtsperoon. is, is gelegen in de regeling der aansprakelij-
 keit voor hetzegen in naam der vereeniging wordt verricht. Wan-
^{alleen} ^{leken} ^{die} ^{de} ^{naam} ^{en} ^{de} ^{vereeniging} ^{hem} ^{de} ^{leden} / aldus bij de vrees-
 schaps, de commanditaire vennootschaps, ^{het} ^{met} ^{erkennde} ^{vereeni-}
 gelyk lichaam / of ^{wel} ^{alle} ^{leden} ^{der} ^{vereeniging} / aldus bij de venn.

Eenig onbedriegelijk kenteken: niet-aansprakelijkheid van de leden voor de verbintenissen, in naam der vereeniging aangegaan. Zijn de leden direct aansprakelijk jegens de schuldeischers, hetzij degenen die handelden (burgerlijke maatschap, commanditaire vennootschap), hetzij allen (vennootschap o. firma, reederij), dan is er geen rechtspersoon.

Zijn niet zij, maar is alleen de vereeniging met haar vermogen direct aansprakelijk (naamlooze vennootschap; coöperatieve vereeniging, art. 19 der wet van 1876; zedelijk lichaam, art. 1698 B. W., artt. 12 en 13 der wet van 1855), dan is er een rechtspersoon.

Aldus LABAND, Beiträge zur Dogmatik der Handelsgesellschaften, Zft. f. d. ges. Hr., dl. 30, bl. 469 ff. BRUNS, in HOLTZENDORFF's Encyklopädie, 4te Aufl., bl. 414 („namentlich ist die Haftung für die Schulden entscheidend“). UNGER, Personengesamtheit u. offene Handelsgesellschaft, in Jahrb. f. d. Dogmatik etc., dl. 25, bl. 239—261. Verg. echter voor de vennootschap onder firma: ECCIUS, die Stellung der offenen Handelsgesellschaft als Prozesspartei, in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 32, bl. 1 vlg., volgens wien de vennoten o. f. zelfschuldige solidaire borgen of medeschuldenaren zijn.

Moeilijkheid waar de wet zich over de aansprakelijkheid niet uitspreekt.

Voorbeelden: nml. vennootschap, hier beslist de geschiedenis; onderlinge waarborgmaatschappij.

Het optreden, ook in rechte, onder een vereenigingsnaam (venn. o. firma) is geen criterium, dat er een rechtspersoon is; evenmin dat bij uittreding of afsterving der leden geen uitkeering van een aandeel in het vermogen gedaan wordt; evenmin dat vrije toe- en uittreding van leden plaats heeft.

Omgekeerd geen bewijs dat er niet een rechtspersoon is: het feit dat de vereeniging het behalen van winst voor de leden ten doel heeft, het doel is onverschillig; noch ook dat de goederen na ontbinding onder de leden verdeeld worden, art. 1702 B. W.

De term rechtspersoon komt voor in de wet van 22 April 1855 en in art. 6 al. 2 van de coöperatiewet, niet in het B. W.

Bij de vereenigingen, die niet rechtspersoon zijn, zijn de leden persoonlijk eigenaars, schuldeischers en schuldenaren; bij de vereenigingen met rechtspersoonlijkheid zijn de gezamenlijke leden eigenaars, schuldeischers en schuldenaren. Ook in het staem niet de individuele leden of vermoeden tegenover elkander, maar staan de gezamenlijke leden tegenover ieders afzonderlijk lid.

Bij de maatschaps en niet-rechtspersonen is het vermogen mede-eigendom (met beperkt bevoegdheid) van de individuele vermooten, bij de nml. venn. en zedelijke lichamen (rechtspersonen) eigendom van de gezamenlijke vermooten of leden.

Klopt dit met de term rechtspersoon in de wet, wet v.

W55, artt. 12 en 13; coöperatiewet^a 12 en 13; art. 1698 B.W.

de Vareilles-Sommieres, la personnalité civile des associations
(Reforme sociale, 1901 n° 5 p. 345 v.)

Op dit standpunt staat de Mevr. van Beaumont, der Regeering, wet van W55, zie Uinght, N.B. 1882 bl. 39 v.

zie Juridische Spectator 1875 bl. 151.

Verg. Hobbe, Privatr. dl. 1 2de dr. bl. 472 n° ii. Verg. Haub ad art. 150. Ad 16 bl. 52. Rsp. „wenn nicht alle mit

v. Roth, Bayr. Civilr. 1, 260, p.

evensoo Levy, v. Wijnbergen.

gliedern persönlich haften, während doch die ganze Vereinigung haften soll.

Ch. Meuwet, die juristischen Personen nach dt. Reichr. 1901 (Theorie der Einheitsbegründung).

Voor nml. venn.: W.R. 10 Jan. 1901, W. n° 7553 (met een beroep daar

op, dat de aandeelhouders wijfelen en naar derden niet behandeld zijn, zoodat niet kan worden aangenomen dat er rechtsbetrekkingen zouden ontstaan tusschen de aandeelhouders individueel en de derden die met de venn. hebben gelaandeld). Beslist

• werd, op grond van de rechtspersoonlijkheid der nml. venn., dat een der aandeelhouders niet, wegens^{niet} verstreking der hem toekomende aandelen, ontbinding der nml. venn. kan vorderen.

Carf. verw. tegen Hof Amsterdam 12 Jan. 1900, W. v. 26. 1900 bl. 227.

- (recht)
 Gemeenschap $\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ condominium} \\ 2 \text{ geregeldantwoorde gemeenschap} \\ 3 \text{ georganiseerde gemeenschap} \\ \text{of gemeenschappelijke vereeniging} \end{array} \right\} \text{ vereeniging} \left. \begin{array}{l} \\ \\ \end{array} \right\} \text{rechtspers.} \\ \text{nen.}$

instellingen: $\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ vereeniging, zedelijk lichaam} \\ 2 \text{ stichtingen} \end{array} \right\}$
 critrium
 goede hand. $\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ vereeniging, zedelijk lichaam} \\ 2 \text{ stichtingen} \end{array} \right\}$
 dat bij hofweg omschryft als niet overgang v. lidmaatschaps of aandeel op de erfgenamen.
~~Koenen, beschouwingen over rechtgeenschap, Pft. 191. bl. 92. Het stelt de zedelijke~~
~~lichamen en stichtingen, volgens de delingsprincipie, als instellingen tegen~~
~~over de vereenigingen (antwoord van gemeenschap).~~

Onderscheiding der rechtspersoenen (v. Wijngeaarden, onze werken onder de werking der wet v. 10 Mei 1866), naar gelang van deelgerechtigheid der leden of uitsluitend persoonlijk recht van lidmaatschap in a de vennootschaps-
 gelijke vereeniging, en b 1 het zedelijk lichaam, b 2 de stichting.

Wijngt. Nw. Pft. 191. bl. 21 noemt ook de aftekening bij wetheden of aftekening, het uitsluitend uitgedrukt erfelijke onderscheid tusschen vennootschaps en zedelijk lichaam andersz. Juister ware: vennootsch. vereeniging als het lidmaatschaps niet persoonlijk is, dus vatbaar is voor overdracht, althans voor vererving, elook wanneer het lidmaatschaps wel persoonlijk is, doch bij wetheden of aftekening uittekening, aftekening of uittekening plaats heeft. Onze wet kent een onderscheiding niet.

Wijngt. Nw. Pft. 191. bl. 21 noemt ook de aftekening bij wetheden of aftekening, het uitsluitend uitgedrukt erfelijke onderscheid tusschen vennootschaps en zedelijk lichaam andersz. Juister ware: vennootsch. vereeniging als het lidmaatschaps niet persoonlijk is, dus vatbaar is voor overdracht, althans voor vererving, elook wanneer het lidmaatschaps wel persoonlijk is, doch bij wetheden of aftekening uittekening, aftekening of uittekening plaats heeft. Onze wet kent een onderscheiding niet.

Wet. Nw. Pft. 191. onderscheidt (nevens de verm. o.f., comm. verm. en nabl. verm.): Genootschapsvervolgers (associations), welke gemeinsame Zwecke des wirtschaftlichen Verkeeres verfolgen (lit. 27) en Vereine (autres societes), welke walthatige, gesellige, religiose, wirtschaftliche, kunstlerische oder andere ideale Zwecke verfolgen.

Wolker onderscheidt de ~~zee~~ rechtspersoenen in:

- 1° vennootschap (maatschaps of maatschappij);
 2° genootschaps $\left\{ \begin{array}{l} \text{zedelijk lichaam,} \\ \text{vereeniging of corporatie} \end{array} \right\}$
 3° stichting (fonds of fundat. hief.)
- Wet bestaat van gemeenschappelijke belangen doch rechtsbetrekkingen tusschen de belangenhebbers als uitstaan.

Onderscheiding der vereenigingen.

1°. Naar gelang zij niet of wel tegenover derden werken.
 A. Werken niet tegenover derden: de maatschap, de handeling voor gemeene rekening, de commanditaire vennootschap, alle andere vereenigingen niet vallende onder de hier en de sub B genoemde. *Innen - met*
krachten (Bewerking)

B. Werken wel tegenover derden: de vennootschap onder firma, de naamlooze vennootschap, de reederij, de coöperatieve vereeniging, de onderlinge waarborgmaatschappij, het zedelijk lichaam. *Verkeerde*

2°. Naar gelang de leden al of niet aansprakelijk zijn voor de handelingen in naam of voor de vereeniging verricht, naar gelang zij niet of wel rechtspersoon zijn. *[persoonlijk]*

A. Zijn niet rechtspersoon: de maatschap, de handeling voor gemeene rekening, de vennootschap onder firma, de commanditaire vennootschap, de reederij, alle andere vereenigingen niet vallende onder de hier en de sub B genoemde.

B. Rechtspersoon zijn: de naamlooze vennootschap, de coöperatieve vereeniging, de onderlinge waarborgmaatschappij, het zedelijk lichaam. *(erkende)*

3°. Naar gelang van het doel:

A. Vereenigingen tot uitoefening van een burgerlijk bedrijf: de maatschap. *[of handelen]*

B. Vereenigingen tot uitoefening van een handelsbedrijf:
 1°. Handelsvennootschappen in engeren zin: vennootschap onder firma, commanditaire vennootschap, naamlooze vennootschap;
 2°. in ruimeren zin: de handelsvennootschappen in engeren zin, de handeling voor gemeene rekening en de reederij.

C. Vereenigingen tot bevordering van de stoffelijke belangen der leden: de coöperatieve vereeniging en de onderlinge waarborgmaatschappij.

D. Vereenigingen (door de wet niet beperkt tot een bepaald doel): het zedelijk lichaam. Anders: Ch. Thoud, beperkte aansprakelijkheid

E. Vereenigingen die andere dan de sub A-C genoemde doeleinden nastreven en niet zijn een zedelijk lichaam. *By Burgerlijke onderhemingen. Pft. 1900.*
 Vereeniging in ruimeren zin omvat naast de vereenigingen krachtens overeenkomst, die krachtens wetsbepaling.

Alle andere vereenigingen s.o.

Voorbeeld: de vereeniging der schuldeischers bij faillissement van den schuldenaar. Andere voorbeelden: houders van obligatiën in eene geldleening volgens Oostenrijksch recht; houders van polissen eener levensverzekeringmaatschappij, *L. Mehrheitsverband*/ *GOLDSCHMIDT*, *Lex Rhodia und Agarnament*, in *Zft. f. d. ges. Hr.*, dl. 35, bl. 364—367. *L.*

System des Handelsrechts, 3° dr. 86. 122.

§ 24. HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

Ontw. 1809, artt. 20—50; Code de comm. artt. 18—64.

A. In het algemeen.

Boek 1, titel 3: „Van vennootschap van koophandel“.

Art. 14 noemt drie soorten. Artt. 57 en 58: handelingen voor gemeene rekening.

Art. 15: eigen overeenkomsten, bijzondere wetten van den koophandel, burgerlijk recht. Burg. Wetb. Bk. 3, tit. 9: „Van maatschap of vennootschap“.

Artt. 286, 308 en 320 noemen andere handelsvennootschappen in ruimeren zin. De coöperatieve vereeniging, art. 17 van de wet van 17 Nov. 1876 (S. n°. 227), kan een handelsonderneming ten doel hebben. Art. 14 van de wet van 22 April 1855.

Literatuur:

ROUSSEAU, des sociétés commerciales franç. et étr., 2 vol., 1878; Questions nouvelles sur les sociétés commerciales, 1882. —

DELOISON, traité des sociétés commerciales françaises et étrangères, 2 vol., 1881. — [VAVASSEUR, traité des sociétés civiles et commerciales, 3me éd., 2 vol., 1883. — PONT, commentaire des sociétés civiles et commerciales, 2 vol., 1885. — GUILLERY, des sociétés commerciales en Belgique, 2me éd., 3 vol., 1883; *commentaire législatif de la loi du 18 mai 1873*, 1879. — *suppl.* 1893.]

Tijdschriften:

Revue des sociétés (VAVASSEUR). — Journal des sociétés civiles et commerciales (LEDRU en WORMS). — Revue pratique des sociétés (SMETS).

B. Handelingen voor gemeene rekening.

M. A. L. VORSTMAN, handelingen voor gemeene rekening, Prft.

Uringht St. Ordr. 1803 bl. 305 brengt tot de vereeniging ook de vereeniging der erfgenamen.

L. der belanghebbenden bij wissel, vracht en lading voor zover het betreft avary-groep handelingen

L. art. 14 van de Life Assurance Companies Act van 1870, art. 12 van het ontwerp van een wet op de levensverzekeringsgesellschaften [Staatscourant 1877, n° 262].

L. Zwangsgemeinschaft, *Uebst*, das Recht der großen Uaverei (1891), bl. 553 vlg. — Thaller, construction du droit des obligataires sur la notion d'une société qui existerait entre eux, in *Ann. de dr. comm.*, 1894, -2-65 v.

Gesellschaften mit beschränkter Haftung, Wet v. 20 Apr. 1892. *Litjere* van *L. Parisius en U. Cüniger*, 1893; *H. Uerger*, 1893; *R. & Esfer*, 1893; *W. Zeller*, 1892; *F. Birkenbihl*, 1893; *Garcis*, 1893; *Zubszynski*, 1893; *L. U. Feschotte*, Prft. Amsterdam 1892; *C. Neukamp*, 1893; *R. Fortsch*, 1892. *L. Parisius*, 3° dr. 1893 [Zft. f. d. ges. Hr. dl. 46, l. 343]; *J. Liebmann*, 4° dr. 1899. *J. Bauer*, *Gesellschaftsführung und Aufsichtsrath bei G. m. b. H.* 2° dr. 1900.

J. M. Kerr, the law of business corporations, 1891.

P. F. Wheeler, Partnership and Companies, 1892.

C. Boupin, traité général théorique et pratique des sociétés civ. et comm., 2° éd. 1895.

L. Guillaud, traité du contrat de société, 1891. [Nouv. soc. civiles]

L. 4 + 1892
5 1897

P. Pic, traité théorique et pratique de la faillite des sociétés commerciales, 1897. *Duvivier*, traité de la faillite des sociétés

A. Nijffens et J. Colocian, traité des sociétés commerciales, 1894. [comm. 1897.]

E. Vidari, le società e le associazioni commerciali, 1899.

L'association en participation a pour caractère distinctif uniquement d'être occulte.
Ann. de dr. comm. 93-2-40.

7 Cour de Poitiers 22 Dec. 1807, Ann. d. dr. comm. 1000-1-52. Conf. civ. 27 Juni 1860
S. 61-1-75; 21 Oct. '76 en 26 Aug. '79, S. 79-1-454. Alauzet, Sociétés, 1, 370; Beldarride,
Sociétés 2, 295; Pont, n° 1777; Poulla, 25, 29, 30; Varaigne 1, 120. Trop long n° 496 v.

Lie ediker Pirmes, in Revue [de soc] prat. 1894 p. 174 s. / Ann. de dr. comm. 1896, p. 308 s.

art. 50 al. 3 K. is eene herhaling van de artt.
1079 en 1081 B.W. Van solidaire aansprakelij-
heid in geval van gemeenschappelijk beu-
delen is geen sprake, art. 1080 is toepasselijk. Anders Rb. Zwolle
24 Febr. 1847, M.v. 16. 1862 bl. 25, bevestigd in
en Wed. dl. 3, bl. 125 v. en 161 v. Inst. Rb. Arnhem
societas rei unius 26 Febr. 1844, R. B. 1844 bl. 294 v.,
en Wof Ed. Wolland 16 Dec. 1861 M.v. 16. 1862 bl. 23.
Verg. Donker Curtius 10 febr. 1826, Voorduin bl. 8, bl. 295 v.

Societates contrahuntur
sive universorum bonorum
sive negotiorum aliorum
sive rethigalis sive etiam
rei unius. L. 5 pr. Dig. XVII,
t. 2 (Ulp.).
Nabur: de societas unius
rei in geen societas
componit om een
halve te brengen?

Handel in haring.
vish en aauverwan.
te artikelen, cf. W. R.
1809 R. 292

2 Wof Limburg 9 Jan.
1865, M.v. 16. 1865, bl. 55
(landbouw, aanpakking
aan en verkoop van
en jaarsleu); Rb. Amsterdam
1 Oct. 1888 (het dijnen
briek van cacao), M.v. 16. 1889,
bl. 296.

Rb. Utrecht 16 Oct. '61
R. B. 16. 1861, bl. 109
Rb. Arnhem 23 Sept. '75
1876 R. B. 249

Modenaaff, Rechtsgel. 1809, bl. 180.
W. R. 15 Oct. 1891, W. n° 6097; het criterium van art.
50 K. ontbreekt geheel en al, als de overeenkomst stekt
om zonder eenige nadere bepaling en dus ook voor on-
bepaalde tijd handel te drijven in tabak op ruime
schaal. Anders Rb. Amsterdam 25 Juni 1891, M.v. 16. 1892, bl. 8/ea.
pluittie van een restaurant en hotel.

* A. H. Wertheims, het enigie-syndicaat, Prft.
1892. Hof Amsterdam 13 Nov. 1896, W. n° 6931 (syndicaat)
cf. W. R. 7 Mei 1897, M.v. 16. 1897, bl. 175 v.
Hoe kunnen de vermooten in geval van ont-
binding tegen elkander ageren? Allen nu
instellen eene actie tot vereening en deeling:
alors Rb. Winchoten 20 Oct. 1896, W. n° 5443; Rb. Amsterdam
1 Mei 1896, R. B. 16. 1896, bl. 100; 1 Oct. 1897 W. R. Reg. n° 1466, bl. 109
of wel tot vereening en vereeniging: Rb. Al.

Ten in Endemann's Verhandl. enz., dl. 1, § 130.
meloo 22 Oct. 1882, M.v. 16. 1882, bl. 210; R. B. 1884 R. B. 20; Wof Leeu-
warden 27 Nov. 1889, R. v. J. 1889 n° 150. Wof Limburg s.c. 27 moete
agereen tot rek. en verantw. of kunnen zij het saldo opverdere? al dus
niet tot scheiding en deel.
Rb. Woorn 19 Sept. 1860, M.v. 16. 1860 bl. 264 (alweer
de oude jurisprudentie wordt opgegeven); Wof Am-
sterdam 15 Nov. 1860, M.v. 16. 1860 bl. 320; Rb. Am-
sterdam 9 Apr. 1892, R. v. J. 1892 n° 82; Rb. Arnhem
24 Nov. 1864, M.v. 16. 1865, bl. 59. Rb. Amsterdam 16 Mei 1881,
16 Sept. 1896, W. n° 6877.

7 art 1603 B.W. ver.
breed dit: Rgt. Dok.
16 Sept. 1896, W. n° 6877.

1880. — R. C. G. M. DE BIEBERSTEIN ROGALLA ZAWADSKY, han-
delingen voor gemeene rekening, Prft. 1887. — G. POULLE, traité
théorique et pratique des associations commerciales en participa-
tion, 1886.

17
conto a meta

De handeling voor gemeene rekening is eene maatschap of
vennootschap om gemeenschappelijk winst te behalen uit
handelsdaden, die niet naar buiten optreedt; eene handels-
vennootschap zonder firma. Verg. Donker Curtius 10 febr. 1826, Voorduin bl. 8,
Bekendmaking der vennootschap heeft geen rechtsgevolg.
Voor gemeene rekening, a conto metd.

Is zij uitsluitend eene vereeniging ad hoc, tot een bepaald
voorbijgaand doel, societas unius negotiationis, société momen-
tanée, (zooals de Gelegenheitsgesellschaft van artt. 266—270 van
het ADHgb.), dus ASSER, Schets van het Nederl. Handels-
recht, 4de dr., bl. 59, of kan zij ook wezen eene vereeniging
tot uitoefening van een handelsbedrijf; zooals de société ano-
nyme van SAVARY, de association en participation van den
Code de commerce volgens de Fransche jurisprudentie (LYON-
CAEN en RENAULT, n° 522)? Verg. Hof Amsterdam 6 Jan.
1882, W. n° 4756; Hof den Haag 24 April 1889, P. v. J.
1889, n° 66 en Rb. Tiel 15 Febr. 1885, W. n° 5220.

X Handelsonderneming, verg. art. 58 al. 1 met 36 al. 1.
Voorbeeld van het eerste: het consortium of syndicaat.
De handelingen voor gemeene rekening worden beheerscht
door Bk. 3, tit. 9 B. W. #
Geschiedenis: DE BIEBERSTEIN, Hfdk. I en II; RENAUD,
das Recht der stillen Gesellschaften, § 4.
De Belgische wet, artt. 108 en 109, onderscheidt l'associ-
ation momentanée en l'association en participation (onze comman-
ditaire vennootschap).

C. Commanditaire vennootschap.

Geschiedenis:
W. ENDEMANN, Studien in die rom. kan. Wirthschafts- u. Rechts-
lehre bis gegen Ende des 17ten Jhrh., 1877—1883, dl. 1, Afd. III,
die Societät. — LASTIG, Beiträge zur Geschichte des Handels-
rechts, in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 24, bl. 387 vlg. — A. RENAUD, das
Handelsgesetz, 27 moegen alleen
eene vereening tot
scheiding en deeling
ca artt. 1122 en 1104 B.W.
instellen: Rb. Zutphen
15 Febr. 1800, W. n° 7443, ber. Hof Amsterdam 7 Nov. 1800, W. n° 7557 (als beide verma-
ken bekeer hebben gevoerd, hande aan niet van den ander tek. en verantw. voldaren maar
moet scheiding en deeling worden gemaakt, waarbij beide deelingen ook rekening
zullen behouven te doen). Verg. Rb. Haarlem 15 Mei 1800, W. n° 6671; Rb. Arnhem
3 Mei 1802 en Hof Arnhem 29 Nov. 1802, W. n° 4930. R. B. 1803 dl. 11, 97 v.

concl. Opent. 1800.
Rb. Haarlem 15 Mei
1800 W. n° 6671.

Voorduin bl. 8,
bl. 295 v.

10/2

(Voutman)
de Wal, dl. 1,
bl. 119.

de Bieberstein.

Verg. ook N.
M.v. 16. 1882,
bl. 219.

(het voor gem.
rek. beuuren
van een uleip
W. v. gem. rek.,
immers een
maatschaps
die tot onderwerp
heeft een daad
v. Kooph.)

at bleeding in declivity:

Ab. Anselm 3 Dec in Hof Anselm 29 Nov.
w^o2 w. n° 4930.

2en 9 Januari

W.R. 7 Febr. 1057 w. 1200

W.R. 19 Dec. 1057 w. 1296.

Ab. Utrecht 16 Oct 1061 R^oB^o w^o2, boy

Ab. Amsterdam 23 Sept. 1075 R^oB^o w^o6
B 249.

Ab. den Haag 20 Junii 1051 w. 1243
verm. Hof. Nd. Wolland 14 Jan. 1052 w.
n° 1297.

Ab. Amsterdam 21. m^oz. w^o2 w. 2196.

Ab. Breda 5 Jan. 1075 w. n° 3874

Ab. Amsterdam 2 Dec 1081 w. n° 4276.

W.R. 11 Junii 1083 w. 4925
R B 1083 & 108.

Maatschappij onder firma
kegenover werden rechtgevolgen.

art. 1876 1° werkt tegen de de.

Eigengoedigheid hoofdelijkheid.

Wat de de beeft. Handels firma vol.
de de.

Innen niet, afte!

Klein publicatie ~~van~~ ^{om} bijzondere
bedingen te doen werken. bl. 82.

Rechtsvermoedelijkheid.

— buitenland

vereffening

gheden in rechte

Witmeden zonder ontbinding

faillissement

Recht der Commanditgesellschaften, bl. 2 vlg.; das Recht der stillen Gesellschaft, § 2—4.— LATTES, il diritto commerciale nella legislazione statutaria delle città italiane, cap. 4, § 17, p. 154—177. — Bensa, il contratto di assicurazione nel medio evo, bl. 23 vlg. — WAGNER, Handbuch des Seerechts, dl. 1, bl. 10 vlg. — SILBERSCHMIDT, die Commenda in ihrer frühesten Entwicklung, 1884.

De comm. venn. veelvuldig gebruikt in den zeehandel der Italiaansche steden in de Middeleeuwen. Zij is eene vereeniging van kapitaal en nijverheid, en komt ook elders voor. Verg. J. KOHLER, die Commenda im islamitischen Recht.

Het pecunia traiettizia of foenus nauticum. Daarnaast de commenda of commanda. Verschillende nuances en verschillende namen; in Pisa en Amalfi: societas (maris) of compagnia (di terra); in Venetië: (commendacio en) collegantia; in Genua: (acomendacio of) (acomenda, later ^{ook} implicita, en societas, later [acomenda geheeten. Verwantschap met geldleening, huur van diensten en lastgeving (commisio).

Algemeen karakter der commenda; zij werkt niet naar buiten.

Latere ontwikkeling: de societas in accomandita of societas per viam accomanditae van CASAREGIS, discursus legales de commercio, disc. 29, in Genua societas per modum participationis genaamd. De Provisione der Università de' Mercanti te Bologna van 1583 maakt tusschen beide onderscheid.

In het Oud-Hollandsche recht is de comm. venn. onbekend. v. d. KEESSEL, theses selectae, n°. 704.

Definitie: de commanditaire vennootschap is eene vereeniging tot uitoefening van een handelsbedrijf, waarbij een of meer der vennoten jegens derden hoofdelijk voor het geheel en met hun gansche vermogen aansprakelijk zijn en een of meer andere vennoten jegens derden persoonlijk niet aansprakelijk, doch alleen jegens hunne medevennoten verbonden zijn een bepaald kapitaal in te brengen. Art. 19 K.

De comm. vennootschap oefent alleen interne werkingen uit; officieel treedt zij niet naar buiten op, Zij heeft als zoodanig ~~geene~~ firma. ook al zij

Liever: de complementaris kan een firma aannemen, ook een die op het bestaan van commanditaireren duidt, bijv. „commanditaire vennootschaps onder de firma A en C“.

A. Sacchetti, le colleganze nella pratica degli affari e nella legislazione veneta [Attes del Instituto venetian de sciences, lettres et arts, dl. 59]. Ann. de dr. comm. 1802, p. 175.

R. Saleilles, étude sur l'histoire des sociétés en commandite, in Ann. de dr. comm. 1895 p. 60 et., 49 vol., 1897, p. 29 v.

|- M. Weber, zur Geschichte der Commanditgesellschaften im Mittelalter, 1899.

commandaire: iemand wien of geld toevertrouwen met een bepaald doel.
socius stans *commanda: iemand neemt, tegen aandeel in de winst, op*
socius tractans *of geld*
zich de waren van een ander, voor diens risico, af te zetten

is *(over zee). Implicita: als voor de opbrengst andere waren*
aan geld oft moeten worden. Societas maris: als de
werken de vennoot zelf ook waren bijbrengt, gew. 1/3.

Goldschmidt⁵ dl. 1, afd. 1, bl. 250 v.

eerste vermelding ten onzent in het O. W. v. d. Linden v. 1807.

7. rechtstreeks,

De inbreng van den commanditaire kan ook in gelden bestaan
Pl. den Bosch 20 Nov. 1820, W. n° 4321. Evenzoo Pl. R. 13 Mei 1864
W. n° 2599, conf. verw. Pl. Utrecht 30 Juni 1868 W. 2505.

Over de vraag of de commanditaire venn. een firma kan hebben
en met welk gevolg, verg. Kist, 2 dr., bl. v.; Neerstranz bl. 24 v.;
W. de Veer, bl. 24 v.

Ab. den Haag 31 Mer. 1850
 W. n° 1193.

H. R. 23 Oct. 1853 N. R. CV
 § 4, bl. 121.

Ab. den Haag 10 Dec. 1851,
 W. n° 216

Als aan een vennootschapszake
 firma een last is gegeven, kan het
 en verantw. alleen van de firma,
 niet ook van een der vennoten
 worden geraagd: Ab. Amsterdam
 13 Juni 1802, W. n° 2047.

Private Promotie in de faculteit

Rechtswetenschap

van den Doctor^s.

Wjrd Purpon

op

Woens dag, den

14 Mei

1902, ten *4* uur.

Over art. 20 (al. 1): W. de Veer, de firma als naam enz. Prft. 69, bl.

24 v.

Art. 20 al. 2: Blijver is hier al wat de venn. naar buiten doet optreden, waar [de vennooten] met derden in aanraking komt.

Zie art. 19 Ordv. Burg. Wetb. 1807, Rk. 3, t. 1, art. 19: --- "Dit noemt men eene Sociëit en Commendite, waarvan het gevoel is, dat men wel een signe Compagnon, doch niet aan derden aansprakelijk is".

Talons Voltius, op art. 20 K. N. R. 1 Merck. 1895 W. n. 6633 (bij aanvraag tot faillietverklaring mogen de namen der lijkende vennooten niet ontbreken).

Verg. eene procedure over ontbinding eener commanditaire

Zie een vordering tot afschikking en deeling van een commanditaire vennoot.

vermoetschap N. Zwolle 25 Juli 1860, P. v. Z. 1860, n. 3, vern. Hof Arnhem 27 Febr. 1869, P. v. Z. 1869, n. 94.

De commanditair heeft eene actie tot afschikking en deeling, Rb. Utrecht 10 Juni 1890, W. n. 6095.

beheerenden vennoot, Arbiters 27 Dec. 1900, W. n. 7556.

In geval van faillissement complementaire moet de rekening van de zaken der vennootschaps worden opgemaakt; wijst deze een

deficit aan dan heeft commanditair niets te presenteren.

Indien er een saldo dan komt commanditair voor zijn aandeel in het saldo nevens de vennootschaps- en de privé-activiteiten, zoowel vennootschaps- als privé-activiteiten.

Mer een afzonderlijke vennootschapskas van idens, henzij men weg aannemen dat uit de kas de vennootschaps schulden betaald moeten worden; dan wordt het saldo gedeeld tusschen den commanditair en den faillieten boedel van den complementair.

Alleen de complementair gaat failliet; zijn faill. moet alle voorhanden kassen en schulden: N. Haasleum 30 Oct. 1900 W. n. 7526.

Geldschietter, commandataris; werkende vennoot, complementaris (gérant, régisseur).

Oprichting.

Art. 20, de geldschietter mag wel toezicht uitoefenen en machtiging geven (Rechtsgel. adviezen, dl. 2, bl. 168). Sanctie art. 21; wordt de geldschietter hoofdelijk aansprakelijk voor alle schulden en verbintenissen, de loopende zoowel als de toekomstige?

Uitzondering op art. 20 al. 1 in het geval art. 30.

Art. 32 eene verkeerde toepassing van het beginsel, aan art. 20 al. 2 ten grondslag liggende.

De commanditaire vennooten zijn niet beperkt aansprakelijk, zij zijn in het geheel niet aansprakelijk; anders KIST, 3, 2. dr. bl. 274, zie echter bl. 297 vlg. 317-324.

295 v.

Is het bestaan van een vennootschapsvermogen noodzakelijk?

Rechten van de commanditaire vennooten in geval van faillissement des beheerenden vennoots. Rb. Amsterdam 28 Nov. 1855, W. n. 1722. Analogie en verschil tusschen geldschieting en commandite en geldleening met aandeel in de winst. Criterium: de commanditaire vennoot deelt in de verliezen, de geldleener tegen aandeel in de winst niet. Moeilijkheid, als dit punt niet geregeld is. Verg. Rb. Rotterdam 18 April 1886, W. n. 5333, vern. door Hof den Haag 1 Juni 1887, W. n. 5496. Hooge Raad 23 Dec. 1881, W. n. 4725.

Commanditaire vennootschap op aandeelen.

verschil ligt in de overdracht. Is zij rechtens toegelaten, hetzij met aandeelen op naam, hetzij aan toonder? Over het laatste bestaat verschil van meening. KIST, dl. 3, bl. 277 vlg.; A. S. VAN NIEROP, in Themis, dl. 6, bl. 39; anders A. DE PINTO, Themis, dl. 5, bl. 276 vlg.

Literatuur:

TILMAN, over command. venn. bij wijze van aandeelen; Acad. Prft. 1860. — Welke hoofdbeginselen behooren bij een nieuwe regeling der vennootschappen en commandite, zoowel de gewone als die op aandeelen, in de wet te worden neergelegd? Praeadvies van Mrs. W. BINGER en A. HEEMSKERK. Hand. Ned. Ju-

commandite par intérêts.

commandite par actions { nominatives / au porteur }

2. dr. bl. 311 v.

risten-Vereeniging, 1882. — W. BINGER, de commanditaire vennootschap, I. de comm. venn. zonder aandelen / II. de comm. venn. bij aandelen, 1872. — *Uergerhahn, in Zft. f. d. ges. Wr. dl. 42, bl. 69 v.*

De commanditaire aandeelhouders vormen gewoonlijk eene contractueele vereeniging in de commanditaire vennootschap.

Buitenlandsch recht. Frankrijk: Code de commerce artt. 19, 23—28 (artt. 27 en 28 gew. door de wet van 6 Mei 1863), 38 en 39; wet v. 24 Juli 1867 sur les sociétés, titel 1 en 4. — België: Code de comm. (wet v. 18 Mei 1873), in 't bijz. Sect. 3 en 5. — Duitschland: *Alg. D. Hgb. artt. 150—206a* (artt. 173—206a gew. door de wet v. 18 Juli 1884), 250—265. — Zwitserland: Schw. Obl. R. artt. 590—611, 676 en 677. — Italië: Cod. di comm. artt. 114—120, 126—185, 233—238. — Engeland, de commanditaire vennootschap is er niet bekend. *Alleen* laat de Companies Act van 1867, sect. 4—8, toe, bij de oprichting van eene naaml. vennootschap te bepalen dat *alleen* de bestuurders onbeperkt aansprakelijk zijn; x

De commanditaire vennootschap van het Wetb. van Koophandel draagt in België den naam van association en participation, in Duitschland van stille Gesellschaft, in Italië van associazione in partecipazione. Daarnaast staat in België de société en commandite, in Duitschland de Kommanditgesellschaft, in Italië de società in accomandita, waarmede overeenkomen de société en commandite van den Code de comm. en de Kommanditgesellschaft van het Schweiz. Oblig. Recht. Of deze vereenigingen volgens wettelijk voorschrift openbaar gemaakte commanditaire vennootschappen in den zin van ons recht zijn, dan wel vennootschappen onder firma met beperkte aansprakelijkheid van een of meerdere vennoten, is althans in België, Frankrijk en Duitschland betwist.

SCHWALB, die Haftung des Kommanditisten nach dem ADHgb., in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 34, bl. 338—431. — LYON-CAEN en RENAULT, n°. 354 vlg.

De Zwitsersche Kommanditgesellschaft is eene vennootschap onder firma met eigenaardig beperkte aansprakelijkheid van

7 onder dien naam
H Gok
laat
L of van een vennootschap limited by guarantee

Komm.
§§ 161-177
Komm.
320-334
335-342
H De

J. L. Nierstraas *Wbarn*, de commanditaire vennootschap, *Prft. 1890.*
D. J. W. Vaakman, de gewone commanditaire vennootschap inz. naar aarl. v. h. Onkv. der Staatscomm., *Prft. 1892.*

[, *Acad. Prft. 1865,*

Verg. Rb. Amsterdam 24 Jan. 1890, W. n° 5910 [de voorstering tot ontbinding moet niet alleen tegen de behorende vennoten maar ook tegen de mede aandeelhouders worden ingezeteld].

aan een
[persoon, vennootschap onder firma, ^{eene} naamloze ven.
nootschap of ^{een} ledelich lichaam

Lij wel bepaalt de *eene* wet van 1865 (20/29 Vict. c. 86), dat degene die ^{aan} *een* ander ten behoeve van *een* handel of bedrijf geld leent tegen een aandeel in de winst, by gerechtelijke vereffening achterblijft by de overige schuldeijders. *Niettemin is ^{het} *geen* vennoot. ~~massa~~ ~~vennoot~~ ~~dat~~ ~~het~~ ~~niet~~ ~~is~~ ~~van~~ ~~aan~~ ~~aan~~*

thans sect. 3 van the Partnerships Act 1890,

* It is believed that three such companies have existed since the passage of the act [Hovens, the elements of mercantile law, 1890, bl. 215 n°. 3.

*slaffen mit ihrem Privatvermögen.
haften den Gesellschaftsgläubigern direct, primär, solidarisch mit den übrigen Gesell.
Voor de Oorkonde v. Carstein, *Labl. des österr. Wr. in die Commanditisten
Verg. voor België: Pirmea, in *Revue prat. des sociétés* 1895 n° 600.
Trib. comm. Antwerpen 30 Juni 1894 *Rev. prat. des sociétés* 1895 n° 620.
Haub, *Commentar*, art. 150 § 2 en art. 151, § 2.
n. 130 35.**

Frommer, *Übereinstimmung und Unterschiede zwischen der Kommanditgesellschaft u. der stillen Gesellschaft, 1891?*

J. Bauer, *die stille Gesellschaft, 1898.*

V. Ehrenberg, *in *Jherings Jahrb.*, dl. 37, I. 81 flg.*

Eierke, *in Zft. f. d. ges. Wr., Bd. 45, I. 404.*

art. 602 Der Kommanditär haftet Dritten gegenüber mit dem Betrag, welcher im Handelsregister eingetragen ist. Er haftet darüber hinaus, sofern er Dritten gegenüber durch Zirkulare oder in anderer Weise eine höhere Kommanditrumme angegeben hat.

Evensoo Harp, t. a. p.

F. J. Troubat, the law of commandatory and limited Partnership in the United States, 1853.

Geschiedenis: Goldschmidt³, dl. 1, afd. 1 bl. 271-290 - M. Weber, op. cit. (z. b. bl. 70).

Uergerkahn u. Tuchscherle, die offene Kommanditgesellschaft, 1896. J. Parsons, an exposition of the principles of partnerships, 1899. A. Underhill, law of partnerships, 1899. Th. Parsons, the law of partnerships, 4. dr. (Am.) J. H. Beale jr. F. niet ook van enkele handelsoperaties rechtstreekse.

firma, eine Kollektivbenennung. Goldschmidt³, 1, 1, bl. 273

Zijn de vennoten ook hoofdelijke schuldeisers? al ^{alleen} alleen de beheerende vennoten? en dan alleen onder de firma kunnen vorderen? Kan ieder zijn part vorderen? is hij van het beheer aitzgeloten? Gelden art. 1665 en 1666 B.W.?

Zonder vennoten kan niet vorderen, alleen de vennootschap: N. Amsterdam 1895, N. v. 76, 1896, bl. 114. Bij de maatschap kan ieder venoot een persoonsgedeelte vorderen N. Rotterdam 12 febr. 1895 N. B. 1894 B. bl. 13.

Verg. v. d. Keesfel, theses re. lectae, n° 703. N. R. 3 febr. 1854 W. 1513; 23 Dec. 1892 W. n° 6287. Wof den Boelch 22 Jan. 1901, W. n° 4563.

Evensoo naar Duitsche recht 81 16 en 171. Schw. Del. R.

een of meer der vennoten, art. 602 ADHgb. Scherp formuleert deze zienswijze SCHWALB, t. a. p., bl. 344 v. 7 Evensoo v. EHRENBURG, beschränkte Haftung des Schuldners nach See- und Handelsrecht, 1880.

Reichsgericht, Jur. Wft. 1887, bl. 16, n° 17.

D. Vennootschap onder firma.

Welke wijzigingen zijn wenschelijk in de bepalingen onzer wet, betrekkelijk de vennootschappen onder firma? praeadviezen van S. J. HINGST en B. C. J. LODER, Hand. Ned. Jur. Ver., 1881. N. LINDLEY, a treatise on the law of partnership, 5. ed. 1884. F. POLLOCK, Digest of the law of partnership, 1. ed. 1888. C. BATES, the law of partnership, 2 dl., Chicago, 1888.

F. 6. dr. door W. B. Lindley, 1893.

De vennootschap onder firma is eene vereeniging tot oefening van een handelsbedrijf onder een gemeenschappelijken naam en met hoofdelijke aansprakelijkheid der leden, artt. 16 en 18 W. v. K. tegenover derden.

Firma, raison sociale.

De vennootschap o. f. is een officiëel bekend gemaakte maatschap, waarbij art. 1676 1° B. W. tegen derden werkt, art. 17 W. v. K.

Turbe van 28 Jan. 1710, 26e annee de l'Amst. 1710, bl. 507. Verh. v. Amsterdamsche 1790, dl. 1 n° 18 Juni 1790.

Solidaire aansprakelijkheid, art. 18 W. v. K., in afwijking van art. 1680 B. W., doch in overeenstemming met Costumen v. Antwerpen, Hfdk. 52, art. 1. Turbe van Amsterdamsche kooplieden bij BARELS, advijzen, dl. 2, n° 60. KIST, dl. 3, 2. dr., bl. 246 vlg., 247 v. ii n. 247?

Zie N. B. '99, bl. 121

De vennootschap o. f. is geen rechtspersoon; directe hoofdelijke aansprakelijkheid der vennoten en rechtspersoonlijkheid sluiten elkander uit. Zie voor literatuur en jurisprudentie: HINGST en LODER, t. a. p., en hierboven bl. 73 vlg.

N. d. Drieff, Volklied rechtspersoon.

Kunnen de vennoten, of een of meer van hen, dadelijk aangesproken worden, of moet eerst een vonnis tegen de firma, verkregen zijn? DIEPHUIS, Handelsr., dl. 1, bl. 78; KIST, dl. 3, bl. 240 vlg.; MOLENGRAAFF, proeve eener critische bespreking der Nederlandsche rechtspraak, I. Vennootschapsrecht, in Rechtsgeleerd Magazijn, dl. 8, bl. 57 vlg. Hooge Raad 22 Juni 1849, W. n°. 1040; 26 Oct. 1849, W. n°. 1068; 22 Oct. 1852, W. n°. 1385. Rb. Rotterdam 3 April 1854, W. n°.

12. dr. bl. 272 v.

1535. Rb. Amsterdam 6 Mei 1874, M. v. H. 1874, bl. 114, bev. door Hof Nd. Holland 9 Sept. 1875, M. v. H. 1875, bl. 206, cass. verw. H. R. 10 Mrt. 1876, W. n°. 3965. Anders Hof Nd. Holland 9 Oct. 1851, M. v. H. 1874, bl. 117, en Hof Amsterdam 26 Oct. 1883, W. n°. 4997.

opgrind van rechtspersoonlijkheid.

Stelling van de vennoten in het proces tegen de firma; kan een hunner tegen de executie van het vonnis of tegen het vonnis zelf, als het gewezen is bij verstek, in verzet komen? Neen, volgens Rb. Rotterdam 3 Mei 1886, W. n°. 5342, en Amsterdam 20 Jan. 1887, P. v. J. 1887, n°. 49*.

WACH, Handbuch des deutschen Civilprocessrechts, dl. 1, bl. 523 vlg. Anders: Eccius, die Stellung der offenen Handelsgesellschaft als Prozesspartei, in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 32, bl. 1 vlg.

Invloed van de opvatting omtrent het wezen der vennootschap o. f. (al of niet rechtspersoon) op de beantwoording dezer beide vragen.

art. 1669 n° 2
jo art. 1351 B. W.

De vennootschap onder firma alleen voor handelsbedrijven; gevolgen van het uitoefenen van een burgerlijk beroep onder firma. Artt. 1681 en 1682 B. W. Hof den Bosch 29 Mei 1888, W. n°. 5600. *Kist, dl. 3, 2. dr. bl. 244.*

Oprichting der vennootschap onder firma. Artt. 22—28, akte en openbaarmaking. Dezelfde bepalingen in de gevallen van art. 31. Aanhouding der firma, art. 30. Gevolg der inschrijving en bekendmaking: het contract van vennootschap werkt tegen derden, verg. de artt. 1673—1675 B. W.

Tegenover derden moet ieder vennoot steeds geacht worden binnen den kring zijner bevoegdheid te handelen, zoolang de derde niet uit de handeling zelve of de omstandigheden waaronder zij verricht wordt, kan opmaken dat zij behoort tot eene categorie van handelingen, waartoe de vennoot krachtens de akte niet bevoegd is. Amsterdam 6 Nov. 1885, P. v. J. 1886, n°. 14*.

Plaats te leveren door den vennoot, niet door den 3e derde, want bevoegdheid de regel.

Gevolgen van het niet opmaken eener akte, verzuim van inschrijving en bekendmaking.

a. Intern, tusschen de vennoten. Verg. artt. 39, 41 en 42 Code de commerce. Beteekenis van art. 22 en van de

"In dottrina vero ad in giurisprudenza non si contesta che contro le persone dei soci siano efficaci ed esecutive le sentenze ottenute contro la società, dopochè siano intervenute le assise contro l'ente sociale." *kol. 747.*

In Italië, waar de venn. o. f. v. p. is (a. 776, C. d. c.), wordt aangenomen dat het vonnis tegen de venn. na vergeefsbare executie van deze mitverbaard is tegen de vennoten. Hof v. Cas. Torino 17 Apr. 1900, *l'ed. comm. 1900, kol. 746.*

Is het vonnis, gegeven tegen de firma, executabel tegen de vennoten in privé?

NB! Volgens Rb. Rotterdam 20 Sept. 1892, W. n° 6428 zijn de leden van een maatschappij geene partij in een geding tegen de maatschappij.

Verg. Schwab, *Zft. f. g. Nr. 24, bl. 422 v.* Volgens hem is het vonnis, tegen de firma gegeven, niet executabel tegen de vennoten, omdat in het proces tegen de firma alleen gemeenschappelijke, met ook persoonlijke excepties ter sprake kunnen komen. *Evenszo Hauke ad art. 112 met solidaire bozen von Uahn ad art. 112 § 9 4de dr. p. 403.*

Verdeelte aansprakelijkheid rechtspersoon ten hoofdelijke mede-vennoten.

Ap.: er zijn n + 1 debiteuren, l. m.: er zijn n debiteuren. *Verg. Falckle, Ann. d. d. comm. 1897, bl. 41.*

Ap.: het vonnis tegen de vennootschap bindt de vennoten (en in het bijzonder een deventabel, l. m. dit is wel het geval. Op de eerste vraag heeft de quaestie geen invloed, al wordt in Frankrijk tubidulaire aansprakelijkheid niet aangenomen. Dit geldt de verhouding tot derden. Voor de interne verhouding heeft het meer betekenis: opheffen (of de vennoten daarvan aansprakelijk alleen tegen de medevennoten mogelijk, met voor de vennootschaps, als dat niet kunnen worden) *Verg. Hof den Haag 27 Jan. 1896 W. n° 6790.*

* Ontbinding door overgaden bevoegd niet bekend gemaakt te worden: Rb. den Bosch 17 Dec. 1897, W. n. en R. n° 1470.

Is dagvaarding venn. daqr. van alle vennoten of alleen van de bevoegde venn.? Zija alleen desan of alle venn. partij in het geding? (Eed, verloor op juist vraagpunt. !)

Alle vennoten *R. R. 21 Mrt. 1879, W. n° 4356, venn. Hof Amsterdam 14 Juni 1890 W. n° 4266 (vraag of alleen de vennoot-liquidateur of ook de van de liq. uitgesloten vennoot op vraagpunten kan worden gehoord).*

Kunnen alleen de bevoegde venn. of allen in verzet, hooger beroep komen? *Alle vennoten R. R. 21 Mrt. 1879, W. n° 4356, venn. Hof Amsterdam 14 Juni 1890 W. n° 4266 (vraag of alleen de vennoot-liquidateur of ook de van de liq. uitgesloten vennoot op vraagpunten kan worden gehoord).*

namens alleen alleen de bevoegde vennoot, verigers over voorzich.

Zie het geval dat de venn. bij verstek werd veroordeeld, één vennoot, bekend met het vonnis, den termijn van verzet niet verlopen en de andere als: X, lid van de venn. A en B. en ten drie voor gemelde vennooten. *Landelands in verzet kwam: Rb. den Haag 21 Mrt. 1900, W. n° 7443.*

Lev. door Hof Amsterdam 5 Jan. 1900, No. v. 16. 1900 bl. 109 (de akte is het eenige bewijsmiddel, getuigenbewijs volk bij begin v. b. door openb. en dac. sed. zijn uitgesloten).

Hof Amsterdam 11 Juni 1900, No. v. 76. 1900 bl. 305 (het aangaan der venn. inden ontkennd, kan tusschen pp. alleen worden bewezen door de akte).

No. v. H. 1900 bl. K.

Hof den Haag 20 Nov. 1899, W. n° 7370, (geen ander schrift. bewijs dan de akte)

oprichting, evenwel getuigenbewijs of vermoedens, dus ook geen begin v. bewijs bij geschrift. Ber.

No. Rotterdam 15 Juni 1898, t. 2. p. 135, ontkenning geen ander bewijs dan de akte van oprichting. id.: No. Amsterdam 5 Dec. 1899, P. v. J. 1900 n° 45.

W. Loei 1898, W. n° 7163 (geen getuigenbewijs op grond van begin v. bew. door openb.)

Alleer bewijs door akte: No. Amsterdam 19 Nov. 1897 Wkbl. Not. en Reg. n° 1466. Idem No. Utrecht 1897

Verg. art. 37 C. d. c. la societe anonyme ne peut exister qu'avec l'autorisation du Roi, met art. 39: les societes en nom collectif ou en commandite doivent etre constatées par des actes publics., met art. 44 ontrent getuigenbewijs

Tegen of boven den inhoud der akte enz., en met art. 1034 C. c. (schriftelijke akte bij maatschappij). Evenwel art. 42 l. lid C. d. c. : ces formalités seront observées, à peine de nullité, les té à l'égard des actes relatifs (wil. ces formalités de publicité).

Overneming van art. 44 C. d. c. aucte de regering onwettig: omdat het daartoe voortgelat de bevestiging bij het B. W. was bepaald, en laattgemeld wetboek, volgens de alg. bep. (art. 1), ook op zaken v. koopsh. toepasselijk is. Voorhuis, dl. 8, bl. 120, 1x.

[art. 19³ B. W. nu ziet juist op regels omtrent bewijs].

xx Bij dit vormis word het gebruiken van de eigensamen der vennoten bij elkaar (Mo. J. Kok en J. de Boer, me. timmerlieden) reeds als en handelend onder firma beschouwd.

T 7. London, aantekening op art. 22 lid. v. K. Riff. 1890.

Lyon-Caen en Renaut, dl. 1 n° 296 (art. 32 C. d. c. acte probatoris causa). n° 313 art. 42 (thans artt. 55 en 56 der wet van 24 Juli 1867 geeft de vennoten tegen elkaander alleen recht de faire les p. la societe; entre les associés il y a une sorte de dissolution).

1/3 / 2

Voorbeeld: No. den Haag 16 Oct. 1894 W. n° 6668. No. Amsterdam 10 Mei 1895 No. v. 76. 1896 bl. 119.

afte mist de omniore voorwaarde voor het bestaan eener venn. o. f. : Hof Amsterdam 13 Juni 1901, W. n° 7670; conf. v. R. de Mei 1902, W. n° 7775 (het bestaan daarvan kan worden aangenomen op grond van de in het proces vaststaande feiten).

woorden: „zonder dat het gemis eener akte aan derden kan worden tegengeworpen”. Welke bewijsmiddelen hebben vennoten tegen elkander? Zie meeningen: 1°. Buiten bekentenis en akte is elk ander bewijs uitgesloten (Hooge Raad 23 Febr. en 2 Nov. 1883, W. n°. 4881 en 4974; Rb. Rotterdam 29 Dec. 1886, W. n°. 5405; Hof den Bosch 19 Dec. 1882, W. n°. 4876; Rb. Amsterdam 22 Febr. 1889, P. v. J. 1889, n°. 43); 2°. alleen schriftelijk bewijs, [dus ook begin van bewijs bij geschrift] is toegelaten (Kist, dl. 3, bl. 253); 3°. artt. 1933 en 1934 B. W. zijn toepasselijk (Redactie Rechtsgel. Bijbl. 1884, B bl. 33); 4°. getuigenbewijs is uitgesloten (Hof den Bosch 21 Nov. 1882, W. n°. 4873; Rb. Leeuwarden 3 Dec. 1872 (lees 1873?), W. n°. 3580); 5°. elk bewijsmiddel is toegelaten (Rb. Amsterdam 12 Maart 1869, W. n°. 3138); 6°. zonder akte kan niemand gedwongen worden zich als vennoot te gedragen, door getuigen echter bewezen worden dat er eene gemeenschappelijke handeling verricht is (Rb. Amsterdam 11 Oct. 1860, M. v. H., dl. 2, bl. 272 vlg.). Zie nog Rechtsgel. Mag., dl. 8, bl. 53 vlg. Verg. artt. 202, 1217, 1888a B. W. en 38 W. v. K. eenerzijds, artt. 255, 454 en 570 W. v. K. anderzijds.

b. Extern, tegenover derden.

Bij verzuim van inschrijving eener akte en van bekendmaking geldt alleen datgene wat uit het openbaar optreden onder een firma afgeleid kan worden, art. 29 en art. 31 al. 2 en 3. Bij verschil tusschen inschrijving en bekendmaking is art. 29 al. 2 toepasselijk.

Welk bewijs hebben derden te leveren, als het bestaan der vennootschap ontkennd wordt? Kist, dl. 3, bl. 234; Rechtsgel. Mag., t. a. p., bl. 51. Zij mogen in alles op den uiterlijken schijn afgaan. No. Amsterdam 7 Apr. 1891, P. v. J. 1891 n° 140.

Welk bewijsmiddel hebben de vennoten tegenover een derde, die het bestaan der vennootschap ontkent? Art. 22 i. f. — Hof den Bosch 13 Dec. 1882, R. Bijbl. 1884, B bl. 36; Rb. Rotterdam 29 Dec. 1886, W. n°. 5405. Het gebruik eener firma le. wijst niet: Rb. Amsterdam 20 Oct. 1890 P. v. J. 1890 n° 3207.

Verhouding tusschen de vennoten onderling.

H. Lenshoek van Zwake, Prof. 1891.

2. dr.

Kist bevestigd 2° en 4° als synoniem.

2. dr. bl. 255 v.

Rb. Amsterdam 15 Dec. 1897, W. n° 3207.

2307?

Amsterdam 20 Oct. 1890 P. v. J. 1890 n° 3207.

En vennoot, die aan de venn. een brief verstuurd, kan tegen de
venn. tot ontbinding des venn. agereen. *Bl. Utrecht 9 Jan. 1901 W. N. R.*
n° 1620. *Bestreven door Goudboer in hoofdartikel 1.2.p. W. n° 7569.*

Zij wordt beheerscht door de bepalingen omtrent maatschap.
Mag een vennoot aan de vennootschap concurrentie aandoen?
art. 1664 B. W. Rb. Amsterdam 18 Oct. 1881, R. Bijbl. 1884,
B bl. 48. Een uitdrukkelijk verbod opgenomen in ADHgb.
artt. 96 en 97; Schw. Obl. R. art. 558; Cod. di comm. ital.
artt. 112 en 113.

Arbitrageclausule. Edict van Augustus 1560 (l'HÔPITAL);
Ordonnance van 1673, tit. 4, art. 9. Code de commerce
artt. 51-63: arbitrage forcée, afgeschaft bij de wet van 17
Juli 1856 relative à l'arbitrage forcée. Nadeel dier clausule.

Verhouding tot derden.

Beteekenis van het handelen onder de firma, in verband
met art. 22 i. f.

Beteekenis van art. 17 al. 2, in verband met artt. 26 en
29. Indien de derde de onbevoegdheid van den vennoot niet
kon kennen, noch nagaan dat de zaak geen betrekking had
op de vennootschap, worden de vennoten verbonden. Hooge
Raad 3 Febr. 1882, Rechtsgel. Bijbl. 1884, B bl. 42 (Geld-
leening onder de firma). Rb. Amsterdam 6 Nov. 1885, P. v.
J. 1886, n°. 14* (Inkoop voor eigen rekening der vennoot-
schap door een der leden van eene commissionairsfirma in
strijd met de akte).

Verschil op dit punt en in het algemeen tusschen de ge-
volgen van het optreden onder firma voor de onderlinge
verhouding tusschen de vennoten en voor hunne verhouding
tot derden.

Ontbinding, liquidatie, artt. 1683 vlg. B. W.

De vereffening geschiedt door een of meer vereffenaars,
aangewezen of benoemd volgens art. 32. Toepassing van het
laatste lid, Rb. Amsterdam 23 Mrt. 1883, R. Bijbl. 1884,
B bl. 53, vern. door Hof Amsterdam 29 Juni 1883, R.
Bijbl. 1884, B bl. 57.

Vereffening is afwikkeling der loopende zaken. De bevoegd-
heid van den vereffenaar hierdoor bepaald. Rechten van derden:
de vennoten zijn voor handelingen, door den vereffenaar on-
bevoegdelyk verricht, aansprakelyk, zoo dikwijls de derde

art. 1683 is niet
een bepaling
van de artt. 1502
en 1503. W. n° 1902
ontbinding werkt
niet achteruit
tot het aanvaan
der vennootschap
of den dag der
dagwaarding: *Bl.*

Rotterdam 6 Oct.
1902, S. v. J. 1902 n° 196

1898 n° 274 en 275
art. 1670 B. W. Zie voor jurisprudentie *Bl. 26**; *Revue prat. des sociétés*, 1894 n^o
462; *W. n° 855*. *maas Hof den Bosch Juni 1897, M. v. U. W. n° 217*
25 Mei 1897, W. n° 7000.
conf. veru. No. 24 Juni 1898, W. n° 7143.

En vennoot kan niet de vennootschap, alleen zijne medevennoten
ter sake zijner rechten als vennoot aanspreken. *Bl. Rotterdam 23 Febr. 1898*
W. n° 7001.

Indien een vennoot een wissel accepteert met de firma, ten
wijf de akte handtekening van beide vennoten vordert, verbindt
hij doardoor (alleen) zich zelf: *Bl. Groningen 7 Mrt. 1902, W. n° 7747.*

Verg. *Revue prat. des sociétés*, 1895 n° 571: handelen onder de firma is niet
noodig, handelen voor de firma voldoende.

Als bepaald is in de akte dat wissel van de firma tekening de firma alleen verbindt de
de handeling haar aangaat, moet uit den voor de firma geaccepteerden wissel bestaan
een oorszaak *Bl. Rotterdam 5 Nov. 1886, M. v. U. W. n° 35* (wissel
die aan den
maat, wil hij
verbonden zijn.
ten name der firma geaccepteerd). *Revue prat. 1900 n° 1000 en 1001.*

Perceuse, les abus de la raison sociale, in Ann. de dr. comm. 1898, p. 100.

W. v. U. Werkor, de liquidatie der vennootschaps onder firma, Post. 1897.

Noeldeke, die Fortdauer der offenen Handelsgesellschaft während der Liquidation.

A. Trappa, la liquidazione delle società commerciali, 1891. O.

O. Francken, die Liquidation der offenen Handelsgesellschaften

[„in naam van derzelve firma” in geschichtlicher Ent-
wickelung, 1890.

Art. 32 is ook toepasselyk in geval van ontbinding der vennoot-
schap door den dood van een der vennoten, *U. R. 15 Mei 1880, M. v. U. W. n° 104.*

En contract met een venn. o. f. gesloten (omkent de afnemering van
het petroleum) eindigt door de ontbinding der vennootschaps: *Hof
den Bosch 22 Jan. 1901 W. n° 7568.*

Eene venn. of. in liquidatie kan failliet verklaard worden:

W. R. 17 Juli 1896, W. n° 6046.

Hof Amsterdam 11 Dec. 1899, W. n° 7424, uitspraak en deeling kan worden gevraagd, al is de vereffening niet voortgegaan, door de vereffening een deel van het uitspraakrecht (artt. 1061, 1119 en 1122 B. W., 698 Rb.) en artt. 32 v. R. toezicht bepaling kunnen vinden, conf. verord. W. R. Juni 1900, W. n° 7459. Rb. Amsterdam 14 Dec. 1900, W. n° 7609 (ontbinding met uitspraak en deeling was grondardig).

28 Juni 1898 R. B. 1849, bl. 353
20 Juni 1899, W. v. No. 1060, bl. 150
26 Mei 1891, W. n° 6129 (onder de firma zonder verord.)
Hof Nid. Wolland 20 Juni 1899, W. n° 6129 (onder de firma zonder verord.)
Hof den Bosch 26 Mei 1891, W. n° 6129 (onder de firma zonder verord.)
12 Nov. 1898, W. v. H. t. p. bl. 219
verg. Rb. Amsterd. Jan 12 Febr. 1862, W. v. No. 1062 bl. 142.
Een Rb. den Haag 24 Oct. 1879, Ver. Hof den Haag 3 Mei 1880

Hoe moeten de vereffenaars in rechte optreden en gedrag. vaard worden? Het moet de dagvaarding geschieden ten name van of aan de firma, de firma in liquidatie, de vereff. noten of de liquidateurs met vermelding hunner hoedanigheid.

Lion-Levy, art. 32, n° 3
Lion - v. Nojem, art. 5, n° 50.
Rb. Amsterdam 13 Febr. 1862, W. v. No. 1060, bl. 149, 7
Rb. Amsterdam 19 Mei 1895, W. v. No. 1093 bl. 240 (ten name van liquidateurs)

Wie wisselen 10 Jan. 95, bl. 629.
Zie over art. 32 v. R. in de Regt. Jm. in de Wet. Not. en Regt. n° 1299. Zijn de erfgenamen of opheffen, onder bepaalde voorwaarden bij meerderjarigheid. Ook zonder nieuwe akte worden zij, als de voorwaarden vermeld zijn, vernoot. Hof den Haag 19 Febr. 1894 W. n° 6443.
Gedurende de liquidatie kan ieder der vennoten, met uitzondering van de vereffenaars, persoonlijk worden aangesproken, waerkens zijne hoofdelijke aansprakelijkheid Rb. Amsterdam 3 Juli 1894 R. v. J. 1894 n° 103.
In het venn. contract kan worden bepaald dat de firma een humber zou als medewerkend vernoot kunnen doen opheffen, onder bepaalde voorwaarden bij meerderjarigheid. Ook zonder nieuwe akte worden zij, als de voorwaarden vermeld zijn, vernoot. Hof den Haag 19 Febr. 1894 W. n° 6443.
Rb. Amsterdam 30 Juli 1867, R. B. 1867, bl. 174; oproemer, ged. adart.; Dierphuis dl. 13 bl. 252 v. Volgens Kist, dl. 2, 2° 81. bl. 225 v. kan het ook lidoms worden een erfgen.
W. R. 31 Jan. 1877 vern. Rb. Maanticht 14 Dec. 1876. Hof Nid. Holl. 27 Juni 1867, W. v. H. 1867 p. 201.
namen en is deze dan verplicht te intimmeren.
Het beding tot voortsetting met de erfgenamen bindt ook mijn erfgenamen.

F. Amiot, de la responsabilite à raison du passif social déjà formé de nouvel associé qui entre dans une société en cours d'entreprise, in Ann. de dr. comm. 1900, p. 281 s.

met wien de vereffenaar handelde niet kon weten, dat die handelingen buiten diens bevoegdheid vielen. Anders Rb. Amsterdam 6 Nov. 1885 (P. v. J. 1886, n° 14*).

Bevoegdheid van twee of meer vereffenaars. Kunnen zij afzonderlijk of alleen gezamenlijk handelen? Art. 1674 B. W. Rb. Dordrecht 28 Juni 1882 (R. Bijbl. 1884, B bl. 59): alleen gezamenlijk; Hof den Haag 4 Mrt. 1883 (R. Bijbl., t. z. p., vern. voormeld vonnis v. d. Rb. te Dordrecht): ieder afzonderlijk.

Wettelijke bepalingen omtrent de liquidatie: artt. 33 en 34. Rechten van de vennoten tegen den vereffenaar; kunnen zij den vereffenaar ontslaan? art. 1673 B. W. Wat, als de vereffenaar door de rechtbank benoemd is? Rb. Amsterdam 13 Mei 1887 (P. v. J. 1887, n° 29*): de bij het contract aangewezen vereffenaar kan door de vennoten ontslagen worden.

Na de vereffening rekening en verantwoording en scheiding en deeling van het saldo. Kan ook hangende de vereffening scheiding gevraagd worden? Ja, volgens Hooge Raad 29 Oct. 1869, W. n° 3159; H. R. 15 Mei 1868, M. v. H. dl. 10, bl. 184. Recht der vennoten jegens elkander op vereffening.

Hoe moet gedurende de vereffening de vennootschap worden aangesproken; ten name van de firma in liquidatie, aldus (Rb. Amsterdam 3 Juli 1877, (R. Bijbl. 1878, A bl. 200), of van den liquidateur, door de (Rb. den Bosch 31 Oct. 1866, (W. n° 2926) toegelaten? Volgens art. 32 v. R. ten name of aan de firma.

Vereffening heeft niet plaats indien de vennoten iets anders overeenkomen, of voor het geval van uittreden of overlijden van een der vennoten in het contract op andere wijze is voorzien. Arb. Rotterdam 22 Dec. 1884, W. n° 5133. Hooge Raad 29 Oct. 1885, vern. Rb. Amsterdam 30 Juni 1885, bev. Kantong. Amsterdam n° 1 26 Jan. 1885, R. Bijdr. en Bijbl. 1888, B bl. 323 vlg.

Faillissement van de vennootschap onder firma. Praeadvies van HINGST en LODER. — J. C. DE MAREZ OYENS, in Themis 1881, bl. 479 vlg. — P. R. FEITH, in Themis 1881, bl. 342 vlg. — J. A. LEVY, het rechtskarakter der firma, 1881. — HINGST, het rechtskarakter der vennootschap onder firma in haar

Rodino, La clausola di continuazione dal contratto di società cogli eredi, in Il dir. comm. vol. 19 (1900) kol. 561 v.

Rb. Arnhem 9 Jan. 1902, W. n° 7763: uitspraak optreden alleen.

Wingst, praeadv. R. 50 v. 3 - Concl. op. Min. H. R. 5 Febr. 1892, W. n° 6146. Rb. Amsterdam 30 Nov. 1894, W. v. R. n° 1377: uitspraak volgens Hof Nid. 1890, Wolland 12 Nov. 1890, i.c. geoorloofd

art. 1658 B. W. Wet beding dat, bij voortsetting blijven de overlijden, met de erfgenamen van den overleden de door uittekening van die aandeel zal worden afgerekend, bindt ook minderjarige

v.d. Drijf, over faillissement einer vennootschaps onder firma, Pöft. 1867.

faillissement, Nw. Bijdragen 1882 en 1883. — MOLENGRAAFF, het faillissement van de vennootschap onder firma, in Rechtsgeleerd Magazijn, 1884, bl. 16 vlg.

Is een faillissement van de vennootschap naast of onafhankelijk van het faillissement der vennoten mogelijk? Het antwoord hangt af van de opvatting omtrent het rechtskarakter der vennootschap. De leer der rechtspersoonlijkheid. De leer van het afgescheiden vermogen of het vermogen door bestemming, voorgedragen door KIST, dl. 3, bl. 165 vlg. L en Mr. OYENS, t. a. p. Verg. E. I. BEKKER, Zweckvermögen insbesondere Peculium, Handelsvermögen und Aktiengesellschaften, Zft. f. d. ges. Hr., 1861, dl. 4, bl. 499 vlg. Argumenten voor die leer: de bevoegdheid der firma in rechte op te treden en het zoogen. eigen domicilie der vennootschap. Artt. 4 4°, 5 2°. al. 2 en 126 (l) Rv. De vennoten zijn litis consortes die alleen naar den vorm (formeel) als ééne partij optreden. Artt. 5 2°. al. 2 en 126 (l) Rv. gelden evenzeer voor de burgerlijke maatschap. Bijzondere bepalingen bij faillissement: artt. 765 2 al. 3, al. 2, 793 1° en 794 W. v. K. en 4 al. 2 Fw.

De gemeenschappelijke kas is een afgezonderd deel van het vermogen der vennoten, met eene bepaalde contractuele bestemming, niet een eigen zelfstandigheid bezittend vermogen. Niet de afscheiding heeft rechtsgevolgen, maar het vennootschapscontract. Bestanddeel daarvan de overeenkomst tot inbreng, tot vorming van eene gemeenschappelijke kas waarover alleen voor vennootschapsdoeleinden beschikt mag worden. Medeigendom met contractueel beperkt beschikkingsrecht. De vennoot die niet beheeren mag, mag ook niet beschikken. Parallel met de gesammte Hand (gezamenlijke hand) of het Gesammteigenthum. STOBBE, Handbuch des deutschen Privatrechts, §§ 81 en 82. HEUSLER, Institutionen des deutschen Privatrechts, § 50 vlg. LAND, verklaring van het Burgerlijk Wetboek, dl. 1, bl. 537 vlg. Na ontbinding recht op liquidatie, erkend in artt. 32—34 W. v. K. De contractuële beperking van het beschikkingsrecht werkt tegen derden. Gevolgen: De privé-schuldeischers kunnen alleen op

Verg. Schwab, Zft. 34 bl. 397 v.

Fallicelles: communauté de propriété.

Gesammteigenthum (Uringht, Nw. Bijdr. 1882 bl. 321)

E. Joerges, zur Lehre vom Abtheilungseigenthum und der gesammten Hand nach d. Reichsrecht, in Zft. f. d. ges. Hr. dl. 49, bl. 140 v.

W. v. Seeler, die Lehre vom Abtheilungseigenthum nach r. R. 1896. Zim.

D. K. Adler, zur Entwicklungslehre und Dogmatik der Gesellschaftsrechts, 1895.
E. Jaeger, der Konkurs der offenen Handelsgesellschaft, 1897.

A. T. Mouray, Bankruptcy of partners, in the Law Quarterly Review, dl. 7 (1891), bl. 53 v.

P. Vandernotte, droits des créanciers d'une société sur les biens sociaux, in Ann. de dr. comm. 1890, p. 437.

„La faillite d'une société en nom collectif a pour conséquences forcées la faillite de chacun des associés, alors qu'il y a eu des juridictions in France, la Cour de Cass. 12 nov. 1894, Ann. de dr. comm. 1895, I, 35.

L. 2. dr. bl. 160 v., 275 v., 289 v.

Verg. Mo. Amsterdam 10 Mei 1900, D. n° 7479, bij de verklaring zal dit invloed hebben.

Als de vennoten niet een aandeel te kunnen beschikken hebben, kan er ook op hun aandeel geen beleg geplaatst worden: (Verg. Mo. Amsterdam 22 Juni 1895, P. v. 7. 1895, n° 38°). Mo. Amsterdam 10 Nov. 1898, P. v. 1898, bl. 118; P. v. 7. 1899, n° 25°.

L. D. 5857, verm. Verg. Mo. Breda 7 April 1896 W. n° 6806, in verbinding met Mo. Laerwoude 11 Dec. 1894 W. 5782. Verg. Mo. Breda 7 April 1896 W. n° 6806, in verbinding met Mo. Laerwoude 11 Dec. 1894 W. 5782. Verg. Mo. Breda 7 April 1896 W. n° 6806, in verbinding met Mo. Laerwoude 11 Dec. 1894 W. 5782. Verg. Mo. Breda 7 April 1896 W. n° 6806, in verbinding met Mo. Laerwoude 11 Dec. 1894 W. 5782.

Goldschmidt, System des Handelsr., 2° dr., bl. 121: rechtlich gebundenes Mit-eigenthum. Volgens Koenen mag bij insolventie van een aandeel, ook medeigendom, niet voor de gehele zaak beschikken, behalve het recht der andere daarheen op te komen, bl. 17 v. / 27 v.

geregelden kunnen een ander beschikken uitgesloten worden; een aandeel kan niemand beschikken.

Uringht, t. a. p., vindt hier eenzelfde rechtsfiguur als bij de nalatenschap t. w. bezitting van het aandeel der deelnemers alleen ten opzichte van het geheel en niet ten aanzien der deelen (aandeel alleen in de nalatenschap, niet in elk hoes de stand deelen: v. Bommelen, rechtsgemeenschap).

J. J. Fokkema Anbreake, de gesammte hand naar de Oud-Nederlandsche rechtswet, in Versl. en Med. der Koninkl. Akademie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde, 3de deels, 4e deel, 1897, bl. 15 vlg.

W. J. Koenen, beschouwingen over rechtsgemeenschap, Pöft. 1891, bl. P. v. Bommelen, rechtsgemeenschap, in Rechtsgeleerde opstellen, dl. 1, bl. 255 vlg. Zij onderscheidt gemeenschap als numerus generis, als species medeigendom en coöperatieve gemeenschap bij afgeslotenheid (die niet moet tot laatste verandering), huwelijksgemeenschap, vennootschaps gemeenschap. Met de laatste bl. 350 v.

Hobbe: Meiteigentuum nach ideellen Quoten.

Gesamte Band: die Sache oder das Recht gehört mehreren zusammen, diese darf jedem einzelnen eine fest bestimmte Quote zugewiesen ist.

Hof. Aukem 6 maart 1907 W. no 7645.

In een gemeenschappelijk bedel (i. e. door den dood ontbonden ^{gemeenschappelijke} nalatenschap) is niet ieder ^{deel} ~~deelnemer~~ eigenaar van een bepaald deel van alle daarvan behorende zaak, maar mede eigenaar pro indiviso van alle deartige behorende zaken, en dus in de goederen van den bedel een intellectueel gemeenschappelijk deel.

En deelnemer kan dus niet vorderen afscheiding en deeling van een onroerend goed tot den bedel behorende, maar alleen afscheiding en deeling van den gemeenschappelijk bedel. En deelnemer kan niet aan den andere verkopen „de helft gemeen en onverdeeld in ^{een} ~~een~~ onroerend goed tot den bedel behorende.

Verg. hierover Koeneu, op.cit. bl. 120 v.

Voor: v. Uoalen, Commentar allez. d. Wq. I bl. 273 (herv. rechtskarakter bl. 28 v.).
Tegen Troplong: Lyon-Caen en Renault, précis n° 204; Frémery, études de dr. comm. bl. 32; Aubry et Rau, dl. 4, bl. 566 en n° 7333.
Uoinght Nus. Bijde. 1805, bl. 253 v. Ziet in den regel: le partage déclaratif de propriété de l'erkennig van het crediteerscip (art. 1093 B.W. 1° art. 1147 en 1113 B.W.), medebrengende liquidatie, in tegenstelling van de Romeinsche rechtelijke communico, eigendom pro indiviso van ieder der tot den crediteer behoorende zaken. Daartegen Koeneu bl. 125 v.
Rb. Amsterdam 14 Jan. 1857, W. n° 1855, op grond van rechtspersoonlijkheid der venn. o. f.

De v. o. f. is geen rechtspersoon, faillietverklaring der venn. is faillietverkl. der firmanten, H. R. 23 Dec. 1892, W. n° 6287. M. 93-105. Faillietverkl. eener vennootschap is faillietverkl. der door vennootschap vertoonden personen: W. v. Am.

W. n° 5828
H. R. 6 Nov. 1899, P. v. Z. 1899, n° 142 (faillietverklaring van eene vennootschap onder firma in liquidatie, waarvan het vermogen gedeeltelijk behoort tot beneficiair aanvrager de nalatenschappen).
H. R. 20 Jan. 1870, vern.
Rb. Haslem 25 Mei 1869
Rb. v. H. 1870
H. R. 21
H. R. 12
W. v. H. 1860, bl. v. H. 1860, bl. 219.

Bev. Hof W. R. 26 Oct. 1893 Kan de vennoot, als hoofdelijk schuldenaar aangesproken, in vergelijking brengen eene vordering
den Haag W. n° 6417: de vennoot (in een maat van de vennootschap op den eischer, voor het
17 Apr. 1893, vern. nrap), pro parte aan. geheel bedrag of pro parte virile?
Rb. den Haag 1893, vern. nrap, pro parte aan. ja
den Haag 20 Dec. 92, eene vordering v. d. vennootschap op den eischer, eveneens pro parte.
P. v. Z. 1893 n° 101, W. n° 6427

Verg. Rb. Rotterdam 16 Sept. 1895 P. v. Z. 1896 n° 8 / de gekunde vrouw wegens eigen schuld aangesproken, kan niet in vergelijking brengen eene vordering, die zij met haar man op de opt. heeft.

de winst of het na vereffening overblijvende aandeel in het saldo beslag leggen. De vennootschap kan niet faillieren; de vennoten faillieren, waarvan ontbinding der vennootschap en vereffening van deze het gevolg is. Zijn de artt. 765 en 794 W. v. K. hiermede in strijd? Ook in geval van ontbinding tengevolge van faillissement van alle vennoten moet vereffening, d. w. z. aanwending van de kas tot betaling alleen van vennootschapsschulden, plaats hebben. Verg. TROPLONG, traité de la société, dl. 2, n°s. 857—863; LABAND, Beiträge zur Dogmatik der Handelsgesellschaften, in Zft. f. d. ges. Hr., dl. 31, bl. 6 vlg.; Rb. Maastricht 3 Mei 1888, W. n° 5595. POLLOCK, a digest of the law of partnership, 4th ed., n° 76 (uit het privévermogen der vennoten worden de privé-schuldeischers bij voorrang voldaan); Bankruptcy act 1883, s. 40, subs. 3. Kon. Ord. 299. Zie ook § 201 212. SCACCIA, tractatus de commerciis, § 6, gl. 1, n° 94.

De vennootschapschuldeischers zijn niet bevoorrecht op de gemeenschappelijke baten. Zie daarentegen H. R. 28 Juni 1889, W. n° 5735: „bij de venn. o. f. bestaat een vennootschappelijk vermogen, dat een zelfstandigen en afgezonderden waarborg vormt voor de vennootschappelijke schuldeischers“. Verwarring in de practijk. Rb. Rotterdam 13 Oct. 1886, P. v. J. 1886, n° 45*.

Moelijkheden waartoe de schuldvergelijking aanleiding geeft. Kan de schuldenaar der vennootschap in vergelijking brengen eene vordering op een vennoot in privé? Kan de beheerende vennoot deze vergelijking toelaten of in privé aangesproken in dit geval vergelijking inroepen? Kan de vennootschap aangesproken wordende in vergelijking brengen een schuld des eischers aan een der vennoten? Kan de vennoot als hoofdelijk schuldenaar aangesproken in dit geval vergelijking tegenwerpen? Moet de vennoot in privé eischende zich vergelijking van zijne vordering met een schuld van de vennootschap laten welgevallen? Zoo neen, toch niet als hij beheerende vennoot is? Verg. LABAND, t. a. p., bl. 11—19. Conrades, die Kompensation von Schulden

In België en Frankrijk de leer der rechtspersoonlijkheid

Eveneens Rb. Am. Meudam 15 Mer. 1898 W. n° 7154.
1° cas. vern. T. R. 26 Nov. 1897, W. n° 7017; bl. v. H. 1897, bl. 256.
Rb. Meudam 27 Nov. 1896 W. n° 6932, L. Hof den Haag 9 April 1895 W. n° 6641.

H. R. jurispr. Rotterdam 13 Oct. 1886, P. v. J. 1886, n° 45*.

naam
Verg.
neen
ja

die Kompensation von Schulden einer off. Handels-ges. mit Privatfor-derungen eines Gesellschafters, in Zft. f. d. ges. R. 43 p. 52.

algemeen aangenomen. Belgische wet van 18 Mei 1873, art. 2: „Chacune d'elles (société en nom collectif, en commandite simple, anonyme, en commandite par actions, coopérative) constitue une individualité juridique distincte de celle des associés”. Evenzoo Cod. di comm. ital. art. 772 Verg. ook Schw. Obl. R. art. 564 al. 3.

In Duitschland is het rechtskarakter der Collectivgesellschaft zeer betwist. Zie voor literatuur BEHREND, Handelsrecht.

E. Naamlooze vennootschap.

Maatschappelijke beteekenis der naamlooze vennootschap.

In de 13de en 14de eeuw eerste sporen van de nml. vennootschap bij de Mijen. tot exploitatie der mijnen van Massa bij Carara in Modena en op Sardinië. De vennooten waren niet aansprakelijk voor de schulden, alleen hunne aandelen (trente), die gemakkelijk overgedragen konden worden.)

De bank van St. George (Comperae regiminis Santi Georgii) te Genua, opgericht in 1407. Zij is eene vereeniging van de schuldeischers der stad Genua tot inning en verdeeling der hun afgestane belastingen. Zij treedt ook op als girobank.

Aandeelen, luoghi, loca. RENAUD, das Recht der Actiengesellschaften, 2de dr., bl. 21. *Da casa di San Giorgio. 1899.*

Montes, vereenigingen (tot het pachten) van belastingen. SCACCIA, tractatus de commerciis et cambio, § 1, quest. 1, n°. 440 vlg. 452 v.

Eerste op de tegenwoordige wijze georganiseerde nml. vennootschap: de Nederlandsch-Oost-Indische-Compagnie, 20 Mrt. 1602—1795. Aandeelen op naam. Ned.-West-Indische-Compagnie, 1621. Deze bestaan krachtens octrooien en privilegiën. Het Groot Tafereel der dwaasheid, 1720 (hierover VISERING in den Gids van 1856, bl. 643 vlg.), geeft de statuten van 2½ compagnieën. Participanten (aandeelhouders) (H. DE GROOT (W. SCHORER), Inleyding enz., Bk. 3, dl. 16, § 7 (aandeelhouders pro rata parte aansprakelijk); v. D. KEESSEL, theses selectae, th. 703 (solidair).

Navolging in andere landen: Engelsch-Oost-Ind.-Compagnie 1613, Comp. des Indes occidentales 1624, Comp. des Indes 1719.

Voor rechtspersoon zie Krit. 10 febr. 1891. Akr. Obl. 57, s. 369 v. 370.

Goldschmidt'sche bank als oudste nml. venn.: de maas na van Chiasso Phokäa te Genua in 1347 opgericht. 26. Zieving, Genua. aier Finansiwesen mit bes. Berücksicht. gung der Casa di San Giorgio. I. Finansiwesen von

(Schuldeischers-pachters M. v. d. Chijs, Geschiedenis der Kiechting van de Vereenigde O. I. Compagnie, 2e on 1857.

M. F. Muller, 972, Geschiedenis der Noordnede Compagnie 1874.

il monte of la società delle com. pere e de' Ganchi di S. Giorgio.

[Ten betooge dat: un associé ne peut hypothéquer pendant la durée de la société sa part indivise dans les immeubles communs." Het Wof van Carfatie in Frankrijk neemt de rechtspersoonlijkheid ook aan voor de burgerlijke maatschap, 23 febr. 1891, que les sociétés civiles constituent, tant qu'elles existent, une personne morale." Revue pratique des sociétés, 1891, bl. 132. An. Sirey 92, 1, 73. ders het Belgische Wof van Carfatie, ibidem bl. 134.

[en het Schotsche recht in tegenstelling van het Engelsche.

Sec. 4 v. d. ~~Law~~ Partnership Act 1890: Meaning of firm. - (1) Persons who have entered into partnership with one another are for the purposes of this Act, called collectively a firm, and the name under which their business is carried on is called the firm-name.

(2) In Scotland a firm is a legal person distinct from the partners

Schmoller, of whom it is composed ----- in Jahrb. f. Gesetzg. etc. Jahrg. 17. G. K. Lehmann, die geschichtliche Entwicklung der Aktienrechte bis zum

Zie voor de geschiedenis Goldschmidt, Handels- u. Wechselr., 3te Aufl., Bd. 1, 1te Abth. Universalgeschichte des Handelsr., bl. 290 v.

mons (monte) [compera]: in aandeelen gesplitst (obligatie) kapitaal.

In 1629 werd door de Staten-Generaal ^{de oprichting voorgesteld van} een ^{concept} Compagnie van afdruantje, zie G. Lurac, Hollands Rijkdom (1702), 3de dl. bijl. I en J. en bl. 396 v.

Statuten van in 1771, 1772 en 1776 te Amsterdam opgerichte afdruantje-compagnieën. Actiën, of aandelen, ^{of postiën} eigenschappen van actiën of ginterspenden, Bewijzen van actie of aandelen.

De Abt. tot directieering en beleving, op ver. te Rotterdam. Verg. F. A. van Uall, verdediging v. d. onafhankelijkheid der hand. 1720, bestaat nog. 21 deels bij het oprichten van naamlooze maatschappijen, 1834, 18 folk. I.

L'écopifien en Bewijzen van actie. 1 bl. 622 v.

De naam abtē komt het eerst voor in een Placaat van 1610.

Verg. F. A. van Uall, verdediging v. d. onafhankelijkheid der hand. 1720, bestaat nog. 21 deels bij het oprichten van naamlooze maatschappijen, 1834, 18 folk. I.

Comp. de l'Acadie 1604,

H 64,

Verg. over de geschiedenis V. Ring, in Zft. f. d. ges. 76r. dl. 38, bl. 593 ff.

R. Ehrenberg, die Amsterdamer Aktienpaktulation im 17 Jahrh. Jahrb. f. Natur. natök. und Statistik, 1891 en 1892.

cier a perdu le contact avec le public, qui s'en tient éloigné, et que l'apathie y règne en souveraine.

La nouvelle semaine a également commencé avec fermeté ; avant-hier seulement on reconnut à la Bourse la gravité de la situation et on vit la tendance générale s'affaiblir sur les ventes de la spéculation locale et de la province. Hier, lorsqu'on apprit la nouvelle augmentation du tarif russe et les autres mesures hostiles à l'Allemagne adoptées à Saint-Petersbourg, l'humeur de la Bourse devint fort maussade, ce qui se manifesta plus par l'abstention de la spéculation que par un recul sensible des cours. Mais aujourd'hui la physionomie du marché est redevenue plus tranquille et la tendance s'est sensiblement raffermie. L'augmentation du taux officiel londonien n'a produit qu'un effet médiocre, la meilleure tenue des valeurs américaines et étrangères signalée en même temps de la Cité y ayant fait contrepoids. Un article d'un caractère assez conciliant paru dans la *Novoié Vrémia* a contribué à calmer les esprits, permettant d'espérer que le conflit a désormais atteint le degré maximum d'acuité et que la Finlande, que les nouveaux tarifs ne touchent pas, est la porte ouverte par laquelle on pourra rétablir réciproquement de meilleurs rapports. La spéculation montre toutefois une grande retenue et le mouvement des affaires se réduit à bien peu de chose. Cela explique comment les achats effectués aujourd'hui en actions de banques, de chemins de fer et de mines pour compte d'un spéculateur hambourgeois aient suffi pour déterminer la tendance du marché.

* *

Les fonds nationaux sont lourds, ce qui a sa raison naturelle dans la tension du loyer de l'argent.

Par contre, le marché des rentes étrangères fait en général preuve d'une certaine fermeté, grâce surtout à l'amélioration du marché parisien et à l'accalmie survenue à Londres.

Les fonds russes se remettent lentement des pertes qu'ils ont essuyées. Les achats de billets-roubles pour compte du gouvernement russe continuent et se répètent souvent. La conséquence en est que la raréfaction de ces billets devient de plus en plus sensible, au point qu'ils font des départs très élevés et qu'ils sont environ 2 p. c. plus cher que le papier court sur Saint-Petersbourg ou sur Varsovie.

Les rentes hongroises sont plutôt faibles.

L'Italien, que la tension du change à 9 1/2 p. c. et des exécutions pour compte de Paris avaient sensiblement déprimé, regagne aujourd'hui un peu de fermeté, le change étant redescendu à 8 1/2 p. c.

Les Mexicains ont gagné plusieurs points et les fonds helléniques sont de même mieux tenus. A l'encontre, les troubles qui ont éclaté dans l'Argentine influencent défavorablement les emprunts de cette république.

Dans le marché des actions de banques, comme dans celui des actions de chemins de fer, on remarque un contraste entre les valeurs autrichiennes et allemandes. La spéculation viennoise ne cesse de pousser à la hausse le Credit-Anstalt, qui a de nouveau monté, tandis que les valeurs de banques allemandes, malgré l'amélioration dont elles profitent aujourd'hui, sont encore au-dessous du niveau qu'elles occupaient il y a huit jours.

Le phénomène est analogue pour les actions de chemins de fer. La crainte de voir appliquer en Allemagne des tarifs de transit sur les provenances russes, et de voir priver par là du plus fort de leur trafic les lignes de l'est de la Prusse, a sensiblement déprimé le Prussien oriental du Sud et le Mariembourg-Mlawka. D'autre part, les lignes autrichiennes qui pourront profiter du conflit douanier russo-allemand, notamment la Staatsbahn, le Buschtiehrad et l'Elbethal, ont eu des avances assez sensibles.

Le Sud-Ouest Russe, de même que le Varsovie-Vienne, est plus bas. Touchant cette dernière ligne, le *Berliner Actionair* croit savoir que la société du chemin de fer Ivangorod-Dombrova a décidé la construction d'un embranchement de Radom à Varsovie, ce qui détournerait de la ligne Varsovie-Vienne une partie considérable des transports. Le Prince-Henri est aussi plus faible.

Le syndicat houiller rhénan-westphalien a fait savoir par circulaire du 29 juillet qu'à partir du 1er août la vente des produits des mines faisant partie du syndicat même (sauf les cokés, les briquettes et le charbon de quelques associations déjà existantes) sera effectué exclusivement par son entremise. Ce fait, joint au commencement de la grève en Angleterre et aux décisions prises relativement aux proportions de la production de houille et de coke en Allemagne, a influencé favorablement le marché des valeurs minières. Quelques spéculateurs ont fait des achats très considérables et les cours de ces valeurs se sont relevés, notamment celui de la société Harpen. Malheureusement une dépêche annonce à la dernière heure que le feu vient de se déclarer dans l'une des mines de cette société, ce qui produit une réaction violente.

Si le marché des valeurs houillères est ferme, celui des valeurs métallurgiques ne l'est certes pas. Le conseil de l'Acierie de Bochum a décidé la répartition d'un dividende de 3 1/2 p. c. et l'affectation de 800,000 mark à des amortissements, et ces chiffres — fort piteux en comparaison de ceux des années précédentes — font craindre que, si la direction si habile de cet établissement n'a pu obtenir de meilleurs résultats, les autres usines métallurgiques — dont la plupart se trouvent dans des conditions moins favorables — ne sachent se promettre des bénéfices satisfaisants. Surtout pour les usines de l'est de l'Allemagne, telles que la Laurahütte, qui, du moment où la frontière russe leur est fermée, doivent tâcher de concourir avec les usines de l'Allemagne occidentale pour gagner le marché national, on ne présage pas grand'chose de bon pour l'avenir.

Fonds publics.	29 juin	6 juill.	13 juill.	20 juill.	27 juill.	3 août.
Consolidé prussien 3 1/2 p. c.	100.40	101.20	101.10	100.90	100.80	100.30
Emprunt allemand 3 p. c.	86.40	86.80	86.40	86.40	86.20	85.75
Id. prussien 3 p. c.	86.40	86.90	86.60	86.40	86.20	85.75
Rente-or hongroise 4 p. c.	95.25	95.75	95.60	94.75	94.20	94.70
Russe 1880 4 p. c.	98.10	98.20	98.20	98.40	98.10	97.50
Id. II ^e Oriental 5 p. c.	67.10	68.70	68.60	68.20	66.60	65.00
Billets-roubles.	213.80	215.40	215.65	214.75	212.75	210.00
Italien	90.00	90.80	89.50	89.10	87.50	87.50
Egyptien 4 p. c. unifié	101.40	101.10	101.25	100.50	100.20	100.75
Etablissements de crédit.						
Berliner Handels-Gesellschaft.	135.00	137.20	135.25	135.80	133.25	133.20
Darmstädter Bank	134.50	134.50	133.40	134.00	132.00	131.25
Deutsche Bank	156.00	157.25	156.25	154.75	152.70	152.25
Disconto-Gesellschaft	179.40	179.90	177.90	178.90	176.10	175.40
Dresdner Bank	138.50	140.25	138.50	139.75	137.50	137.40
Crédit mobilier autrichien.	172.70	206.30	204.50	202.80	202.00	202.70
Chemins de fer et sociétés industrielles.						
Sud de l'Autriche.	43.00	43.50	43.10	43.10	42.30	43.50
Elbethalbahnhof	101.25	115.80	115.80	114.00	112.75	115.00
Méditerranée d'Italie.	98.00	100.60	100.00	99.75	97.60	97.60
Varsovie-Vienne	205.70	203.00	202.75	208.00	203.00	200.75
Gothard	162.60	157.50	156.10	156.00	155.00	153.60
Nord-Est Suisse	113.00	108.75	108.10	108.20	106.30	106.00
Prince-Henri	62.80	62.90	59.60	58.50	56.70	54.70
Acieries de Bochum	117.00	121.75	122.90	125.25	122.30	118.90
Union de Dortmund	50.00	57.30	57.30	59.80	57.50	56.10
Gelsenkirchen	127.75	129.40	130.25	135.40	134.50	133.50
Harpen	118.90	124.90	125.90	131.00	130.00	130.25
Société Laura	98.10	102.50	104.00	106.00	100.40	97.80

Paris.

Voici les cours de compensation et le taux moyen des reports aux trois dernières liquidations mensuelles :

	Compens. Reports.		Compens. Reports.		Compens. Reports.	
	1 ^{er} et 2 juin au 30 juin.	0-035	1 ^{er} et 3 juillet au 31 juillet.	0-105	1 ^{er} et 2 août au 31 août.	0-08
Trois p. c.	98-10	0-035	97-50	0-105	98-10	0-08
3 p. c. Amortissable	97-90	0-41	97-30	0-18	97-90	0-15
4 1/2 p. c.	105-95	0-115	106-35	0-19	105-	0-18
Banque de France	3915-	12-B	3900-	12-50 B	4010-	2-50
Crédit foncier	970-	2-B	982-50	2-50	965-	3-25
Nord	1892-50	2-B	1902-50	3-B	1865-	2-50 B
Lyon	1507-50	1-	1505-	3-75	1517-50	1-25 B
Orléans	1580-	2-	1591-25	2-50	1610-	pair
Midi	1338-75	3-50	1345-	3-50	1325-	2-50
Est	915-	-	950-	-	982-50	-
Ouest	1195-	-	1097-50	-	1110-	-
<hr/>						
	Au 16 juin.	Au 15 juillet	Au 16 août			
Argentin 5 p. c. 1886	346-25	0-50	332-50	0-60	306-25	0-40
Autriche 4 p. c. -or	96-85	0-03	97-10	0-12	97-70	-
Brasil 4 p. c. 1889	64-75	0-035	64-50	0-135	64-	0-10
Egypte unifiée	101-20	0-12	101-	0-16	100-90	0-10
Daira-Sanieh	101-	0-11	102-25	0-12	102-	0-10
Domaniales d'Egypte	106-	0-11	104-20	0-15	103-	0-12
Espagnol	66-25	0-015	63-65	0-055	62-60	0-035 B
Cuba 6 p. c. 1886	462-50	0-50	460-	0-50	448-75	0-50
Grec 5 p. c. 1884	270-	0-50	220-	0-50	185-	-
Id. 4 p. c. 1887	260-	0-50	250-	-	207-50	-
Hongrois 4 p. c. 1881	96-75	0-02	96-10	0-06	94-20	pair
Italien 5 p. c.	93-10	0-11	91-40	0-135	86-50	0-065
Portugais 3 p. c.	22-90	0-06 B	22-55	0-05 B	22-	pair
Id. 4 p. c. 1890	140-	-	136-25	-	133-75	-
Id. obl. Tabacs	360-	0-25	350-	0-30	352-50	0-20
Roumain 5 p. c.	102-50	-	101-40	-	102-	-
Russe 2 ^e Orient	68-35	-	69-10	0-13	66-	0-08
Id. 3 ^e Orient	68-90	0-085	69-	0-13	66-50	0-06
Id. consol. 3 ^e sér.	99-50	0-13	99-65	0-15	98-40	-
Id. 3 p. c. 1891	78-75	0-085	78-80	0-135	77-65	0-075
Obl. hypoth. serbes	407-50	-	416-25	-	385-	-
Emp. serbe 5 p. c. 1890	77-	0-10	78-75	0-15	77-	0-10
Turc série D	22-	0-02	21-80	0-05	22-	0-01
Ottom. 1871 4 1/4 trib.	99-50	-	-	-	-	-
Ottom. prior. 4 p. c. 90	445-	0-50	448-25	0-35	447-50	0-50
Id. douanes	490-	0-05	493-75	0-60	480-	0-35
Banque d'escompte	152-50	1-125 B	145-	1-25 B	120-	1-375 B
Id. de Paris	660-	0-80	630-	1-25	620-	0-75
Id. transatlantique	390-	-	391-25	-	385-	-
Id. internationale	420-	0-70	430-	0-50	410-	0-50
Id. parisienne	370-	0-70	370-	0-75	370-	0-575
Id. russe et franç.	340-	0-60	325-	0-70	320-	0-45
Compt. nat. d'escompt.	485-	0-25	483-75	0-45	485-	0-30
Créd. ind. et commerc.	590-	2-	585-	2-50	575-	-
Crédit Lyonnais	763-75	0-05 B	762-50	0-075 B	777-50	0-05 B
Crédit mobilier	135-	0-75 B	115-	0-25	100-	0-25
Société Générale	468-75	pair	465-	pair	468-75	pair
Foncière lyonnaise	322-50	0-125	317-50	0-35	315-	0-35
Banq. des Pays-Autr.	527-50	0-675	512-50	0-90	512-50	0-65
Id. ottomane	597-50	0-65	585-	0-80	570-	0-75
Crédit mobil ^e Espag.	86-25	0-25	80-	0-25	70-	0-05
Andalous	351-25	0-40	325-	1-	295-	0-25
Autrichiens	655-	1-	645-	1-375	633-75	0-30
Lombards	235-	0-45	222-50	0-50	228-75	0-175
Méridionaux	665-	0-75	640-	0-375	595-	0-55
Nord de l'Espagne	155-	0-275	145-	0-40	140-	0-30
Portugais	73-75	0-10	73-75	pair	75-	0-15
Saragosse	187-50	0-30	183-75	0-40	167-50	0-45
Magasins généraux	567-50	1-25	565-	1-25	555-	1-25
Gaz	1375-	pair	1380-	2-	1372-50	0-25
C ^e Transatlantique	512-50	0-25 B	505-	0-50 B	480-	0-50 B
Messageries	660-	1-B	630-	0-50 B	630-	0-50 B
Omnibus	1038-75	0-75 B	1030-	0-25 B	1020-	1-25 B
Voitures	650-	0-25	635-	0-50	627-50	0-125
Métaux	522-50	0-625	476-25	0-925	450-	0-85
Panama	20-	0-25 B	17-50	0-15 B	16-25	0-10 B
Suez actions	2700-	0-75	2690-	2-	2655-	0-10
Dynamite	460-	0-425	455-	0-70	445-	1-375
C ^e franç. Télégraphe	117-50	0-45	110-	0-25	105-	0-20
Téléphones	410-	0-425	400-	1-	382-50	0-70
Tabacs de Portugal	425-	0-20	410-	0-25	430-	0-25
Rio Tinto	375-	1-	376-25	1-50	360-	0-75

Marché monétaire.

Banque d'Angleterre.

SITUATION AU 2 AOÛT 1893.

		Comparaison avec la situation précédente.
Encaisse £.	27,523,167	- 2,054,404
Portefeuille et avances	24,524,806	- 430,857
Billets en réserve	15,096,620	- 2,323,070
Circulation totale	42,256,515	- 1,993,400
Proportion encaisse passif . p. c.	46 1/8	- 2 1/4

Banque de France.

SITUATION AU 3 AOÛT 1893.

Encaisse } or fr.	1,720,001,293	+ 203,322
} argent	1,277,106,100	+ 412,818
Portefeuille	651,069,657	+ 15,403,180
Circulation	3,488,882,645	+ 49,911,175
Proportion encaisse-passif p. c. .	74-06	+ 0-12

Banque d'Allemagne.

SITUATION AU 31 JUILLET 1893.

Encaisse M.	809,774,000	- 6,913,000
Portefeuille	640,633,000	- 1,499,000
Avances	93,733,000	+ 11,274,000
Circulation	989,785,000	+ 14,058,000
Dépôts à vue	471,789,000	- 8,851,000

Banque Nationale belge.

SITUATION AU 3 AOÛT 1893.

Encaisse fr.	104,274,283	+ 6,703,551
Portefeuille Belgique	252,439,304	+ 692,901
— étranger	92,463,280	+ 377,534
Circulation	398,420,330	+ 7,607,210
Comptes courants Trésor	43,347,843	+ 15,882,036
— particuliers	35,407,096	- 2,080,321
Proportion encaisse-engagem ^{ts} p. c.	41-23	+ 0-96

New-York.

1892	Métaux précieux (du 1 ^{er} janvier au 15 juillet).	1893
45,805,863 doll.	Or : Exportations de New-York	doll. 68,676,475
6,307,520 »	— Importations	» 8,067,403
12,291,790 »	Argent : Exportations	» 16,671,214
1,189,608 »	— Importations	» 2,168,937

Londres, 3 août.

Or. — Il y a une grande demande de lingots et d'or américain pour l'exportation vers New-York. Pendant la huitaine la Banque d'Angleterre a laissé partir 2,294,000 £ (principalement des aigles) pour cette destination. Elle a reçu 287,000 £. Les arrivages s'élèvent à 446,000 £.

Argent. — Après être resté quelques jours à 22 1/2 d., il s'est produit une certaine raréfaction du métal blanc qui en a ramené le prix à 33 d.

Il y a aussi très peu de dollars mexicains sur le marché. On ne les cote pas.

P. S. Vendredi : L'argent monte à 33 1/4.

Etats-Unis. — Le fameux congrès qui s'est réuni le 1er août à Chicago, sous les auspices de la Ligue bimétallique, en vue d'organiser la défense de l'argent, a déjà terminé ses travaux. Dans la plupart des discours qui y ont été prononcés les orateurs se sont bornés à protester contre l'abrogation pure et simple du *Sherman act*. L'assemblée admet la suppression de cette loi à condition qu'on y substitue un système autorisant la frappe libre.

Quant aux membres du Congrès national, ils commencent déjà à arriver à Washington. On dresse des listes pour la composition des commissions. On semble ne vouloir perdre aucun instant. Néanmoins, on croit que la loi relative à l'abrogation du *Sherman act* ne pourra être votée avant le commencement de septembre.

En attendant, on constate que le gouvernement n'applique plus le *silver bill* qu'avec une grande répugnance et achète le moins d'argent possible. Ce qui ne s'est pas produit depuis l'adoption de cette loi, c'est qu'il a laissé passer le mois de juillet sans effectuer tous les achats auxquels il est astreint. Il n'a acheté que 2,384,000 onces au lieu de 4,500,000.

Bien que le Trésor continue à payer de l'or aux banques de New-York, les arrivages de ces derniers jours lui ont permis de ramener sa fameuse réserve au delà de la limite traditionnelle de 100 millions au-dessous de laquelle elle était tombée depuis le 20 avril. Elle s'élève actuellement à 100,691,370 dollars. Néanmoins la raréfaction monétaire cause des embarras sensibles dans les grandes villes. Les banques ont bien de la peine à rembourser tous les dépôts qui leur sont réclamés.

Modifications à la loi française de 1867 sur les sociétés par actions.

Le *Journal officiel* du 3 août publie la loi du 1er août 1893 portant modification à la loi du 24 juillet 1867 sur les sociétés par actions :

Article premier. — Les paragraphes 1 et 2 de l'article 1er de la loi du 24 juillet 1867 sont modifiés comme suit :

« § 1er. — Les sociétés en commandite ne peuvent diviser leur capital en actions ou coupures d'actions de moins de 25 fr. lorsque le capital n'excède pas 200,000 fr., de moins de 100 fr. lorsque le capital est supérieur à 200,000 francs.

« § 2. — Elles ne peuvent être définitivement constituées qu'après la souscription de la totalité du capital et le versement en espèces par chaque actionnaire du montant des actions ou coupures d'actions souscrites par lui lorsqu'elles n'excèdent pas 25 fr., et du quart au moins des actions lorsqu'elles sont de 100 fr. et au-dessus. »

Art. 2. — L'article 3 est modifié comme suit :

« Art. 3. — Les actions sont nominatives jusqu'à leur entière libération. Les actions représentant des apports devront toujours être intégralement libérées au moment de la constitution de la société.

» Ces actions ne peuvent être détachées de la souche et ne sont négociables que deux ans après la constitution définitive de la société.

» Pendant ce temps elles devront, à la diligence des administrateurs, être frappées d'un timbre indiquant leur nature et la date de cette constitution.

» Les titulaires, les cessionnaires intermédiaires et les souscripteurs sont tenus solidairement du montant de l'action.

» Tout souscripteur ou actionnaire qui a cédé son titre cesse, deux ans après la cession, d'être responsable des versements non encore appelés. »

Art. 3. — A l'article 8 sont ajoutées les dispositions suivantes :

« L'action en nullité de la société ou des actes et délibérations postérieurs à sa constitution n'est plus recevable lorsque, avant l'introduction de la demande, la cause de nullité a cessé d'exister. L'action en responsabilité pour les faits dont la nullité résultait cesse également d'être recevable lorsque, avant l'introduction de la demande, la cause de nullité a cessé d'exister et, en outre, que trois ans se sont écoulés depuis le jour où la nullité était encourue.

« Si, pour couvrir la nullité, une assemblée générale devait être convoquée, l'action en nullité ne sera plus recevable à partir de la date de la convocation régulière de cette assemblée.

» Les actions en nullité contre les actes constitutifs des sociétés sont prescrites par dix ans.

» Cette prescription ne pourra toutefois être opposée avant l'expiration des dix années qui suivront la promulgation de la présente loi. »

Art. 4. — Au § 1er de l'article 27 est ajouté ce qui suit :

« Tous propriétaires d'un nombre d'actions inférieur à celui déterminé pour être admis dans l'assemblée pourront se réunir pour former le nombre nécessaire et se faire représenter par l'un d'eux. »

Art. 5. — Dans le § 1er de l'article 42, aux mots « responsables solidairement envers les tiers sans préjudice du droit des actionnaires » sont substitués les termes suivants : « responsables solidairement envers les tiers et les actionnaires du dommage résultant de cette annulation ».

Au même article est ajouté le paragraphe suivant :

« L'action en nullité et celle en responsabilité en résultant sont soumises aux dispositions de l'article 8 ci-dessus. »

« Art. 6. — Sont ajoutées à la loi les dispositions suivantes :

Dispositions diverses.

» Art. 68. — Quelque soit leur objet, les sociétés en commandite ou anonymes qui seront constituées dans les formes du code de commerce ou de la présente loi seront commerciales et soumises aux lois et usages du commerce.

» Art. 69. — Il pourra être consenti hypothèque au nom de toute société commerciale en vertu des pouvoirs résultant de son acte de formation, même sous seing privé, ou des délibérations ou autorisations constatées dans les formes réglées par ledit acte. L'acte d'hypothèque sera passé en forme authentique, conformément à l'article 2127 du code civil.

» Art. 70. — Dans les cas où les sociétés ont continué à payer les intérêts ou dividendes des actions, obligations ou tous autres titres remboursables par suite d'un tirage au sort, elles ne peuvent répéter ces sommes lorsque le titre est présenté au remboursement.

» Art. 71. — Dans l'article 50, paragraphe premier, sont supprimés les mots : « Ils ne pourront être inférieurs à 50 francs. »

Dispositions transitoires.

Art. 7. — Pour les sociétés par actions en commandite ou anonymes déjà existantes, sans distinction entre celles antérieures à la loi du 24 juillet 1867 et celles postérieures, il n'est pas dérogé à la faculté qu'elles peuvent avoir de convertir leurs actions en titres au porteur avant libération intégrale.

Quant aux actions nominatives des mêmes sociétés, les deux ans après lesquels tout souscripteur ou actionnaire qui a cédé son titre cesse d'être responsable des versements non appelés ne courront, à l'égard des créanciers antérieurs à la présente loi, qu'à partir de l'entrée en vigueur de la loi, et sauf application de l'article 2257 du code civil pour les créances conditionnelles ou à terme et les actions en garantie.

Les dispositions de l'article 8 et celles de l'article 42 s'appliquent aux sociétés déjà constituées sous l'empire de la loi du 24 juillet 1867.

Dans les mêmes sociétés l'action en nullité résultant des articles 7 et 41 ne sera plus recevable si les causes de nullité ont cessé d'exister au moment de la présente loi.

En tout cas, l'action en responsabilité pour les faits dont la nullité résultait ne cessera d'être recevable que trois ans après la présente loi.

Les sociétés civiles actuellement constituées sous d'autres formes pourront, si leurs statuts ne s'y opposent pas, se transformer en sociétés en commandite ou en sociétés anonymes par décision d'une assemblée générale spécialement convoquée et réunissant les conditions tant de l'acte social que de l'article 31 ci-dessus.

§. 4 Verplichte inschrijving van elke vereeniging of maatschappij van meer dan 20 personen ter uitoefening van het bankiersbedrijf en van elke vereeniging of maatschappij van meer dan 20 personen ter uitoefening van ~~een~~^{ander} winstgevend bedrijf; inschrijving wijze voor iedere vereeniging van 7 of meer personen tot een geoorloofd doel (s. 6).

Companies limited by guarantee of unlimited kunnen al of niet hebben een "capital divided into shares" (s. 14).

Iedere vereeniging kan bij overeenkomst anderszins L. A. C. Kolff, eenige opmerkingen over naamloze vennootschappen in Engeland, Puff. 1891. Zie over private companies [in tegenstelling van public companies: Ann. Dr. Comm. 1899, bl. 256v. Voor banken bijzondere wetten tot 1862.

W. W. Cook, the public phases of corporations, their uses, abuses, benefits, dangers, wealth, with a discussion of the social, industrial, economic and political questions to which they have given rise, 1891. U. B. Buckley, the law and practice under the Companies Acts, 1862-1897, and the life assurance companies acts, 1870-1872, 6de dr. 1891. C. E. W. Chadwyck-Healey, a treatise on the law and practice relating to joint stock companies under the acts of 1862 to 1903, 2de dr. 1906.

F. de Bising, la société anonyme en droit italien, 1897. F. de Bising, la société anonyme en droit allemand, 1892. A. Firille, traité des sociétés anonymes belges régies par le C. de comm. 1892. E. Kistner, la società commerciale, 1899. W. F. Hamilton, a manual of company law, 1894. E. Moanson, the law of trading and other companies, 2de dr. 1893. Commentaar van Th. Heugenthaten, 1891, v. Bising, 2de dr. 1897. J. Bouter, 1899; A. Eyer, 1899; A. Pinnet, 1897; P. Kayser, 2de dr. 1897.

K. Lehmann, das Recht der Aktiengesellschaften, 2de dr. 1898. E. Thaller, de la réforme de la loi sur les sociétés par actions, 1906. - Zie voorts hierboven bl. 76. - Puff. Bising 1897. Ontwerp Staatscommissie 1890, zie boven bl. 16.

Welke beginselen moet een wettelijke regeling der naamloze vennootschappen huldigen ten aanzien van het kapitaal der vennootschap? Præadviezen van M. Mees en C. A. Cosman, in Handb. Ned. Jur. Ver. 1872, dl. 1, bl. 60 vlg.; debat t. z. p., dl. 2, bl. 71 vlg.

F. de Bising, la société anonyme en droit italien, 1897. F. de Bising, la société anonyme en droit allemand, 1892. A. Firille, traité des sociétés anonymes belges régies par le C. de comm. 1892. E. Kistner, la société commerciale, 1899. W. F. Hamilton, a manual of company law, 1894. E. Moanson, the law of trading and other companies, 2de dr. 1893. Commentaar van Th. Heugenthaten, 1891, v. Bising, 2de dr. 1897. J. Bouter, 1899; A. Eyer, 1899; A. Pinnet, 1897; P. Kayser, 2de dr. 1897.

Eigenaardige ontwikkeling in Engeland. De South-Sea-Bubble leidt tot de Bubble-Act van 1720. Vereenigingen zonder hoofdelijke aansprakelijkheid der leden als ook overdraagbare aandelen verboden. Bij een wet van 1825 overdraagbare aandelen weer toegelaten. Wetten van 1844; uitsluiting van solidaire aansprakelijkheid en aandelen aan toonder verboden. De Joint Stock Companies Acts van 1856 en 1857 maken het oprichten van vennootschappen op aandelen met beperkte aansprakelijkheid mogelijk (Joint Stock Companies with limited liability). Companies Act van 1862; zij onderscheidt: „unlimited companies having a capital divided into shares“, „companies limited by guarantee and having a capital divided into shares“ en „companies limited by shares“ (omc naamloze vennootschappen). De Companies Act van 1867 vergunt het uitgeven van toonderaandelen (share warrants to bearer), voor volgestorte aandelen of voor „stock“, aan „companies limited by shares“.

kenne man companies

Wet van 1900 (63/64 Vict. c. 40) 2ft. f. d. g. 18e. de. 50, bl. 526.

Literatuur. Engeland. — H. THRING, the law and practice of Joint-Stock and other Companies, 5. ed. 1889. — N. LINDLEY, a treatise on the law and practice of Joint-Stock and other Companies, 5. ed., 1889. — [E. MANSON, the reform of company law, in Law Quarterly Review, dl. 5, bl. 61 vlg.]

2de. 1902 vlg.

6de dr. door W. B. Lindley Hans 119 B. bl. 2 tit. 3 §§ 170-319

Duitsland. — A. B. H. Bk. 2, tit. 3, artt. 207-248, herzien bij wetten van 11 Juni 1870 en 18 Juli 1884. — RENAUD, das Recht der Aktiengesellschaften, 2de dr. 1875.

Frankrijk. — Laatste regeling, wet van 24 Juli 1867. — L. TRIPIER, commentaire de la loi du 24 juillet sur les sociétés, 2de ep. 1879. — A. DE COURCY, les sociétés anonymes, 1869. — MICHOT, Code annoté des sociétés commerciales anonymes, 1884.

1ste gew. wet van 1 Aug. 1873.

België. — Wet van 18 Mei 1873, wet 22 Mei 1876.

Ontwerp van den Minister JOLLES, 22 Nov. 1871. Voorloopig Verslag 1 Juni 1872. — [T. M. C. ASSER, de naamloze vennootschap, 1879. — J. A. LEVY, actienrecht, 1884.]

Nov. 16. 1872 bl. 178

Naam. Rechtskarakter. Naam, ontleend aan het voorwerp der handelsonderneming, d. w. z. die niet een persennaam is. Alleen voor handelsondernemingen, zie artt. 14 j°. 36 W. v. K. Voor burgerlijke ondernemingen valt de vereeniging bij aande-

MONITEUR

DES

INTÉRÊTS MATÉRIELS

Tout ce qui a rapport au bien-être général, hormis la politique.

BUREAUX : Bruxelles, 21, Place de Louvain. — Paris : 5, Boulevard des Italiens.

CORRESPONDANTS : Amsterdam, R.-C. Meyer, Damrak, 97. — Londres, Delizy, Davies et Ce, 4, Finch Lane, Cornhill, E. C. — Allemagne et Italie, Bureaux de Poste. — Genève, Agence des journaux, 7, boulevard du Théâtre. — Alsace-Lorraine, A. Ammel, 5, rue Brûlée, à Strasbourg. — Lisbonne, Emydio da Silva. — Barcelone, Manuel Crusat, Paseo de Gracia, 131-1er.

PRIX D'ABONNEMENT PAR AN : Belgique, 12 francs. — France, Suisse, Italie, Espagne, Portugal, Suède et Norvège, Danemark, Turquie, Russie, Roumanie, Serbie et Bulgarie, Grèce, etc., 23 francs. — Pays-Bas, 9 florins. — Grand-Duché de Luxembourg, 13 francs. — Grande-Bretagne et Colonies, 1 £. — Allemagne, 20 RM. — Autriche, 12 florins

ÉCONOMIE FINANCIÈRE.

Loi française sur les sociétés anonymes.

Entre deux interpellations, la Chambre des députés a dépêché le vote d'une loi modifiant quelques articles de la loi de 1867 sur les sociétés commerciales ; — de même le Parlement belge a voté en 1886 une loi amendant celle de 1873. Dans l'un et l'autre cas, il n'a pas été procédé à une revision complète ; on n'a voulu changer ni l'esprit ni les principales dispositions du régime des sociétés par actions ; on n'a pas songé davantage à rédiger à nouveau tous les articles qui, passés au crible de l'expérience, ont pu paraître défectueux. Pourquoi cette timidité à bien faire, alors qu'on se décide à toucher à un texte ?

Autre coïncidence. La Chambre des députés a eu son attention éveillée sur deux points qui furent également et de même façon réformés en Belgique en 1886. Les sociétés civiles peuvent se mettre sous le régime de la loi sur les sociétés commerciales. Les cas de nullité à la constitution des sociétés anonymes sont prescrits au bout d'un certain temps et les responsabilités pour ces cas sont mieux définies, en même temps qu'amoindries. Les deux réformes s'expliquent aisément et peuvent être approuvées sans réserve.

Nous en disons autant de la troisième modification qui sera apportée à la loi française si le Sénat approuve à son tour la loi votée par la Chambre des députés. La loi française de 1867 autorisait la création de titres au porteur lorsque les actions d'une société anonyme étaient libérées de moitié. On se demande aujourd'hui comment une disposition aussi étrange avait pu prendre place dans la loi. Car on ne voit aucun avantage quelconque à laisser cette faculté aux souscripteurs en nom de devenir des porteurs anonymes, tandis qu'on a éprouvé tous les inconvénients de ce système. Pour avoir un jour possédé un titre de société, on restait sa vie durant avec le cauchemar de la responsabilité à la suite d'investitions ultérieures au cas où l'un ou l'autre des cessionnaires successifs devenait insolvable. Cela était inique, et cela compliquait singulièrement le mécanisme des sociétés par actions.

Un autre inconvénient, très sérieux également, était l'obligation faite à une société qui a émis des titres au porteur libérés de 50 p. c. seulement de devoir inscrire à son bilan, parmi l'actif ayant une valeur sérieuse, indéniable, les sommes à verser par des associés-débiteurs inconnus et dont la solvabilité ne pouvait être ni recherchée ni reconnue. S'il est vrai que toutes les parties de l'actif d'un bilan de société doivent toujours pouvoir être appréciées, évaluées, cela est surtout nécessaire pour les sommes dues, à un titre quelconque, en argent. Un conseil d'administration ou un collège de commissaires qui laisserait subsister à l'actif, pour leur plein, des soldes dus par des débiteurs notoirement insolubles commettrait un acte répréhensible. Et ces mêmes administrateurs et commissaires sont obligés de considérer comme récupérable sans déchet la partie non versée du capital social parce qu'elle est due par une collection d'associés, ou plutôt de véritables débiteurs, se cachant sous le voile discret de

l'anonyme. En dehors de toute autre considération, la sincérité des bilans réclamait donc que les actions restassent nominatives jusqu'à leur entière libération.

Pour ne pas trop effrayer les porteurs de titres, on a limité à deux ans la responsabilité de ceux qui, ayant vendu des titres non entièrement libérés, ont passé la main à des cessionnaires, même insolubles. Cette solution est simple et rationnelle. Les endosseurs d'une lettre de change échappent à tout recours si, dans un court délai après l'échéance, le dernier porteur ne fait pas constater l'insolvabilité du tiré. Et ce dernier porteur n'a plus recours que contre le tireur. Il était simple, par analogie, de fixer un délai précis, une échéance après laquelle celui qui, ayant endossé, en quelque sorte, une action non libérée, et l'ayant cédée ensuite, n'encourt plus de responsabilité pour cette espèce d'endossement. De même que le dernier porteur d'une lettre de change ne se trouve plus que devant le tireur, de même la société qui fait un appel de fonds ne se trouve plus que devant le ou les derniers inscrits depuis deux ans sur les livres de transferts. Pour compléter la mesure et la rendre meilleure encore, il est regrettable que la Chambre française n'ait pas ordonné, à l'instar de la loi belge, la publication annuelle, dans un journal légal, de la liste des actionnaires propriétaires de titres non libérés. Cette annexe du bilan est précieuse pour permettre de se rendre compte de ce que nous appellerons la sincérité des opérations de transfert.

Il y a une dernière réforme de la loi française récemment votée qui, nous l'avouons, ne nous paraît pas aussi heureusement trouvée. Elle prête du moins le flanc à la critique et ne rencontrera pas une adhésion unanime, parce qu'on la trouvera incomplète. Il s'agit de la création des actions ou parts sociales.

D'après la loi française actuelle, l'action d'une société anonyme doit être de l'import de 500 francs. Il n'y a que deux exceptions à cette règle : le minimum descend à 100 fr. pour les sociétés (en commandite ou anonymes) dont le capital social n'excède pas 200,000 fr. et à 50 fr. pour les sociétés dites à capital variable, qui sont plutôt des associations momentanées, des coopératives, etc.

La Chambre des députés a décidé que les actions pourraient être de 25 fr. pour toutes les sociétés en commandite ou anonymes, quelle que soit l'importance du capital social.

En Angleterre et en Belgique déjà la loi autorisait ces très petites coupures, tandis qu'en Allemagne on a par deux fois opposé une réglementation restrictive à cette « démocratisation » de l'action de société anonyme.

Seulement, la pratique jusqu'ici n'a pas été favorable à ce moyen de vulgarisation, à ce procédé qui met la forme de l'association commerciale à la portée des plus petites bourses. En Belgique c'est à peine s'il existe des actions à 25 et même à 50 fr., bien que la loi ait laissé la liberté la plus complète à cet égard. En Angleterre même les titres d'une livre sterling, bien que beaucoup plus usités, ne sont employés que pour de certaines catégories toutes spéciales d'entreprises : celles qui, par leur caractère aléatoire, s'adressent plutôt à la spéculation. C'est ainsi que les mines d'or, d'argent, de rubis, de diamant, les sociétés d'exploration, etc., se constituent le plus souvent en

titres d'une livre sur lesquels on verse à l'origine quelques shillings seulement. Mais ni les banques, ni les chemins de fer, ni les usines ou manufactures, etc., n'ont adopté cette forme de titres. Dans la pratique anglaise on a admis les titres d'une livre non pas pour aller chercher le capital dans les couches profondes de la très petite épargne, mais bien plutôt pour obtenir par ce moyen un titre léger, propre aux spéculations journalières qui se font non pas au Stock-Exchange même, mais à côté de cette association aristocratique des *brokers*, chez les *jobbers* et autres intermédiaires de la vie fiévreuse des affaires.

Si l'on crée en Angleterre une société au capital d'un million sterling divisé en un million de titres d'une livre, ce n'est jamais pour essayer de répartir ce capital entre un million de souscripteurs à une action, pas même entre 100,000 souscripteurs à dix actions s'engageant ainsi pour la somme encore modeste de 10 £, pas même entre 50,000 souscripteurs de 20 actions valant ensemble 20 £ ou 500 fr. On ne vise pas cette subdivision du risque, et on n'espère pas l'obtenir au moyen de la création de très petites coupures; mais on se dit que ces petites actions conviennent à la spéculation, qui en échange chaque jour des milliers, des dizaines de mille, parfois davantage. On se dit qu'une action d'une livre baisse ou monte plus aisément d'un shilling qu'une action de 20 £ ne monterait ou ne baisserait d'une livre, et que cette faculté de mobilité est un avantage précieux en certains cas pour attirer et maintenir un marché actif sur certaines actions d'entreprises constamment influencées dans leurs résultats par les événements.

Agira-t-on de même en France, en admettant que la petite action de 25 fr. s'y acclimate? Un journal important, commentant le vote de la Chambre, disait le lendemain: « Ce pourrait être toute une révolution s'il se trouvait des hommes d'initiative pour mettre à profit cette réforme. » Eh bien, si cette révolution se faisait, nous craindrions fort qu'elle ne fût dirigée dans une voie fatale et que les « hommes d'initiative » qui s'empareraient de la réforme n'y cherchassent un profit peu recommandable au point de vue des intérêts généraux. En France, où la spéculation légitime de la Bourse est honnie en ce moment, nous redoutons qu'on ne voie dans la création de petites coupures que le moyen d'intéresser la toute petite épargne à des entreprises qui ne lui conviennent pas. Il ne faut pas se dissimuler que depuis l'affaire du Panama — car il faut toujours y revenir — le capital en France, le capital petit et moyen, n'a plus d'orientation. Ce qui se passe avec les caisses d'épargne est un nouvel indice d'un mal plus profond qu'on ne le pouvait supposer. Ceux qui, à un titre quelconque, participent à la direction des affaires ont vraiment charge d'âmes, et une fausse manœuvre de leur part peut entraîner de nouvelles et graves conséquences. Le ministre des finances, appuyant de son autorité le gouvernement grec auprès de la haute banque de Paris et voulant imposer un emprunt grec à l'épargne française, voulait commettre une de ces fautes qu'on a su lui faire éviter; on doit redouter que l'implantation en France des petites coupures d'actions ne soit une autre faute, uniquement parce que le terrain est mal préparé. Pour que cette « démocratisation » des sociétés anonymes par actions fût profitable, il faudrait que l'on osât diriger l'effort à faire pour amener les petits capitaux aux seules entreprises vraiment utiles et parfaitement agencées. Qui donc aurait, pour l'instant, la hardiesse et le pouvoir de mener ce mouvement?

Il y a vraiment une trop grande anomalie entre ce vote et un autre tout récent. La Chambre vient de rejeter la création de Caisses d'épargne libres qui, dans une mesure restreinte et moyennant de sérieuses garanties de contrôle, auraient pu détourner une partie de la petite épargne de la rente vers des œuvres locales utiles. Le lendemain on charge de ce soin les futurs promoteurs des sociétés par actions en titres de 25 francs.

Ce qu'on peut souhaiter de mieux, jusqu'à ce que la France capitaliste se soit reprise, c'est que le nouvel article de la loi reste lettre morte.

En terminant, nous exprimerons un autre regret. Touchant à l'article de la loi sur la formation du capital des sociétés anonymes, la Chambre française eût été bien inspirée en autorisant, comme cela a lieu en Angleterre, en Belgique, en Allemagne, la création d'actions privilégiées, à côté de la part de capital. L'action privilégiée, titre intermédiaire entre l'action proprement dite et l'obligation, a rendu, là où elle est permise, les plus signalés services. Si elle n'existait pas, la Chambre française eût dû l'inventer. Il était plus simple encore de l'introduire en France, avec ses certificats d'origine et les bons témoignages qu'elle peut présenter.

GEORGES DE LAVELEYE.

* *

Article premier. — Le paragraphe 1er de l'article 1er de la loi du 24 juillet 1867 sur les sociétés est modifié comme suit :

« Art. 1er § 1er. — Les sociétés en commandite, quel que soit leur capital, peuvent le diviser en actions de 25 fr. au moins. »

Art. 2. — L'article 3 est modifié comme suit :

« Art. 3. — Les actions sont nominatives jusqu'à leur entière libération.

Les titulaires, les cessionnaires intermédiaires et les souscripteurs sont tenus solidairement du montant de l'action.

Tout souscripteur ou actionnaire qui a cédé son titre cesse, deux ans après la cession, d'être responsable des versements non encore appelés. »

Art. 3. — A l'article 8 est ajouté un paragraphe final ainsi conçu :

« L'action en nullité de la société ou des actes et délibérations postérieurs à sa constitution n'est plus recevable lorsque, avant l'introduction de la demande, la cause de nullité a cessé d'exister. L'action en responsabilité pour les faits dont la nullité résultait cesse également d'être recevable lorsque, avant l'introduction de la demande, la cause de nullité a cessé d'exister et, en outre, que trois ans se sont écoulés depuis le jour où la nullité était encourue. »

Art. 4. — Au paragraphe 1er de l'article 27 est ajouté ce qui suit :

« Tous propriétaires d'un nombre d'actions inférieur à celui déterminé pour être admis dans l'assemblée pourront se réunir pour former le nombre nécessaire et se faire représenter par l'un d'eux. »

Art. 5. — Dans le paragraphe 1er de l'article 42, aux mots : « responsables solidairement envers les tiers sans préjudice du droit des actionnaires », sont substitués les termes suivants : « responsables solidairement envers les tiers et les actionnaires du dommage résultant de cette annulation ».

Au même article est ajouté le paragraphe suivant :

« L'action en nullité et celle en responsabilité en résultant sont soumises aux dispositions du paragraphe final de l'article 8 ci-dessus. »

Art. 6. — Dans l'article 50, paragraphe 1er, sont supprimés les mots : « ils ne pourront être inférieurs à 50 francs ».

Art. 7. — Sont ajoutées à la loi les dispositions suivantes :

Dispositions diverses.

Art. 68. — Quel que soit leur objet, les sociétés en commandite ou anonymes constituées dans les formes du code de commerce ou de la présente loi sont commerciales et soumises aux lois et usages du commerce.

Art. 69. — Il pourra être consenti hypothèque au nom de toute société commerciale en vertu des pouvoirs résultant de son acte de formation, même sous seing privé, ou des délibérations ou autorisations constatées dans les formes réglées par ledit acte. L'acte d'hypothèque sera passé en forme authentique conformément à l'article 2127 du code civil.

Dispositions transitoires.

Art. 8. — Pour les sociétés par actions en commandite ou anonymes déjà existantes, sans distinction de celles antérieures à la loi du 24 juillet 1867 et celles postérieures, il n'est pas dérogé à la faculté qu'elles peuvent avoir de convertir leurs actions en titres au porteur avant libération intégrale.

Quant aux actions nominatives des mêmes sociétés, les deux ans après lesquels tout souscripteur ou actionnaire qui a cédé son titre cesse d'être responsable des versements non appelés ne courront, à l'égard des créanciers antérieurs à la présente loi, qu'à partir de l'entrée en vigueur de la loi et sauf application de l'article 2257 du code civil pour les créances conditionnelles ou à terme et les actions en garantie.

Le paragraphe final de l'article 8 et le paragraphe final de l'article 42 s'appliquent aux sociétés déjà constituées sous l'empire de la loi du 24 juillet 1867.

Dans les mêmes sociétés, l'action en nullité résultant des articles 7 et 41 ne sera plus recevable si les causes de nullité ont cessé d'exister au moment de la présente loi.

En tout cas l'action en responsabilité pour les faits dont la nullité résultait ne cessera d'être recevable que trois ans après la présente loi.

L'article 68 s'applique aux sociétés déjà existantes.

Les sociétés civiles actuellement constituées sous d'autres formes pourront, si leurs statuts ne s'y opposent pas, se transformer en sociétés en commandite ou en sociétés anonymes par décision d'une assemblée générale spécialement convoquée et réunissant les conditions tant de l'acte social que de l'article 31 ci-dessus.

Partie financière.

CHRONIQUE FINANCIÈRE.

24 mars.

Nous venons d'avoir une semaine de liquidation parlementaire. A Paris, à Rome, à Berlin on a plus ou moins procédé au règlement final de questions qui, à si juste titre, préoccupent les

Palmer's Company precedents.

Part. I. Company forms. (6th ed. door F. B.

Palmer, C. Macnaghten en A. J. Chitty,
1898 / 8th ed. door F. B. Palmer, 1902.

Part. II. Winding-up forms and practice,

8th ed. door F. B. Palmer en F. Evans, 1900
9th ed. door id id id 1904

Part. III. Debenture and debenture stocks.

8th ed. door F. B. Palmer, 1900

(formuleboek).

F. B. Palmer, ^{Company law;} a practical handbook for
lawyers and business men. ~~etc ed. 1898.~~
3rd ed. 1901.

Over private companies:

F. B. Palmer, private companies and
syndicates. 5th ed. 1899.

T. E. Smith, summary of the law of com-
panies. 6th ed. 1897.

W. W. Cook, a treatise on the law of corporations having a capital stock, 4th ed., 3d. Chicago 1899.

G. F. Emery, a treatise on company law under the acts 1862-1900, 1901.

Rawlin and Moensapfen, company law. 1901 35 sh.

E. Mannion, ^a practical guide ^{to} company law, 1902 1901.

F. Gore - Braune and ^{W. J.} Jordan, ^a Handy book on the formation etc. of joint stock companies, 24th ed. 1902.

Oude wetten 6 Geo. 4 c. 91 (1825) de kroon kan een charter v. incorporatie
 geven zonder invloed op de aansprakelijkheid / 4/5 Will. 4 c. 94, Letters patent
 voor personen staande in iudicio; ver. door 7 Will. 4/1 Vict. c. 73 (1857) ¹⁸⁵⁴ Letters patent
 voor personen staande in iudicio; ver. door 7 Will. 4/1 Vict. c. 73 (1857) beperkte aansprakelijkheid.
 Crawley bl. 162 Joint Stock Companies Act van 1844 7/10 Vict. c. 110.

5.2 toepasbaar op alle vereenigingen van meer dan
 25 personen met een kapitaal verdeeld in over-
 draagbare aandelen
 2° op alle verzekeringmaatschappijen, zooewel op
aandelen als onderling.
 regiskatie, onbeperkte aansprakelijkheid / subi-
diair ? /

Limited Liability Act 1855 10/19 Vict. c. 133 ^{vervolloopte} ~~stond als~~
~~de inschrijving als company met~~
~~Companies de verlening van~~ ^{beperkte aansprakelijkheid}
~~de~~ met uitzondering van verzekeringmaatschappijen.

5.2 Joint Stock Companies Act 1856 / 19/20 Vict. c. 47 / uitsluit
 de wet van 1844 af, ^{overigens} ~~er is~~ ^{veel} toepasbaar op bank-
 ken en verzekeringmaatschappijen. aangevuld door de Joint Stock
 Comp. Act 1857 (20/21 Vict. c. 17).
 1857 / ^{20/21} ~~19/20~~ Vict. c. 80 / ^{verklaren dat} ~~er is~~
 wet van 1844 ^{noog altijd} ~~is~~ ⁱⁿ voor verzekeringmaatschappijen geldt.

25/26
 Vict. c. 89.
 9.4 Thans van kracht.
 Companies Act 1862. Vereenigingen van meer dan
 20 personen die een winstgevend bedrijf uitoefenen
 moeten ingeschreven worden; (meer dan hien personen
bij bankiersbedrijf /
 vereenigingen van zeven of meer
personen met een
 5.617. wettig doel kunnen zich oopen inschrijven. met dien
 aansprakelijkheid der leden beperkt tot aandelen,
 beperkt tot een bepaald bedrag, met beperkt.
 (bij vereeniging à capitaal)

Het kapitaal in de beide laatste gevallen al of niet in aandelen
de onderl. ~~lijzen~~ verdeeld

Of Vonder de Companies act vallen, wat de

verplichting tot inschrijving betreft, ~~in onderl. of~~

~~verzekering~~
~~maatschappijen~~ is betwist, Crowley bl. 172 v. 72
kunnen zich doen inschrijven als companies limited by
guarantee, zie voortz. bij Smith, bl. 2, bl. 97.

Life

De Insurance Assurance Companies Act van

1870 (71 en 72) is ~~ook~~ toepasselijk op alle levens-

verzekering vereenigingen vooral op aandelen

als onderlinge.

Op banken in het bijzonder.

7 Geo. 4 c. 46 Joint Stock Banks of issue op grooter afstand
dan 65 mijlen van Londen.

1844 7/10 Vict. c. 113. toepasselijk op alle joint stock Banking
1846 9/10 Vict. c. 100
Companies behoudende niet meer dan 6 personen.

~~1846~~ 20/21 Vict. c. 49 Joint Stock Banking Companies Act,
1857 . toepasselijk op dezelfde companies als de voorgaande.

1860 21/22 Vict. c. 91. aan joint stock banks wordt limited
liability toegepast.

Trans worden zij beheerscht door de Companies
Act van 1862.

Op vereenigingen tot uitvoering van werken van
openbaar nut, in te stellen, bij Parlemaentakte, zijn
toepasselijk de "the Companies Clauses Consolidation Act
van 1845, 9/9 Vict. c. 16 geest in 1860 en 1869, en the
Lands Clauses Consolidation Act 1845, 9/9 Vict. c. 18;

Op spoorwegmaatschappijen the Railways Clauses
Consolidation Act 1845, 9/9 Vict. c. 20.

Nog afzonderlijk

1 Coöperatieve vereeniging:

Industrial and provident Societies. Industrial and
provident societies act ~~1870~~¹⁸⁹³, ~~77/78~~^{56/57} Vict. c. ~~35~~³⁹ (vereeni-
gingen tot uitoefening van eenige ^{nijverheid} ~~handel~~, arbeid,
of ^{handel} ~~landbouw~~, in het groot of het klein, waaraan ⁱⁿ
het aantal van een der leden £ 200 overheft).

Zij hebben beperkte aansprakelijkheid.

2 Friendly Societies. Friendly Societies Act ~~1875~~¹⁸⁹⁶, ~~72/73~~^{59/60}
Vict. c. ~~60~~²⁵. De Life Insurance Companies Act is op
deze vereeniging niet toepasselijk.

3 Trades Unions. Trade Unions Acts ¹⁸⁷¹ 34/35 Vict.
c. 51. ¹⁸⁷⁶ 39/40 Vict. c. 22.

4 Building Societies.

Act ~~1874~~ 1874. 37/38 Vict. c. 42; 1875, 38/9 Vict. c. 9;
1877, 40/1 Vict. c. 63; ¹⁸⁸⁴ 47/8 Vict. c. 41; 1894 57/8 Vict. c. 107.

5 Alle levensverzekeringalloyen.

De Life Assurance Companies Act van 1870 en 1872,
33/34 Vict. c. 61 en 35/36 Vict. c. 41 (ook 1871, 34/5 Vict. 50).

6 Wet van 1854 op de „sociétés littéraires et
scientifiques“.

7 Saving Banks acts 1863/1893.

len onder de wet van 1855. Voorbeelden bij DEKING DURA, handhaving der rechten van obligatiehouders, bl. 69 vlg. Naamlooze vennootschappen voor eene burgerlijke onderneming zijn in geen geval als kooplieden te beschouwen. H. R. 7 Febr. 1889 (W. n°. 5692, Holl. Belgische Bouwgrond Mij.) Anders Hof Amsterdam 12 Sept. 1884 (W. n°. 5112, Parkschouwburg). L

Definitie: Naamlooze vennootschap is eene vereeniging tot uitoefening van een handelsbedrijf, met een door de leden bijeengebracht in aandelen verdeeld kapitaal, onder buitensluiting van persoonlijke aansprakelijkheid der leden.

Kenmerken: Kapitaal in aandelen verdeeld en niet-aansprakelijkheid der leden jegens derden. Verg. Memorie van Toelichting der regeering van 10 Febr. 1834, VOORDUIN op art. 36 W. v. K., dl. 8, bl. 166 vlg. De naaml. vennootschap is dus rechtspersoon. Zie N. R. bl. 74.

Het aandeel.

Kapitaal in onderscheiding van vermogen.

Aandeel beteekent: 1°. kapitaalsdeel, een ideëel deel van het kapitaal. De aandelen, waarin het kapitaal verdeeld is, kunnen van verschillende grootte zijn; gewoonlijk gelijke deelen, alsdan aandeel: het minst bedrag van deelneming vereischt om vennoot te worden. LEVY, actiënrecht, bl. 25: de eenheid van kapitaalsverdeling.

2°. lidmaatschapsrecht, het recht van vennoot, dat alleen verkregen wordt door in het kapitaal bij te dragen. LEVY, t. a. p., bl. 26: rechtsgevolg der deelneming.

3°. aandeelbewijs. Oorkonde over de deelneming van het kapitaal en daarmee over het lidmaatschapsrecht. Zij behoeven niet gegeven te worden; één bewijs voor vijf aandelen enz.

Zij zijn op naam of in blanco, art. 40 W. v. K. Bij de laatste is het lidmaatschapsrecht verbonden aan den eigendom van de oorkonde. De eigenaar, niet de houder, is vennoot, maar het houden van het aandeelbewijs legitimeert tot het uitoefenen van de rechten des eigenaars. De algemeene regels over toonderpapier toepasselijk.

Art. 41. In sommige landen (Frankrijk bijv.) niet-volgestorte toonderaandelen geoorloofd.

7 R. Utrecht
18 Apr 1900
W. n. 7455.

1 bepaald

1 bepaald

deelhouderschap
levy

Frankrijk
art. 3 ab. 1 (wet van 1 Aug. 1893)

R. de Castelnau, étude sur les sociétés civiles à formes comm. 1899; J. P. Bouffot, idem. bl. Baudouin, t. 1900.

De aandeelhouders in een burgerl. v. op aandelen zijn niet aansprak. heeft an-dela de leur mine sociale, heb. Toulouse 9 febr. 1899 ann. de dr. comm. Rome prat. des sociétés 1898, n° 901; 1900, n° 1100. Zie ook 1899, p. 282, n° 29. anders Ann. dr. c. 1901-2-30, n° 70. Ann. 1900, p. 259, n° 52, p. 267, n° 57.

U. 2. Oring, iets over vennootschappen v. koophandel in Frankrijk Pft. 1895, p. 680. Evensoo Trib. civ. de Bruxelles 23 Juli 1892, Revue prat. des sociétés, 1892, bl. 325.

Naamlooze vennootschappen, in art. 8. Bepaald wet van 1898! Verg. V. R. n° 5039, 5040, 5041, en 5060; n° 5043 (ingee.). Ch. Thos, beperkte aansprakelijkheid bij burgerlijke ondernemingen. Pft. 1900. J. van Raalte, de rechtstoestand der burgerlijke aandelen-maatschappij, Pft. 1891. - Kist, 3, 2. dr., bl. 244. - Godefroy in W. n° 4300. Hof Arnhem 22 Jan. 1879, W. n° 4564.

Zie art. 582 B. W. "Zaken aan eene gemeenschap behoorende zijn de zodanige die het gezamenlijk eigendom aldus juist Art. 25 Oct. 1860 bl. v. 76. W. bl. 164. zijn van een zedelijk lichaam (lees: van de tot een zedelijk lichaam vereenigde personen). De aandeelhouders zijn niet creditaan der vennootschappen, maar leden der vennootsch. Gemeenschapp. eigenaars v. h. vermogen der vennootsch. gez. v. h. meent de vennootsch. v. h. vermogen; rechtspersoon is eene wijze van vereeniging. xx

Het kapitaal behoort toe aan de nml. vennoot, doch komt toe aan de aandeelhouders, In Furnia bl. 28. Vandaar volgens hem criterium van aandeelhouders, dat het verbejerswoordigt een deel van het maatsch. kapitaal. Liever criterium van aandeelhouders (vennoot); het bijdragen tot het

A. N. de Vos v. Heemstede, het kapitaal v. nml. vennootschappen volgens het wetb. v. Kooph., Pft. 1875.

Verg. over de beteekenissen van aandeel: Renaud 1877, bl. 89 v. Verg. over de beteekenissen van aandeel: aandeel in de winsten / winstaandeelen zijn geen aandelen, evensoo inome lands; evenmin: aandeel in het saldo of verdeling.

het geheel der uit de deelneming voortvloeiende rechten en verplicht. Verg. Lehmann, bl. 1, bl. 190 vlg. Het aandeelhoudersrecht is het recht op medebestuur, het

Alexander, R. G. en Goldschmidt, Grondwet 5de dr. bl. 151.

De houder is bezitter van het lidmaatschapsrecht voor zich zelf tot het tegen deel is bewezen, art. 590 B. W.

Verg. Rb. Amsterdam 30 Juni 1865, Hoog. v. Ver., dl. 8, bl. 231: uitgifte van blanco-niet-volgestorte aandelen is niet nietig, maar

Verg. over de uitgifte van toonder-aandelen in andere landen: Wahl, titras au porteur, n° 482-546.

de leden der Directie worden persoonlijk voor de geheele storting jegens de abt. aansprakelijk, zoo de houders der blanco-aandelen daartoe in gelijke blieven.

Zie over de kwaliteit van een blanco-konkoop op aandelen op naam: Hof de Boveray 11 Dec. 1899, 16. v. 16. 1900 bl. 1.

~~F. Het aangelaste vonnis der Rb. te Amsterdam (30 Juni 1865) welke te overtuigd overtuikt in blanco van niet volgestorte aandelen op naam ^{is niet} geoorloofd.~~

[nig bevestigbaar

Conversion of shares into stock, in Ann. de dr. comm. 1900 bl. 64.

De Companies Act onderscheidt shares a capital divided into shares en stock en spreekt van "conversion of capital into stock" (s. 20, 29); onderscheidt ook certificates of shares en "certificates of stock" (s. 31). ook van "to convert its paid-up shares into stock" (s. 12).

Stock: ~~die voorafgevolgde aandelen & deling~~ ^{kapitaal} niet in aandelen van een vast bedrag verdeeld / ingesloten deel van voor x belasting bedragen / ^{bevestigd}

V. Klemperer, die rechtliche Natur der Genussscheine, wgsd. Dtsch. Halle aandelen wegens inbreng, actions d'appat. aandelen der eerste uitgifte

Karakter der parts de fondateur: Wahl, titres au porteur, n° 292, bl. 225 nt. 2. Rouffreau, questions nouvelles sur les sociétés, 1882, p. 160; Houpin, traité des sociétés par actions, 1899, t. 1, n° 21. Revue crit. de lég. 1881, p. 504, 1887, p. 219; Ann. dr. comm. t. 1, p. 219; Sirey, 1899, 1, 417. Lecouturier, nature juridique de la part de fondateur, in Revue crit. de lég. et de jurispr. 1897. Oprichtersaandelen zijn geen aandelen. 1899, p. 225; 1895-1-24, 61. d. Wahl, les parts de fondateur, 1897. Genuezen v. de algemeene n. 1897.

Karakter van reespisjan: Art. 25 Okt. 1865, 16. v. 16. 1864 bl. 164.

Wie gerechtigd is tot een percentage in de winst heeft geen recht op percentage in het agio verkregen bij uitgifte van nieuwe aandelen: Hof Amsterdam 6 Dec. 1895 W. n° 6776.

A. Davay, de la constitution des sociétés par actions à capital fixe en France et à l'étranger, 1889.

L. Flammarion, des fondateurs des sociétés anonymes, th. aut. 1891.

F. Arthuis, de la contribution des sociétés par actions, wgsd.

Aandelen op naam: overdracht, art. 42. Is dit art. enunciatief of limitatief? Het eerste: Rb. Amsterdam 9 Oct. 1885, P. v. J. 1885, n° 50* en Hof Amsterdam 23 Juni 1887, W. n° 5509. Aansprakelijkheid bij overdracht, art. 43 K.

Onderdeelen van aandelen

Beding van onvervreemdbaarheid van bestuurders-aandelen. [Het aandeel is geen aandeel in het vermogen van de nml. vennootschap; de vennoten zijn niet mede-eigenaars, maar hebben alleen aanspraak op het saldo na vereffening. Art. 567 4°. B. W., het lidmaatschapsrecht is dus een roerende zaak.]

Zie boven.

Nummering; verdeling in serieën; preferente aandelen. Aandelenkapitaal, stock (capital stock, preferred stock, guaranteed stock); aandeelhouder, stockholder; actionnaire, Aktionär. Aandeel, action, Aktie, share, azione (titoli delle azioni of cartelle); aandelen op naam: Namenaktien, actions nominatives, azioni nominative; aandelen in blanco (toonderaandelen), actions au porteur, Inhaberaktien, share warrants to bearer, azioni al portatore; volgestorte en niet-volgestorte a., liberierte en nicht liberierte Aktien; preferente aandelen, Prioritätsaktien; oprichtersaandelen, parts de fondateur, Stamm- of Gründeraktien; recepissen, Promessen, Interimsscheine, scrips; halve en kwart aandelen, coupons d'actions (Code de comm. art. 34), Aktienanteile, Aktienkoupens. Actions de jouissance. Talons. Dividendbewijzen.

→ deelt de over in het kapitaal / in aandelen / verdeeld kapitaal: capital divided into shares; aandeelhouder, shareholder, the holder

GOLDSCHMIDT, der Lucca-Pistoja-Aktienstreit, 1859. — MEILI, zur Lehre von den Prioritätsaktien, 1874. — W. W. COOK, a treatise on the law of stock and stockholders, New-York, 1887. 3de dr. 1894.

Aandelen in een geldleening zijn oorkonden over eene verbruikleening.

Oprichting.

J. F. E. HAHN, über die aus der Zeichnung von Aktien hervorgehenden Rechtsverhältnisse, 1874. — DE MURALT, de la fondation des sociétés anonymes, 1887. —

Overeenkomst tot oprichting.

Oprichters, Gründer, fondateurs, promotors. Art. 335 Sr.

T. M. C. ASSER, de nieuwe strafwet in verband met handel en scheepvaart, in Tijdschrift voor Strafrecht, dl. 1, bl. 61.

Twee aandeelhouders zijn voldoende. De Companies Act voorziet 7 deelnemers,
§ 182 Englb. vijf personen voor de oprichting.

Zoodra 1/3 van het kapitaal geplaatst is, kan tot oprichting worden overgegaan, art. 50.

Voor het tot
hand komen
der nml. venn.
is noodig toe.
Wenning van
hen die zich
verbinden; de
ontbreken als bij
de akte van op-
richting opfin-
geerde personen
of personen die
geen volmacht
gaven als deel-
nemers zijn op-
gegeven: Ab.
Amsterdam
9 April 1902,
W. n° 7007.

Vorm van oprichting, artt. 36-38. Koninklijke goedkeuring van de akte, lees: de statuten of ontwerp-statuten. Redenen om te weigeren, art. 36 al. 1; in 't bijzonder art. 50.

Verlenging van den termijn ten verzoeken van de oprichters. Artt. 36 al. 3 en 46. Inschrijving en openbaarmaking, art. 38. Sanctie, art. 39, de vennootschap werkt niet tegen derden, al bestaat zij en al oefent zij interne werkingen uit.

"Aanvang" der vennootschap, art. 51, beteekenis van dit artikel. Sanctie.

Gevolgen van het ontbreken der akte of der koninkl. bewilliging. Bestaat er tusschen de leden een vennootschap?

Kracht van de koninkl. bewilliging; blijft art. 1373 B. W. toepasselijk? Blijven bepalingen in strijd met artt. 38-55 nietig?

De eens verleende bewilliging kan niet worden ingetrokken, art. 37 al. 3. Derden gewaarborgd door art. 45.

Hoe geschiedt toetreding van aandeelhouders na de oprichting? Volgens KIST, dl. 3, bl. 324, eene notariële akte noodig, anders DIEPHUIS, dl. 1, bl. 101 n°. 6. Doel der notariële akte: de oprichting en de voorwaarden daarvan te constateeren. Practijk: onderhandsche of notariële (eenzijdige) verklaringen van toetreding, of verkoop ter beurze.

Geschiedenis der koninkl. goedkeuring; is zij wenschelijk? art. 37 C. de c.: „autorisation de l'empereur.“ Wetb. 1826/30, art. 23 (tit. 3 art. 9): bewilliging des Konings. K. B. van 1 Dec. 1833, S. n°. 60, aangevuld door K. B. van 3 April 1834, S. n°. 11, houdende algemeene voorschriften ten aanzien der statuten van naamlooze vennootschappen. Onderzoek en toezicht der regeering op den gang van zaken, met bevoegdheid de bewilliging in te trekken.

T. H. VAN LIMBURG STIRUM, iets over de naamlooze maatschappijen, 1829. Ontwerp Wet tot wijziging v. h. W. v. K., 17 Dec. 1833. Adres van kooplieden uit de hoofdstad aan de 2de Kamer (VOORDUIN, dl. 8, bl. 159). Memorie van de Regeering

L Amsterdam 11 Jan. 1900, No. v. 26. 1900 bl. 227.

Ein persoon kan een nml. venn. niet oprichten; voorbeeld U. R.

27 Mei 1890 W. n° 7120 (zaak Concordia).

Onderscheiding tusschen de verplichtingen der oprichters en de verplichtingen der nml. venn. (het naleven der statuten). Wegens niet-naleving naleving der statuten kan niet ontbinding der overeenkomst v. oprichting worden geroepd: Hof L. Onderscheiding tusschen akte van oprichting en statuten bij 9.

17 Uymans, Roff. (Eng. Memorandum of Association en articles of Association).

Anders U. R. 19 Juni 1896: de venn. berooft tegen derden, verens hanzijn de bestuurders verbonden. Met verzoek in U. R. en Reg. n° 1305, en U. v. U. 1897, bl. 101 v. P. v. J. 1896 n° 72. U. n° 6054.

Zie over art. 51 bl. 97. Rb. Amsterdam 20 Mei 1890, W. n° 3256

Ver. Hof Amsterdam Nl. Holl. 1 Juni 1891, W. n° 3366.

U. v. U. 1890 p. 164, 1891 p. 157.

Venn. Hof den Haag 6 Mei 1896, U. v. U. 1896 bl. 206.

Commissarissen kunnen niet op grond van art. 39 worden aangevoerd.

ken: Rb. den Haag 2 Febr. 1897. Ver. Hof den Haag 6 Dec 1897, P. v. J. 1890 n° 2; U. v. U. 1897, bl. 207.

L, of inschrijving.

Kan de nietigheid der vennootschaps worden beweerd op grond van dwaling, geweld, bedrog, onbekwaamheid bij de oprichting, of van benoedeling van aandeelhouders? Kan ontbinding der overeenkomst van oprichting worden gevorderd? Bartsfeld, over de nietigheid der nml. venn., in Tijdschr. v. St. Pr. v. Not. e. Fisc. 2. jg 3, bl. 31 v.

ter weerlegging van dit adres, 10 Febr. 1834. F. A. v. HALL, verdediging van de onafhankelijkheid des handels bij het oprichten van nml. maatschappijen, 1834. Onderzoek van het ontwerp in de 2de Kamer, er wordt aangedrongen op bepalingen aanwijzende wat in de statuten moet staan. Ontwerp van 1 April 1835. Bewilliging na onderzoek der statuten, geen toezicht noch intrekking der bewilliging, maar solidaire aansprakelijkheid der bestuurders voor alle verbintenissen bij overtreding der statuten. v. HALL, nadere verdediging enz. 1835. Onderzoek in de Kamers. Ontwerp van 21 Oct. 1835, weigering alleen op bepaalde gronden, verplichte inhoud der statuten, aansprakelijkheid der bestuurders bij overtreding alleen voor schade. Dit ontwerp in 1835 aangenomen.

De koninklijke goedkeuring verdedigd door HOLTJUS, dl. 1, bl. 131 vlg., en A. S. VAN NIEROP, naamlooze vennootschappen, een woord over het Staatstoezicht, 1865; bestreden door DE WAL, bl. 106; KIST, bl. 307, en T. M. C. ASSER, de naamlooze vennootschap, bl. 7 vlg.

Aan bijzondere voorschriften is onderworpen de Nederlandsche Bank. Wet van 22 Dec. 1863, S. n°. 148, houdende voorzieningen omtrent de Nederlandsche Bank, gew. bij de wet van 7 Aug. 1888, S. n°. 122, tot verlenging en wijziging van het aan de Nederlandsche Bank verleende octrooi.

Kunnen buitenlandsche naamlooze vennootschappen zonder koninklijke bewilliging in ons land optreden? Ja, volgens Opmerk. en Mededeelingen, dl. 9, bl. 5; Rechtsgeleerde Adviezen, dl. 5, bl. 175; W. C. DE JONGE, Acad. Prft. 1862; KIST, dl. 3, bl. 314 vlg.; Hof Nd. Holland 23 Dec. 1852 (W. n°. 1425); Rb. Breda 26 Maart 1861 (W. n°. 2262); Hof Zd. Holland 9 Dec. 1861 (W. n°. 2331); Rb. Almeloo 21 Dec. 1864 (W. n°. 2657); Rb. Goes 3 Nov. 1865 (W. n°. 2775); Hooge Raad 23 Maart 1866 (W. n°. 2781), Neen, volgens Rechtsgeleerde Adviezen, dl. 4, bl. 172; Rb. Roermond 27 Juni 1851 (W. n°. 1331); Rb. Maastricht 13 Jan. 1853 en 8 Oct. 1864 (W. n°s. 1432 en 2634); Rb. den Haag 19 Maart 1861 (W. n°. 2254); Rb. den Bosch 24 Juni

Leid. ork. M. W. Godefray, in M. v. W. 1865 bl. 16 v.

Versetaring (veerversetaring) en Landbouw - de Eerste
ling", dir. M. J. den Hartogh. Koninkl. goedk. 26
Febr. 1891, S. C. v. d. faillietverkl. 23 Jan. 1892; Verordening
den W. 21 sept. 1892 (2j. v. v.). W. n° 6167.

Reclame - Versetaring - bij. 200 aand. van f 50 - Dir.
G. J. C. Eichhorn. Koninkl. goedk. 4 Juli 1894, n° 7. Faill.
Nov. 1894.

Levensversetaring bij Concordia te Rotterdam

Re. den Bosch 10 Jan. 1893 W. n° 6384.
Hof Amsterdam 7 Mei 1900, M. v. H. 2753?
1900 bl. 299.

Toud-kroetsier

1863 (W. n°. 2495); Hof Utrecht 12 Juni 1865 (W. n°. 2722).

Verg. T. M. C. ASSER, les sociétés anonymes établies à l'étranger, in de Actes du 1er Congrès de l'association internationale pour le progrès des sciences sociales. - *Nb. v. 76. 1863, Steng. bl. 112 v.*

Ontwerp van den Minister Boor tot regeling van de wijze en de voorwaarden van toelating hier te lande van buitenlandsche naamloze vennootschappen, van Mijen. van verzekering en hare agenten. Verworpen in de 2de Kamer, 17 Mei 1859, met 50 tegen 9 stemmen. *Nb. v. 76. 1859, Wetz. bl. 1 - 93.*

Argumenten tegen het optreden van buitenlandsche naamloze vennootschappen wier statuten niet goedgekeurd zijn: 1°. artt. 36 en 37 W. v. K. onderscheiden niet tusschen binnen- en buitenlandsche naamloze vennootschappen; 2°. art. 6 Wet h. alg. Bep. is niet toepasselijk op nml. vennootschappen want zij zijn geen rechtspersonen, en al waren zij het, in elk geval omdat het statutum personale niet op rechtspersonen toepasselijk is; 3°. art. 10 Wet h. alg. Bep. is niet toepasselijk, omdat de koninkl. bewilliging niet tot den vorm, maar tot het wezen der naamloze vennootschap behoort. — Wederlegging dezer argumenten. *Moff, in Journ. d. dr. int. pr., xv (1860), p. 619-625.*

Tractaat met Italië van 11 April 1868 over de wederkerige toelating van naamloze vennootschappen en andere handels-, nijverheids- en financiële maatschappijen, bestreden door T. M. C. ASSER, handelsrechtelijke aantekeningen II, verdedigd door F. S. VAN NIEROP, het tractaat tusschen Nederland en Italië, goedgekeurd bij de wet van 9 April 1869, S. n°. 43.

Verschillend karakter van de koninkl. goedkeuring, vereischt tot de oprichting van eene nml. venn. eenerzijds, tot het verkrijgen van rechtspersoonlijkheid voor eene vereeniging, overeenkomstig de wet van 1855, anderzijds.

Critiek van den bestaanden toestand.

Vergadering van aandeelhouders.

Hare beteekenis. Zij is bevoegd binnen de grenzen der statuten alles te doen wat noodig is om het doel der vennootschap te verwezenlijken. Is voor wijzigingen in de sta-

in Nederland
 voor handel drijven en in rechte optreden,
 Dit Ontw. stelde als eisde } ~~voor optreden en in rechte optreden~~ de koninkl. }
 goedkeuring bewilliging op hare akte van oprichting.

A. Laine, des personnes morales en droit international privé, in *Journal du dr. int. privé*, 1893, p. 273.

A. Lens, de rechtstoeestand in Ned. - Indië van vereenigingen in Nederland als rechtspersonen erkend, *Post.* 1889.

Art. 9 wet wondende algemeene bepalingen bevestigend, 1° art. 10.

Art. 1 v. h. tractaat: „que les hautes parties contractantes déclarent reconnaître mutuellement aux sociétés par actions (anonymes) et autres associations commerciales, industrielles et financières, constituées et autorisées suivant les lois particulières à l'un des deux pays, la faculté d'exercer tous leurs droits et d'ester en justice devant les tribunaux, soit pour intenter une action, soit pour y défendre, dans toute l'étendue des Etats de l'autre puissance en Europe, sans autre condition que de se conformer aux lois et réglemens qui sont ou seront en vigueur dans lesdits Etats.”

*Nb. v. 76. 1868
 bl. 56, 1869 bl. 55-78*

Gierke, *Genossenschaftslehre* S. 104-138.
G. Baermann, *de Sonderrechten der des Aktionärs*, 1902 (2o).

C. Clément, *des pouvoirs des assemblées générales d'actionnaires dans les sociétés anonymes relativement aux modifications du pacte social*, 1897.
Verg. Hobbe, *Privat*, dl. 1, 2de dr., bl. 423v.

Revue prat. des soc. 1896, n° 717; 1897, n° 762; 1898, n° 892;
Ann. de dr. comm. 1895, II, p. 415 s.; 1895-1-55, 56; 1901-2-54, n° 57.

Laband, in *Verh. Annalen* 1894, bl. 1199 v. Prft. 1891. Gierke, in *Führungs Jahrb.* 35 bl. 109 v.
K. Lehmann, *Einzelrechte und Mehrheitswille in der Aktiengesellschaft*, in *Archiv f. bürg. Recht*, dl. 9, bl. 296 v.

Verg. art. 39 Belg. wet: het onderscheid: actes d'administration ordinaire (al. 1), 2. actes de modification aux statuts (al. 2-5), 3. actes de modification qui changent l'objet essentiel de la société (al. 2, ^{beh. bevestiging van de statuten} ^{convenant de vereenigt}); verg. Permez, in *Revue prat. des sociétés*, 1891, n° 235, p. 274 s.

(Individual- en
Sonderrechten)

Weymans onderscheidt hierheen akte van oprichting en statuten (bepalingen omtrent inrichting en beheer).

Wet 224
Wet 177
Vest bij, van wien aandelen aan toestand in pond zijn gegeven, recht van stemmen? of wel de eigenaar? *Revue pratique des sociétés* 1891 n° 241, 247. *Ann. de dr. comm.* 1895-1-53 n^o Cour de Lyon 21 nov 94.
Revue prat. des soc. 1896 n° 741 en 742. *Verhandelingen over de prandwet van 1874* (art. 1199 B.W.)

(plukking van
aandelen)

* Mag stemrecht bij uitsluiting worden toegekend aan bezitters van meer dan één aandeel?

Théate, de directeur dans les soc. anonymes, in *Revue prat. des soc.* 1894, p. 209
Th. Vorgerhahn, *der Vorstand der Aktiengesellschaft*, 1893.

* Verg. berichten in W. n° 6392. *Dipluis, N. O. R.* x III bl. 211 v.

* Bij de statuten kan de macht van den directeur worden beperkt bijz. door hem te binden aan instructie van commissarissen. De instructie werkt dan tegen derden.

Als het bevoegd is opgedragen aan 3 directeuren en bepaald dat de directie de verm. vertegenwoordigt in en buiten recht, kan één directeur niet optreden, ook niet zijn mededirecteuren, waer dezynvaldich zijn gebleven in de storting op hunne aandelen.
Rb. Amsterdam 30 Dec. 1892, W. n° 6294.

Rb. Rotterdam 9 Febr. 1893 W. n° 7179; ber. Hof van Weenen 12 Juni 1899, P. v. B. 1899 n° 11, W. n^o

tuten toestemming van alle aandeelhouders zonder uitzondering noodig?

Gevolg van de clause: „dat de algemeene vergadering van aandeelhouders de statuten kan wijzigen“ en derg. M. Th. Goudsmit, de aandelenmaatschappij en haar bestuur, in *Nw. Bijdragen* 1880, bl. 190 vlg. — BIEDERLACK, eenstemmigheid of meerderheid van stemmen? in *Themis* 1887, bl. 24 vlg. — W. n° 5192. — RENAUD, § 55, bl. 508—524. — Hof Nd. Holland 13 Maart 1845 (W. n° 585) en Hooze Raad 30 Juni 1846 (W. n° 723). Pleidooien voor de Rb. te Amsterdam in W. n° 451—453 en 455, voor den Hoogen Raad in W. n° 740.

De statuten, kan de aandeelder, aan toestand en op naam. Bepaald alle aandelen voortaan op naam, wie niet zijn, te mind daaraan gelooft wordt voor zijn aandeel obligatie houdend

Moet men met Goudsmit en Red. Weekblad v. h. Recht onderscheiden tusschen essentialia en substantialia der overeenkomst, of met BIEDERLACK tusschen 1°. bepalingen, die aard, doel en werkring van de nml. vennootschap omschrijven, 2°. bep., die de wederzijdsche rechten en verplichtingen van deelhebbers en rechtspersoon vaststellen, 3°. bep., die alleen het inwendig leven van den rechtspersoon betreffen? Wat, als de beslissing over wijziging van een bepaald punt aan de alg. vergadering is opgedragen?

Over de algemeene vergadering wordt alleen in art. 55 gesproken.

Art. 54 regelt het stemrecht.

D. VAN HOUTEN, het stemrecht in de naamlooze vennootschap, Prft. 1889. [rec. W. n° 5708]. Zie ook W. n° 5616 en 5619 (de Wittrebans) Bestuurders.

J. A. LEVY, de aansprakelijkheid des bestuurders, 1879. — DENFERT-ROCHEREAU, des fonctions et de la responsabilité des administrateurs des sociétés anonymes, 1888.

De taak van bestuurders is dagelijksch bestier, beheer van het vermogen, vertegenwoordiging tegenover derden. Zij zijn een noodzakelijk orgaan van de nml. vennootschap.

Art. 44. Zij worden benoemd door de statuten of in de eerste vergadering van aandeelhouders. „Niet onherroepelijk“, d. w. z. zij kunnen te allen tijde ontslagen worden.

Tegenstelling met art. 1673 B.W.

Art. 45. Bij overtreding van de statuten (of der wet) zijn

MONITEUR

DES

INTÉRÊTS MATÉRIELS

Tout ce qui a rapport au bien-être général, hormis la politique.

BUREAUX : Bruxelles, 21, Place de Louvain. — Paris : 5, Boulevard des Italiens.

CORRESPONDANTS : Amsterdam, R.-C. Meyer, Damrak, 97. — Londres, Delizy, Davies et Ce, 1, Finch Lane, Cornhill, E. C. — Allemagne et Italie, Bureaux de Poste. — Genève, Agence des journaux, 7, boulevard du Théâtre. — Alsace-Lorraine, A. Ammel, 5, rue Brûlée, à Strasbourg. — Lisbonne, Emydio da Silva.

PRIX D'ABONNEMENT PAR AN : Belgique, 12 francs. — France, Suisse, Italie, Espagne, Portugal, Suède et Norvège, Danemark, Turquie, Russie, Roumanie, Serbie et Bulgarie, Grèce, etc., 25 francs. — Pays-Bas, 6 florins. — Grand-Duché de Luxembourg, 13 francs. — Grande-Bretagne et Colonies, 1 £. — Allemagne, 20 RM. — Autriche, 12 florins.

ÉCONOMIE FINANCIÈRE.

Le suffrage universel, le vote plural, la représentation des intérêts, la représentation proportionnelle et le respect des minorités dans les sociétés anonymes en Belgique.

Que nos lecteurs se rassurent ; ce n'est ni du S. U. ni de la R. P. à Majuscules que nous allons parler. Ils pourraient être inquiets pour eux-mêmes et surtout pour nous s'ils nous attribuaient le dessein d'aborder ces graves problèmes.

Non. Mais les sociétés anonymes sont de petits Etats qui ont une Constituante (la première assemblée par devant M^e X, notaire), une Législative (l'assemblée annuelle), qui vote le Budget (bilan), voté après coup, mais aussi sérieux que le vote du budget par une Chambre. Il y a une Revision de la constitution (modification aux statuts) possible par une Assemblée siégeant en Congrès (avec un *quorum* et des majorités spécialement requis). Il y a, à côté du Pouvoir législatif, l'Exécutif (conseil d'administration) et on a vu mainte fois des renversements de Cabinets par suite des efforts répétés d'une Opposition légale et même à la suite d'un mouvement violent et souvent extra-légal. Il y a enfin une sorte de Cour des comptes (le collège des commissaires) qui assure le contrôle minutieux de l'emploi des deniers publics par le Gouvernement, alias conseil d'administration et de direction.

Il y a enfin une loi électorale, immuable depuis 1873, intangible et qui pourtant a été nous ne dirons pas tournée, mais interprétée et améliorée par ceux qui devaient s'en servir. Et c'est de cette loi électorale et de ces transformations que nous avons quelques mots à dire.

La Loi, avec la plus grande des majuscules, a établi le suffrage universel : tout actionnaire, fût-il porteur d'un seul titre, a, nonobstant toute stipulation contraire, droit de vote aux assemblées générales. Il suffit, pour acquérir le droit de vote, de remplir quelques formalités pour faire constater sa qualité d'actionnaire. Voilà donc le suffrage universel inscrit au frontispice de la loi.

Mais, il y a fagots et fagots, actionnaires et actionnaires. La loi belge, très avisée, a permis l'action privilégiée avec revenu fixe ou bien avec revenu minimum et participation aux bénéfices supplémentaires ; elle a permis l'action ordinaire, l'action de capital, la simple part de dividende ou part de fondateur, toutes les variétés d'actions, toutes les variétés de parts bénéficiaires. Et, par suite et fatalement, une diversité d'intérêts parfois parallèles mais d'autres fois divergents et contraires.

Comment s'y est-on pris pour appliquer le suffrage universel ? On a tout d'abord respecté le texte de la loi en donnant droit de vote à tout actionnaire porteur d'un titre représentant une portion du capital, c'est-à-dire un titre contre lequel il a été fait à la société un apport réel, soit en espèces, soit en biens meubles et immeubles, droits réels, etc.

Pour les autres titres, parts de dividende ou de fondateur, les

associés se sont inspirés des circonstances. Mais une coutume s'est établie : la loi permettant, en Belgique que les porteurs de ces titres bénéficiaires ou de jouissance aient accès aux assemblées avec voix délibérative, on s'est trouvé presque toujours d'accord pour ne pas les en éloigner par une disposition statutaire restrictive, légale sans doute, mais contraire à l'esprit de la loi. On donne donc communément droit de vote à toutes les catégories d'actions ou de parts et l'on a créé ainsi une sorte de représentation de tous les intérêts.

Mais on s'aperçut bientôt que ce système avait l'inconvénient grave de submerger les votes des véritables actionnaires, de ceux qui, ayant livré leur argent, ont un droit à une influence prépondérante dans les assemblées, puisqu'il s'agit pour eux surtout de surveiller et d'assurer la conservation de leur patrimoine. On a alors tourné la difficulté et de nombreux statuts qui accordent une voix à toute action quelconque en donnent deux, trois, cinq et même dix aux seules actions privilégiées ou de capital. C'est le vote plural établi et fonctionnant à côté du suffrage universel. On a également cru arriver ainsi à une représentation proportionnelle de tous les groupes d'intérêts légitimes, même lorsque ceux-ci sont différents et divergents.

* * *

Il y a un autre côté de la question qui offre un égal intérêt.

La Loi, tout en accordant le suffrage universel, a limité le droit de vote de façon qu'un seul intéressé ne puisse à lui seul faire une majorité. La loi a donc dit qu'un seul actionnaire, quel que soit le nombre de titres qu'il possède, ne peut voter que pour le cinquième du capital ou pour les 2/5 des votes valables. C'était une précaution nécessaire contre un abus : la substitution de la volonté d'un seul à la volonté de la majorité en nombre sinon en poids. C'était aussi une entrave à la véritable proportionnalité des votes selon la réalité des intérêts engagés.

Dans la pratique on ne s'est guère inquiété de cette disposition pour divers motifs trop longs à énumérer, mais surtout parce que cette limitation légale du droit de vote ne s'applique qu'aux décisions de la vie courante des sociétés, votes annuels du bilan, élection des administrateurs et commissaires, etc.

Pour toute résolution d'ordre supérieur capable d'exercer une réelle influence sur la vie sociale, augmentation ou diminution de capital, fusion, liquidation et généralement pour toute modification à apporter à la constitution, au pacte social, la Loi, qui a d'une part limité le droit de vote des gros actionnaires, a décrété d'autre part que ces résolutions, vu leur gravité, devaient être prises par une assemblée réunissant la moitié du capital et, encore, à la majorité des trois quarts des votes exprimés.

Donc, tout possesseur du quart du capital (plus une action) est maître de l'assemblée, fût-il seul de son avis. Il ne peut faire voter dans le sens de ses désirs et composer à lui tout seul une majorité, mais il peut seul composer une minorité qui, par son vote négatif, empêchera l'assemblée de prendre toute résolution quelconque. Un actionnaire isolé ou un groupe représentant le quart plus une voix de l'intérêt social tient donc en échec la majorité, fût-elle composée des trois quarts moins une voix, et

rien ne pourra être fait sans eux ou contre eux. C'est le respect d'une minorité, respectable, d'ailleurs, puisqu'elle représente le quart de l'intérêt social.

La pratique vient pourtant de perfectionner la loi en ce qui concerne cette dernière stipulation.

Nous avons vu que, la loi belge permettant la création d'actions de catégories différentes, on a généralement admis que tous les intéressés auraient droit de vote, avec le correctif du vote plural pour donner une légitime influence aux propriétaires d'actions représentant le capital. Voilà pour la vie ordinaire. Mais, lorsqu'il s'agit de modifier les statuts et de prendre de ces résolutions graves qui peuvent avoir les conséquences les plus sérieuses pour tous les intérêts différents en cause, on commence à prendre une nouvelle précaution : ces résolutions, pour être valables, doivent réunir la majorité spéciale des trois quarts dans tous les groupes d'actions de catégories différentes assistant à l'assemblée et ayant droit de vote. Bien qu'il n'y ait qu'une même assemblée générale, c'est la Chambre et le Sénat délibérant ensemble, mais votant séparément, de façon à ce qu'il faille la grande majorité dans les deux corps pour que le vote soit valablement acquis.

Il n'y a pas très longtemps que des dispositions dans ce sens sont introduites dans les statuts de sociétés anonymes belges. Elles y font excellente figure et doivent permettre dans l'avenir de laisser plus de latitude aux sociétés pour se développer dans la voie qui paraît la meilleure, tout en respectant les droits des minorités. Ainsi, lorsqu'à l'origine on crée tout à la fois des actions de capital, représentant l'argent versé, et des parts de dividende, qui sont la rémunération d'un apport autre que l'argent, il est presque de style d'inscrire dans les statuts que le nombre de ces dernières parts ne peut être augmenté sous aucun prétexte. Il y a dès lors un droit acquis qu'il faut respecter, à moins que l'unanimité de tous les intéressés quelconques permette d'y toucher et l'accord unanime est presque toujours irréalisable. C'est beaucoup, c'est trop même, car dans la vie sociale l'impossibilité de toucher à cette clause statutaire est une gêne et souvent un empêchement de prendre une voie profitable à tous. Il serait suffisant, au contraire, dans la plupart des cas, de ne pas créer ce privilège spécial à une catégorie de titres et de laisser maîtresse des destinées sociales toute majorité recrutée séparément dans tous les groupes d'intéressés et représentant dans chaque groupe les trois quarts des votes valables. Et ce que nous disons de la création ultérieure de parts bénéficiaires s'applique à mainte autre résolution.

Le droit des minorités serait ainsi réduit au droit de veto, barrière infranchissable dès qu'une minorité d'un quart se montrerait dans un seul même des corps électoraux, ce qui doit donner à tous les intérêts une garantie suffisante.

* * *

Voilà comment, dans les sociétés anonymes belges, on pratique tout à la fois le suffrage universel, le vote plural, la représentation proportionnelle et des intérêts, le respect des droits de la minorité, et comment on a vu, par surcroît, la création spontanée de deux chambres devant former une constituante dès qu'il s'agit de toucher à la charte.

GEORGES DE LA VELEVE.

Partie financière

CHRONIQUE FINANCIÈRE.

22 septembre.

La guerre entre l'Angleterre et le Transvaal sera-t-elle déclarée demain, en dépit des efforts des partisans des concessions réciproques ? En cas de conflit armé, la guerre sera-t-elle longue ou de courte durée ? Toutes ces questions n'ont pas de solution immédiate. Mais les événements sont assez proches pour que l'on essaie déjà de tirer les conséquences premières des futurs incidents. Et, pour commencer, un peu d'histoire rétrospective.

Ce n'est pas la première fois, en effet, que les Boers et les Anglais vont être aux prises. Il est donc fort naturel de rechercher l'effet produit par leur première rencontre en 1881. Nous avons relevé les éphémérides de cette courte campagne et mettons en regard des événements le cours du Consolidé anglais et de la Rente française, afin de rappeler l'effet de ces péripéties de la lutte sur le fonds national par excellence et sur le premier et le plus sensible des titres de rente continentale.

	Consolidé anglais 3 p. c.	Rente franç. 3 p. c.
Cours fin décembre 1880	98 3/4	84-80
1881. — 4 janvier : Le gouvernement anglais s'occupe de la révolte des Boers au Transvaal	98 5/8	84-90
6 janvier : Les insurgés font irruption dans le Natal.		
10 janvier : Les Boers quittent le Natal	98 3/8	84-80
13 janvier : Les Boers assiègent la capitale Podchefstroom L'Etat d'Orange proclame sa neutralité.		
14 janvier : Les Boers ont occupé Langeneck et Hebron	98 5/8	84-25
23 janvier : Les Boers ont forcé la garnison anglaise de Lydenburg à capituler.		
27 janvier : La patrouille anglaise a capturé le camp des Boers, mais la marche des Anglais est arrêtée par la pluie et le brouillard	98 5/8	84-2
28 janvier : Les Anglais chargent contre les Boers et sont repoussés.		
31 janvier : Adresse envoyée d'Amsterdam au roi des Pays-Bas pour qu'il prie le gouvernement anglais de mettre fin à la guerre et de rétablir l'indépendance du Transvaal. L'Angleterre envoie 4,500 hommes de renfort au Transvaal	98 5/8	84-25
5 février : Prétoria abandonnée	98 1/2	84-10
17 février : Négociations de paix. L'Angleterre offre au Transvaal l'autonomie locale et gouvernementale.	99 3/8	84-10
2 mars : Nouvelle défaite des troupes anglaises	99 1/8	84-40
10 mars : Les négociations de paix se poursuivent. Manifestation en faveur des Boers à Amsterdam	99 3/8	85-15
14 mars : Armistice prolongé, les négociations de paix n'ayant pas encore abouti.		
21 mars : On croit à la signature définitive de la paix	99 3/4	84-2
23 mars : La paix est faite. On conclut une trêve de deux mois pour permettre à une commission mixte de régler les rapports entre les Boers indépendants et le gouvernement des colonies anglaises du sud de l'Afrique. — Les Boers ont accepté toutes les conditions de l'Angleterre.	100 1/4	84-70
26 mars : Signature de l'arrangement définitif. Armée licenciée	100	84-25

Ainsi, en 1881, on n'a pas pris au sérieux le conflit transvaalien. Le Consolidé baisse de 98 3/4 à 98 3/8 à la première nouvelle des hostilités. Les échecs même répétés des armes anglaises ne font nulle impression et l'avis que des négociations sont entamées provoque une explosion de hausse (98 1/2 à 99 3/8). Lorsque la paix est définitive, le Consolidé trouve le cours de 100 avec un gain de 1 1/2 point pour le trimestre, car tout cela s'est produit en moins de trois mois.

Les variations extrêmes sont donc 98 3/4, 98 3/8, 100 1/4.

Sur la rente française, moins d'agitation encore, les cours extrêmes étant 84-80, 84, 84-70.

Quant au taux de l'escompte, la Banque d'Angleterre a bien élevé de 3 à 3 1/2 le minimum officiel, mais pour quelques semaines seulement et partout ailleurs le calme a été absolu.

S'il fallait donc s'en rapporter uniquement aux enseignements du passé, une guerre anglo-transvaalienne serait une quantité négligeable, un hors d'œuvre, incapable de changer l'ordonnance des séances au Stock-Exchange. Mais, si les Boers ont peu varié depuis vingt-huit ans, la situation est toute différente et il existe sur les marchés de Londres, de Paris et, par infiltration en Allemagne et en Belgique, toute une catégorie de titres qui ont déjà souffert des préparatifs de la guerre et vont souffrir davantage encore, si le conflit éclate : ce sont les titres de mines d'or et de quelques industries déjà implantées au pays des Boers. Tous ceux qui naguère furent agrippés par la spéculation en mines d'or et qui, depuis, n'ont pu se désintéresser, sont les victimes premières — provisoires aussi — de la situation actuelle. Nous suivons d'assez près, dans notre numéro du jeudi, le mouvement des mines d'or pour n'avoir pas à insister sur la chute des cours, le montant des pertes subies, les difficultés de reports et autres menus inconvénients dont souffre le spéculateur. Il est incontestable aussi que l'abandon du Rand pendant la lutte, la cessation du travail qui en résultera vont arrêter l'essor du Transvaal, comme il est certain aussi que cette dernière et déplorable situation née de la guerre disparaîtra avec elle. Les chantiers seront réoccupés et la terre fouillée plus fiévreusement pour en extraire le précieux métal.

Mais, jusqu'ici, ce qu'on appelle le compartiment des mines d'or avec les quelques groupes de titres de sociétés d'exploration ou autres a seul vraiment souffert de la crise. Les autres n'ont reçu que le contre-coup d'une émotion qui en 1899 n'est plus du tout celle qui existait en 1881. Une guerre avec le Transvaal est

1995

Middelen tot ontduiking van art.
54 (Kemperrecht).

1. Aandeelen aan boord (stroomaant).
2. Kemerecht alleen bij bezit van meer dan één aandeel. Iederk moet niet meer goedgekeurd.
3. Yplicing aandelen in halve, derden, kwarten, vyfden en melkter.

+ 5000 in $\frac{1}{5}$ + 10.000 in $\frac{100}{100}$.

(4 grote en kleine aandelen).

(5 1-4 = 1 st. 5-10 = 2 st. 11-25 = 3 st.
26-50 = 4 st. 51-100 = 5 st. 101 en
meer = 6 st.).

Hobbe l.c. Het is niet bepaald van kunnen
de statuten, door een meerderheids besluit
der alg. verg. gewijzigd worden. Maar de meer-
derheid mag niet raken aan de Andere rechten,
d.w.z. rechten der leden gegenüber der Corpo-
ration, niet innerhalb der Corporation (deeln-
ming aan verg., aan toezicht, lethum etc.)

Cour de cassation franç. Annales 1893

modifications secondaires en changements
essentiels: eenstemmigheid komt à moins
d'une clause formelle des statuts visant nomm-
ément le dits changements; mod. sec.: meer-
derheidsbesluit der alg. verg., goed: al wijzig- de
statuten. Pinner: alg. verg. kan resolutie van een
groep aaneenhouders niet wijzigen. n° 717 de
alg. verg. kan niet toucher aux droits acquis, dat
zijn die droits individuels, qui peuvent se trou-
ver en conflit avec les droits analogues des au-
tres associés. De verg. kan wel besluiten nemen,
die voor alle aandeelhouders gelijke werken.

Kröger, die Haftung der juristischen Person aus unerlaubten Handlungen nach gemeinem Recht und B.G.B. 1900.

Blau, Verantwortlichkeit für fremde Verurtheilten nach dem B.G.B. 1902. 96

zij hoofdelijk aansprakelijk jegens derden voor de schade, scil. veroorzaakt, door dat de handeling haar gevolg tegenover de vennootschap mist.

Welke rechtsbetrekking bestaat er tusschen de vennootschap en hare bestuurders? Gangbare leer: lastgeving. Verg. DIEPHUIS, Handelsrecht, dl. 1, bl. 106; KIST, Handelsrecht, dl. 3, bl. 331; Rb. Amsterdam 16 Nov. 1886, P. v. J. 1887, n°. 12*; Rb. Winschoten 12 Oct. 1881, bev. door Hof Leeuwarden 1 Nov. 1882, R. Bijbl. 1883, B bl. 78. Bestaat er niet veeleer dienstbetrekking? Practische beteekenis der vraag.

Wat de bestuurder qq. binnen den kring zijner bevoegdheid doet, doet de naaml. vennootschap. Is deze aansprakelijk volgens art. 1403 B. W. voor de onrechtmatige daden door den bestuurder in de uitoefening zijner functies gepleegd? aldus Hof Amsterdam 29 Juni 1888, W. n°. 5610 (Enuma c^a. Nieuws v. d. Dag), of moet de onrechtmatige daad, door den bestuurder in de uitoefening zijner functie gepleegd, beschouwd worden als een daad van de vennootschap zelve? Belang der vraag voor het assurantierecht met het oog op artt. 276 en 290 W. v. K. Rb. Winschoten en Hof Leeuwarden s. c., Hooge Raad 30 Nov. 1883, R. B. 1884, B bl. 164 (Belg. Mij van alg. Assurantie c^a. Strooppapierfabriek de „Aastroom“).

Verplichtingen van bestuurders volgens de wet: art. 47 al. 1; art. 55 (opgave van winsten en verliezen); art. 52 (rekening en verantwoording).

Décharge. Onvervreemdbaarheid van bestuurdersaandeelen. Commissarissen. *Bl. Adam 27 Jani. 1887, W. 5232*

Hun taak is het uitoefenen van toezicht op het beheer, soms ook het geven van advies, toestemming of machtiging aan bestuurders.

Art. 44 al. 1. Art. 52. Ratio dier bepaling. Soms toestemming van derden noodig. Commissie uit de obligatiehouders. Ned. Centraal-Spoorw.-Mij.

DEKING-DURA, handhaving der rechten van obligatiehouders, 1886. Rechten en verplichtingen der aandeelhouders.

Verplichting tot volstorting, art. 40 al. 2. Zij blijft bestaan

Bl. Amsterdam 7 Dec 1896, P. v. J. 1896 n°. 76. uit kracht der wet van den 12 Dec 1896, die aan en anders wederrechtelijke schade toebrengt door het bestuur van de vereeniging gepleegd en te herhalen rechten aan te merken. Art. 55 de wet wordt niet goed. keuring der opgave door de aandeelhouders. als door of vanwege de vereeniging gedaan. Idem. V. R. 10 Dec 1901. W. n°. 7606 (gemeente) 29. Mees 1901, W. n°. 7713.

Verg. juist Bl. Roermond 19 Nov. 1896 W. n°. 6917 (aansprakelijkheid gemeente door haar orgaan, het dag. bestuur, een onrechtmatige daad gepleegd).

Bl. Preuss. über Organpersönlichkeit in Kleinern Jahrb. 1902, L. 103 v. Lie v. K. Hofmann, die Lehre v. d. Hellverhaltung, dl. 200.

Tegen de orgaantheorie, K. Hofmann, Organ und Hellverhaltung, in Ver. w. d. Preuss. Hellverhaltung, des Organbegriffs, t. 2. p. 44, bl. 289 v. Pollock, principles of contract, 6^e ed. p. 111: „On the other hand, thought able to act only by an agent, it (scil. a corporation) is subject to the same liabilities as any other employer for the acts, neglects and defaults of its agents done in the course of their employment.“

Hobbe, Privak, 2de dr. dl. 1 bl. 149 v. „Die Handlungen der Beamten, der Vorstände einer juristischen Person gelten als ihre Handlungen, so weit sie sich innerhalb des Umfangs ihrer Befugnisse halten.“ Reg. 27 Jan. 1895 Jur. v. Wilt. 12 Dec. 1895, bl. 152 n°. 26.

Lie over de betekenis van „orgaan“ en „verteenwoordigen“: v. W. v. Gierke, in Thering's Jahrb. 35 bl. 221 v., 234 v. v. Idsinga, de administratieve rechtspraak en de constitutionele monarchie, dl. 1, bl. 112 v.

E. Boutaud, des clauses de non-responsabilité' etc. 1896. Ch. Boyteau, de la responsabilité civile, p. 265. Anders: A. F. K. Hartogh, de aanspra.

H. v. Cennep, een onderzoek naar den rechtsgrond der aansprakelijkheid van den staat voor onrechtmatige daden zijner ambtenaren. Pff. 1899.

Verg. Haub, ad art. 52 ad l. 1. bl. 74. Juist: Bl. Meendels, de aansprakelijkheid v. d. staat vrg. v. Antonius, aansprakelijkheid voor onrechtmatige handelingen zijner ambtenaren, Pff. 1894. handelingen, Thamm 1895 p. 1 v. Verg. Gierke t. a. p. bl. 243 v.

Art. 52 Rek. en verantw. kan eenmaal plaats hebben bij afleiding of ontbinding; jaarglijks in geen geval door de wet vereenigt.

Vervalt de betrekking, bij benoeming voor een bepaald aantal jaren, van zelf bij ontbinding der vennootschaps voor het verstrijken dien termijn? Hof Amsterdam 15 Febr. 1899, Bl. v. W. 1899 bl. 200 v.

L. J. Bauer, der Aufsichtsrath, 1892. - C. de Roon Javanen, het toezicht in de naamloze vennootschaps Pff. 1897.

Lery, bl. 75: „een commissaris is een gedeistingerd wesen, dat voortimes hekt.“

Commissarissen zijn zijgen derden die met de venn. hebben afhandeld, niet verantwoordelijk wegens veranum van toezicht en niet rekomen van hunne verplichtingen: Bl. Utschelt 23 Jan. 1901 W. n°. 7590.

+ E. Jarjaray, des droits et obligations des actionnaires, 1893.

Door faillissement der venn. worden de nog te voeren Acties overneembaar. Cour de cass. fr. 25 Oct. 1897, Ann. de dr. comm. West, bl. 272 n°. 67. (L. G. Kuhn Pff. bl. 156. Cour de cass. fr. req. 31 mai 1902 Ann. de dr. comm. 1902, p. 93, n°. 44.

Anders: II, 1902 Ann. de dr. comm. 1902, p. 93, n°. 44.

Stand. A	f 2.000.000	getuok	100%	f 2.000.000
- B	2.000.000	"	50%	f 1.000.000
				<u>f 3.000.000</u>

Na betaling der schulden blijft over f 7.000.000.

Method I. Eerst betaling storting A f 2.000.000
B f 1.000.000

rest f 4.000.000 te verdeelen over nominiaal kapitaal
des A f 2.000.000 en B f 2.000.000

A	f 4.000.000
B	f 3.000.000

Method II Eerst betaling storting als bij I

rest f 4.000.000 te verdeelen over getuok kapitaal

des A $\frac{2}{3}$ of f 2.666.666 en B $\frac{1}{3}$ of f 1.333.333.

A	f 4.000.000
B	f 2.983.333

Method III fictieve volstorting van B. } B f 2.983.333

Er is dus te verdeelen f 8.000.000 naar waarde.

Op van nominiaal kapitaal.

des A f 4.000.000 en B f 4.000.000

fict. storting	<u>1.000.000</u>
	f 5.000.000

A ontvangt f 4.000.000 B f 3.000.000.

Wiltomst verke aan methode I.

Method IV Verdeling naar het getuok bedrag.

des in reden van 2:1. A krijgt f 7.000.000 $\times \frac{2}{3}$
= f 4.666.666.

B f 7.000.000 $\times \frac{1}{3}$ = f 2.333.333. Wiltomst = II.

Bankwet 7 Aug. 1888 (21 Dec. 1865 n° 110) n° 122: art. 6 bis. Het reservefonds is, te
 handens het bepaalde bij het 2e lid v. art. 22, bevestigd tot aanwinst van moge-
 like verliezen op het maatschappelijk kapitaal. (Volgens art. 22 al. 2 kan
 het dividend uit het reservefonds worden aangewend, zoolang dit loven niet
 peil blijft.)

Art. 53. Alleen voor verzekering-Mijën.
 Art. 47. Aankondiging van verlies van 50%. Ontbinding
 van rechtswege bij verlies van 75%. Moeilijkheid om dit te con-
 stateeren.

GEULJANS, aantekening op art. 47 W. v. K., Acad. Prft. 1888.
 Toepassing van het artikel, Rb. Amsterdam 6 Mei 1879, W.
 n°. 4385. Verg. voorts Rb. Utrecht 24 Juni 1885, W. n°. 5370.

Art. 48. Reservekas tot voorkoming der ontbinding. Reserve
 een afgezonderd en belegd deel van de winst. Zij vermeer-
 dert het vermogen en is in den regel bestemd om het vennoot-
 schappelijk kapitaal op peil te houden (verliezen te dekken).

Kunnen de schuldeischers krachtens art. 1377 B. W. opkomen
 tegen verdeling van de reservekas onder de aandeelhouders?
 Is kapitaalsvermindering den aandeelhouders geoorloofd?

Practisch belang der vraag. — ASSER, de naamloze vennoot-
 schap, bl. 58. — Verschillende wijzen: reductie en afstempe-
 ling der aandelen, of intrekking van een deel der aandelen,
 al of niet tegen terugbetaling der storting. Rb. Rotterdam 19 Dec.
 1885, W. n°. 5313, bev. Hof den Haag 27 Juni 1887, W. n°. 5508.

Is inkoop van eigen aandelen geoorloofd? Aan Ned. Bank
 Wenschelijkheid om vervallenverklaring van het lidmaat-
 schap te verbieden. Zie de aangehaalde beslissingen.

Ontbinding. A. Meijer, ontbinding der naaml. venn. Pft. 1893.
 1°. Door verlies van 75%, 2°. door overeenstemmenden wil
 van alle aandeelhouders, 3°. door verloop van den tijd waar-
 voor de vennootschap is aangegaan.

In deze gevallen zijn de bestuurders vereffenaars, art. 56.
 4°. Door insolventverklaring na faillietverklaring (of ver-
 klaring in staat van kennelijk onvermogen). Margheri, in X. Sirey comm.
 L. H. KUHN Jr., over faillissement eener naamloze vennoot-
 schap, Acad. Prft. 1873.

Wat beteekent „ontbinding“ en welke is de rechtstoestand
 der vennootschap gedurende de vereffening?
 Hoffmann, Pft. Art. 56 al. 2.

Wenschelijke hervormingen. Regeling van de verantwoor-
 delijkheid van oprichters, emittenten, bestuurders en commis-
 sionarissen.

Wat de ontbinding bestaat de nml. venn. niet meer. Dagr.
 van de nml. venn. K. gevestigd geenszins te Utrecht, thans ontbonden
 en in liq. is niet-ontvankelijk. Rb. Amsterdam 17 Dec. 1897
 Hof den Haag W. n° 7154, vern. Hof Amsterdam 22 Febr. 1899, al. v. 22a 1899, bl. 3.

3 kapitaalsver-
 meerdering, 2002.
 loof? A. Wahl,
 étude sur l'augmen-
 tation du capital
 dans les soc. an. et
 les soc. en comm. p. act.
 in Annales de dr.
 comm. 1893 p. 21, 161,
 273, 361; 1894 p. 14,
 103.
 Beteekenis van
 art. 46. Voor den
 bepaaldem hgt mag
 de venn. niet wor-
 den ontbonden,
 dan om redenen,
 door den recht-
 gebiedt. Adms
 Hoffmann, Pft. Art. 56
 al. 2.
 Na de ontbinding
 blijft de venn. be-
 staan; de commissarissen
 blijven bevoegd
 ten o. a. v.
 die om v. van de nml. venn.
 Hooring van
 k. v. d. nml. venn. W. n° 7154, vern.
 Hof den Haag W. n° 7154, vern.
 27 Juni 1899, bl. 3.

terugbeta-
 ling of
 terugbeta-
 ling van
 op alle
 aandeelen
 verboden:
 art. 5 al. 4
 der wet v. 1863.

Hof den Haag W. n° 7154, vern.
 Hof den Haag W. n° 7154, vern.
 Hof den Haag W. n° 7154, vern.

a/ Zijn open reservefondsen die posten, welke slechts dienen tot correctie van te
 hoog getaxeerde actief posten; zoo de reserve bij levensverzekerings open reserve-
 re meer een nooddeig, zelfs van rekening, schulden uit verhoeden - vermindering van
 uit; zoo vernieuwingsfondsen enz. Reserve bij levensverzekering ook ten dienste
 waarborg voor niet-oprekenbare schulden der venn.
 Winst wat er meer is dan het volle bedrag v. h. kapitaal, die oprekenbare
 v. l. v. hetgeen noodig is als waarborg voor de niet-oprekenbare schulden
 v. l. v. (verg. Furnie bl. 34).

Newkamp, „das Dogma der Bilanzwahrheit“, in Lft. f. d. g. Nr. 40, bl. 450 v.
 J. Bauer, Inventur und Bilanz bei Aktiengesellsch. und Kommandit-aktiengesellsch.
 J. W. A. Immink Men, reservefondsen bij naamloze vennootschappen, Pft. 1892.
 Thaller, amortissement et fonds de réserve, in Ann. de dr. comm. 1895-2-241 v.

Newkamp, der Reservefonds der Kommanditgesellschaften auf Aktien
 und der Aktiengesellschaften, in Lft. f. d. g. Nr. 40, bl. 450 v.
 E. Léauté, traité des inventaires et des bilans, 1897.
 „Reservefonds derzerning aus dem Reingewinn gebildete Aktienvermögen,
 welches der Vertheilung unter die Aktionäre nicht unterliegt, son-
 dern vielmehr für bestimmte Gesellschaftszwecke aufbewahrt
 werden darf.“ W. Krukniet, depreciatie en reservefondsen, 1897, 2de dr. 1899.

(Debetreservefonds, dividend-reservefonds, vernieuwingsfonds, kassafonds, enz.)
 Simon, die Bilanzen der Aktiengesellschaften und der Kommanditge-
 sellschaften auf Aktien, 1886. — Deking Dura, over balansen van
 nml. venn., in Themis 1897, bl. 504. Een balans is een staat van

3 amortisatie (aflooping) van aandelen geoorloofd. der bevoegd. kapri-
 taal, reservefondsen en
 waarborg voor niet-op-
 rekenbare schulden.

Als er winstaandeelen zijn: Altrecht 10 Sept. 1895 W. n° 6195, bl. 18
 Hof Amsterdam 16 Apr. 1897, W. n° 7011. Rb. 13 Jan. 1894, bl. 33 l. 16.
 Verdeling der lasten bij liquidatie, als er volgerbake en niet volge.
 Furnie, Art. 1690 B.W.
 bl. 91 v. Hoge aandeelen zijn. Rb. Utrecht 9 Juni 1892, W. n° 6192, bl. 16 of
 Amsterdam 26 Meij 1893, W. n° 6373, vern. 26. 29 Dec. 1893 W. n° 6150.

Verg. Revue prat. des sociétés, 1894, n° 585, p. 258. Pft. 9. Schimmelpenninck 1895.
 Dagr. van N. n. in zyne geali-
 teit van bij faillietverklaring worden failliet verklaard. 26. R. 5 Febr. 1892,
 der nml. P. v. J. 1892, n° 22; Rb. v. 26. 1892, bl. 211; als eischer een proces voeren.
 vern. Rb. met exploit ten name van de nml. venn. in liq.: Rb. Amsterdam 29
 Rotterdam 20 Apr. 1892, W. n° 6380; anders ten overste (de vereffenaar) worden
 1896, W. n° 6863. opheffen? Rb. Amsterdam 19 Juni 1892, W. n° 6152, bl. 240-251.
 en geadviseerd worden Rb. Amsterdam 21 Febr. 1896, P. v. J. 1896, n° 54.
 Verg. voorts over de positie van de ontbonden nml. venn.: Rb. Amsterdam 6
 Dec. 1860 en 25 Apr. 1862 (bl. v. 26. 1862, bl. 12 v.), Hof den Haag 29
 Meij 1895, bl. v. 26. 1895, bl. 241. De directeur blijft bestuurder: Hof den
 Holland 19 Dec. 1892, bl. v. 26. 1892, bl. 261; anders Hof Amsterdam 15 Mei 1897, bl. 18.

Dagr. van N. n. in zyne geali-
 teit van bij faillietverklaring worden failliet verklaard.

1896, W. n° 6863.
 1896, W. n° 6863.

Volgens Almanach de la Coopération française pour 1895, p. 90 in Engeland 1624 Ver., met 1.198.369 leden, fr. 551.462.050 kap., 1214.294.650 fr. omzet en 119.550.750 fr. winst.

coöperatie: als de winstverdeling geschiedt naar rato van hetgeen door de leden ^{is} bijgedragen tot de inkomsten, dus eventueel de winsten der vereeniging.

7 J. H. Boudewijnse, de coöperatieve vereeniging naar Nederl. recht, Prft. 1892.
 W. H. de Savornin Lohman, samenwerking op maatschappelijk gebied, inzonderheid van J. Br. Westerdyk, coöperatie op het gebied van den landbouw, 1891. ^{volks.}

P. Leroy-Beaulieu, la coopération, Jaarboek v. d. Nederl. coöper. Bond, 1891. ^{Banken, 1895.}
 in Revue des 2 mondes, 1 Nov. 1893. ^{heeft een overzicht van de vereenigingen die coöperatie in praktijk brengen.}
 A. Goddijn, Les sociétés coopératives, in Revue pratique des sociétés civ. et comm., 1892, bl. 1 v., 6 p. ^{Ch. Epide, la coopération, 1900.}

Zedler, Geschichte des dt. Genossenschaftswesens 1893.
 O. Richter, des Rgts. v. 1. Mai 1899 etc., 1893 (systematisch).
 L. Parisius, des Reichsgesetz etc. v. 1. Mai 1899, 4de dt. 1890, 6de dt. 1895.

L. Parisius en U. Früger, das Reichsgesetz enz. v. 1. Mai 1899 - Kom. mantar. 1899. - ^{U. Früger, das Reichsgesetz enz. v. 1. Mai 1899 - Kom. mantar. 1899.} ^{U. Früger, das Reichsgesetz enz. v. 1. Mai 1899 - Kom. mantar. 1899.}
 7de dt. door F. Birkenbihl, 1898.
 U. Früger, die Erwerbs- und Wirtschafts-Genossenschaften in den einzelnen Ländern, 1892.
 W. Zeller, (komm.) 1894, 2de dt.; - Bronckhoff, 1899.

U. Früger, die Erwerbs- und Wirtschafts-Genossenschaften in den einzelnen Ländern, 1892.
 E. W. Brabrook, the Law of Co-operative Societies.

U. Früger, die Erwerbs- und Wirtschafts-Genossenschaften in den einzelnen Ländern, 1892.
 E. W. Brabrook, the Law of Co-operative Societies.
 M. P. Houbert-Valleroux, U. Fr. Pratt, the law of friendly societies and industrial societies, 11 ed. door E. W. Brabrook, 1898.
 Ces associations ouvrières et industrielles, 1899.
 E. W. Brabrook, provident societies and industrial welfare, 1898.

In 1888 11223 leden £ 339.937 kapitaal.
 In 1891 11647 leden 7.400.000 fr. kap.

B. Potter, the co-operative movement in Great-Britain, 2de dt. 1893.

G. v. Kooke, verplichte openbaarmaking van balans en Winst- en Verliesrekening van naamloze vennootschappen, Prft. 1900.

sarissen; van de aansprakelijkheid der aandeelhouders voor de stortingen. Verplichting tot openbaarmaking van balansen, enz.

F. Coöperatieve vereeniging.

M. J. DE WITT HAMER, de arbeidersvereenigingen, Prft. 1866. — H. GOEMAN BORGESIOUS, Schulze Delitzsch en zijne credietvereenigingen, 1872; — de coöperatiewet en hare toepassing, 1877. — J. G. KIST, de coöperatieve vereeniging. — A. J. ROYAARDS, wettelijke regeling der zoogen. coöperatieve vereenigingen, Acad. Prft. 1875. — Coöperatie, I. KERDIJK, over winkelvereenigingen; II. GOEMAN BORGESIOUS, over coöperatieve voorschotvereenigingen, en III. de rechtspersoonlijkheid der coöperatieve vereenigingen; IV. DE WITT HAMER, over productievereenigingen. — SCHULZE-DELITZSCH, die Gesetzgebung über die privatrechtliche Stellung der Erwerbs- und Wirthschaftsgenossenschaften, 1869; Streitfragen im D. Genossenschaftsrecht, 1880. — L. PARIISIUS, die Genossenschaftsgesetze im Deutschen Reiche, 1876. — GOLDSCHMIDT, Erwerbs- und Wirthschaftsgenossenschaften, in Zft. f. d. ges. Hr. 1882, bl. 1—118. — HUBERT-VALLE-ROUX, les associations coopératives en France et à l'étranger, 1884.

Coöperatieve vereenigingen zijn vereenigingen ter bevordering van de stoffelijke belangen der leden door onderlinge samenwerking, met behulp van een door de leden samengebracht kapitaal/ [en met subsidiaire al of niet beperkte aansprakelijkheid der leden voor de schulden]. Daarbij steeds vrije toe- en uittreding van leden, [met dien verstande dat de uittredende leden hun inleg terugkrijgen] terwijl het kapitaal gewoonlijk uit zeer geringe bijdragen gevormd wordt.

Economische beteekenis der coöperatieve vereeniging. Inkoopvereenigingen (winkelvereenigingen), verkoops- en productievereenigingen, voorschotvereenigingen, bouwvereenigingen. De onderlinge waarborgmaatschappijen zijn uit een economisch oogpunt coöperatieve vereenigingen.

Bevorderaars der coöperatie. In Engeland ROBERT OWEN; the Rochdale equitable pioneers society in 1844 opgericht met 28 leden en £ 28.

HOLYOAKE, the history of cooperation in England, 2 vol. 1875/9. In Duitschland SCHULZE-DELITZSCH, de stichter der voorschot- en kredietvereenigingen (Darlehnskasse); RAIFFEISEN, die

vereeniging in met name in- en uittreding van de leden
 [in samenkomsten]
 [accidenteel?]
 [soe]
 [en f. b. jaard hand worden, dat de uittredende leden hun inleg terug krijgen]
 [creëatieve opnaar van]

de coöperatie toepast op het landbouwkrediet. In Italië LUZZATI.

Wetgeving. — Engeland. Eerste wettelijke regeling in 1852. Thans de Industrial and Provident Societies Act van 1878. De C. V. als eene speciale soort van vereeniging afzonderlijk geregeld.

Frankrijk. Loi sur les sociétés van 1867, Hfdk. 3 „dispositions particulières aux sociétés à capital variable“. C. V. eene modaliteit of wijziging waarvoor iedere vennootschap vatbaar is, en welke bestaat in veranderlijkheid van het kapitaal en vrije uit- en toetreding der leden.

België. Wet van 1873, titre: des sociétés, van den C. de comm., Sect. 6. C. V.: „la société, qui se compose d'associés dont le nombre ou les apports sont variables et dont les parts sont incessibles à des tiers“. Afzonderlijke vennootschap alleen voor handelsdaden.

Duitschland. Wet van 4 Juli 1868 betr. die privatrechtliche Stellung der Erwerbs- und Wirthschaftsgenossenschaften, thans vervangen door de wet van 1 Mei 1889, betr. die Erwerbs- und Wirthschaftsgenossenschaften. Criteria: vrije in- en uittreding der leden, bevordering der stoffelijke belangen door gemeenschappelijk bedrijf (onderneming). De aansprakelijkheid der leden kan verschillend geregeld worden, zij kan al of niet subsidiair, al of niet beperkt zijn. De C. V. eene bijzondere soort van vennootschap.

Italië. Cod. di comm. artt. 219—228. De C. V. evenals in Frankrijk eene wijziging waarvoor de andere vennootschappen vatbaar zijn, geen eigen soort.

Zwitserland. Het Schw. Obl. R. kent de C. V. als zoodanig niet. Titel 27 regelt alle vereenigingen, die „gemeinsame Zwecke des wirthschaftlichen Verkehrs verfolgen“ en niet zijn venn. o. f., en comm. of naaml. venn., onder den naam Genossenschaften, associations; titel 28 de vereenigingen tot een weldadig, gezellig, religieus, wetenschappelijk of dergelijk doel onder den naam Vereine (autres sociétés).

Ten onzent werden C. V. opgericht in den vorm van naaml. vennootschappen en vennootschappen onder firma; andere verzochten en verkregen koninkl. goedkeuring ingevolge de wet van 1855. De Minister DE VRIES weigerde haar aan de

1873

Took de burgerlijk-
ke
kenmerk: variabiliteit
du personnel et du ca-
pital.

gno. wet van
12 Aug. 1896.

4 a society

industries, business

Sect. 6. Function for carrying on any labour or trades specified in or authorised by its rules or handicraft, whether wholesale or retail, and including the dealing of any description with the buying and selling of land.

Afzonderlijke

De vereeniging heeft (is a body corporate)

beperkte aansprakelijkheid (3. #111); de naam

moet eindigen met

„limited“ (3. #111); aanspra-

kebaarheid beperkt tot het

bedrag van het aandeel

(3. #111) Loi sur les sociétés art. 60

(de aandeelen kunnen al of niet overdraacht vatbaar zijn, en al of niet by uittreding teruggenomen worden; niemand mag meer hebben dan £ 200 aandeelen. verantwoordelijkheid kapitaal

Titre de toute société, que le capital social sera susceptible d'augmentation par des versements successifs faits par les associés ou l'admission d'associés nouveaux, et de diminution par la reprise totale ou partielle des apports effectués. De aandeelen voor overdraacht vatbaar.

België. De uitbreedende vennoot a droit à recevoir sa part.

Pirma: les sociétés coopératives ont enfin ce caractère particulier d'être la réunion des petits capitaux, la réunion d'ouvriers; mais elles n'ont pas juridiquement de caractère spécial. Revue prat. des soc. 1894 p. 126.

Oostenrijk, wet van 9 Apr. 1873.

verdeling van baten
Tomvat er jaarlijks winstverdeling zou plaats hebben onder de leden

L de leden hoofdelijk aansprakelijk waren voor de verbintenissen.

1 Lie Faure, Rechtsgel. Maag. 1883 bl. 310/1, 315

Wt zonder akte van oprichting kan de vereeniging bestaan. Op dit bestaan geen beroeps tegen derden wel door derden. Ab. Haarlem 19 Febr. 1895 W. n. P. v. J. 1895 n. 71.

Lie over akte van oprichting en ledenregister: Ab. Amst. 1 Dec. 1898, W. n. 7316.

Deze Bep. (art. 12) geldt zoowel voor de leden-oprichters als voor de later toetredende leden. Ab. Heerenveen s. d. P. v. J. 1899 n. 17. Rgt. " 13 Mei 1899, P. v. J. 1899 n. 51.

Art. 11 laatste lid: Hof den Haag 17 Febr. 1896 W. n. 6701.

Ontzetting: De statuten ^{het} kunnen bepalen dat de uitbedende lid zijn inleg niet terugkrijgt, althoe de verbeel om uit te treden beperken, zie art. 7 3° en 11 4°.
Ab. Haarlem
16 Febr. 1897, Bev.
Hof Amsterdam
10 Febr. 1898, W. n.
7091, cas. v. v. v.
T. R. 3 Dec. 1898
W. n. 7215.

Amerongsche credietvereeniging, omdat de vereeniging winst voor de leden beoogde, zich in hare werkzaamheid tot de leden beperkte, en deze bij uittreding hun inleg terugkregen. Strijd over het rechtskarakter der C. V. daardoor ontstaan.

De C. V. was vóór 1876 een zedelijk lichaam, vallende onder de wet van 1855. x

Wet van 17 Nov. 1876, S. n. 227.

Art. 1 overbodig. — Art. 2. Definitie, aan de Duitsche wet ontleend. Al. 2. Handelen ten behoeve of met de leden moet hoofddoel zijn.

Art. 3. Naam.

Oprichting. Artt. 4 en 5, notariële akte en openbaarmaking. Sanctie: art. 6 al. 1 en 3. — Art. 7. Verplichte inhoud der akte van oprichting. Sanctie: nietigheid. Geen andere voorwaarden voor de oprichting; aantal leden en bedrag ~~kapitaal~~ geheel vrij. — Art. 6 al. 2: „Eerst na inschrijving en openbaarmaking der akte van oprichting treedt de vereeniging als rechtspersoon op“, bij amendement in de wet gebracht. Men beriep zich op § 11 al. 1 van de Duitsche wet, en bedoelde er mede: „kan de vereeniging onder haar eigen naam rechten verkrijgen en verbintenissen aangaan, eigendommen en andere zakelijke rechten verkrijgen en in rechte optreden“. Onjuiste opvatting. Voor de rechtspersoonlijkheid van de C. V. is alleen beslissend art. 19 j. art. 7 4°. De leden zijn slechts verplicht bij vereffening het nadeelig saldo aan te zuiveren. De schuldeischers kunnen hen niet aanspreken, alleen de curator of vereffenaar heeft een vorderingsrecht tot aanzuivering van het eventueele tekort.

De aansprakelijkheid, in beginsel voor gelijke deelen en onbeperkt, kan bepaald worden naar ongelijke deelen, indien de winsten ongelijk verdeeld worden, en kan beperkt worden bijv. tot het bedrag der inleggelden. Art. 20 j. art. 7 4°. Geval van werkelijk beperkte aansprakelijkheid.

Stelsel van openbaarheid. Artt. 11 en 16 al. 3—5, alsmede de bepalingen van artt. 12—15 omtrent de toetreding tot, de opzegging van en de ontzetting uit het lidmaatschap.

Dwingende bepalingen omtrent organisatie en bestuur: art. 9

regeling fin.
ciën

Anders. J. v.
Brouden, in
W. n. 7613.

(over bestuur en commissarissen); art. 10 (beleggen algemeene vergadering); art. 16 (verplichting van het bestuur om jaarlijks rekening en verantwoording te doen). Al. 6 van art. 16 bijgevoegd bij de wet van 7 Mei 1878, S. n°. 41.

Art. 8: Het lidmaatschap is persoonlijk, tenzij bij de akte anders is bepaald.

Ontbinding: 1°. door verstrijken van den bepaalden tijd (verg. art. 7 6°.); 2°. door besluit algemeene vergadering; 3°. door verklaring in staat van faillissement (verg. art. 17), art. 18. Art. 21.

Strafbepalingen: art. 22, gehandhaafd en gewijzigd met intrekking van het tweede lid bij artt. 10 n°. 37 en 11 Invoeringswet van 15 April 1886, S. n°. 64.

G. Onderlinge Waarborgmaatschappij.

Onderlinge-brandwaarborg-Mij., onderlinge levensverzekering-Mij.; tontines (overlevingskassen), weduwen- en weezenfondsen, zieken- en begrafenisfondsen en derg., pensioenfondsen.

C. H. A. Bom, de onderlinge waarborgmaatschappij, Acad. Prft. 1882. — O. Bürow, die Versicherung auf Gegenseitigkeit, 1883.

Wettelijke bepalingen.

Art. 286 W. v. K.: onderlinge brandwaarborg-Mijen.

Art. 308 W. v. K.: onderlinge levensverzekering-Mijen., tontines, weduwenfondsen, en derg.

Avis du Conseil d'Etat van 25 Mrt. 1806, goedgekeurd bij *Décret impérial* van 1 April 1809. Keizerlijke goedkeuring voor tontines.

Décret impérial 18 Nov. 1810: „associations de la nature des tontines“. K. B. van 16 Juli 1830, S. n°. 54; 2 Mei 1833, S. n°. 15; 10 Juli 1840, S. n°. 41; 9 Febr. 1845, S. n°. 59: toepasselijk op maatschappijen van levens-, rente- en pensioenverzekering, tontines, weduwen- en weezenfondsen, en derg., uitgezonderd zieken- en begrafenisfondsen en -bussen, plaatselijke vereenigingen voor bepaalde beroepen of bedrijven en openbare instellingen ten behoeve van ambtenaren.

Oprichting bij authentieke akte en koninklijke goedkeuring van deze en van de tarieven.

Strijd over de rechtsgeldigheid dezer Besluiten. Volgens rapport van de commissie, benoemd bij K. B. van 5 Febr. 1849,

De statuten kunnen bepalen dat ^{het lidmaatschap} ~~de aansprakelijkheid~~ voor overdraakt en/of reserving vatbaar is.

Art. 17 ingetrokken bij art. 2 der Wet ter invoeering van de Faillissementswet (wet van 20 Jan. 1896, S. n°. 9).

be begrafenisfondsen in Nederland. Rapport v. Molengraff, Regulets en Verrijking, 1891. Woorf. III, res. 100-101.

L. M. de Jong Schouwenburg, de overeenkomst van onderlingewaarborg, Prft. 1892. Fr. Perrone, della assicurazione mutua, 1894.

Laband, in Zft. f. d. 22. Hr., dl. 24, bl. 66 ff.

[Zft. Berlin P. Acherse, traité général théorique et pratique des assurances mutuelles, dl. 1, 1901.

R. Clément, des assurances mutuelles, 1894.

Winnichs, die Lebensversicherung, in Zft. f. d. 22. Hr., dl. 20, bl. 419-466.

19 [Fortuyn, dl. 3, bl. 147 v.]
[Fortuyn, dl. 3, bl. 231 v.]

V. Ehrenberg, Versicherungsrecht, dl. 1, § 11-17 (bl. 103-149).

H Dec. 26

Vivante, die Versicherungs-Gesellschaften auf Gegenseitigkeit, in Zft. f. Versicherungs. u. Wft., Bd. 1 S. 1 v.

Levens- en Verzekeringverein auf Gegenseitigkeit, in Zft. f. d. Wandelr., dl. 51 bl. 319.

B. L. Ph. van Lier, een belangrijke kwestie bij onderlinge verzekering, in Wkbl. Not. en Reg. n°. 1421.

S. n°. 5 (Mrs. METMAN, OLIVIER en DE PINTO), zijn de Fran-
sche decreten afgeschaff door de K. B. van 1830 en 1833.
Anders KIST, dl. 4, bl. 261 vlg., zie verder bl. 265 vlg.

Hooge Raad 12 April 1880, W. n°. 4498. Het K. B. van
16 Juli 1830 (dus ook de andere) mist verbindende kracht,
voor zooverre daarbij bepalingen zijn gemaakt voor (onderlinge)
levensverzekering-Mijen. Anders H. R. 24 Mei 1853, W. n°. 1491,
bij welk arrest de verbindende kracht van art. 1 van
het K. B. van 1830 was aangenomen.

Rechtskarakter dezer vereenigingen.

Onderlinge brand- en levensverzekering-Mijen. Volgens de
regeering was de wet van 22 April 1855, S. n°. 32, niet toe-
passelijk op wederkeerige verzekering- of waarborg-maatschap-
pijen, W. n°. 2727 en 2728. Zij beriep zich op art. 286
W. v. K. Evenzoo Rb. Leeuwarden 27 Oct. 1863, W. n°. 2679.
Volgens Rb. Groningen 10 Mrt. 1865, W. n°. 2742, en
Hooge Raad 20 Oct. 1865, W. n°. 2736 (in zake de onderlinge
brandwaarborg Mij. „de Adelaar“) waren zij zedelijke lichamen,
wier statuten, wilden zij als rechtspersonen optreden, konink-
lijke goedkeuring behoeften overeenkomstig de wet van 1855.

Wet van 14 Sept. 1866, S. n°. 123, tot wijziging van art. 14
der wet van 1855. Invoeging van „wederkeerige verzekerings-
of waarborgmaatschappijen“. Art. 2 geeft aan de wet terug-
werkende kracht.

De vraag naar het rechtskarakter blijft, ook voor de ton-
tines, zieken- en begrafenisondsen. Verg. LEON-LEVY, op art.
286 W. v. K., sub n°. 5. *Leopoldus, M. 3, bl. 15*

De memorie van toelichting bij het ontwerp van wet tot wij-
ziging van art. 14 van de wet van 1855 bevat daaromtrent geheel
onjuiste beschouwingen. Zie de verdere stukken en de beraad-
slagingen in M. v. H. 1866, bl. 107—121, 136—164. Bij de
wet van 1866 is de rechtspersoonlijkheid der onderlinge waar-
borgmijen. geheel in het midden gelaten. Zie de memorie van
antwoord en de redevoeringen van den Minister BORRET in
de 2de Kamer. De Minister noemde deze Mijen. ontwijfelbaar
rechtspersonen, de heer LUYBEN ontkende dit even stellig.

Zijn deze Mijen. zedelijke lichamen? Zijn de tontines, zie-

-129-

kan zijn
Onderlinge waarborg $\frac{1}{2}$ een gewone overeenkomst; gewoonlijk wordt daardoor
ene vereeniging in het leven geroepen. Dankbaar dat deze niet is rechtspersoon
voor en beheer en administratie op draagt aan een directeur, die, jegens de
leden alleen tot administratie verplicht, jegens derden persoons-
lijk aansprakelijk is. *kan verrek* Directeur *van onderneming* van administratie, *van onderneming*
à forfait de l'administration et/ou direction, zoodat er bij de leden geen aansprakelijkheid
bestaat, alleen bij de leden en leden (in hun naam of in naam van de directie). *de*
dan geen vereeniging, de directeur wordt dan alleen persoonlijk de leden aansprakelijk en over de
l'individueel, vooral begrafenisfondsen, zedelijke lichamen. *gepasten worden, draakten*
administratie

Mme. Olivier

Genossenschaften

Art. 670 Schw. Obl. R.

Personenvereine, welche, ohne zu den in den Titeln xxiv bis xxvi (Collectiv-, Commandit- und Actien- und Commanditactiengesellschaft) zu gehören, gemeinsame Zwecke des wirthschaftlichen Verkehrs verfolgen, müssen sich, um als Genossenschaften das Recht der Persönlichkeit zu erwerben, nach Aufgabe der folgenden Artikel in das Handelsregister eintragen lassen.

art. 120

een zedelyk lichaam

De onderlinge waarborgmaatschappij is ^[een] ~~de~~ vereeniging ^{van personen]} dat

(de ~~zich~~ het sluiten van overeenkomsten van verzekering

[met zijne leden]

ling ^v ten doel heeft, ^{waaraan de leden} ~~tevens zijn~~ ^{plegen} ~~te~~
^{met dien verstande dat}
~~als verzekerd~~

met wie ^v de overeenkomsten van verzekering door de
 vereeniging worden gesloten, daarvan tevens de le-
 den zijn.

waar ^{bi} ieder lid als zodanig in een verzekering
 zingrelatijke betrekking tot de vereeniging staat.
 (Verzekeringsverhouding) | Ehrenberg |

~~waarvan ieder lid als zodanig tot de verze-~~

